

Miloš Konáš

LETNÍ KŘÍDLA

aneb

Městečko zvichřené bigbítem

román

o mladých lidech

KAPITOLA PRVNÍ

Staříčkový budík svévolně zařinčel ve 3.50 a pošťácký elév Filip Hošna reagoval okamžitě, přesně tak, jak byl naprogramován dvouletým drilem základní vojenské služby. Vzápětí pochopil, že se vymrštil ze své postele, v rodném Městečku a ne z kavalce v dřevěné ubikaci pár stovek metrů od státní hranice a ostatných drátů.

Jediným pohybem umlčel řinčící mechanismus, aby ještě náležitě vychutnal skoro tři hodiny civilního spánku nepřerušovaného poplachu a řevem povelů, a samozřejmě ho ani ve snu nenapadlo, že za pár měsíců si právě tuto časnou ranní hodinu zvolí k prvnímu kroku svého nezvratného životního rozhodnutí. Teď se mohl pohodlně převalit na bok a nechat si zdát o čemkoli, nejraději o Marii, o té zdrženlivé dívce k nakousnutí, připomínající nádherně modelovaný perníček, bohužel příliš tvrdý, jak se už několikrát přesvědčil. Jenže do snů se mu nejspíš zapletou pochmurná rána v lesních průsecích pod Čechovem, kam slunce přicházelo se skličujícím zpožděním, a když se ukrylo za mraky, býval výhled z pohraničních strážních věží pohlednicí, která by se dala poslat snad jen nepříteli, nejspíše ze zlomyslnosti.

Filip Hošna žádné nepřátele neměl, a přesto musel svěřený úsek hranice střežit před nepřítelem bděle a ostražitě jak přísahal, každý šelest a pohyb okamžitě hlásit a prověřovat. Naštěstí to většinou bývaly jen poryvy větru a pohyby divoké zvěře. Kdo by se také drápal do kopců Českého lesa, když k překročení státní hranice v poslední době stačil platný cestovní pas a zájezd s Čedokem do slunné Jugoslávie. Samozřejmě na základě příznivého kádrového profilu, který si během budování socialismu v tomto státě dovedl vylepšit ledaskdo.

Jen jednou musel střelit po člověku, a bohudík mířil bezpečně vedle, jinak by zbytek života strávil výčitkami a trápením. Za onu neúspěšnou střelbu na narušitele hranice obdržela celá hlídka třicet dní nepovolených vycházek a velitelskou důtku. Stejně tu nebylo kam vycházet. V nejbližší vesnici vzdálené 11 kilometrů se nacházela tři nevzhledná děvčata a žádná hospoda. O to víc službu u pohraniční stáže nenáviděl a dodnes nepochopil, proč k ní vybrali právě jeho, oceňovaného potomka bývalého živnostníka a člena lidové strany, kdysi ve své knoflíkářské dílně zaměstnávajícího dokonce dva dělníky! Matka dodnes provokuje stranické funkcionáře Městečka nejen svou neskrývanou náboženskou zaníceností, ale neděli co neděli i svým pronikavým sopránem na kůru kostela.

Když stál nahý před porotou v přijímací místnosti, prsatá rotmistryně v roli zapisovatelky se začala smát. Zakryl si oběma rukama své nepříliš zdatné přirození, v domnění, že se jedná o něj, ale ona se smála košilatému vtipu, který ji šeptal do ucha kníratý oficír a smála se dokud Hošnu neposlali z přijímací místnosti k lazebníkům a pak omylem připsala nováčkovi místo motostřeleckého pluku v Popradu pod Tatrami domažlická kasárna pohraniční stáze, určená pro následně přijímaného dobře prokádrovaného svazáckého funkcionáře. Dodnes na tuto osudovou chybu nikdo nepřišel a Filipa Hošnu hned po přijímači odvezli k Baarovu pomníku na Výhledech, nasadili mu na hlavu zelenou brigádýrku se psí hlavou a on pak musel po dva roky vést psí život se psy v tom podhorském psím podnebí.

Útěchou mu byla jen kytara a později fotokomora majora Skřivánka, který si z oněch třiceti bažantů vyvolil právě jeho, jediného absolventa jedenáctileté střední školy s maturitou a se svým puncem zupáka mu kupodivu vlídně objasnil rozdíl mezi vývojkou a ustalovačem. V hodinách samostudia i osobního volna pak vojína Hošnu zavíral do temné komory, a tak mohl své manželce konečně předvést stále naléhavěji požadované fotografie z prožitých rodinných událostí starých už několik let. Později v té komoře bez oken, zato však příjemně vytopené, Hošna dobrovolně trávil všechn svůj volný čas, netrpělivě odstříhával čísla z pomalovaného metru a těšil se na návrat do rodného Městečka, čítajícího něco přes dvaapůltisíce duší.

Svůj návrat oslavil s kamarády v jediném místním hotelu, honosně nazvaném Perla a zároveň si s nimi připil na založení bigbeatové skupiny, kterou povede rovněž přítomný kytarový fenomén a mág, samouk Albín Hron. Každému z kamarádů zaplatil dvě třeboňské dvanáctky, na víc momentálně neměl a spolustolovník Jan Šůna, přezdíváný Johnny, čerstvě vyučený truhlář, bouchl pěstí do stolu a objednal velké rumy. První rundu na návrat Hošny, druhou na založení kapely, třetí na její úspěchy, další už nespecifikovali a z hotelu je po zavírací hodině vystrkali s námahou. V parku na náměstí, dle Albínova námětu, začali prozpěvovat písně Beatles a když v pokusu o trojhlas řvali She loves you yeah, yeah, yeah, otevřelo se okno, kdosi zvolal – zavřete huby, sic volám policajty! a cosi tekutého po nich chrstl. Hošna dodnes neví, jak se dostal domů, ráno si ošetřoval odřené dlaně a naražené koleno a hlavu pevně ovázal namočeným ručníkem.

O tom, co dělat po vojně, nemusel dlouho uvažovat. Jediný místní podnik, n.p. Buton, monopolní výrobce knoflíků v republice, zaměstnává většinu lidí z Městečka a okolí. Denně před šestou pospíchají pracující k vrátnici Butonu a tlačí se u jediných píchaček, aby se včas nadýchali pachů polyesterových prskyřic, syndetických lepidel či prachu z přírodní perleti, spolehlivě ničících plíce i průdušky všem, bez rozdílu. Komu se nezamlouvá smrt ještě před penzí, může si hledat práci jinde, nejbliže však v okresním městě Římově vzdáleném třicet kilometrů, kam autobus dojede po klikaté špatně udržované asfaltce za tři čtvrtě hodiny. V zimě, pokud při vyhýbání nezapadne do škarpy, trvá cesta o patnáct minut déle. Okresní úředníci tak jezdí léta bez reptání.

Ani Hošnova představa o vlastní budoucnosti nedospěla dál než k vrátnici Butonu. Pouze doufal, že se tam pro něho, vlastníka maturitního vysvědčení, najde nějaké místečko v kanceláři. Jenže ho čirou náhodou vzali k poště. Zatím sice roznáší psaní, balíky, noviny a důchody, ale má slíbenou, pokud se osvědčí, rozvrzanou a propšoukanou židli přesluhujícího poštmistra Půlpána, na níž se časem stane váženou osobností Městečka a okolí.

Takové terno! Žasne jeho matka. Ani si to, pacholek, nezaslouží, v palici má jen samou muziku, a navíc tu děvku Rovenských, co se nosí jak primabalerína. A na práci nemyslí. Takhle ho poštmistrem nikdy neustanoví!

Matka pamatuje časy, kdy pan katecheta, pan doktor, pan lékárník i pan poštmistr tvořili čtyřlístek občanů, které každý už z dálky uctivě zdravil. S povzdechem vzpomíná, jak si o nedělích a svátcích nasazovala klobouk se širokou krepkou, který tolik obdivoval právě pan lékárník. Byly to krásné časy a mohly trvat i po válce, kdyby komunisté v osmačtyřicátém všechno nezničili.

Živnostníci, domácí soustružníci perleťových knoflíků, zvaní čamrdáři, i výrobci uměleckých předmětů z krásných mořských lastur, museli postupně zavřít ústa i veřtaty. Zůstaly všehovšudy dvě možnosti: buď vstoupit do nově založeného národního podniku Buton, který vznikl znárodněním Budarovy továrny a kam jako dělnického ředitele dosadili vyučeného vrtače perleť komunistu Skálu, nebo se odstěhovat za prací jinam. Na emigraci tu tenkrát téměř nikdo nepomyslel.

Hošnovi se stěhovat nemínili. Měli tady svůj dům, a navíc pevně věřili, že komunistický režim nepřežije a vrátí se ty pěkné časy, kdy se lidé na ulicích slušně zdravili, nemuseli v zimě v létě vstávat příliš časně, hnát se k vrátnici Butonu a píchnout na osobní kartu příchod za minutu šest.

Filip Hošna vstává v půl sedmé. Dnes ovšem trochu zaspí. Umlčený budík svou bubnovou palbu nezopakuje a jemu se konečně bude zdát o Marii. A protože ranní spánek bývá nejsladší, teď mu v něm ta skoupá dívka kupodivu sama nabízí ústa k políbení a Filip se na onu slast obřadně chystá, jenže místo omamné chutě jahodových rtů ucítí na těch svých prudké zabrnění, ne nepodobné elektrickému výboji. Moucha neschopná respektovat barevné sny, ho svým dotykem rázem probudí.

A protože Filip Hošna se stále ještě nezbavil reflexů pohraničníka, zakleje a rázně vyskočí z postele.

Dnes opět zmešká poštovní autobus, který právě vjíždí do Městečka tonoucího v ranním slunci časného léta. Veze balíky, noviny a dopisy s dobrými i špatnými zprávami. Hošnovým každodenním údělem je vše roztřídit a roznést správným adresátům.

„Já bych ty pytle kuchnul,“ slizce žadoní pošťák Jágr a přešlapuje u hromady, kterou před chvílí vyvrhl poštovní autobus.

Poštmistrova lysá lebka, barometr jeho duše, brunátní a mokvá vztekem. Opět přičiněním nezodpovědného eléva Hošny. Už třikrát ten zelenáč přišel do zaměstnání pozdě, a to tu pracuje teprve pár týdnů. Jaká nezodpovědnost, jaké ignorantství, jaká neúcta k úřadu! Za starých předválečných časů, které poštministr Půlpán pamatuje a ctí, by si státní zaměstnanec nedovolil zaspát i kdyby měl duši vypustit. Jenže teď stát zaměstnává všechny: Lenochoy, povaleče, opilce i hlupáky. Zaměstnává, ale nenutí pracovat. Tenhle frajírek, dle Jágrových nejčerstvějších hlášení, každý večer vysedává na terase plovárenské restaurace, navíc s partou pochybných mladíků a na svou pověst nedbajících dívek, a už pouhou přítomností v takové společnosti snižuje vážnost úřadu a znesvěcuje funkci přednosty, jímž se má zanedlouho stát. Cožpak neví, že pan poštministr, pan důchodník, pan lékárník, či pan nadlesní vždycky bývali v Městečku váženými osobami a do hotelu chodívali jen v neděli dopoledne, na kulečník a na čtvrtku bílého, pro lepší chuť k jídlu před svátečním obědem? Takového flinka má doporučit za svého nástupce? V křečích by musel prožívat zasloužený odpočinek a bezmocně přihlížet, jak jeho bývalý úřad, o jehož zdárný chod a dobré jméno celý život usiloval, jediný spojovací článek Městečka se světem, vinou nezodpovědného nástupce očividně chátrá. Už to tak vypadá, že i příští rok budou houby z Půlpánových úrodných houštinek vysbírávat luffáci, neboť on se svého úřadu za těchto okolností vzdát nemůže. Líto mu ovšem bylo jenom těch hub. Jinak ho vyhlídka na zasloužený odpočinek spíše děsila. Jedenáct let už žije osaměle, od smrti své ženy, a je to mnišská řehole, někdy k uzoufání. Dávno už zanechal opatrných návrhů adresovaných stejně postižené paní Růže, dvojnásobné vdově, která denně usedá za peněžní přepážku jeho pošty. S úsměvem a nepomíjivým humorem tu zvládá všechny finanční operace i stále řidší Půlpánovy citové záchvěvy.

Poštministr lítostivě a se zalíbením pohlédne na výkladní skříň jejích ňader, která paní Růža pokládá na desku pracovního stolu, aby ji při práci netížila, potom pán v letech přerývavě vzdychne a konečně dovolí slizkému Jágrovi otevřít pytle s právě došlou poštou.

Elév Hošna zatím pobíhá po rodném domě, mazácky kleje a hledá bledě modré tričko froté, neboť se zařekl, že jakoukoli uniformu, byť by to byla jen pošťácká košile, na sebe do smrti nenavlékne. Pět pokojů v patře, čtyři místnosti v přízemí, dodnes není veřejnosti jasné, jak tento dům unikl znárodnění, nebo přinejlepším nájemníkům. Všude vzorný pořádek a nic k nalezení. Matka je až úzkostlivě pečlivá, dbá aby nikdo její řád nenarušil, a proto každou místnost jejích měšťanského domu raději zamyká. Filip znovu běží zpět do svého pokojíku, který mu velkoryse přidělili v poschodí, spíš proto, aby nad ním měli kontrolu, hlavně při nočních příchodech. Naschvál jej před matkou nazývá kutlochem, což její citění pobuřuje, vždyť to není žádný kumbál, nýbrž vzdušný a světlý mládenecký pokoj, co by za takové bydlení dali v dnešní době mnozí, kteří na slušný byt čekají zoufale dlouhé roky. Na vojně spával nevděčník

v dřevěné ubikaci, kam foukalo škvírami, při dešti mu kapalo přímo na slavník, často si prý musel v noci stavět kýbl přímo doprostřed postele, což jim napsal v jednom z řídkých dopisů, a teď se takhle odměňuje za pohodlí, které mu skýtá rodný dům!?

Zpod kytary Filip vytahuje pomačkanou košili, kterou by mu pečlivá matka nikdy nedovolila znovu obléci, aniž si všiml úhledně složeného froté trička, připraveného na stole v předsíni.

Od procitnutí dnes Filipa provázejí nenadálé komplikace. Klid nemá ani ve chvíli, kdy odevzdaně sedí na klozetové míse a uvažuje o věrohodné výmluvě pro svůj pozdní příchod do práce. Za zamčenými dveřmi na dvůr se ozve úpěnlivé kočičí mňoukání.

Kocour Sam! Tulák a pán, samolibý individualista a Filipův přítel, se vrací z pravidelné noční výpravy.

„Počkej, teď nemůžu,“ vysvětluje mu Filip přes dvoje dveře, a kocour povzbuzen známým hlasem, mňouká tím úpěnlivěji a naléhavěji. Konečně ho Filip vpustí dovnitř. Sam se vrhne k prázdné misce a vyčítavě na něho pohlédne. Filip, plný nervozity z narůstající absence v zaměstnání, mu ještě přinese mléko, určené k jeho vlastní snídani. Starostlivá matka je připravila na vařič v prádelně, v té ponuré kobce, kterou paní domu v létě povyšuje na kuchyni, aby místnosti v domě netrpěly párou z hrnců při vaření.

Chléb mu matka namaže odporivě silnou vrstvou másla, protože pamatuje roky bídy a okupace, kdy byl k dostání jen margarin a nahořklý předražený „putr“, dodávaný tajně selkami z okolních vsí. Filip s odporem stiskne krajíc mezi zuby a oběma rukama si zastrkuje košili. Kocoura nechá blaženě mlaskat u misky, nevyžene ho na dvůr a nezamkne za ním dveře, jak přikázáno, čímž později způsobí spoušť, která v matce vyvolá spravedlivý hněv a vystupňuje nenávisť vůči jedinému synovi – tomu vyvrheli.

Filip se rozběhne nejkratší cestou k poště, vůbec si nestačí všimat rozkvétajících hlohů v parku, sytě modré oblohy, ani stříbřitých záblesků holubích křídel, kroužících nad náměstím a kostelní věží. Stejně tak si neuvědomuje, že dnes je pro všechny školáky výjimečný den, po celý rok toužebně očekávaný, poslední den návštěvy té většinou nenáviděné budovy, poslední den povinností, strachu, výtek a trestů, poslední den všech špatných známek. Zítra začínají prázdniny!

Poštovní zachmuřeně pohlédne na pošťáka Jágra, ten jakoby soucitně zakývá hlavou, i když se vskrytu raduje, a oba se pak ujmou povinnosti, která náleží Filipu Hošnovi. Začnou třídít došlou dnešní poštu.

3

„Chci prázdniny!“ zařve truhlářský dělník Jan Šůna, přezdívaný Johny. Sedí za jednou z dřevěných hal okresního dřevopodniku na předměstí Říмова a dlouhou tyčí švihne do hromady vyschlých pilin

„Za pár bídnejch šupů se v těchhle hnusnejch nevětranejch veřtatech celý léto pařit nehodlám!“

„Co blbneš, vole!“ zakňourá zrzavý kluk, opalující se vedle hromady, vyskočí a z vlasů, které připomínají měděné drátky, vytřepává piliny. „Prázdniny už mít nikdy nebudeme!“

Od nedávného vyučení jsou oba řádně zaměstnání. Vstávají v půl páté ráno, jezdí autobusem, napěchovaným jako krabička sardinek, v šest se hlásí u mistra Hroudy, a když není do čeho píchnout, zevlují po dílnách nebo se ztratí z mistrova zorného pole, jako teď. K pořádné, lépe honorované práci je Hrouda nepustí, na tu má své vyvolené. Oni jen přiřezávají trámky a hoblují prkna nebo zadlabávají panty. Když konečně zahouká siréna, vydají se do ulic okresního města. Projdou Solnou branou, bloumají po náměstí, kde není nic zajímavého k vidění, pokřikují na holky z gymplu a ekonomky, vystojí frontu na zmrzlinu, pak chvátají na nástupiště autobusu, kde přešlapují desítky párů nohou, snaží se zaujmout co nejvýhodnější pozici a když je autobus přistaven, rvou se do otevřených dveří. Řidič Fábera občas vyletí, všechnu mládež z autobusu vykáže a nastupuje se znovu, podle hodnosti a stáří, nejdříve soudruzi pracující v sekretariátu strany a na ONV, až po nich babky ze vsí a ostatní. To pak Johny stojí většinu cesty na jedné noze, kapacita autobusu takovému množství cestujících dávno nestačí, a jak říká šofér Fábera, nafouknout se ta mrcha nedá, proto by měli cestující míň žrát, aby nebyli tak bachratí.

Domů přijede Johny po páté. V létě to ještě jde, zas ale musí denně šlapat na kole na hřbitov, zalévat otcův hrob.

„Já si prázdniny letos udělám!“ prohlásí a znovu udeří tyčí do pilin.

„Jak?“ zeptá se zrzek pochybovačně.

„To ti tu troubit nebudu, ale můžeš si bejt jistej, že v týhle zasraný manufaktuře mě přes léto nikdo neuvidí!“

Jan Šůna, zvaný Johny, dovede svým způsobem držet slovo. Slíbil matce, že se vyučí truhlářem a taky se jím vyučil, i když snil o řezbařině. Vyřezávat ze dřeva ho baví už od klukovských let. Jenže na řezbařinu ho nevzali. O takovou profesi není v kraji zájem. Pouze památkáři v Táboře nárokovali dva řezbářské učně, ale on neměl šanci ani protekci. Jeho matce řekli, to máte jedno, soudružko, řezbář, nebo truhlář, oba si zadřou třísku do dlaně. A tak nyní přiřezává trámky, hobluje prkna a zadlabává panty v Okresním dřevopodniku. Doma v podkroví si vyřezává stále méně, není čas. Kytaru pro Albína Hrona ale dodělá, a to co nejdřív, protože ji ten bigbíťák nutně potřebuje. Podle vlastního nákresu vyřezal z fošny tělo, zaoblil a vyhladil, tvarem připomíná světovou značku Fender. Albín říčel nadšením a rval jeho výtvar ze svěráků, ještě než

důkladně zaschl přiklížený krk. Nastříkaná na červeno a posázená perletí, určitě svým vzhledem zastíní exportní Tornádo, které stejně není v obchodech k mání. Jen aby Komár řádně zabudoval elektrické snímače a neodflákl to, jako všechno, na co sáhne.

Vyrábět kytary by Johnyho bavilo. Kdyby to šlo, hned by si doma zařídil soukromou dílnu. Penízky by jen pršely. Ale to soudruzi nedovolují, protože to nedovoluje společenský řád. Aby se někdo neobohatil a nebyl na tom líp, jak ostatní. Albín, švorcový študák, mu stejně nedá ani niklák. Od kamarádů se ostatně prachy neberou.

Johny si v každém případě musí sehnat nějaký výnosný melouch. Těch pár šupů, které vydělá v dřevopodniku, je zbytečné počítat. Na dvousedadlového pionýra se pořád může jen dívat z povzdálí. A Tonda nádražák, teď právě takový stroj nabízí. Jenže on těch mizerných patnáct stovek nemá! Ale pincka mít musí, aby na něm mohl vozit holky na plovárnu, konev na hřbitov a sebe do roboty. Vstával by skoro o hodinu později!

„Tak se jde makat, vejrostkové!“ Zahřměl jim nad hlavami hlas mistra Hroudy a zrzek vyskočil.

„Už sou panty, mistře?“ zeptal se Johny ironicky.

„Jsou, Hoši, jsou,“ odpověděl mistr téměř radostně.

„Zase zadlabávací?“

„Přece víte, že jiný se teď neseženou. Jestli chcete, nabrousím vám dláta...“

„Dláto si dovedu nabrousit sám,“ řekne Johny vzpurně. Při tom ho napadne ďábelská myšlenka: tím dlátem by si mohl snadno dopomoci k prázdninám. Jen aby to příliš nebolelo.

Mistr zašlápne dva nedopalky cigaret, čoudící nebezpečně blízko hromady vyschlých pilin, s heknutím se sehne a donese je do protipožární bedny s pískem.

4

V tajné kuřárně v přízemí školní budovy, na záchodě prvňáčků, Albín Hron připaluje Fredovi cigaretu. Někdo prudce vrazí do dveří kabinky, udeří Albína do zad, ten zavravorá, padne na Freda a rakouský zapalovač, slavný koksák, mu vyklouzne z ruky. Fred se ve snaze udržet rovnováhu chytí řetízku splachovadla, řetízek praskne a oba se ocitnou na zemi, hlavami vedle záchodové mísy, do níž s hukotem proudí voda. Mezi dveřmi stojí maličký vetřelec se zoufale zkřivenou tváří a vypoulenýma očima.

„Zmiz!“ zařve Fred a vstává s řetízkem v ruce.

„Cigáro je v hajzlu, a to doslova,“ konstatuje Albín. Ještě, že mi tam nepad zapalovač!“

Odvedle zaslechnou steny následované přímo burácivými zvuky.

„Za chvíli to tu bude pěkně smrdět,“ usoudil Fred a konečně si oba zapálí.

„Za chvíli to bude smrdět v můj aktovce, to abych ani nešel domů,“ prohlásí Albín ponuře a vyfoukne kouř.

Myslíš, že tě Plešan nechá rupnout?“

„U něj tři štíry a dvě koule znamenají pět. A že sem to já, bude ta sardel jistá. Víš, jak mi pořád dává na holiče? – Jděte k lazebníkovi, Hrone, vlasy přes uši brání v přístupu informací!“

„Přece ho znáš, jen si z tebe utahuje.“

„To by sám nesměl mít pleš jako zrcadlo! Slyšels, jak mi na výletě zakázal zpívat? – Přestaňte, člověče! To neumíte žádnou českou písničku?! – Jako by dneska anglicky nezpíval každé zpěvák!“

To Plešan neví, a tak tě nemůže ocenit. Ale Donaldi jo! Už podruhé ti vzkazují, že u nich můžeš nastoupit. Jako sóláka tě z fleku berou. Na celý léto mají angažmá. Každou sobotu hrajou v restauraci V sadech. Za prachy, člověče!“ rozplývá se spolužák Kolman, zvaný Fred.

„K Donaldům ani po smrti! Kopírovat Neckáře a Bobka!? Já chci hrát Beatles. Pravej bigbít!“

„Kde, prosím tě, a s kým?“

„S klukama u nás doma.“

„V tý vaší vsi?“

Albín nasál vzduch a zkrivil obličej. Nejen kvůli tomu hroznému zápachu. „Městečko není žádná ves, Kolmane, u nás se dá hrát i bigbít. A lidi po něm budou šílet, to si piš! Co nevidět začneme zkoušet!“

„A máte aparaturu? Donaldi by ti samozřejmě půjčili Tornádo,“

„Kytaru budu mít perfektní. A v závodním klubu je všechno. Zesilovače, mikrofony, reprobedny. No řekni, na co sou takový věci dechovce? Tý stačí stojánky na noty. Jenže kapelník Špaček na všem sedí jak na vejcích, zamyká ty věci na dvanáct západů, skrček zasranej!“ Albín vztekle zabuší na stěnu kabinky a bezmocně zvolá: „Spláchni, smrade!“

Školáček poslušně spláchl. Páni studenti z horního patra stavební průmyslovky se tu těšili značnému respektu. Byli to habání, na které si nikdo netroufl.

Zato doma, v Městečku si na Albína troufne každý. Zejména správce Jednotného závodního klubu Sikula. Ode dveří klubu ho odhání jak prašivého psa: Koukej vypadnout, táhni otravovat jinam! Ale kam, když právě za těmi dveřmi je vše, co Albín tak zoufale potřebuje. Jejich kapela vlastní jen radioamatérem Komárem vyrobený zesilovač, z něhož se každou chvíli kouří, místo reprobeden mají ampliony vybrakované ze starých radií, na zpěv používají mikrofony od magnetů. S takovým vybavením se přece big beat hrát nedá! Jenže Albín si umínil, že v Městečku bigbít hrát musí. I když má svou kapelu zatím jen název. Ten je ovšem nepřehlédnutelný: The Magnificent zazáří jak meteor. Všechny Donaldy a podobná šumařská tělesa spláchně jak vedle školáček svou sračku.

Samozřejmě neví, co hned po vítězném Únoru řekl Vojtěch Špaček, když se otřepal z kolaborantských nařčení a vstoupil podlézavě do KSČ. Vyhrál tak souboj s jeho tátou o to, kdo se stane kapelníkem dechové hudby v Městečku. A pak prohlásil: „Co živ budu, Hron si už tady nevrzne ani na zouvák!“

A do té klatby zahrnul i Hronovy potomky. Starší syn Jaroslav byl mimo nebezpečí, nenaučil se ani pískat na prsty. Zato Albínovy geny byly samá nota, i když se noty dodnes nenaučil. Marně před ním otec zamykal vše, na co se dalo hrát, aby si ten všetečný kluk nezapackal muzikou život. Jako on sám. Na co Albín sáhl, to se proměnilo v hudební nástroj, od hrnců a kastrolů, do kterých třískal, ještě než stál na nohou, po následné sklenice a příbory. Teď si vyrábí vlastní elektrickou kytaru a zakládá kapelu v Městečku. Proti otcově vůli a navzdory Špačkově klatbě. Jenže Špaček má v městě značnou politickou moc. Vypracoval se na kádrováka v Butonu. Rozhoduje nejen o lidech, ale i o mnohých akcích a prakticky mu nic neujde. Kdyby byl Albín prozíravější, nastoupil by u Donaldů. Zakrátko by jistě dosáhl hvězdné okresní popularity, neboť dovede na kytaru vyluzovat tóny, které chlapce zbavují nesmělosti a dívkám otvírají srdce přímo na parketu. Není proto divu, že rodiče nechtějí své ratolesti pouštět k zábavám, kde kytary mámivě kvílí, bubny duní, a zpěvy vábí mládež do obětí a zároveň na scestí. Všichni se nakonec opíjejí a později rvou, provádějí se orgie, jak tvrdí paní Ostrá, a i jiní, kteří na podobné zábavě nikdy nebyli. Všechno už se dá poznat z toho randálu, který z příslušného místa vychází, takže nejde ani v noci spát. A proto, jak navrhuje sám kapelník Špaček, jehož tu spousta lidí nesnáší, ale v tomhle mu dává za pravdu - by se měla taková hudba zakázat a její původci řádně ztrestat.

Nad Albínovou kapelou drží ochrannou ruku jenom nebe. A z toho občas prší a v zimě padá sníh. Albín by pro svou kapelu potřeboval střechu nad hlavou. A pár pořádných nástrojů a pár pořádných muzikantů.

Zatím má jen Bačkorku, který do smrti nepochopí, co je to těžká a lehká doba. Komára, jemuž pro hudební nahluchlost zbyla jen basa a Hošnu. Ten alespoň zná noty, umí nějaký ten akord a s jistotou udrží i druhý hlas. Dohromady připomínají spíš klauny, než muzikanty, a když konečně spustí, vychází z jejich kutilské aparatury jen jakýsi zrytmizovaný rámus.

Albín Hron trvale žije s klapkami na očích. Nezajímá ho politika, nezajímá ho, co bylo mezi jeho tátou a kapelníkem Špačkem, nezajímá ho atraktivní nabídka od Donaldů. Chce mít svou kapelu, big beat v Městečku! A propadne-li z technologie, a bude-li vyloučen z průmyslovky, svět se točit nepřestane. Dá se k zedníkům a vydělá tolik prachů jako Tomáš Berka, který má jen základku. Aspoň si bude moci koupit pořádnou kytaru.

„Už v tom smradu nevydržím, řekl Fred znechuceně a zahodil nedokouřenou cigaretu. „Co mám teda těm Donaldům vyřídit?“

„Řekni jim, že se určitě sejdeme. Třeba tady v Římově na bigbeatovém festivalu, a že jim naše kapela předvede, co to bigbít je!“

5

Marie Rovenská sedí na dlouhém masivním pultu, který pamatuje firmu Hugo Taub a synové – velký výběr střížního zboží, a znuděně zívá. Taub a synové se za války proměnili v kouř osvětivských komínů, dubový pult přežil. Jen z něho občas vylézají hřebíky. Zato zboží se na něm dnes prodává víc, než tenkrát. Starý Taub by si mnul ruce. Marii prodávání nevadí. Lidi obsluhuje docela ráda. Zato se hrozí inventur. Ta včerejší proběhla, až na nevyjasněnou cenu pánských kapesníků, docela hladce, a především nic nechybělo. Paní vedoucí si proto mohla bez obav vyjet za panem Šustrem, což před Marii trvale maskuje výběrem zboží v jeho hlavním skladu. V tomhle parnu stejně do krámu nikdo nezabloudí. Naštěstí je tu příjemný chládek, i když na plovárně bude o polední pauze určitě líp!

Marie si přehodí nohu přes nohu, s elegancí, které si zatím není vědoma, a skleněnými dveřmi zasněně hledí na náměstí. Její osudová čára se rýsuje dlouze a rovně. V podstatě má štěstí. Uchází se o ni hoch s nadějnou budoucností poštovního úředníka, a pan pošt mistr, pan správce velkostatku a pan nadlesní, její děda, byli v Městečku vždycky váženými osobami. Alespoň to tvrdí babička a před moly chrání své tylové svatební šaty pro nevěstu Marii, což je nesmysl. Dneska se dívky vdávají zásadně v kraje. Marie však s vdáváním nespíchá. Schůzky s Filipem Hošnou ji zatím k ničemu nezavazují. Jeho divokost se časem jistě zmírní, citové výlevy usměrní, škemrání o intimnosti poleví. Bude to zcela normální známost.

Tohle léto si Marie určila na zkoušku. Ve svých devatenácti má ještě čas. A kdyby se snad něco stalo, jakože k intimnostem už došlo, k Hošnovým se rozhodně nenastěhuje. Nehodlá mít trvale zběsilou tchyni za zády, která ji zřejmě veřejně nenávidí a trvale na veřejnosti pomlouvá. U Rovenských je volných pokojů dost a perské koberce se v nich nepřekrývají jutovými pytlí a sedací souprava se neobaluje starými dekami, jak to dělá milostpaní Hošnová. Vaří se v kuchyni a ne v prádelně a návštěvy se přijímají v loveckém salonku, tak jako v oněch dobách, kdy dědeček byl nadlesním a otec měl firmu, dodávající veškeré perleťové zboží, módní a ozdobné knoflíky, bižuterii a umělecké předměty z perleti, jak stojí v inzerátech starých novin, Byla to nejsolidnější firma v Městečku, tvrdí babička a jistě má pravdu.

Před obchodem náhle zastaví černý automobil Tatra 603. Ze dveří se vysouká vytáhlý mladík v elegantním obleku, v takovém vkusném oblečení tu v Městečku nechodí ani ředitel podniku Buton, kterému šijí na míru šaty v OP Prostějov, to Marie dovede rozpoznat a samozřejmě ocenit. Moderně oblečený muž je tu exotický exemplář a Marii v tu chvíli napadne, že by to mohl být revizor z krajského skladu látek. Kde jinde by si dnes mohl pořídit tak perfektní šaty? Mladík s diplomatickou aktovkou v ruce překonal třemi kroky chodník a

jak se snažil co nejrychleji vstoupit do prodejny, čelem narazil do skla uzamčeného křídla dveří. Tabulku VCHOD VEDLE v tom spěchu přehlédl.

Marie chvatně seskočila z pultu a hřebík vyčnívající z lišty zachytil lem její sukně. Naráz odhalil místa, vídaná tu jen u nenaaranžovaných figurín. Mladík mezitím našel správný vchod, popotáhl nosem, místo pozdravu řekl moment a pak se zcela samozřejmě natáhl přes pult a vysmekl lem její sukně z vyčnívajícího hřebíku. Marie instinktivně ucouvla a zčervenala, ale stačila se profesionálně zeptat: „Čím posloužím?“

„Kapesník, prosím!“ požádal mladík v šedém obleku s vínově červenou kravatou a honem se otočil, aby nebylo vidět, jak si hřbetem ruky utírá nos.

Marie se stále ještě docela nevzpamatovala. Automaticky sáhla pod pult pro soupravu pánských kapesníků, které paní vedoucí výslovně zakázala prodávat, dokud se nevyjasní jejich cena, a v tu chvíli zazvonil telefon.

„Okamžik,“ řekla a s úlevou odběhla do místnosti za krámem.

Mladík nedočkavě roztrhl krabičku, vytáhl jeden z kapesníků a dlouze a šťastně se vysmrkal. Opět je sám sebou, obchodním expertem na výletě, neboť služební cesta do n.p. Buton výletem bezesporu je, obzvlášť za tak krásného letního dne a jde-li tu jen o potvrzení nevelké zakázky pro bratry Rumuny. V jejich moři se koupe docela rád, přinejmenším ho tam nezaskočí rýma, jak se mu to právě stalo po včerejší koupeli v podolském bazénu.

Marie odpovídá Filipu Hošnovi jednoslabičně a čím dál nervózněji. Jeho věčné citové výlevy ji spíš dráždí než rozradostňují. Nemůže si je nechat aspoň na večer? Co na ně nyní říkat? Navíc má v krámě podezřelého zákazníka. Mladíkovo suverénní jednání a černá diplomatka cosi věští. Nejspíš je to ten nový kontrolor o jehož mužném vzhledu paní vedoucí neustále bájí. Šel přece najisto, po nepřeceněných kapesnicích a předstíral, že mu teče z nosu.

Ing. Jaromír Materna, odbytový referent podniku zahraničního obchodu Pragoexport, si sedl na pult a čeká. Tmavý krám mu nepřipadá zvlášť útulný, nicméně skvost, který tu pod klenutým stropem objevil, rozhodně stojí za bližší zkoumání. A on má k takovému zkoumání všechny předpoklady, jak si už mnohokrát ověřil. Většinou ani nemusí před dívkami vyrukovat se svým nejvyšším trumfem: švagrem na ministerstvu zahraničního obchodu. Jeho renaultkou 5 se vozí do chaty na Slapech. I tu si od švagra, který je většinu roku v zahraničí, bez problému půjčuje. O vlastní garsonce v Novodvorské ulici nemluví raději vůbec.

Univerzální dopisy s ministerským razítkem a švagrovou muří nohou doposud vždycky obměkčily i nejzatvrzelejší ředitele podobných manufaktur, jakou je Buton, a tak si Ing. Materna v PZO Pragoexport vede úspěšně. Služební cesty do Bukurešti či do Sofie ho ale v poslední době příliš nelákají, zvlášť když slyší starší kolegy vyprávět o Vídni, Hamburku nebo Paříži. Neustále se s tupými dodavateli handrkovat o knoflíky, umělé květiny, opasky, zdrhovadla či propisovací tužky, ho v podstatě nudí. On pošilhává po jiné šanci.

A šance se objevují! Zejména v poslední době, kdy se všechno vesele rozhýbalo a ideologie už nevládne s takovou mocí. Praha se pomalu opět stává

městem mezinárodního obchodu. Do jejich podniku stále častěji přijíždějí zástupci věhlasných zahraničních firem. On ale netouží po vyšším postavení v obchodních kruzích. Jemu by se líbilo v diplomatických službách, kam švagrový dlouhé prsty také dosahují. Jenže to má háček. Jako diplomat by musel být ženatý.

Marie položila sluchátko a zhluboka se nadechla. Konečně se vzpamatovala. Jenže pak klopýtla o práh a málem se zamotala do závěsu nahrazujícího dveře, když viděla, jak bezstarostně ten muž sedí na pultu. Jaká troufalost! Možná si to, coby revizor, může dovolit. Dělá, že si ničeho nevšímá, ale Marie postřehla, jak zadržuje smích. Její rozpaky vystřídal vztek.

„Kapesníky vám prodat nemohu,“ pravila spisovně.

Mladík elegantně sklouzl z pultu a zeptal se, co jí v tom brání.

„Nemají stanovenou cenu!“

Mladím mínil, že to snad nevadí.

„Vadí,“ prohlásila Marie důrazně a vůbec netušila, že přistupuje na dialog, v což Ing. Materna ještě před chvílí ani nedoufal.

V tom případě můžeme smlouvat,“ řekl s úsměvem, jehož podmanivost už přivedla nejednu dívku k povolnosti.

„Nemůžeme. Kapesníky vám neprodám!“

„Ale já už jeden použil!“

Teprve teď si Marie všimla roztržené krabičky a pochopila, že se tomu revizorovi musí začít bránit!

Na to jste neměl právo!“ zvolala rozhořčeně, přesvědčena, že ji revizor zkouší, jinak by se přece tak svůdně neusmívat. Byla rozhodnuta v té zkoušce obstát a zvýšila hlas!

„Když člověku teče z nosu, nemyslí na právo,“ namítl Ing. Materna a také on poněkud zvýšil hlas.

Na zvyšování hlasu byla Marie citlivá.

Kapesník jste prostě ukradl!“ vmetla do té pohledné, příjemně mužné tváře a sáhla po otevřené krabičce na pultě.

Mladík položil dlaň na její ruku a lehce ji sevřel.

„Ale já chci zaplatit!“

Marie si uvědomila, že ji kontrolor drží za ruku, a okamžitě ucukla. On uchopil krabičku s kapesníky, ona pro změnu jeho ruku a bezděčně mu zařala nehty do kůže.

„Vy dračice!“ sykl bolestně, přiblížil obličej k její tváři a v dívčíných očích uviděl blýskavé ohýnky. Pocítil vzrušení, jež se zmocňuje mužů, když znenadání objeví poklad. Nemohl odolat. Rty Marie těm jeho nestačily uhnout, tělem jí projelo cosi neznámého, něco, co polekalo zatím nedotčené panenství, ale vzápětí uskočila a ještě stačila potrestat tu nehoráznou troufalost.

Políček působil jako nečekaný blesk a oněmělý krám už jen čekal, kdy se ozve hrom.

V tom tichu Marie zavzlykala. „Vy si myslíte, že můžete všechno, když jste kontrolor?!“

Ing. Materna na ni vytřeštil oči. Chvilí trvalo, než se vzpamatoval a pochopil, že tu jde o fatální nedorozumění. To musí okamžitě vysvětlit. Sáh do náprsní kapsy pro vizitku, naklonil se přes pult a podával ji Marii. Jenže Marie se lekla, předpokládala, že jí chce políček vrátit, prudce instinktivně zvedla ruce k obranému gestu, až svá prsa báječně představila, což Materna nemohl sledovat dlouho, neboť se sám lekl další její možné reakce, prudce ustoupil a hřebík vyčnívající z lišty pultu, tentokrát na jeho straně, zachytil kapsu kalhot a místo zadunění hromu bylo slyšet, jak se párá šev.

Jjá – já nejsem kontrolor!“ zakoktal, což se mu stávalo zcela výjimečně, jen při mimořádném rozrušení.

Marie se otočila, domnívala se, že má rozmazané líčidlo a nepřilíš důstojný výraz ve tváři, a najednou jí bylo všechno k smíchu, když viděla, jak si ten elegán prohlíží rozpáranou kapsu kalhot a tone v rozpacích, na něž očividně není zvyklý.

„Trochu bych vám to mohla sešít,“ navrhla smířlivě.

A hřebík, pamatující zlaté časy Hugo Tauba, se také usmíval, když viděl, jak Marie vede zkrotlého elegána do místnosti za krámem.

6

Bedřich Plechý, výrobní náměstek n.p. Buton, si zapálil cigaretu značky Marlboro, z balíčku od samotného ředitele podniku a znovu, tentokrát daleko soustředěněji, si prohlíží všech dvaatřicet nahatých karet, které mu šéf přivezl jako dárek z nedávné služební cesty do Holandska. K jedné kartě se vrátí a pokývá předčasně šedivou hlavou. Právě takovou pózu v jeho kanceláři onehdy předvedla holka z dírkovány, po slavnostním předávání standarty VHJ, jež byla podniku udělena, a hned v pondělí přiběhla v potrhané zástěře a se sítkou na hlavě žádat o vyšší platovou třídu, kterou jí té noci neprozřetelně slíbil.

Náměstek Plechý je ve svém zaměstnání spokojen, pokud ho nikdo neotravuje a provozy běží bez závad, svým navyklým neuspěchaným tempem. Samozřejmě, občas je třeba někoho zpražít, přílišnou aktivitu v zárodku přibrzdit, připomínky a protesty umlčet a veškeré zlepšovací návrhy odsunout do budoucnosti, neboť jakýkoli zásah do běhu výroby působí komplikace. A těch je třeba se už dopředu vyvarovat.

Čas od času sice něco zaskřípe, tu a tam se objeví trhlinka a ta se zacelí náplastí, eventuelně metodou velkého flastru. Stížnosti jsou řešeny sliby, na které se časem zapomene. Hromadné protesty nehrozí na to jsou lidé příliš bojácní, kdo by hned myslel na vzpoury. Podniku v podstatě nic nehrozí a dokud tu bude ředitelem jeho kamarád ze školních let Sláva Skála, má Plechý postavení výrobního náměstka i bez požadovaného vzdělání bezpečně zajištěno.

Sláva ho nepodrazí, nenakopne. Nakopl ho pouze jednou a to přesně mezi obě půlky.

Fotbal spolu hráli už za dorost. Sláva na beku, on na forvardu, v brance Oskar, zvaný Parádička. Oskarovy vlašťovičky létaly až do šibenice a úspěšně čelily zcela jistým gólům. Jenže pak hop, Oskar ve vzduch a šourák v brance.

Plachého při vzpomínkách na ony mistrovské zápasy píchne v kostrči. V poslední době ho tam píchá stále častěji.

Onehdy se soupeř nedostavil a z hecu se kopaly desítky na Oskara. Plachý stál u značky pokutového kopu, když se Sláva Skála rozbíhal ke střele. Oskar už plachtil k levé tyči a v té chvíli Plachý z legrace, smotanými stulpnami, které držel v ruce, jemně trefil postavený míč v okamžiku kdy jej chtěl Sláva napálit. Skálova noha vylétla k obloze, zařval bolestí, chvíli poskakoval po jedné, pak se kulhavě rozběhl. Plachý měl zatím náskok, ale na trávě mu to v kečkách klouzalo, Skála ho v kopačkách se špunty dohonil po pár metrech a tvrdou špičkou, kterou dovedl kopat proslavená bodla, ho vši silou trefil doprostřed zadku.

Tahle vzpomínka příjemná není. Domů pak lezl téměř po čtyřech. Dodnes se nakopnutá kostrč ozývá a bolest se nezmenšuje. Měl by s tím už konečně zajít za doktory.

Nyní je kostrč naštěstí klidná a přišlo by vhod kafičko. Telefonem o ně požádá sekretářku Janičku, nebude přece vstávat z pohodlného křesla a riskovat další zlověstné píchnutí. Ale dřív, než zvedne sluchátko, vletne do kanceláře Špaček, kádrový a bezpečnostní referent v jedné osobě, všeobecně přezdívaný Malý Napoleon. A je po klidu i po kafičku.

„Soudruhu náměstku,“skřehotá a mává papíry. „Je to neodkladný, je to naléhavý, je to absolutně nutný! Víš, co by se mohlo stát? Takhle to přece nechat nemůžeš!“

Plechý pro jistotu schová nahaté karty do zásuvky psacího stolu. Špačkův trpasličí vzrůst i bezděčně komická gesta by v cirkusu vyvolávaly salvy smíchu, jako je vyvolává v prvomájových průvodech, když před dechovkou mává kapelnickou holí jak sítkou na motýly. Tady v podniku však působí často hrozivě. Kam vletne Špaček, tam zavládne zmatek a zděšení.

Přesto je Plechý klidný. Napoleonka si příliš blízko k tělu nepouští. Proto si s ním teď ani kafe nedá, i když sám na ně má děsnou chuť. Podlézat Špačkovi by byla chyba, už tak má větší moc, než je zdrávo, čert ví, jak k ní přišel. Býval to pánský krejčí, ale kloudně nespíchnul ani kalhoty a teď si troufá i na stopětaosmdesáticentimetrového ředitele Skálu, přestože před ním musí zaklánět hlavu až na záda.

„O co jde?“zeptá se Plechý a dostává se mu dlouhé, naprosto nesrozumitelné odpovědi, neboť Špaček dovede vše dokonale zamotat, zamlžit, zkomplikovat a znesnadnit, aby si pak mohl přisvojit zásluhy na vyřešení problému. Oč jde, Plechý naštěstí už dávno ví.

„Považ, co by se mohlo stát, soudruhu náměstku! Já bych to odnes, ty bys to odnes, a těch problémů, ó já! Vždyť s výtahem manipuluje i uklízečka Hášová, na jedno oko slepá!“

Plechý v tuhle chvíli nemá tušení, komu by mohl do popisu práce vnutit navíc obsluhu nákladního výtahu. Dosud jej spouštěl, kdo potřeboval. Stisknou tlačítko dokáže Jednoočka Hášová i slabomyslný Slíva. Ale na všechno existují předpisy, za všechno musí někdo zodpovídat, to Plechý chápe, jinak by tu byl ještě větší binec, než jaký beztak je.

Ze všeho se dá ale něco vytěžit: ekonomický náměstek obratem požádá kádrováka o jednu pracovní sílu. Mohl by se přibrat zámečník do údržby, nejlépe mladý, nadějný fotbalista, kterého jedenáctka místního Slavoje nutně potřebuje. Živoří v I.A třídě v pásmu sestupu. Jenže s dobrými fotbalisty jsou potíže, chtějí byty, úlevy v práci, vysoké platy a nábor nových pracovníků odbor pracovních sil stejně nepovolí. Volné pracovní síly v republice prostě není kde sehnat, což Špaček vysvětlí několikaminutovým monologem. V tomhle státě musí být každý někde zaměstnán.

„Nějak to zařídím, jasný?“ použije náměstek svého oblíbeného rčení a doufá, že Špaček odletí a on si konečně to vytoužené kafe dá. Jenomže kádrovák usedá, což jindy nedělá, vše obvykle vyřizuje v stoje, aby dodal své trpasličí postavě alespoň trochu viditelnosti.

Jen jsem tě přišel soudruhu upozornit, čeká se teď bezpečnostní kontrola z VHJ. Víš, jak to chodí, šťourají, aby za každou cenu něco našli, chápeš, aby vykážali nějaký výsledek.“

Plechý nemá tušení, co může Napoleónek ještě chtít. Zeptá se tedy přímo a samozřejmě dostává obšírnou, avšak zcela nejasnou odpověď. Proto náměstek zpozorní, horečně přemítá, kdy a kde se naposledy opil a něco vyváděl. Dopustil se něčeho, o čem dosud neví? Občas se mu to stává. Kdo by taky vydržel věčný celibát, který na něho uvalila jeho ctnostná manželka. Dobrovolně mu podrží sotva dvakrát do roka, jinak má pořád nohy křížem, světice ukňouraná! A co je ještě horší, přes všechny Plechého námitky a rozčilování chodí každou neděli do kostela na mši. Dcera Lenka z toho může mít škraloup v posudku a komplikace u přijímaček na vysokou školu. Tak daleko jeho vliv zase nesahá.

„Klidně to vyklop Vojtíšku,“ znovu vyzve kádrováka a naschvál ho osloví zdvojnásobenou křestního jména, kterou Špaček nesnáší.

„Viš, ona ta tvoje Lenka je hodná holka, ale jako předsedkyni svazu mládeže jí to moc nejde. Ne, že by na funkci kašlala, to ne, schůze svolává pravidelně, jenže se jí do toho pletou jiní!“

Náměstek si odechne. Konečně poznal, kam Špaček míří. To on sám má problémy, on se bojí! Bojí se nedorostlých kluků, kteří si v Městečku začali hrát na muzikanty.

„Znáš přece ty chuligány!“ pokračuje kádrovák. Vlasy mají přes uši a nosí odřený modrý americký kalhoty. Dyt' je to skandál, ostuda ČSM! Budeš s tím muset něco udělat!“

„Já?“ zeptá se Plechý s úsměvem, téměř pobaveně.

„Máš přece v Městečku patronát nad mládeží!“ připomene mu kádrovák stranický úkol, který nedávno dostal od Slávy Skály, a ve Špačkově podání zní najednou velmi tvrdě, skoro výhrůžně.

„Tak to řekni rovnou, Vojtěchu. Kdo v té klukovské kapele hraje?!“

A Špaček tentokrát kupodivu bez vytáček a zamlžování, jasně a přímo jmenuje Hošnu, Patočku, Homolu a Hrona.

Takže mladý Hron! To je k popukání! Karta se obrací. Se starým se Špaček po válce tahal o kapelnickou taktovku v Městečku až z něho létalo peří. Nakonec Hrona našel z kolaborantství! Zrovna on, který až do poslední chvíle podlézal Němcům a vybíral příspěvky na Národní souručenství. Hned po převratu se dal hbitě zapsat do komunistické strany.

Na rozdíl od Špačka měl Hron stranický průkaz už od třicátých let. Pravda, aktivitou nikdy nepřekypoval. Spíš hrál. Na komunistických prvomájových oslavách, na stranických bálech. Když se ale za protektorátu začalo v Městečku s odbojem, s výrobou a kolportováním letáků, tvrdil že při takové skautské konspiraci je gestapo pochyťá za čtrnáct dnů. Trvalo to sice měsíc, ale sebrali je všechny. Až na Hrona. Ten se stačil včas vypařit. Celou válku pak projedil po Velkoněmecké říši a připojených zemích jako muzikant v cirkusu.

To cirkusácké muzicírování v Říši na něho vytáhl Špaček hned po Únoru. Hron opět vycítil nebezpečí, vykašlal se na kapelnictví, čímž byly rázem vyřešeny i spory o ně, a zmizel znovu, tentokrát do kladenských hutí, kde si solidně vydělal. Za tak příkladný budovatelský čin mu pak soudruzi potřásali rukama, ale kapelnickou taktovku už natrvalo třimal v ruce Špaček. Jenže se nikdy nenaučil správně s ní taktovat a byl neprozíravý v záležitostech muzikantského dorostu. Pokaždé, když se měla v Městečku zřídit hudební škola, uplatnil své kapelnické i kádrovácké právo veta a takový nápad rychle pohřbil, aby nepřišel o kluky, kteří k němu chodili do houslí a na klarinet. Moc je sice nenaučil, ale za hodiny bral víc než regentschori Vrzal, protože rodiče žáků, vesměs zaměstnaných v Butonu si se Špačkem netroufali smlouvat, natož aby své ratolesti převedli k Vrzalovi. Jenže kluci se nechytali, vesměs odcházeli z Městečka hned po absolvování základní školy a kapela stárne, už v ní zbývají jen dědkové. Nadarmo se jí tu teď neříká Špačkově dechové sanatorium.

„Slyšels ty kluky, soudruhu náměstku? To přece není muzika, jen kvílení a kravál! Žádnej z nich nezná noty. Jak můžou vůbec hrát? Třískají do kytar a při tom řvou! A lidi si stěžují! To se přičí všem zvyklostem a socialistické morálce, soudruhu!“

„Promluvím s Lenkou, Vojtěchu, jasný?“ řekl Plechý stroze. Nehodlal rozhovor se Špačkem zbytečně prodlužovat. Proto také vstal, ale velmi opatrně, aby ho nepíchlo v kostrči.

Až když po odchodu Špačka pohodlně usadil a čekal na kávu, kterou mu přinesla hezoučká sekretářka Janička, usoudil, že věc bude vážnější, než předpokládal. Už proto, že podnikového kádrováka si nesmí za žádnou cenu zneprátnit. Ten skrček o něm jistě ledacos ví.

7

Janička Přástková trpí od rána pocitem, jakoby se zapomněla obléct. Už cestou do práce se prohlížela ve výkladní skříní řeznictví, kde vystavují jen usychající asparágus, a uvědomila si, že s délkou minisukně to přepískla. Když nesla náměstkovi kávu, vytřeštil oči, polkl naprázdno, nadzvedl se a vypadalo to, že se na ni vrhne a přímo na koberci ji znásilní. Řeči, které se o něm v podniku šíří jistě nejsou plané. Naštěstí jen hekl, klesl zpátky do křesla a mlčky zíral. Přesto kávu strachem trochu vybryndala.

„Znáte Homolu?“ zeptal se znenadání a tak přísně, že Janička o dva kroky couvla. Chtěla si honem stáhnout sukni, ale nebylo co. Alespoň tedy zkřížila nohy. Žádný Homola se jí v tu chvíli nevybavil.

„Je pomocníkem v suterénním skladu,“ připomněl jí Plechý.

Póza se zkříženými nohama v něm vyvolávala smíšené pocity, z nichž nejsilnější byla touha alespoň tu heboučkou kůži pohladit. Začal míchat kávu, ale neměl v ní cukr.

„Vy myslíte Bačkorku?“ vzpomněla si Janička, a zároveň se vyděsila. Snad ji proboha v téhle sukýnce a v lodičkách, na které ze svého platu škudlila tři měsíce, nepožene zasviněným provozem! Hned ve vrtárně by se na ni vrhli vlčáci od ponků a rukama bílými od perleťového prachu by jí ohmatávali zadek i prsa. A Bačkorka bývá v suterénním skladu obyčejně sám. Vypadá sice dobrácky, až přitrouble, ale kdo ví, co by s ním v podzemním přítmí vyvedla její minisukně. Proč jen si ji ušila tak krátkou? Jenže ze staré sukně toho vlastně víc nezbylo.

Náměstek natáhne ruku po zvonícím telefonu, svráští mohutné bílé obočí a Janička tiše vycouvá, ani se nepokouší zavřít dveře, takže po chvíli uslyší přesně totéž sprosté slovo, kterého užívá sám ředitel Skála, když něco kategoricky zamítá. Janička zaskakovala za ředitelovu sekretářku celé dva měsíce, a pořád za stejný plat.

„Cože?“ zvolal Plechý do telefonu. „Zakázku v pěti velikostech a dvanácti barvách? Do konce srpna? A pro Rumuny? Nasrat!“ Praští sluchátkem, vyskočí z křesla a na okamžik strne, neboť ho znovu ošklivě píchlo v kostrči. Pak si chvatně oblékne sako, jako by se dnes už nechtěl vrátit, což u něho nebývá zvykem, a vydá rozkaz, který Janičku uzemní. „Nevíte, kam jsem šel. Nevíte, kdy přijdu a nebudete mě hledat! Jasný!? Posílají sem někoho z Pragoexportu. Kdyby se odsud nechtěl hnout, tak mu pomozte, nějak ho vystrnad'te, odtáhněte ho třeba na plovárnu, ale hlavně ať zmizí. Jste pěkná holka a dneska obzvlášť výrazně vyzbrojená, tak se snažte. Jestli se vám to podaří, napíšu vám odměnu, jasný?“

Janiče se leknutím udělal mdlo. Může to být pupkatý seladon s falešným chrupem, páchnoucí nikotinem a koňakem, jako před časem kontrolní pracovník z výrobní hospodářské jednotky, kterému musela být celý den k dispozici a nechat si sahat pod stolem na koleno. Kdoví, jak by ta kontrola dopadla, kdyby začala křičet. Pro všechny případy otevřela kabelku, pohlédla do zrcátka, přetřela rtěnkou rty, pročísala kartáčkem řasy a lehce se navoněla za ušima a v podpaží. Chvilí nervózně čekala, pak vytáhla ze zásuvky potrhanou knihu v červených deskách s názvem LÁSKA KLEPE NA DVEŘE a začala v ní listovat.

Ano, na straně šest se dveře otevřely, do předpokoje generálního ředitele firmy Brown vstoupil ramenatý mladík v elegantním obleku a sekretářce Margot se představil jako inženýr Robert John. Na straně dvanáct ji pozval na oběd a přes třicátou druhou stránku spolu veslovali na lodičce. Uprostřed třicáté osmé ji pod převislými větvemi letité vrby poprvé políbil. Na padesáté se s ní bohužel loučí, donucen surovým strýcem odejet do Kanady, aby se s krásnou Margot nezapletl. Jejich loučení zabírá ještě stránku další. Slibují si věrnost a vyměňují polibky. Načež je Margot z firmy Brown nemilosrdně vyhozena, rovnou na dlažbu.

Je to smutný, ale krásný příběh, škoda, že tak vzdálený realitě života Janičky Přástové. Stránky jejího čekání na vysněného inženýra jsou nehezké, nechutné, ponižující. Hlučné noční příchody opilého otce, prošpikované hrubými nadávkami probuzené matky. Ranní vstávání provází vztek a nevraživost a věčné hledání věcí rozházených po celé kuchyni. V jednom jejím koutě musí Janička spát. Otcova alkoholická období jsou stále častější a není před nimi kam utéct. Jejich byt má pouze dvě místnosti. Jí by stačila jedna jediná, docela maličká. Někde pryč, daleko odtud, kde by nikoho neznala a mohla si žít jen sama pro sebe. Do oken by pověsila záclony, na stůl by prostřela ubrus a postavila vázu s květinami. Zakoupila by velké zrcadlo, dvě křesílka a kobereček. Nic víc.

Janička opouští knihu svého osudu a v potrhaném románku nachází kapitolu opět prozářenou sluncem, takovým jaké svítí právě dnes. Robert se vrací z Kanady a přes strýcův výslovný zákaz se s Margot sejde, i když tím riskuje ztrátu nároku na strýcovo dědictví, které představuje obrovský majetek. Jak všechno dopadne Janička zatím neví, a nyní se na četbu nedokáže soustředit. Znovu otvírá kabelku, hledá tužku na obočí, a nemůže ji najít, rozčileně vysype obsah kabelky na stůl, a zrovna obočenka, potvůrka jedna, sklouzne po skleněné desce na zem. Janička pro ni musí daleko pod stůl. V tu chvíli někdo klepe na dveře a ona to neslyší.

Ing. Jaromír Materna spatří roztomile vyšpulenou prdýlku s růžovými kalhotkami jíž krátká sukýnka nedokáže zakrýt a rázem se ozve jeho mužství, které se snaží rukou v kapse usměrnit a v důsledku včerejšího koupání v podolském bazénu hlasitě kýchne. Kapesník na štěstí v kapse už má.

Janička zrudlá námahou a studem, s vlasy rozčuchanými jak divoženka, stojí proti mladému muži, který přesně odpovídá jejímu idolu z rozečteného románu. Ing. Materna, poučen příhodou s kapesníky, se pro jistotu představí.

8

Zedník Zoula dožvýkal umělým chrupem poslední sousto uzeneho, náležitě je zapil pivem a odplivl si do písku. Ještě si vykouří cigaretu nebo dvě a poklábosí s důchodcem Drápalem. Času je dost. Tahle stavba není ostře sledována státem, dokonce ani okresem, neboť o ní nikdo neví. Předseda JZD může být rád a mnout si hnátičky, že na tu černotu sehnal dva cejchovaný machry a jednoho chtivého mlíčňáka, kterej tu místo svačiny pravidelně chrápe. Haluzna bude do podzimu pod střechou vyštrejchnutá jak koncertní síň. Jenže místo filharmoniků do ní přijdou telata. Jestli se na tu černou stavbu přijde, těch pár tisícovek pokuty družstvo snadno zacáluje. Do roka se mu to na telecím požehnaně vrátí. Konečně jeden předseda JZD, který si dovolí v socialismu podnikat a nebojí se, že ho za to zavrou.

Zoula se dívá na betonové překlady, kde jako obvykle spí Tomáš Berka, podavač, nádeník a poskok. K zedníkům šel hned ze základní školy. Vyhnul se tak třem rokům učení a buzeraci na internátě. Slušně vydělává, může beztrestně nosit dlouhé vlasy a ve volném čase pracovat na své sportovní kariéře. Tomáš Berka, kamarády nazývaný Tom, už dva roky soustavně trápí tělo vzpíráním. V posledních měsících dokonce dle pokynů trenéra ČKD Bohemians Praha. Ten mu onehdy poskytl tréninkový rozpis na jednotlivé dny, a také pilulky, jimiž lze zvětšovat svalovou hmotu. Na posledním dorosteneckém turnaji obsadil Tom v dvojboji čtvrté místo a jen o pouhých pět kilogramů se jeho jméno neocitlo v krajských novinách.

Trenér Strída má čich na nové talenty, ale Toma zatím není schopen zlanřit, i když mu pražská Bohemka nabízí místo ve vzpěračském družstvu, dobré zaměstnání a garsonku hotelového typu na okraji Prahy. Tomáši Berkovi se nechce odejít z Městečka. Sám si za jevištěm sokolovny zřídil posilovnu. Z Říмова přivlekl zrezivělou činku a denně ji zvedal, jak jen to šlo. A šlo to. Po čase zvítězil v okresním přeboru a postoupil do kraje, kde si ho všimli. Dělá tak čest místnímu Slavoji. Ten ho ovšem vůbec nebere na vědomí, natož aby mu proplácel alespoň cestovné. TJ Slavoj, jehož předsedou je ředitel n.p. Buton Jaroslav Skála, se zajímá pouze o fotbal. O Tomášově rostoucí slávě ví zatím jen pár kamarádů.

„Asi zas včera flámoval, slyšíš, jak chrápe?!“ usoudil důchodce Drápal.

„Já bych mu dal flám! Vostříhal bych ho a držel zkrátka. Takový mladý klucí se musej držet u huby, než je na vojně naučejí. Jinak z nich nic kloudného

nebude. Já sem takle vychoval tří! A ve světě se neztratili. Jeden má dokonce průmyslovku!“ S hrdostí v hlase pravil Zoula.

„Ale makat von umí!“

„Co je to platný Drápale, když má vlasy jak holka. Copak to někdy bylo? My chodili dohola každý léto. Ještě v měšťance mi dal táta vyholit kebuli. A to už sem si myslel na Jarušku Hajnou. Jak já se tenkrát před ní styděl.“

„Berka sice má vlasy jako holka, ale to ostatní mu může závidět každéj chlap. Viděl jsem ho ve sprše. Vo toho se musej ženský prát!“

„Dyž je chlap, tak ať jako chlap vypadá! Jednou ho vostřihám, na to vem jed. Přinesu z domova nůžky a šmik, šmik! Moje klucí sem taky stříhal sám. Škoda korun za holiče.“

„Ten se ti nenechá, Zoulo, vidíš, jaký má bicepsy?“

„Bicepsy mu budou prd platný. Vostřihám ho, až zas bude takhle spát. Dyť chrápe každou svačinu.“

Zoula vstal, došel k panelům, za dlouhé zvlněné vlasy zvedl Tomovu hlavu, a pak ji pustil zpět na betonovou desku. Jen to cvaklo.

„De se makat, máňo!“

I přes loupavou bolest v hlavě a zvonění v uších Tom okamžitě vyskočil, a než se důchodci vyšplhali na lešení, stačil jim dovézt plné kolečko malty. Pak míchal písek, cement a vodu, po úzkém prkně vozil kolečka betonu, a v hlavě mu nepřestávaly bít zvony, jako při nějaké katastrofě. Ale ta byla ještě příliš vzdálená a Tom o ní zatím neměl nejmenší tušení.

9

Filip Hošna roznáší denní poštu. Někde jen položí noviny do otevřeného okna, Jinde je zastrčí za kliku dveří, těm pečlivějším vhodí zásilku do plechové schránky, těm nejpokrokovějším ji zasune do módní novodurové roury. Občas musí stisknout tlačítko zvonku. Sem tam ho přivítá zběsilý štěkot psa. Ti, kdo mají dostat důchod, ho už netrpělivě vyhlížejí.

Prochází dlouhou ulicí Městečka, která měla už několik názvů. Nová pojmenování dostává vždy, kdy se změní režimy a přijdou jiní vládcové. Lidé ji raději stále říkají Dlouhá.

S důchodem pro Anežku Bártovou, o níž se říká, že je bláznivá, zahne Hošna do slepé uličky, aniž se napřed přesvědčí, zda mu nikdo neodřízne cestu k ústupu, jako tenkrát při hře na vojáky, na což nezapomenutelně dopltil.

Dnes má spíš ve vědomí podivné chování svého kolegy Jágra. Dřív než stiskne kliku zčernalých domovních dveří, znovu si vzpomene, jak se Jágr ráno nabízel, že bláznivé Anežce doručí důchod sám, že ona nikomu jinému neotevře, že s touhle praštěnou ženskou si dovede poradit jen on. Kde se v Jágrovi vzala ta náhlá ochota a ohleduplnost? Jindy eleva Hošnu jen povýšeně ignoruje.

Dveře kupodivu nejsou zamčeny a Filip bez problémů vstoupí do studené a temné předsíně. Další dveře však nepovolí. Zvedne hlavu ke skleněnému okénku a v úleku strne. Za záclonkou se rýsuje silueta hlavy v tmavém šátku, proti jeho obličejí vypadá zvrásnělá tvář přímo hororově. Jen vycenit tesáky.

Filip o krok ustoupí a mává připravenými penězi. Jenže silueta za sklem nereaguje. Jen oči v přitnutí jakoby znenadání zasvítily. Tuhle bláznivou bábu z její ulity nedostane. Jágr ho před poštmistrem opět zesměšní.

Hošna nakonec vysází na dřevěnou almárku v předsíni devět stokorun, tak aby je bláznivá Anežka na dálku mohla zároveň s ním počítat, jestli vůbec počítat umí, a najednou ho napadne hříšná myšlenka, která se musela zrodit i v hlavě pošťáka Jágra. Chodil sem celá léta každý měsíc! Co když těch stokorun nevysázal na dřevo všech devět a něco si ulil pro sebe?!

Pumpa před domem, ke které ho tenkrát zneprátení kluci přivázali, stále funguje. Přesvědčil se o tom i dnes, když si po tom možném a snadném okradení Anežky Bártové umýval našťestí neznečištěné ruce. Ale komu by si asi tahle ženský šla stěžovat. Najednou si uvědomil, že od ní nemá podpis na poukázce. Jak to asi ten Jágr praktikoval?

Rozmrzele a s nechutí roznáší další poštu, takže si ani nevšimne nákladního automobilu zastavujícího na protější straně ulice. Z kabiny opatrně vylézá Johnny Šůna s obvázanou rukou, kterou má na pásce

„Hej, ptáku pošťáku, budu mít prázdniny!“

Filipa upoutá bělostný obvaz na ruce. „Cos dělal ty janku?!“

„Šmiklo se dláto. Osm stehů a šest neděl marodění. Dobrý, co ?! Nezbyl ti nějaký důchod pro momentálního invalidu? Jsem totálně švorcovej!“

Filip v duchu zajásal. Teď má konečně šanci přitlačit Johnnyho ke zdi. „Prodej mi ten foťák po svém tátovi!“

„Už po stý ti vysvětluju, že máma to nedovolí. Všechny věci po fotrovi opatruje jako svatý relikvie. V tom foťáku je ještě film, kterej tam sám nandal. V září to bude pět let. Ten foťák není na prodej. Leda bys dal pět stovek.“

„Minule jsi říkal čtyři!“

„Minule jsem nebyl zraněnej!“

„Pojišťovna ti snad nějaké bolestné zaplatí.“

„Cože?! Voni mi dají prachy? Za to, že jsem si čísnul hnátu, mi ještě zaplatěj?!“

„Pokud ses zranil při práci a pokud to nebylo úmyslně...“

„Kdo říká, že jsem se poranil úmyslně, vole?! Prostě se šmiklo dláto, to se může stát každému, ne?“ Kolik myslíš, že za to můžou vysolit? Stačilo by to na dvousedadlového pionýra?“

„S těmi prachy za foťák docela určitě!“

„Takže bys ho za pět bral?“

Své úspory spočítá Hošna snadno. Ví, že mu dvě stovky chybí. Vzpomene si na úplně nové bankovky, které dnes lidem roznášel, zejména na Anežku Bártovou. Snad už si peníze z almárky vzala a přepočítala. Pokud vůbec dovede počítat. V nejhorším případě zůstane Johnnymu dvě stokoruny dlužen.

10

„Bačkorko, pošli dva kýble magasu!“ ozve se z výtahové šachty jak ze záhrobí a Václav Homola se lekne.

Seděl na složených pytlích a snil. Vždycky, když má čas, a ten tady ve skladu přírodní perleti mívá často, sedá na hromadě prázdných jutových pytlů, ruku strčí do tepláků a nechává si zdát o ženských. V poslední době většinou o jedné, o Ireně Barchové.

„Přestaň si honit ptáka a nalož pořádněj magas, žádněj prožranej šunt, nebo ti ty kýble vysypu na palici!“

„No jo,“ zahučí Bačkorka, vysunuje ruku z pod trenýrek a pomalu zvedá své neohrabané tělo. Pak hlasitě pšoukne, otevře dvířka výtahu vezme zprohýbané kbelíky a postaví je k bedně perleťových lastur, které sem doputovaly až z Celebesu. Podle přístavu, ze kterého se expedují, dostaly název Macassar, ale tady v Čechách si je knoflíkáři pojmenovali zkráceně Magas. Vznosněji se plochým perleťovým lasturám, velkým jako dvě dlaně, říká kdoví proč škát.

Z perleti se v Městečku vyrábějí knoflíky déle než sto let, jenže v poslední době stále méně. Perleť je čím dál vzácnější a dražší, v současnosti už má cenu polodrahokamů, jak v novoročním projevu k pracujícím uvedl sám podnikový ředitel Jaroslav Skála, „a proto je nutný každým kouskem materiálu šetřit a nevyhazovat jen napůl odvrtaný šálky. Kam bysme to, soudruzi, došli?!

Skladník Coufalík ten směr šeptem upřesnil, ale slyšel ho naštěstí jen pomocník Bačkorka, který byl na jeho slovník zvyklý, avšak, když mu vedoucí skladu později vyložil, jak staří čamrdáři vyvrtávali šálky až na knódn – a z toho zprohýbaného kousku perleti, který už se na knoflíky nehodil, vytvářeli nádherné ozdobné šperky, bylo mu nezužitkovaného materiálu také líto.

„Kdyby takhle plejtvali perletí starý řemesníci, Homolo, čamrdářství v Městečku už dávno chcíplo. Jenže vrtači deska pracujou v úkolu a perleť jim může bejt ukradená. Já ti říkám, tendle režim jednou zajde na úbytě. Každýmu je tu všechno jedno. Dřív bylo Městečko známý po celý Evropě i v Americe a Perleťářský družstvo obchodovalo s půlkou světa! A nevymejšlela se žádná smradlavá umělá perleť, kterou vod nás berou jenom Rusáci. Až voni řeknou dost, jsme namydlený. A jednou se to stane, to mi věř, Homolo, takle flákat se to věčně nedá!! meditoval Coufalík, který měl před Únorem vlastní čamrdářskou dílnu a dobrá odbytíště.

Bačkorka naskládal krásné lastury do zprohýbaných plechových kbelíků, odnesl je k výtahu, zavřel dvířka a křikl jed', aniž věděl, komu ty kbelíky posílá.

Výtah zaskřípal, odsud ze skladu se ovládat nedal, při jeho instalaci tu zapomněli na tlačítka.

Zas bude pár minut klid, možná půl hodiny, než někomu dojde trokas, goldfiška či černá tahita. Z těchto materiálů, se tu knoflíky vyrábějí. Ale burghosu, těch velkých perleťových šneků, jež se brousí a ohlazují, až září krásnými duhovými barvami, má skladník Coufalík už jen pár kousků. Vydává je ze zamčené skříňky, a pouze na písemný příkaz ředitele a jeho náměstka. V poslední době se některé druhy perleti už nedovážejí vůbec. Tam kde je loví už několik let zuří válka.

Bačkorka znovu usedá na pytle. Až přijde domů, bude muset nakrmit králíky, kachny, husy i ty pitomé slepice. Kdyby zapomněl, táta ho večer zpohlavkuje. Proč chovají tolik havěti, když jim všechna pole sebrali? Bačkorka si stejně nedovede představit, že by oral s koněm a každé ráno vstával ke kravám. Ještě že jsou ta pole pryč. Ale táta po nich pořád teskní.

Jemu klima suterénního skladu vyhovuje. Trvalé teplo působí na jeho fantazii. Opět si začíná modelovat tělo Ireny Barchové. Prsa jako bochánky, které peče maminka na velikonoce. S hladoučkou kůrkou. Těm jenom chybí výstupky uprostřed, které prý při správných dotecích ztvrdnou a vztyčí se a rozezvučí všechny ženské touhy. Bačkorka ženu ještě nikdy neměl, ale ve svých představách s nimi prožil už mnohá vzrušení i slasti. Stačí jen strčit ruku pod trenýrky. Ale pořád si nedovede konkrétně představit ono místo mezi ženskýma nohama, pořád mu je nějak překrývá břicho, připomínající buben.

Buben je Bačkorkův životní problém. Nezkrotný nástroj, vydávající rytmicky neuspořádané rány, kdykoli k němu zasedne. Bubnování je pro Bačkorku jízda na neosedlaném jankovitém koni. A Albín křičí, nezrychluj, nezrychluj! jenže charlestony haraší stále zběsileji, na přechodu se paličky spletou, a už je malér. Jsi vedle, zuří Albín a tříská do kytary, aby mu předvedl správný rytmus. Ať si virtuóz Hron bubnuje sám, když tak všechno umí!

Jenže Václav Homola, přezdíváný Bačkorka, za bicí nikomu usednout nedovolí. Na vlastní odpovědnost má buben půjčený od místních požárníků, jejichž sboru je členem. Nerad by totiž přišel o slávu jako Pete Best u Beatles, až Albínova skupina zazáří. Jen co poprvé vystoupí na veřejnosti! Pak holky přilezou samy. Možná sama Irena. A co kdyby nečekal a pozval ji na zkoušku bigbítu? Bačkorka v duchu navozuje rytmus pomalého rocku, který mu jde nejlépe, a představuje si Ireniny buclaté nohy od kolen výš, přes masitá stehna, která se setkávají v té tajemné bráně, od které stále nemá klíč, a do níž by tak rád vstoupil. Až si z té představy musí sáhnout pod kalhoty.

Otevře oči a leknutím mu ruka strne. U výtahu stojí náměstek Plechý.

„Kdo ten výtah vlastně obsluhuje?“ zeptá se.

Bačkorka vyskočí a náhlý pohyb vypudí z jeho těla hlasitý pšouk. „Já nevím,“ přiznává provinile, jako by byl přistižen při něčem nezákonném.

„Tak si pamatujte, Homola, ode dneška ho budete obsluhovat vy, jasný? Jen vy a žádnéj jinej! Napíšeme to do náplně vaší práce a přidáme vám za to stovku měsíčně.“

Bačkorka někdy chápe pomaleji, zejména pokud jde o rytmy, jenže tady byla řeč o stovce. Jak ale odsud ze suterénního skladu obsluhovat výtah, když ho tu není čím spustit?

„To máte sakra pravdu, Homola. Je vůbec možný, že tady zapomněli na tlačítka?“ nahlas uvažuje Plechý a uvědomuje si nesmyslnost svého nařízení. Jenže jak zná chlapy z údržby, kvůli instalaci nového rozvodu by se výtah musel na několik dní vyřadit z provozu. A to by znamenalo výrobní komplikace, neklid v dílnách a bůh ví co by se ještě mohlo přidat. „Pro vás přece nebude problém naložit materiál, vyběhnou pár schodů, zmáčknout tlačítko a vrátit se zpátky. Jste mladej a svědomitej. A ty stovky dostanete dvě. Jasný?“

„Jo,“ odpoví Bačkorka odevzdaně a má pocit, že je to pěkná konina, kvůli každému spuštění výtahu běhat nahoru do provozu, když tlačítko tam může zmáčknout kdokoli. Dělá to i uklízečka Hášová, přezdívaná Jednooká Angelika.

Už kolikrát se ale přesvědčil, že praxe bývá jiná, než vydaná nařízení, a tak přikývne. Kdo by nechtěl dvě stovky navíc, stejně by nemohl říci ne, a náměstek ho poplácá o masitých zádech.

Plechý odchází spokojen. Za všechny případné maléry u výtahu teď ponese odpovědnost konkrétní osoba, tlouštík Homola. A ještě může být rád. Dvě stovky měsíčně jsou za tak nepatrné riziko královská odměna. A skrček Špaček přestane otravovat.

Plechý se ale zapomněl zeptat, na jaký že nástroj Homola v kapele hraje. Nejspíš na basu. Za ničím jiným by svou špekovitou postavu neschoval. Jestli jsou v té Hronově skupině všichni takoví ňoumové, proč z nich má Špaček strach? A proč si na ně nevyšlápne sám, má snad malou moc? Proč chce využít jeho? Čím je mu výrobní náměstek povinován? Pan kapelník si zřejmě nehodlá přidělovat práci. Nasadí do akce mouřenína Plechého. A pro jistotu mu připomene, že má v Městečku patronát nad mládeží. Proč tímhle stranickým úkolem pověřil Skála právě jeho? Nejsou se Špačkem náhodou domluveni? Nevytváří se tu nějaké seskupení, o kterém on neví? Nechce náhodou někdo na jeho místo? Nepůjdou po něm, když se ukáže, že své úkoly neplní? Mezi mládeží by vlasatá kapela mohla být rázem populární a opravdu leccos napáchat. Špaček by pak proti němu měl tvrdé argumenty. Není záhodno si předem řezat větev na které sedíme. Raději tu muzikantskou partu včas rozprášit, než nastanou komplikace. Jejich muzika může být nakažlivá. I Lenka věčně ladí na radiu řvavé písničky, z nichž mu třeští hlava a pořád škemrá o magnetofon, který stojí dva a půl tisíce!

Bačkorka sledoval náměstka, dokud nezmizel na schodišti, a pak začal uvažovat o svém novém údělu. Přidají mu dvě stovky, měl by být spokojen, jenže pořád běhat nahoru a dolů, to už mu radostné nepřipadá. Takhle ho práce, do níž se většinou těšil, brzy otráví. Bude to jako doma, kde ho táta pořád jen honí.

„Zase tam chrápeš?“ ozve se z výtahové šachty.

Bačkorka vezme z výtahu tři prázdné kbelíky, vidlemi do nich nahází trokarové homolky, odnese je zpět a volá: Počkej! Výtah musím pustit já, ode dneška to mám v náplni práce.“

„Co meleš, Bačkoro, kdo má čekat, až se sem vyhrabeš? Zavři dvířka i hubu!“

„No jo,“ rezignovaně zahučí, zatáhne dvířka, výtah se rozjede a Bačkorka usedne na hromadu pytlů s vědomím, že se vlastně nic neděje, a proto si teď s radostí nechá zdát o Ireně, tentokrát o jejím buclatém zadku.

11

Autobus se vleče po vytlučené asfaltce do táhlého Mácovského kopce. Za chvíli vyšplhá na vrchol, v prudkém zlomu se zhoupne, dívky na zadních sedadlech zalapají po dechu, neznámá síla je vymrští do výše, ony zaječí a pak s výskotem dopadnou zpátky na sedadla. Šofér Fábera si na tu podívanou už nastavuje zpětné zrcátko. Dnes to bude obzvlášť vydařené. Polední autobus je zatížen jen vysvědčeními školáků, dvěma taškami mlčenlivých babiček a tady vpředu koženými kufry zrzavě světélkující mondény, jejíž průsvitná, vyzývavě rozhalená blůza a bílé džínsy, jistě z Tuzexu, výmluvně naznačují, jak nóbl je to kočička. Spíš ale pěkná mrcha, usoudil řidič a sešlápl plyn až k podlaze.

Babičky se nestačily pokřičovat, dívky zaječely. Lenka Plechá na zadním sedadle vylétla s pocitem, jako by se pod ní otevřela propast. Autobus narazil zadkem o silnici.

Přehnal jsem to, uznal řidič a díval se do zrcátka. Prázdnou uličkou sledoval holku, která na zadním sedadle zoufale mávala roztaženými čapíma nohama, až jí bílé kalhotky svítily, a usmál se na mondénu.

Lence se podařilo vstát, stáhnout si sukni, vyhrnutou málem až do pasu a najít odvalu přisednout k Albínovi, kterého šoférův šprým, jak se zdálo, konečně probudil.

Albín náhodou nespal, ani nemeditoval nad neutěšeným vysvědčením. Se zavřenými očima si zpívat ší lavz jů, jé, jé, jé, a už slyšel, jak tu píseň válí jeho skupina The Magnificent. Znělo to přesně jako od Beatles. Proto nechtěl být nikým vyrušován.

To ovšem Lenka neví a ostýchavě k němu přisedne.

„Přijdeš na schůzi do klubu, Albíne?“

„Na jakou schůzi?“ zeptal se nechápavě.

„Na výborovku ČSM. Napsala jsem tě jako místopředsedu! Přijede nověj tajemník z okresu.“

Albín se zdráhal do Svazu mládeže vůbec vstoupit, natož aby stál o nějakou funkci. Co si to ta pitomá Lenka vymyslela? Proč ho v té stupidní organizaci vede? Žádnou přihlášku nikdy nevyplnil, na příspěvcích nezaplátil

korunu, v životě se nezúčastnil jediné schůze. A kdo ho tím místopředsedou vlastně zvolil?

„Ale to je jen formalita, místopředseda nemusí dělat vůbec nic, rozumíš, Albíne?“

„A co když se předseda nedostaví nebo onemocní? To bych pak dostal klíče od klubu já?“ zauvažoval bleskově Albín nahlas. Jenže správce Sikula, by ho, funkce nefuníce, do klubu stejně nepustil. V klubu je neomezeným pánem on. Respektuje pouze Kapelníka Špačka, ředitele Skálu a náměstka Plechého. Nikdo jiný nemá u Sikuly šanci. Co je to za klub pracujících, když se tam mimo akce žádný nedostane? Požádat Sikulu o klíče od klubu si netroufají ani činovníci místních spolků. Jediný společenský sál ve městě a celý týden je zavřený a prázdný.

Pouze v pátek večer se klub otevírá. Špačkova dechovka zasedne ke zkoušce a Sikula zpřístupní výčep za sálem. Ve vlastní režii prodává pivo muzikantům i těm, kteří si je chtějí poslechnout, a po zavření hospod si je chce poslechnout spousta lidí z Městečka. To už Sikula nalévá nejen pivo, ale i víno a kořalku. V koutě se hraje ferbl a někdy gotýsek, plátýnko má Sikula složené ve skříni. V tomto improvizovaném kasinu jde leckdy o celé výplaty. Správce Jednotného klubu pracujících, má v pátek z pečovatelské služby o Špačkovo dechové sanatorium docela slušný vedlejší příjem, samozřejmě nezdaněný. Kdo by také v socialistické společnosti platil daně ze soukromého podnikání, když není povolené. Zpočátku si pár rozhněvaných manželek, jejich muži přivrávali v pátek večer domů opilí a mnozí bez peněz, stěžovalo u ředitele Butonu. Jenže Sikula je jeho příbuzný a na Rampu Skálu je v Městečku i předseda MNV krátký.

Lenka sleduje Albínův obličej, jemuž z profilu dominuje mohutný orlí nos, a svou zamilovanost těžko tají. Proto chce jemu i jeho kapele pomoci. Musí přimět tatka, aby to s klubem a Sikulou zařídil a oni tam mohli přes prázdniny zkoušet s bigbeatem.

„Seženu ty klíče, Albíne!“

„A sežeň taky klíče od skříní s aparaturou“ stupňuje Albín požadavky.

Lenka trochu posmutní. Klíče od skříní se jí sotva podaří opatřit, o ty by musel tatka požádat kapelníma Špačka. A k tomu vyzvat otce si ona netroufá. Leda, že by to mohla chtít za vysvědčení, které ponese tatkoví ukázat.

Albín jí už opět nevnímá. Sleduje teď panoráma Městečka, které se dole vynořilo jako malebná kulisa loutkového divadla. V kteroukoli roční dobu ho tento pohled uchvacuje a někdy až dojíká. Nevyměnil by jej za mrakodrapy Manhattanu ani za Eiffelovku věž. Při pohledu na rodné městečko si pokaždé umiňuje, že pro ně udělá něco velikého, a vlastně už ví co. Proslaví je svou bigbeatovou kapelou!

I Saša, světélkující zrzna, v oné chvíli přeruší lehce dráždivý dialog, který s ní vyzývavě zapředl řidič Fábera. Není žádná romantička, neuchvacuje jí příroda, vůně květů ani barvy podvečerní oblohy, ale pohled na Městečko vmáčknuté do mírné úžlabiny ji zaujme. Už z dálky vystrkuje zoubky

nabílených štítů, ostrý špičák kostelní věže a rozložitou stoličku středověkého hradu, jakoby se chtělo zakousnout do šmolkově modré oblohy Vysočiny. Jistě tu zbylo něco nedegerovaného, šťavnatě živého, vábivého, a ona se těší na pár týdnů z dosahu záře papínkových generálských hvězd a matčiných přepjatostí. Obojí už ji silně otravuje. A hvězdy na uniformě se poslední dobou třpytí stále zářivěji, až ze své oslnivosti začíná papínek tloustnout. Nebo že by to bylo nervozitou z toho, co ho může v takové funkci potkat? Kašle mu na Sopoty i na Varnu s tajným doprovodem. Když kvůli jeho velevýznamnému postavení nesmí navštívit Paříž, podívat se do Říma, projet se v gondole po Benátkách ani si smočit palec ve vlnách Côte d'Azur, rozhodla se letos pro plovárnu v Městečku, bez dozoru osobního strážce. Má na ni matné vzpomínky z dětství. Třeba právě tady se bude konečně cítit volná. Snad i zde se najdou hoši plní síly a vytrvalosti, jakou ještě nepoznala. V chalupě po babičce a po dědovi si bude moci denně vyspávat, jak se jí zlíbí, bez obav, že před domem narazí na některého z papínkových zbrojnošů, kteří ji v Praze hlídají na každém kroku. Proč vlastně? Na univerzitu se dostane pěšky přes tři bloky domů. Do Podolí na plovárnu dojede tramvají. O papínkových aktivitách raději nic neví, tak kdo by ji mohl zneužít. Nebo unést!? Jo, kdyby byl pěknější!

„Nemusíte vystupovat, zavezu vás až před dům a pomůžu s kufry,“ nabídl se řidič Fábera. Saša hleděla na jeho býčí zátylek, a nevěděla, zda to má považovat za ochotu, nebo za dotěrnost, kterou je třeba zpražít. Zatím mlčela a svou pozornost obrátila k ulicím Městečka. Zblízka se už nezdály tak čisté a upravené, omítky domů byly mnohde oprýskané a nesvítily bělostí jako při pohledu z onoho kopce.

Albín vyrazil z autobusu první. Na náměstí zahlédl pošťáckou brašnu a bez rozpaků dvakrát dlouze hvízdal. Dědci stojící na rohu se pohoršeně ohlédli a vzápětí posoudili délku jeho vlasů, která se stala dalším jejich dopoledním tématem. Začali meditovat i o tom, kam spěje ta dnešní mládež.

„Hej. Filipe, prolez jsem! Nemám padáka! Všechno je v rámu! Konečně si nechám narůst pořádný háro! Dneska v pět začíná zkouška bigbítu. Plechá nám opatří klíče od klubu. Pojď si dát aspoň čouda do parku!“

Usedli na lavičku a Albín dychtivě nasál kouř. Až touhle cigaretou se sebe svrhl břemeno školního roku, v němž si tak lehkomyšlně koledoval o propadnutí. Rozepjal ruce a s nimi i křídla své fantazie. Samozřejmě začal bájít o muzice.

Kolem parku se kradl pošťák Jágr pečlivě schováván za přerostlými keři.

12

Náměstek Plechý sedí v suterénním skladu, ve výklenku, kde je skryt pohledům dělnických mistrů, kteří sem pořád pro něco běhají, zatímco by měli hlídat ženské, aby u práce netlachaly. Z výroby tak vychází stále více zmetků, už

jsou jich celé hromady. Nejlepší by bylo všechno to najednou spálit, jenže lidi z Městečka, jakmile uvidí kouř nad lesy u Popelínka, reptají už nahlas, píšou anonymy na ONV a někteří dokonce vedoucímu tajemníkovi okresního výboru strany.

Plechý upijí z velkého otlučeného hrnku kávu, dnes už třetí, kterou mu uvařil skladník Coufalík, a kouří cigaretu značky Start, protože ameriky se sem nehodí. Hledí na regály se spoustou krámů, o nichž ani neví, k čemu by mohly sloužit. Na mnohých předmětech je historická vrstva prachu. Ve skladu náradí a pomocného materiálu jsou utopeny milióny. Co je tu jen brusných kotoučů. A co kolem nich už bylo kraválu! Dámy z bižutérky si každý kotouč hned tak neoblíbí, a když požadovaný typ brusu zrovna není na skladě, spustí povyk a hrozí zastavením výroby a nesplněním plánu. Vyděšení zásobovači honem skáčou do aut, ženou se do Prahy a do Benátek nad Jizerou, naloží haldy brusných kotoučů – a soudružky si z nich stejně nevyberou i když jsou to právě ony typy, které požadovaly. Všechno se pak navěky uloží do skladu. Dodnes tu brusným kotoučům nikdo nerozumí.

Ve skladu by se měl konečně zavést pořádek, vytvořit nějaký systém. Jenže Coufalík, liška prohnaná, moc dobře ví, proč se do něčeho takového nežene, proč se jakémukoli kontrolnímu systému vyhýbá jako čert svěcené vodě. Ztratil by neomezenou vládu nad svým přebohatým královstvím. Náměstek ho o ni rozhodně nepřipraví i když jde o zarytého odpůrce režimu, nadávajícího na socialistické zřízení veřejně dnem i nocí. Coufalík mu slíbil do konce srpna dodat trubky, ventily, fitinky a hlavně tělesa k ústřednímu topení. Nic z toho se v obchodech sehnat nedá a Plechý musí mít už letos v zimě teplo po celém domě, jak si už dva roky přeje jeho žena. Topení mu nainstalují chlapi z údržby, samozřejmě v pracovní době, tak se ušetří spousta času a peněz. Podnikoví údržbáři za včasnou práci a nemluvnost dostanou mimořádné odměny k éplatu a s Coufalíkem to vykompenzuje zvláštními prémie. Socialismus je náhodou dobrý systém, když se s ním dovede zacházet.

Ticho a klid suterénního skladu přeruší zapráskání v amplionu a poté šišlavý hlas paní Votápkové: Šoudruh náměstek Plechý, ať še hned doštaví do výroby umělé perleti! Rožbila še ražnice, opakuji, rožbila še ražnice!

„Sakra,“ zakleje šéf výroby, „musejí mě volat ke každý prkotině?“ Dobře však ví, že musejí. Mistři se v takových případech k odpovědnosti příliš nehrnou, mimo jiné proto, že jejich SOS na pány z údržby neplatí. A rozbitá ražnice není žádná prkotina, nýbrž průser jak vrata. Může vyřadit z provozu polovinu fabriky.

Na ražení ronderek se už dávno měly nakoupit nové mašiny z Itálie, a ne flikovat monstra, vyrobená v místní údržbě, dle námětů okoukaných kdesi na veletrzích, dobrá v dnešní době už jen pro muzeum. Ředitelův švagr Markvart by tak ovšem přišel o tučné odměny za jejich návrhy a realizaci i když ty obludy jsou neustále porouchané.

Plechý pomalu vstane a mírně ho píchne v kostrči.

Lenka zaslechla hlášení podnikového rozhlasu a okamžitě se vydala k hale, kde se umělá perleť vyrábí. U vchodu na taťku počká, tady ho nemůže minout. Byla už v jeho kanceláři, ale tam našla jen sekretářku s nějakým hezounem v šedivém obleku s vínově červenou kravatou. Je to jistě tentýž elegán, o kterém jí před chvílí vykládala Marie historku o roztržené kapse jeho kalhot, když si za ní zaskočila do prodejny textilu vybrat nějakou látku na minisukni. Přece musí od taťky dostat penízky za vysvědčení. Ještě něčeho si v kanceláři náměstka všimla. Ta jeho ubohoučká sekretářka už minisukni má! Copak holka Přástková, snaživka chudá, musí být v Městečku zase první? Posledně to bylo před časem s gondolkami!

Hned si za penízky od taťky půjde látku na minisukni k Marii koupit. Teď si ale není jista, jestli za dvě trojky – z matiky a fyziky – jí taťka spíš nevynadá. Pro medicinu, na kterou ji chce otec dostat, jsou tyhle předměty stejně zbytečné. Hlavně, že má jedničku z biologie.

U skladu materiálu se otevřela vrátka.

„Taťko!“ zvolá Lenka, mává vysvědčením a běží mu naproti.

Náměstek mžourá do slunce a obezřetně se rozhlíží. Dvorem chtěl projít nepozorovaně. Tohle setkání s Lenkou okamžitě registrují radary třídní a nařívány v horních oknech fabriky. Je sem vidět dokonce i z jeho kanceláře. Nadarmo dal před časem do všech oken nainstalovat závěsy, aby se ženské nemohly vymlouvat při vyřazování zmetků na sluneční reflexy. Stejně je nezatahují, nechtějí přijít o nic, co se na dvoře šustne. Zmetky putují do expedice v enormním množství dál a reklamaci přibývá.

„Taťko, něco bych od tebe potřebovala,“ zaškemrá Lenka a myslí klíče od skříní v závodním klubu, které má získat pro Albína.

Plechý ji rychle zatáhne za dveře haly, aby to zpravodajská služba u oken neměla tak snadné, a chvatně sáhne do peněženky pro stokorunu, aniž se na Lenčino vysvědčení vůbec podívá.

„Ale já -“ začne Lenka znovu a on vytáhne další stovku. Pak rychle otáčí dceru směrem k vrátnici.

„Až doma, Leničko, až doma. Potřebuju si s tebou stejně promluvit.“

„O čem taťko?“ chce vědět Lenka a natahuje ruku pro peníze. Za dvě stovky bude látky až až.

„O kapele Albína Hrona!“

„Vážně tati? No to je báječný!“ zajásá Lenka. Už je si jista, že budou klíče i od skříní v klubu. Její taťka vždycky všechno zařídí.

13

Ve vodě plovárenského rybníka se Marie pohybuje se samozřejmou ladností mořské panny. Nohatí kluci běhají po dřevěném ochozu, dunícím pod

bosýma nohama, honí se, překřikují, zápasí a padají do vody. Někteří stačí vystříhnout bravurní šipku, jiní se rozplácnou na hladině jak odhozený kufr. To vše pro radost z nadcházejících prázdnin. Marie doplave k žebříčku, důstojně se po něm vyšplhá na ochoz, stáhne z hlavy koupací čepici rozhodí vlasy a sebevědomě vstoupí do klukovského reje, který ji nebere na vědomí. Projde až k betonovým schodům plovárny bez úhony. Po nich vystoupí na travnatou planinu, pozdraví plavčíka pana Švarce, usedne na lavičku a záda opře o teplá prkna dřevěných kabin. Je nadšena z pracovní přestávky v prodejně textilu, která ji dovolí ještě půl hodiny opalovat se a koncentrovat myšlenky.

V poledním vederu plovárna zatím ještě dřímá. Od hustého trávníku a sytě zelených keřů v pozadí se odráží jediné lidské tělo. Neznámá dívka rozkládá prostěradlo na strážku, kam v tu chvíli dopadají sluneční paprsky téměř kolmo. Plavčík Švarc překvapeně hvízdne. Jeho údiv nevyvolaly ani tak dokonalé proporce dívčina těla jako zjištění, že je to dcera generála Jánského.

JUDr. Jakub Švarc vzpomíná nerad. Má pro to mnoho důvodů. I teď si jen s nechutí vybavuje čas strávený v plzeňské věznici na Borech. Začalo to tou úřední obálkou, kterou ani nemusel rozlepovat. Už předem věděl, co obsahuje. Jen ještě netušil, kdo má na jeho odchodu z okresní prokuratury tak náhlý eminentní zájem. I když po únoru 1948 nemohl jako státní úředník spjatý s Benešem a jeho lidmi, nic jiného očekávat. Navíc coby právník rodiny Jánských měl poslední vůli starého pána, Maxmiliána Jánského, uloženou v sejfu kanceláře, ale nepočítal, že po jeho sebevraždě se všechno zběhne tak rychle. JUDr. Švarc se k té listině už dostat neměl. Vtrhli k němu do kanceláře, bedlivě kontrolovali, co si bere z psacího stolu a sejf mu nedovolili otevřít. Byly to tenkrát pohnuté týdny a ještě horší následující roky. Dělníci najednou měli zbraně a nikdo nevěděl odkud. A nikdo nevěděl, k čemu je použijí. Lidové milice hlídaly nejen fabriky, hlídali všechno, co jim přikázali, tedy i jeho, bývalého úředníka londýnské exilové vlády. Když se doslechl, že okresním velitelem StB se stal syn jeho klienta, velkoobchodníka a perleťářského magnáta Maxmiliána Jánského, tušil, že to nedopadne dobře. Dobře to nedopadlo především pro starého Maxmiliána. Nakonec si přes trám hodil smyčku. Zjistil, že synáček mu sebral všechny účetní knihy a spolu s nimi i knihu dlužníků. To, jak Švarc předpokládal, v Městečku později odneslo hodně lidí, včetně jeho. Po primitivním odsouzení bez solidní obhajoby putoval jako pracovník exilové vlády rovnou za mříže. Naštěstí ne do uranových dolů. Po propuštění mu dovolili requalifikovat se na krumpáč. Kopal strouhy a pokládal meliorační trubky, v zimě v létě, za každého počasí. Díky galejnicině na čerstvém vzduchu se dožil důchodu v jakés takés svěžestí, jen ho občas trápí revma v kotnících. Konec dobrý, všechno dobré. Finis coronat opus.

Dcera generála Jánského, dnes jednoho z nejvýznamnějších činitelů na ministerstvu vnitra, se natřela opalovacím krémem z Tuzexu a požitkářsky ulehla na prostěradlo. Už se nemohla dočkat, až jí začnou bezostyšně objímat sluneční paprsky na co největší ploše těla.

Plavčík ještě chvíli pozoroval její nádherné linie, než si uvědomil, že dnešní pronikavý žár nevěstí nic dobrého a rozhlédl se po obloze. Byla čistá, ale jakoby zakřiknutá. Ručička jeho vnitřního barometru najednou povážlivě zakolísala. Signalizovala příchod nenadálé prudké bouřky, která může zaskočit všechny nepřipravené. Švarc už pár takových bouřek v životě zažil. Vždy po nich zůstaly viditelné stopy.

Marie seděla na lavičce, opřena mokkými zády o vyhřátou stěnu dřevěné kabiny, a měla zavřené oči. Znovu si do všech detailů přehrávala scénu s domnělým kontrolorem. Vizitku, kterou jí na vysvětlenou daroval, zastrčila okamžitě do škvíry pultu, ale ihned po jeho odchodu ji vytáhla. Na vizitce je titul, jméno, adresa podniku, telefonní číslo do práce i do bytu. Proč by mu vlastně, až zase někdy pojedou do Prahy, nemohla zavolat? Strýc Ferdinand ji přece pořád zve. A ona Prahu miluje. V takovém městě by chtěla žít. Dokonce k tomu málem došlo. Chodila tenkrát do sedmém třídy, měla samé jedničky, ale už předem bylo jasné, že odtud z Městečka se na žádnou střední školu nedostane. Otec si odpykával čtyři roky kriminálu za čtyři bedny perleti a pár pytlů hotových knoflíků, které mu našli zakopané na parcele u rybníka.

Marie si dodnes pamatuje, jak byl jejich dům náhle plný cizích pánů. Stála vedle babičky, která klidně seděla v křesle a opakovala: „Tady nemáte co pohledávat, tenhle dům patří mě!“ Muži si ji ale nevšíмали, dům prohlédli od půdy po sklep, vytrhali i prkennou podlahu v kolně. Když nic nenašli, odjeli na otcovu parcelu u rybníka, kde chtěl po válce stavět velikou dílnu, a tam objevili, co hledali.

V Městečku bylo takových případů víc. Čamrdářům se nechtělo nově zřízenému národnímu podniku Buton odevzdat zadarmo perleť, kterou si dříve nakoupili, ani knoflíky, které sami ve svých veřtatech ještě jako soukromníci vyrobili. Věděli, že v zemi se perleť nezkaží. A tak ji v bednách zakopávali, aby měli s čím začít, až tahle prašivá doba skončí. Dřív se však dočkali vlny domovních prohlídek. Bezpečnost chodila většinou najisto. Zejména k těm, kteří nakupovali u Maxmiliána Jánského. Lidé v Městečku ani nestačili podezírat z udavačství někoho mezi sebou. Tak rychle to probíhalo. Přijelo osobní auto, vystoupili tři čtyři muži v pláštích, většinou nenesli klobouky, jako za války gestapo, chodili prostovlasí, nebo v tmavomodrých rádiovkách označujících dělnický původ. Chovali se o něco mírněji než gestapáci, ale podezřelí odváděli stejně a nikdo nevěděl kam. Nitky táhnoucí se od postižených jednotlivců po Městečku, utkávané a zpevňované šeptandou z podezření, dohadů a souvislostí, se nakonec začaly táhnout k synovi Maxmiliána Jánského, kterého před nedávnem z trestu převedli z postu okresního náčelníka StB na ministerstvo vnitra do Prahy.

Igor, Rus po matce, kterou si z první světové války Maxmilián dovezl jako zákonnou manželku, svého jména a původu začal po válce využívat. Matka která si v Čechách dlouho nemohla zvyknout ho naučila dobře rusky a on, jakmile se objevili v Městečku první sovětsí vojáci, s nimi okamžitě navazoval kontakty a s mnohými se přátelil. Často dělal tlumočníka, pil s nimi a vyváděl,

některým velitelům sháněl místní děvčata. Samozřejmě, že si získal u Rusů dobrou pověst, která ho po Únoru vynesla až na post okresního velitele StB, což byla v té době funkce a moc veliká. Ale takový post si musel nějak zasloužit, protože o něj usilovali i jiní. Posloužil otcův sešit se záznamy, kde lehce vyčetl, kdo z čamrdářů v Městečku od Jánského perlet' odebral a kolik jí včetně výrobků povinně odevzdal. Zbytek dotyčný někde uschoval. Skupina jeho specialistů, kterým se v Městečku přezdívalo Vlčáci, přijížděla vesměs najisto. Většina razíí dopadala úspěšně a on získával stále více ocenění. Jenže pak se popral se svým rivalem na veřejné partizánské oslavě a byl takticky převelen na ministerstvo vnitra. Teprve pak vlna domovních prohlídek v Městečku opadla. I v dalších letech, k nim samozřejmě docházelo, ale už nebyly ani tak časté, ani tak úspěšné.

Kvůli čtyřem bednám perleti a několika pytlům knoflíků Marie nesměla celé čtyři roky otce vidět. Po celou tu dobu musely s babičkou úzkostlivě šetřit a uskrovnovat se. Ve škole s ní učitelé začali jednat jinak, než s ostatními. Přímo do očí jí sice nic neříkali, vlastně s ní nemluvili téměř vůbec, aby si snad sami nějak neublížili. Začala pociťovat, že je i od spolužáků jakoby oddělována. Soudružka učitelka Hamáčková ji při hodinách kreslení určila místo v poslední lavici, vedle Jolanky Farkašové, která byla z dvanácti cikánských dětí. O ní se ve škole šušovalo, že má vši. Jolanka naštěstí vši neměla, ale kamarádky se od Marie začaly stejně odvracet. Nakonec i ta nejvěrnější Jana Přásková. To Marii opravdu bolelo. Ještěže ji babička čas od času vzala do Prahy. V krabici, kterou pečlivě hlídaly, byly zabaleny myslivecké trofeje po dědečkovi a v dětské kabelce, tu přece zloději krást nebudou, něco ze zlata a stříbra, což se vše dalo v Praze zpeněžit. Nějak tu nejhorší dobu po otcově zatčení přečkat musely. Strýc ji tehdy vodil po městě i po kamenném mostě, na kterém byla spousta soch a z něhož krásně viděla Hradčany a vyprávěl jí pověsti o mnohých domech, které mýjeli. A když vystoupili nahoru k hradu, nemohla se nasytit pohledu na Prahu a snažila se spočítat všechny věže toho krásného města, ale nikdy se jí to nepovedlo.

Konečně otce z Mírova propustili a kupodivu, bez nesnází dostal místo v Butonu. Nejprve jako pomocná síla ve skladu, ale za pár týdnů už expedoval důležité zakázky. Vědělo se o něm, že perleti rozumí a navíc dovede obchodovat a jednat s lidmi. Vyžádal si ho sám obchodní náměstek JUDr. Hrabina, podle něhož ani roky kriminálu nemají v obchodních zájmech podniku hrát podstatnou roli. Rampa Skála jeho rozhodnutí přes protesty některých skalních soudruhů kupodivu poželal. Nakonec Rovenského dobře znal, jako že tady v Městečku se znali všichni a všichni o vlastnostech těch druhých téměř všechno věděli.

Bylo po strádání, ale i po občasných cestách do Prahy. Rodinných cenností ani moc nebylo. Babička stále vlastní dům, uvnitř připomínající lovecký zámeček, oprašuje trofeje po svém otci, panském myslivci, i po manželovi, který byl v Městečku nadlesním. Všude na stěnách visí parohy srnců, jelenů i daňků, vycpané sovy, tetřevi a bažanti, i hlava kamzíka, kterého dědeček skolil v tyrolských Alpách.

Babiččin dům je tak trochu muzeem, ve kterém se bydlí. Lovecký salonek i pokoj pro hosty jsou vždy uchystány přijmout návštěvu, jako za dob, kdy otec obchodoval s perleťovými výrobky a cestáři si tu podávali dveře. Nyní už se návštěvy téměř neobjevují. Babička tvrdí, že ani tak jim nic nechybí, ale pravdu nemá. Chybí jim matka. Alespoň otci a Marii. A vždycky, když spolu jdou na hřbitov upravit její hrob s velkým bílým andělem, otec si posteskne, že dnešní medicíně by se už nemělo stát, aby jim matka při porodu zemřela.

Z oválné fotografie na pomníku se na ně usmívá krásná ženská tvář.

14

Naolejovaná záda Saši Jánské nemilosrdně bičují sluneční paprsky, a ona vnímá jen příjemný pocit uvolnění, který se dostavuje po každém podařeném milování. To poslední sice nebylo příliš divoké, zato překvapivé.

Poděkovala řidiči autobusu za to, že ji dovezl až před dům a odnesl kufry dovnitř, ale sotva stáhla přiléhavé džíny a rozepnula propocenou halenku, už tam byl znovu. Z míry ji rozhodně nevyvedlo, že ji zastihl polonahou a řekl přímo, že má sotva hodinu času. Odjezd autobusu ale tentokrát o pět minut přetáhl a cestou si ještě zastrkoval košili do kalhot. Kdyby ho nepřinutil jízdní řád, možná by byli v posteli ještě teď. Ale Saša si nestěžuje. Tihle chlapíci z venkova zřejmě žádnými komplexy netrpí a svou sebejistotu nedávají najevo tak okázale a nemaskují tím mindráky jako pražští frajeři – vyholení, navonění, nebo naopak úmyslně zanedbaní, zarostlí a s páchnoucíma nohama. Tohle byl normální chlap a jako chlap se zachoval. Na rozloučenou řekl jenom – tak zase někdy, a kvapně odešel, jak mu nakazoval jízdní řád, který o pět minut přetáhl.

Náhlé a prudké nesentimentální milování v Saše vždy vzbuzuje opravdovou radost. Jiné radosti vlastně nemá. Všechny dřívější se kamsi vytratily. Radost z nových věcí, kterými ji odmalička zahrnovali, už dávno nepůsobí, radost z peněz, které jí otec štědře poskytuje, radostí nikdy nebyla, radost z úspěšně složených zápočtů a zkoušek mizí za vchodem fakulty. Dokonce se jí zdá, že jí profesori nějak nadržují, což nesnáší. Ale cítí to i jinde. Je dcerou čtyřhvězdičkového generála a to se po Praze, která je jenom velkou vesnicí, samozřejmě ví. Od dětství měla vše, na co jen pomyslela, vždy dosáhla čeho chtěla, nikdy nebyla v nesnázích, a když přece, zablýskaly tatíčkovy hvězdy a všechno opět plynulo hladce, normálně, až zoufale normálně. Ve velkém bytě na Vinohradech odjakživa panuje strohá, upjatá atmosféra, jež vyhovuje tatíčkově uzavřenosti i matčině chorobné posedlosti čistotou a pořádkem. Snad proto se doma zakřiknutá Saša začala ve škole prát s kluky. Učitelé ji za to netrestali, naopak trestali chlapce, poškrabané a pokousané dračicí Jánskou.

Už tehdy to začalo, už v dětství ji kluci zajímali. Tím spíš, že si jí nevšímalí, a možná se jí i báli. První skutečné vzrušení pocítila tenkrát v zimě, při tom přepadení. Borek jí vytrhl baletní střevíce a ostatní začali Sašu tlouct, pak jí povalili do hromady sněhu u chodníku, cpali sněh za krk a někdo ji rukou začal hmatat v rozkroku. To v ní vyvolalo zvláštní vzrušení, takže ani žádný jiný vjem neregistrovala. S lidmi, kteří ji vysvobodili se vůbec nebavila. Sebrala baletní střevíce, beze slova šla domů, plivala sněh a vědomí, že se jí tam dole někdo dotýkal, trvalo dál. Ani doma nic neřekla. I když se tatíček výjimečně rozčílil a vyhrožoval, že to dá vyšetřit, že jeho lidé vyšetří všechno, lhala a tvrdila, že upadla.

Dodnes se jí ta krutá příhoda jeví jako nejpoutavější dětský zážitek, jako světýlko v pustině navlas se opakujících dnů: Vstávání, okázale bohatá snídaně v rodinném kruhu, cesta do školy, teď už na univerzitu, často s papínkovým osobním řidičem, jenž má zřejmě rozkaz mlčet. Nudné přednášky z hudební vědy, nudné klábosení s dívkami stejné kategorie, cesta domů, sem tam odpolední kavárna, kde se nic neděje. Pak nezáživné studium, nezáživná televize, ulehnutí a spánek beze snů. Na mejdany, jako dcera generála Jánského chodit sama nesmí. Jednou ji tatíček přidělil bodygárda. Chtěla ho cestou domů svést, ale nedal se. Asi byl příliš mazaný, nebo ho ještě někdo hlídal.

Saša nechce ztrácet nejlepší léta svého života, ale cítí, že je tím neúprosným stereotypem beznadějně marní. Poctivě chodí na přednášky, místo aby si pořídila sport'ák zahraniční značky a vyrazila do světa, o němž jí občas vypráví Ali Abú. Nesmí navštívit Paříž, ani Benátky, nesmí si zajet do Vídně, kam Alí, pracovník egyptské ambasády, každých čtrnáct dní jezdí na nákupy a rozhodně by ji vzal s sebou. Ona kvůli tatíčkovým hvězdám nesmí nikam. I když na to má. Prý z bezpečnostních důvodů. Saša dodnes neví, jde-li o bezpečnost její, nebo tatíčkovu, nebo jeho ministerstva. Nač ji nutili učit se francouzsky, proč se biflovala angličtinu? Aby si mohla číst Hemingwaye v originále? Stejně jí těmi dokonalými, před očima přímo ožívajícími pasážemi o víně, o rybách či o býcích, jenom dráždí. I ona by chtěla prožít milostný románek za fiesty v Pamploně, alespoň chvíli být Brett Aschleyovou z novely *The Sun Also Rises*.

Někdo jí položil ruku na rameno. Je to těžká ruka a pálí víc než slunce.

„Bon jour mademoiselle, excusez de vous déranger!“ řekne plavčík Švarc a dívá se na to nádherné tělo s hlad'oučkou kůží, která už lehce červená.

Takové oslovení Sašu ohromí. V tomhle zapadlém koutě jí někdo připomíná její lásku! Je to galantnost nebo výsměch? Prudce se zvedne a horní díl plavek zůstane na dece. Plavčík Švarc se na pevná a skvostně vyvinutá ňadra přes brejličky usmívá.

„Proč jste mluvil francouzsky?“ zeptá se Saša a bez ostychu pohlédne starému pánovi do očí.

„Připomněla jste mi jednu dávnou dívku od Seiny.“

„Vy jste byl v Paříži?“

„Studoval jsem tam. V pětadvacátém byla Paříž Mekkou světa.“

„Já věřím, že je i dnes!“ povzdechne Saša a hledí na starého pána s výraznou pleší a ještě výraznějším opálením, které zahanbuje bělost jejích ňader, jež si teprve teď zakrývá, a okamžitě k němu pocítí sympatie.

„Doporučil bych vám, slečno Jánská, sezónní vstupenku. Předpokládám, že se tu nějaký čas zdržíte.“

„Vy mě znáte!?“

„Znám vašeho otce,“ odpoví Švarc.

„Toho zná hodně lidí,“ prohlásí Saša neutrálně, a má dojem, že v plavčích slovech zaslechla jakýsi spodní tón opovržení. Raději by ho slyšela mluvit mazlivou francouzštinou.

JUDr. Jakub Švarc je dost starý a zkušený, než aby se nechal zčistajasna okouzlit mladou ženou, ale stěží se může při pohledu na toto krásné dívčí tělo ubránit vzpomínkám na vlastní mládí. Ještě teď v pětadesáti se cítí obstojně a na vše se dívá očima, které nestárnou. Proč by se mu tedy nemohla líbit tahle dvacetiletá dívka? Co na tom, že je dcerou lumpa, jenž mu způsobil tolik příkoří. Nebo by to mohl být nenadálý objekt jeho dosud nikdy neplánované a tudíž nepřipravované pomsty?

Plavčík Švarc se Saše lehce ukloní, což u něho ani v plavkách nevypadá směšně, a jde k otevřenému přístřešku improvizované plovárenské pokladny prodat vstupenky maminkám s kočárky, a chichotáným dívkám, přicházejícím po udržované písčité cestě směrem od města, lemované vzrostlými duby. Jedině ty tlumí průchod slunečních paprsků, které si jinak podmaňují celou plovárnu. Teprve později si všimne nezvyklého úkazu nad protějším lesem.

Jemné potrhané mráčky mají při troše představivosti tvar obrovské rybí kostry. A protože on se plavil po mořích a oceánech a ani při práci na melioracích nehleděl odevzdaně do země, pochopil, že tenhle úkaz není náhodný a v nejbližších hodinách přivodí prudkou změnu počasí, o níž revmatictí dědkové stávající každé dopoledne na náměstí, blábolí už tři dny. Určitě to bude pořádná bouřka s krupobitím, ne-li průtrž mračen.

15

Odjel. Janička ho viděla z vrátnice. Nasedl do černé šestsettrojky a byl pryč. Ani se neotočil, nezamával. Asi nemohl. Při služebních cestách se nemává, to ona chápe. Zato ale slíbil poslat pohlednici. Snad z Bukurešti, možná ze Sofie. Když ho pozvala na oběd do závodky a sami dva u stolu jedli uzené s bramborovou kaší a okurkou, za 4,20 Kč podnikové ceny, což náměstek Plechý bude muset zaplatit, vyprávěl jí o místech, která už navštívil.

Byl v Moskvě, Varšavě, krásné Budapešti, zná celé rumunské a bulharské pobřeží, kde jsou u pláží moderní hotely a kiosky s občerstvením, někde i noční

bary s intimně osvětlenými parkety. Avšak pár kilometrů od pobřeží a od hlavních center – středověk. Jeho představa dovolené však Janičku zmátla. Nemohla pochopit, že by chtěl v cikánském voze putovat napříč Rumunskem, neholený, zaprášený, možná i hladový, s nějakou zavšivenou cikánkou. To ji zdrtilo. A ještě něčeho si všimla: provizorně zalátané kapsy u kalhot, To jeho eleganci poněkud degradovalo. Takové nedostatky hrdinové jejích románů nikdy nevykazovali. Přesto jim všem navždy vtiskl svou podobu. Janička věděla, že odedneška si bude každého z nich představovat jako jeho, Ing. Jaromíra Maternu z Pragoexportu.

Do konce pracovní doby zbývala poslední, nejprotivnější hodina. Janička otevřela knihu s červenými deskami, ale zazvonil telefon. Vychytralý Motyčka, předseda podnikové organizace svazu mládeže, jí chtěl zase využít. „V pět je v klubu výborovka, přijede nově tajemník ČSM z okresu, já mám tou dobou důležitější trénink. Vem to za mě. Je to prej děsněj sekáč, takže tam zaskoč, čau!“

Motyčka jí vždycky dovede opít rohlíkem, i když jednou ji opil i jinak. Posílá ji na nudné, nedůležité schůze, zatímco smetánku zajímavých exkurzí, a hlavně zájezdů, slízne sám. Janička se rozhodla, že na žádnou svazáckou výborovou schůzi nepůjde. Na čtení se ale stejně nemohla soustředit, i když došla ke vzrušující pasáži, ve které se hrdina knihy vrací. Představila si, že by ho měla přivítat ona sama, a najednou dostala z jeho návratu strach. Kam by ho tady v Městečku mohla pozvat? Co zajímavého mu ukázat? A kde vlastně by spal? U nich doma, v kamenném baráčku v podhradí, kde se musí celý rok topit, kde žijí ve dvou místnostech bez koupelny a vodovodu, se záchodem na dvorku? A s příchody opilého otce, který matku probudí a vzápětí rozčílí, až oba křičí na celou ulici?! A někdy padají i facky. Ne, domů by ho přivést nemohla. Nikdy nikoho nemůže přivést domů. Kdysi k nim chtěla přijít Marie. To spolu ještě kamarádily a moc dobře si rozuměly. Už proto Janička nesměla dopustit, aby Marie viděla, jak to u nich doma vypadá. Nedovolila jí přijít ani před barák, záměrně se s ní po cestě pohádala, tak prudce a znenadání, až se Marie otočila, a bylo po kamarádství. Zdánlivě šlo o maličkost, ale pouze Janička věděla, že stud za to, jak bídně žijí, žádná maličkost není.

Už mockrát chtěla z chalupy odejít. Někam pryč, jinam, získat garsonku ve větším městě, bydlet v čisté místnosti s čistým ubrusem a čistými záclonami, chodit do kina a občas pozvat známé na šálek kávy nebo na skleničku vína. Ale podnájem ve větších městech se shánějí těžko, na přidělení bytu čekají i rodiny dlouhá léta a na družstevní garsonku si ze svého platu nikdy nešetří, i kdyby škodlila sebevíc.

Svou budoucnost Janička vidí šedivě. Raději na ni nemyslí, protože se jí vlastně bojí. Kdo by si ji mohl vůbec vzít? Nějaký obyčejný kluk, kterému bude jedno, že její otec pije? Nebo i ona narazí na piana před nímž bude muset schovávat peníze, jak to dělá její matka? Co když takhle dopadne sama? Ještě má v živé paměti oslavu letošního MDŽ. Mužští z provozu ji nalávali griotkou, vaječným koňakem, vodkou i rumem, dodnes neví, jak se dostala domů a ráno měla hlavu na prasknutí. Matka jí dávala na čelo studené obklady, a pak dlouho

seděla u stolu s hlavou v dlaních, než propukla v pláč. Nakonec přišlo to nejhorší: začala ji vyčítat, že je po otci, a nejspíš měla pravdu. Ale ona za to nemůže. Vždycky ji někdo přinutí se napít, a potom už jde všechno rychle, ztratí kontrolu a vzápětí už neví, co dělá. Raději se nikdy nevdá. Z té bídné chalupy však odejít musí. A musí to dokázat sama, nemůže čekat na nějakého prince, který by ji vysvobodil. Nedočkala by se. Žádný takový princ nikdy nepřijde. Život je mnohem tvrdší, než jak se o něm píše v románech s červenými deskami. Opět otvírá knihu a těší se, že aspoň tady vše dopadne dobře.

16

Jako galejník tlačí propocený Hošna těžké služební kolo značky Ukrajina do Mácovského kopce a umiňuje si: jakmile se stane vedoucím pošty, začne na nadřízených vymáhat služební automobil. Copak se budou pošťáci se zásilkami věčně trmácet do vsí jako v dobách c.k. pošty? Pokrok je nutno prosazovat i v odlehlých koutech Vysočiny, třebaže lidé tu o něj příliš nestojí. To Hošnu často dráždí a někdy přivádí až k zuřivosti pro vlastní bezmocnost. Má spoustu nápadů, věděl by, jak rodné Městečko povznést a zvelebit, ale není tu nikdo, kdo by jeho nápady sdílel a byl schopen a ochoten je uskutečňovat. Zdá se mu, že tu funguje jen jakási setrvačnost a anonymita moci, která všechno řídí, aniž se ukazuje. Život je tu bezbarvý, nudný, nespolečenský, jakoby něčím ušlápnutý, a Hošna v podstatě ví, čím to je, ale nemůže to nahlas nikde říkat. S takovými názory by ho k postu poštmistra nikdy nepustili. O to víc nenávidí tenhle režim, který ho nutí neustále se přetvařovat. A zřejmě není sám.

Lidé jsou většinou uzavřeni do soukromí, s nikým se už nechtějí stýkat, natož přátelit. Dřívější sdružení a spolky zanikly nebo byly přímo zrušeny. Společenský život zmizel v nenávratnu. Živoří jen místní dechovka, které se pro stáří muzikantů přezdívá „dechové sanatorium.“

Naštěstí začíná léto a je tu parta mladých lidí, kteří se na plovárně zase začnou scházet. Objeví se i ti, co přijedou na prázdniny a možná i pár mladých lidí z Prahy i odjinud. Jenomže prázdniny po dvou měsících skončí a všichni zase někam zmizí. Opět nastanou nekonečné uplakané podzimní dny a zimní večery k ukousání.

Městečko jakoby stále víc ztrácelo svou někdejší čamrdářskou slávu a stále hloub se propadalo mezi kopečky Vysočiny. A bývaly doby, kdy tohle ojedinelé místo výroby perleťových knoflíků znali v Evropě i Severní Americe. Starý čamrdářský mistr Říha dodnes ukazuje v hospodě pohlednici z Chicaga, pietně zabalenou v celofánu. Adresa zní: Mr. Jiri Riha, Mestecko, EUROPE. Došla správně, necelé tři týdny po odeslání. Rozhodně by měla být vystavena v městském muzeu, místo těch kaširovaných panelů o dělnickém hnutí a hladových pochodech, o nichž jim ve škole vykládali kovaní komunisté.

Do vrcholu kopce zbývají dvě telegrafní tyče a sedm patníků u silnice a Filip stále mnohé nechápe. Doma ho matka často za komunistu označuje. Nedávno navrhl, aby do jejich velkého a téměř prázdného domu vzali do podnájmu mladého inženýra chemie, jemuž Buton nemohl poskytnout jiné ubytování než cimru na dřevěné svobodárně, kde bydlí děvčata, a také plno myší. Matka vzplála jako pochodeň. To tak, brát si cizí lidi do baráku, který si zvelebili krvavými mozoly a jen zázrakem uchránili před znárodněním! Jenom komunista by jim sem chtěl nasadit nějakou veš a zničit jejich soukromí!

Podle oficiální doktríny je komunista člověk, který bojuje za pokrok, za lepší, spravedlivější řád, za blahobyt pro všechny. Ať se Filip rozhlíží sebedůkladněji, žádného takového komunistu v Městečku nevidí. Vidí jen prospěcháře. Nějaký pokrok je vůbec nezajímá. Blahobyt, to ano, ale pouze jejich vlastní. O druhého zájem nikdo nejeví. Komunistický odznak už pro ně dávno ztratil půvab. Začínají se spíš za něj stydět. Málokdo ho už nosí veřejně na klopě. Ty tam jsou doby, kdy bez něj neudělali ani krok, kdy jím hrdě a hrozivě demonstrovali svou příslušnost k vládnoucímu klanu. Do klopky si jej zapíchnou jen o prvním máji a místních konferencích strany.

Ještě pár kroků a pošťák Hošna dosupí na vrchol kopce. Znaveně postrčí kolo do škarpy a sám padne do stínu rozložitě třešně na mezi u silnice.

Jako na dlani má před sebou Vysočinu, pohlednici krajiny zarputile zprohýbané, ošlehané větry všech směrů. Kam oko dohlédne, vlní se vršky a kopečky, vzdálené hřbety lesů na obzoru modravě obkličují bachratá pole, promísená úžlabinami zelených luk a pastvin, v nichž se blýskají zrcátka malých i větších rybníků. Lány polí rozdělují švy stromořadí podél cest. Meze s korálky keřů připomínají potrhany růženec. Na temné zeleni lesů prosvěcují košilky panenských bříz. Místy se rdí střechy vesnických chalup a nabílené věže kostelíků ukazují k vysoké obloze. Barvy té pohlednice určuje roční koloběh.

Dnes ale pocit volnosti, který tu Filip obyčejně vdechuje s kouřem cigarety, jakoby cosi dusilo. Lesy vyhlížejí šedivě, louky náhle ztratily šťavnatou svěžest, obilí strnulo v tetelícím se vzduchu. Ustalo bzučení včel a cvrkání koníků v trávě. Není vidět ptáčka ani motýla. Krajinu obestírá zlověstné ticho. Nad lesy se zvedají temné mraky s fialově žlutým nádechem, připomínající dobře uzrálou modřinu. Filip konečně pochopí a vstane.

Ještě jednou přehlédne krajinu a uvažuje: Za sedm minut, aniž šlápne do pedálů, dojede na okraj Městečka. Za dalších pět minut dosedne na svou židli v rozdělovně pošty a bude vyčkávat sběrný autobus. Pak se může nebe třeba zbláznit. On bude sledovat letní bouřku z bezpečného úkrytu poštovního úřadu.

Hošna zvedl těžký služební bicykl z příkopu, na rameni urovnal řemen pošťácké brašny a nasedl.

Neujel ani deset metrů, když ucítil jak kolo tvrdě dosedá na ráfek. Pochopil, že zadní pneumatika je beznadějně prázdná.

Prásk! Bouchly dveře dřevěné plovárenské kabiny. Zvedl se prach a jeho chuchvalce zavířily cestičkami plovárny. Přivázané loďky o sebe narazily. Odložené svršky koupajících se kluků roznáší vítr po trávníku.

„Všichni z vody! Okamžitě z vody!“ křičí plavčík Švarc. On jediný ví, co bude následovat. Stojí na ochoze s prutem v ruce a vypadá jak krotitel šelem v plavkách.

Vítr rve listí korunám stromů, ohýbá keře, cuchá vlasy, vhání prach do očí. Klukům bere kuráž, nemluvnata dohání k pláči a jejich matky k hysterii. Rázem zmizela letní pohoda a pocit bezpečí.

Saša se pokouší složit velké prostěradlo, které sebou hází jak utržená vratiplachta, chvatně cpe věci do kabely a uvažuje, kam utéct. Nejraději by se schovala do plavčického kabiny.

Vítr náhle utichne a první těžké kapky dopadnou na vysoušenou zem. Plavčík před sebou žene po betonových schodech hlouček kluků a bezděčně švihá prutem do vzduchu. V tom okamžiku se rozsvítí nebe. Z něho praskavě sjede blesk a malá, bíle žhnoucí kulička, několikrát poskočí po kovovém zábradlí skokanské věže a pak zasyčí na hladině rybníka. Následuje ohlušující rána, při které všichni strnou.

Jenom na okamžik ozáří nebeské světlo Sašu uprostřed plovárny, a plavčík Švarc si znenadání vybaví znovu onen jas, který ho kdysi oslnil v Palazzo degli Uffizi, když na stěně jednoho ze sálků spatřil Botticelliho obraz Zrození Venuše.

Teď viděl jinou Venuši, na jiném místě, zato dokonale živou. A mířila k němu do kabiny.

Plavčík, harcovník a vysloužilce, má v paměti všechny prožitky, radosti a strasti, které kdy se ženami zakusil. I teď si přeje, ještě jednou, naposledy, než život definitivně zhasne, pocítit onu úchvatnou závrať v náručí krásné ženy, právě té, kterou tu vidí před sebou. Ale odmítá brát svou vidinu jako odplatu za zlé skutky jejího otce. Jenže je natolik moudrý, aby si svou pošetilou představou milování spojoval právě s dcerou generála Jánského.

O to galantněji ji zve do své dřevěné ubikace. Přece ji nenechá venku v lijáku i když její táta ho na dvacet let vyhnal do všech sibírií tohoto drsného kraje, nazývaného Vysočina.

Plechý pozoruje z okna kanceláře podnikový dvůr. Kroupy odskakují od vybetonované plochy jak drobné pingpongové míčky, v téměř souvislé vrstvě pokrývají zemi a jen pozvolna tají. Svou milovanou zahrádku asi sotva pozná a na polích bude vymláčeno.

K zaburácení hromu se připojí podniková siréna, a on sebou jako vždy škubne. Kvílivý zvuk sirény a detonace hromu v něm opět vyvolaly vzpomínky na válku.

Ve vratech hal se tísní lidé, ale nikdo se neodvažuje vrhnout do krupobití, které zvolna přechází v těžký hustý liják. Až teď se někdo rozběhl. Baba Hošnová! Kdyby do té udeřil blesk, náměstek přispěje radostně na věnec. Mezi ženskými v našívárně vyvolává jen rozeprě a hádky. Pořád se cítí nadřazená. Myslí si, že do smrti bude milostpaní. Přitom její táta patřil k čamrdářům, kteří si doma z nouze drželi kozu. Ještě jako velká holka ji chodila pást na tržiště, kde kluci hrávali fotbal. Na to si náměstek přece pamatuje. Teď se rozběhla, děšť neděšť, asi chránit svůj velký dům. Čert ví, jak se jim tu barabiznu v Horní ulici podařilo zvelebit. Za války se přece stavět nesmělo. Když se Plechý vrátil z rajchu, Hošnových barák byl najednou o patro vyšší a zářil novotou. Hošna nejspíš někoho podmazal. Perleťové šperky se cení v každé době, a on s perletí umí, ale jen když chce. Je nejšikovnějším čamrdářem v Městečku. Však mu Plachý také nabídl výjimečné místo ve vzorkovně. Tam si mohl s perletí hrát jak chtěl. Ale on odmítl! V Butonu za ta léta nic kloudného nevytvořil. Jen vrtá knoflíky, jako jiní, ale to tady dovede skoro každý. Dříve se mu pod rukama rozvíjely nádherné perleťové květy, z trokasového odpadu vybrušoval umné špendlíky v podobě prohnutých listů, hned po válce vyřezával jemné brože se siluetou Hradčan. Ale po Únoru, kdy zvítězili komunisté s tím náraz přestal. K podobným uměleckým předmětům ho v Butonu ještě nikdo nepřinutil. Na nátlak ředitele sice zhotovil perleťový pohár, o který se tu každý rok hraje fotbalový turnaj, ale to je všechno. Při každé příležitosti dává najevo, jak tenhle režim nemá rád. Copak se lidi nikdy nepřizpůsobí?

Z vrat vyrazí i ostatní. Ženou se přes dvůr k vrátnici, jako by jim šlo o život!

Tohle plachý zná. O život! Takové okamžiky zažil. V rajchu se ke konci války bombardovalo a utíkalo do krytů každý den. Dodnes si vybavuje svištění padajících bomb a děsivé hlasité exploze. Jednou to nad jejich krytem v Essenu zasvištělo obzvláště silně. A to svištění jako by mířilo přímo na něho. Po detonaci se probral až v troskách. Jen zázrakem nad ním ještě držel betonový sloup. Vyhrabávali ho za dva dny. Pořád slyšel ve tmě sténání a zdálo se mu, jakoby se opodál někdo modlil. Ve tříadvaceti z něho byl rázem šedivý kluk. Po válce, na stavbě mládeže mu začali přezdívat Sivák. Mohl se tajně čílit, ale nic s tím nenadělal. Natož, aby se kvůli tomu pral. Na stavbě se museli tvářit všichni

optimisticky, aby nekazili vysokou pracovní morálku. I s těmi šedivými vlasy se nakonec oženil. I když si zrovna nevzal takovou, jakou by si přál.

Dvůr je prázdný. K zahlceným kanálům se valí proudy vody a vytváří velké kaluže. A přece ještě někdo utíká. Holka s povytaženými sukněmi s buclatýma nohama plácá svými vietnamkami do louží, až voda stříká. Irena!

Přes občasnou bolest v kostrči se Plechý pořád cítí jako chlap. Nemůže odevzdaně snášet celibát, do kterého je uvržen vlastní ženou. Irena Barchová je kus! Když otevřel dveře razírny, seděla na stole v kraťáčkém pláští, který odkrýval i její hýždě.

Rozlomení raznice se dalo považovat za havárii. Proto bylo nutné, v zájmu plnění plánu, učinit okamžitě nezbytná opatření.

„Od zítřka nastoupíte noční, Barchová!“

„To asi nepůjde,“ řekne holka klidně a sedí dál.

„Proč by to nešlo?“

„Já totiž noční dělat nemusím!“

„O tom se teď s tebou bavit nebudu! Nastoupíš zítra v deset večer a hotovo. Máme tu malér!“

Irena Archová netečně sedí, zatímco vedlejší raznice běží naprázdno. Druhou obsluhu poslal Plechý do míchárn zastavit lití desek. Vzniklá hmota za hodinu ztvrdne a je k nepotřebě. Ty nezrecyklovatelné zmetky se pak musí spálit někde na hromadách, nejlépe mezi lesy, aby na ten oheň nebylo moc vidět. Už na ty černé mastné kouře lidi poukazují.

„Prostě se mnou nepočítejte!“ prohlásí Irena klidně a Plechého ta její laxnost rozzuří!

„Tak ty odmítáš pracovat? Bud' ráda, že tu vůbec můžeš dělat, že jsme tě vzali z děcáku a dali vyučit! Bud' ráda že bydlíš na svobodárně za kterou skoro nic neplatíš! Kde bys asi dneska byla? Možná že v nějaký polepšovně!“

„Že jste mě vytáhli z děcáku a dali vyučit, za to vám děkuju. Že jste mě šoupli na tu nejhorší práci, za to vám snad ruce líbat nemusím. Plíce mám jenom jedny, a ty si tímhle smradem rozežrat nenechám. Jakmile mi vyprší smlouva, tak tu se vším praštím a pudu. Na takovouhle robotu a na dřevěnej barák, se kterým hejbou myši, vám seru!“

Náměstek otevřel ústa, buď aby nasál víc vzduchu, nebo překvapením. Přistoupil k Ireně, a ještě nevěděl, co udělá.

Irena se svezla se stolu a najednou držela v ruce nůž. Dlouhý široký nůž, kterým se tu odlepují a rozřezávají polyesterové desky. S nožem v ruce a pohledem holky bez domova, která nemá co ztratit, prošla kolem Plechého tak těsně, až se o jeho tělo otřela svým zaprášeným ultrakrátkým pláštěm, který byl navíc na zadku vyhrnutý a ukazoval polovinu jejích vyzývavých hýždí.

Plechý se neovládl, zapomněl na nůž i na nedýchatelný vzduch a do té téměř odkryté prdelky si s rozkoší plácl.

Nůž vylétl do výše, Irenino tělo se napjalo a oči uviděly rudě.

Plechý našťestí jednal rychle. Jednou rukou popadl holku v pase a přitiskl ji k sobě, druhou uchopil zápěstí s napřaženým nožem. Ucítit, jak se mu její

velká prsa přimáčkla k tělu a to vyvolalo v rozkroku podnět, který byl v mžiku znatelný.

Irena ucítila pot z jeho dederonové košile a nebyl jí nijak nepříjemný. Ale téměř vykřikla, když se jí cosi vmáčklo do podbříšku. Pak pochopila, co to může být a začala se znenadání smát. A najednou se smáli oba a oba mysli na totéž.

19

Antonie Hošnová doběhne před dům na kost promočená, a jen otevře, vykřikne rozlíceně: „Ten lotr!“

Dveře na dvůr jsou dokořán.

Přes hlavu stáhne šaty, ve spodničce a bosa shání kbelík, hadr a koště. Kocour Sam sedí na stole verandy a s královskou povýšeností sleduje lítý spěch paní domu. Ta zběsile vymetá vichřicí orvané listí a zurážené hruštičky z ucpané mříže kanálu. Velikou louži na verandě stírá za neutuchajícího nadávání každému, kdo jí přijde na zjitřenou mysl. Když se narovná a pohlédne na stůl, Sam nezaváhá. Před mokrým hadrem včas uskočí, přehoupne se přes zbytek louže, vyběhne na dvůr a usedne na bezpečné a suché místo pod střechou veřtatu. Odtud pozoruje počínání osoby, která si přehodila přes hlavu zástěru, na bosé nohy nazula dřeváky a snaží se znovu uvolnit kanálovou mříž.

Zloba Antonie Hošnové se mění v nejčernější obavy, když spěchá po schodech na půdu svého domu. Během okupace se jí podařilo téměř zázrakem přistavět patro. Ale už se nedala sehnat dehtová lepenka na střechu. Pod eternitové tašky teď zatéká, kdykoli se s deštěm objeví i vítr, který na půdu zahání dešťové kapky, pokaždé z jiného směru. Pořád je jí vlastně záhadou, jak získali potřebná stavební povolení. Za protektorátu se přece stavět nesmělo. Ale její muž to dokázal. Když si ho před válkou brala, měl jeden oblek, jednu sváteční košili a bednu s čamrdářským náradím. To byl veškerý majetek, který přinesl do chalupy a k jejímu loži.

Antonie pobíhá po půdě s plechovkami k onomu rituálu připravenými, pozoruje místa, odkud kape, a kape pokaždé odjinud, jak vítr zahání déšť pod eternitovou krytinu.

Dodnes nechápe, proč si vlastně Hošnu vzala. Pravda, v jejích letech a s jejím věnem se nedalo příliš vybírat, ani čekat. Byl nejvyšší čas. Pak najednou přišlo dítě i peníze.

Onehdy večer, už za války, někdo zaklepal na dveře. Hošna se zprvu bál Židu Taubovi otevřít, ale nakonec ho přece pustil. Už nosili žluté hvězdy a nikdo si s nimi netroufal na ulici promluvit. Hugo Taub nesl malý kufřík. Pak s ním Hošna dlouho hovořil v čamrdářském veřtatu, jenom při světle petrolejky, a nakonec i něco sepsali. Ji k té dohodě nepřizvali. Tři dny na to všechny Židy z Městečka odvezli.

Za nějaký čas Hošna rozšířil dílnu, koupil nové stroje, perleť od starého Jánského a stavební materiál. Brzo byla chalupa o patro vyšší. Jen dehtový papír pod eternitovou krytinu nebyl k mání. Antonie nepochybovala, že na to vše si bral Hošna peníze z Taubova kufříku a na podmazání protektorátních úředníků určitě i nějaké šperky, když se marce přestávalo věřit.

Do rajchu na práce naštěstí živnostníky nenutili a Hošna měl po celou válku z čeho vyrábět i když o knoflíky nebyl valný zájem. Proto se přeorientoval na umělecké předměty z perleť, které vozil do Prahy. Ty skupovali v jednom obchodě Na Příkopech němečtí důstojníci pro své doma čekající ženy a po okupaci Američané pro své milenky. V prvních poválečných letech už považovali lidé v Městečku Hošnu za milionáře. Šlo jen o to, zda se někdo z židovské rodiny Taubů vrátí z Osvětimi zpátky.

Antonie Hošnová rozmístí plechovky do míst, kde trvale kape, rukou si rozmázne sazi na čele, zástěrou setře s trámu prach a unaveně usedne. Liják bušící do střechy beethovenovským fortissimem, přejde pozvolna do konejšivého ševelení a spolu se šerem a teplem půdy uklidňuje její mysl. Opře bradu do dlaní a uvažuje. Z Taubovy rodiny se sice nevrátil nikdo, ale nakonec jim ty peníze stejně požehnané nebyly. Všechny je komunistické měnové reformy znehodnotily na pouhé nic. Ještě, že jim zbyl barák, který na štěstí od znárodnění zatím uchránila.

20

Krupobití bohudík ustalo. Déšť neutichá. Proud vody se nepřetržitě valí kolem chodníků a nedovolí kanálům ani nepatrné nadechnutí.

Předseda Národního výboru rázuje po kanceláři s rukama za zády a s hrdlem sevřeným, hotov okamžitě přiskočit k telefonu, neboť kanalizace, ta staříčká aorta Městečka je už dlouho nemocná, stejně jako jeho tepna srdečnice.

Když nastupoval do funkce, byl rozhodnut zřídit kanalizaci novou, s větším průměrem, kterou už se nebude zahlcovat každá jarní sprška, ale na tak nákladnou investici se peníze nenašly.

Co tě nepálí, nehas, řekli mu soudruzi na okrese. Pouštět prachy kanálama si nemůžeme dovolit. Dáme ti něco na úpravu chodníků. Zvedneš obrubníky, voda se do baráků nedostane, město bude vypadat líp a ještě tě občani pochválí!

Tak se teď každou chvíli musejí strkat dráty a ježci do potrubí, hlavně od provozovny masného průmyslu k potoku za městem, kam směřují všechny splašky. Na svět vychází páchnoucí svinstvo ze zanesených, dávno nepostačujících rour.

Ve volebním programu byly také nové byty, obchodní dům, kino, a dostavba stadiónu. Dodnes se nic z toho neuskutečnilo, i když se snažil, sháněl, hádal se, žadonil i zuřil. Za dvě volební období dosáhl jen srdečního kolapsu.

Někdy v Městečku dochází k situaci opravdu na mrtvici. Na ONV už roky škemrá o uvolnění parcel na výstavbu dvojdomků. Teď mu sdělili, že to nepůjde, dokud se ve městě nevyřeší otázka veřejné kanalizace. Takové kocourkovské tanečky už předsedu MNV zmáhají.

Má tři roky do důchodu. Tato vidina ráje by ho mohla jakž takž uklidnit, a také svádět k nečinnosti, mávnout nad vším rukou a raději se každý den vydal na dvouhodinovou procházku, jak doporučují lékaři. Ale to by sportovní stadión nedostavěli ani do konce století!

Předseda co chvíli vyhlédne z okna a pozoruje dešťové kapky v kalužích. Zdá se mu jakoby řídly. Snad tentokrát nedojde k nejhoršímu a nebude muset volat hasiče. Ti musí být u všeho. Většinou nadělají víc škody jak užitku.

Zazvonil telefon, a je to tady. Ucaný kanál v Dolní ulici. Lidem už teče voda do sklepů!

21

Poštministr Půlpán sedí u psacího stolu, za oknem padá déšť a jemu víčka. Dřív byla jednotlivá oddělení přepažena a přednosta pošty měl svou vlastní kancelář. Jakmile ale přišli rudí mocizrouti, všechno zrovnoprávnili, zlidověli, znesvětili. I jeho chtěli z úřadu vyhodit, když se k nim nepřihlásí. Nakonec za něho neměli náhradu. Žádný soudruh neviděl v jeho úřadu dost velké a tučné koryto. Zato dali celou poštu zmodernizovat. Teď vypadá jako ratejna. Lidi tu rázem vyšmejdí pohledy všechny kouty. Když se poštministr otočí, hledí paní Růža přímo do výstřihu. I když musí dělat, jako by neviděl nic.

Paní Růža, dvojnásobná vdova, už potřetí ovdovět nehodlá. Nechce mít vetchého šéfa na svědomí. Ona by potřebovala mužského, ne třasořítku. Na muže ale v životě štěstí neměla. Většinou se na ní pouze vrhali. Buď jen očima, nebo i vším ostatním. Její prsa je přitahovala jak magnety. Obyčejně skončili dřív, než ona začala. Mnohdy si ta svá těžká ňadra přála odložit. Prsatá byla už od třinácti.

Paní Růža je v létech, kdy se takové věci již odsuzují. Její peněžní přepážka se za ta léta stala téměř zpovědnicí. Obzvlášť ženy přidávají k přijímaným či odesílaným penězům i pár slov. Někdy jsou to i celé příběhy nebo dokonce vyznání. O každé nové události v Městečku se paní Růža záhy a bezpečně dozví, někdy i v několika verzích. Je-li to příběh košilatý, promítá si ho večer v posteli, aby z toho měla hezké sny. Už jenom hezké sny, i když se ještě tak stará necítí.

Poštministr Půlpán nahlas zívne a přinutí se vstát. Za jiných časů by mohl mít ve své kanceláři i kanape. Touhle hodinou obvykle nikdo nepřichází, a dnes je tu obzvlášť mrtvo, kdo by taky chodil, když venku leje jak v tropech. Za

chvíli se přikodrcá poštovní autobus, a ten nespolehlivý Hošna se z rozvážky po vsích ještě nevrátil. Aby tak musel s Jágrem tahat balíky do vozu sám poštministr!

Lehce zamhleným oknem hledí do liduprázdného náměstí a zívá dvojnásob. Nikde nikdo, jen do kopce u hasičské zbrojnice nějaký blázen tlačí v lijáku kolo. Poštministr otře sklo a zaostří zrak. Konečně toho promočeného šílence poznává. Elév Hošna, jeho budoucí nástupce. A brašnu bude mít zas celou promočenou! Vedoucí pošty musí dohlédnout, aby ji ten lajdák nepohodil jen tak do kouta, ale dal přes noc řádně vysušit.

22

Vytrvalý déšť Marii Rovenskou skličuje. Sedí na pultu ztemnělého krámu, a jako správná prodavačka čeká na zákazníka, i když ví, že v tomhle lijavci nikdo nepřijde. Marii čekání nevadí. Jen by chtěla čekat jinde, v jiné prodejně, nejradyji v docela malém butiku na rušné třídě velkoměsta, v němž by prodávala samé hezké věci a spokojené zákazníky vyprovázela úsměvem. Za deště by sklem výkladu pozorovala automobily, barevnou hru neónů v kalužích chodníků a mohla stále doufat – až zavře svůj roztomilý krámeček a půjde ulicí, přidruží se k ní vysoký pohledný muž v módním plášti s vyhrnutým límcem a v elegantním klobouku. Zdvořile nad ní rozevře deštník a po krátkém seznamovacím obřadu ji pozve do kavárny. A ona to pozvání přijme. Seznamovat se s mladými sympatickými muži přece není žádný přestupek.

V Městečku se to ale bere jinak. Už ji tu vedou jako budoucí paní poštministrovou, třebaže Filip Hošna zatím roznášá jen balíky a noviny. Závistivě sčítají majetky obou někdejších milionářských rodin. Ona a Filip si přece dosud nic neslibili! Ani neví, zda by ji milostivá paní Hošnová byla ochotna za snachu vůbec přijmout. A Marie by ani nechtěla mít nějakou zběsilou tchyni neustále za zády. Nejrozumnější bude prozatím vyčkat, neukvapovat se v rozhodnutích, ani v náhlých, neuvážených gestech. Tak ji to přece učí moudrá babička.

Marie opatrně sklouzne s pultu, aby její sukni opět nezachytil proradný hřebíček, vezme pravítko a začne šátrar ve škvíře mezi dubovými deskami staříckého pultu, kam ukryla vizitku Ing. Jaromíra Materny, toho elegána, z Pragexportu, kterému teklo z nosu a ona si ho spletla s kontrolorem. Náhle se pravítko o něco zarazí. Po chvíli se Marii podaří ze škvíry spolu s vizitkou vyšťourat i podlouhlou nahnědlou obálku. Není na ni žádná adresa, ani jméno. Rozpačitě ji obrací v rukou, a pak ji otevře. Čte roztřesené kostrbaté písmo a nevěří svým očím. Dohoda z 8. listopadu 1941. Hugo Taub bezúročně půjčuje Františku Hošnovi jeden milión korun. Písmena psaná inkoustem jsou v přítmí krámu místy špatně čitelná. Přesto Marie Rovenská nerozsvítí.

23

Albínu Hronovi déšť nevadí. Vlastně jej ani nevnímá. Sedí na posteli, drží kytaru a skládá píseň. Melodii si občas přezpívá vysokým hlasem, který se škrtí v hrdle, ale tak to má být, tak se dnes zpívá beat. Chraplavým hlasem na doraz. Píseň, kterou tvoří nazval Letní křídla, ale melodie je mu pořád stále nějak povědomá, nápadně připomíná Dům u vycházejícího slunce, bude ji muset od základu překopat.

Vymyslit světový hit dá makačku. Je nezbytné, aby melodie vycházela z nitra, ze srdce, jako u Boba Dylana, a byla nápaditá, jako u Beatles, to on chápe a cítí. Tak čím to, hrome, že ho nic kloudného nenapadá? Všechny melodie, které si vymyslí, jako by už někde slyšel.

Albín tuší, že je to důsledek soustavného poslouchání hitů z radia Luxemburg a ze Svobodky. Na Svobodné Evropě lze teď chytit odpolední hudební tříhodinovky s Rozinou, kupodivu bez rušení. Rozina podrobně informuje česky o světových kapelách, odpovídá na dotazy a mnohým dokonce hraje na přání. Albín by si hned dal zahrát Penny Lane, jen kdyby věděl, jak dopis bez rizika dostat za hranice. Hošna tvrdí, že některé adresy jsou ostře sledované a dopisy pak rozlepované, nebo vůbec nedojdou. Z našich rozhlasových stanic se o světových kapelách nedozví nikdo nic.

Znovu otráveně udeří do strun. Krásný znělý akord ho vzruší a nadchne, až téměř zajásá. Už to má, to je ono! Konečně se chytil! Teď to přišlo! *Ó, leť, na křídlech svých...*

Za chvíli znechuceně odhodí kytaru na postel.

Zase sám sobě naletěl. Vždyť to není nic jiného než *Hey, Jude, don't make it bad...*

V té chvíli své milované Beatles přímo nenáviděl.

24

I Johnny tvoří. Po dlouhé době zašel do bývalého dědova veřtatu a objevil tam hlad'oučké lipové prkýnko. Jen tak z rozmaru na ně načrtl dívčí tvář. A pak se ho zmocnila posedlost. Prkýnko upevnil na ponku a dlátky, podobnými tomu velkému, jímž si ráno v práci úmyslně zranil ruku, začal zlehounka oddlabávat nažloutlé dřevo. Z prkýnka pozvolna vystupoval reliéf. Na pět stehů pod

obvazem myslel jen v okamžicích, kdy ho v ráně prudce zabořilo. Jinak pociťoval zvláštní napětí a nepřetržitou radost.

25

Na plechových střeších kabin déšť už jen ševelí. V té nejkrajnější, jež plavčíku Švarcovi slouží za kancelář i letní obydlí, sedí na pryčně Saša Jánská, kouří, ze skleničky od hořčice upijí rum a cítí se uvolněná, spokojená, bezmála šťastná.

„K něčemu se vám přiznám,“ řekne plavčík Švarc, a ona strne.

Copak to musí být vždycky stejné? Po náhodném pomilování partnerovy city náhle vzplanou. Vzápětí přijdou návrhy a nabídky k zopakování – zítra, pozítří, za týden. Když odmítne, dostaví se neodbytné škemrání, lítostivé výčitky nebo výhružné vnučování, dokonce i pronásledování. Podle náтуры. Což ji zatvrdí ještě víc. Všichni muži, se kterými kdy něco měla, ji chtějí znovu. Ani tenhle pán nebude zřejmě výjimkou. Že si s ním vůbec začala. Tady v Městečku chce být absolutně volná!

„Když jste stála sama uprostřed plovárny a zablýsklo se, připomněla jste mi Botticelliho Venuši. Na některé obrazy nelze nikdy zapomenout, ale člověk by je asi neměl vidět oživé, zvláště, když se jeho čas nachýlil.

Váš otec má tady v Městečku mnoho nepřátel a z mé strany mohlo jít docela promyšleně i o akt pomsty. Něco, co je krásné, ale nemůže být pomstou! Jenže nemohu zaručit, že vás tu ochráním před lidmi, kteří si svou pomstu trvale hýčkají a vytáhnou ji v pravý čas. Takových tu v Městečku pár zůstalo. Proto, radím, nezdržujte se tu dlouho, msta se může přelít i na nevinné. To už jsem několikrát v životě zažil.

Saša hledí na starého pána téměř ohromeně. Zase tak starý jí zrovna nepřipadá, ale bude určitě moudrý a upřímný. Spíš v něm najednou vidí rytíře. Proto se k němu nakloní, políbí ho na čelo a řekne mazlivě: *Merci beaucoup, mon chevalier!* A je ráda, že tu v Městečku našla někoho, komu může důvěřovat.

26

Filip pobíhá po schodišti pošty téměř závodním tempem. Balíky a pytle hází ode dveří do otevřeného autobusu, kterému všichni, přes protesty vedoucího pošty říkají dostavník. Na nahém těle má pracovní plášť paní Růži. A pršet nepřestává.

Když zamkl píchlé kolo ve sklepě a stáhl promočenou košili a do půl těla obnažený vešel do úřadovny pošty, paní Růža potěšeně zvedla oči od štůsku bankovek.

„Půjčte mu něco na sebe, ať tu nechodí jak hambář!“ zahučel poštministr.

Paní Růža vstala od přepážky, vzala ručník a v rozdělovně se vrhla na Filipova mokrá záda, hrud' i vlasy. On držel, a trochu se styděl. Už dlouho se jeho tělem nikdo tak laskavě nezabýval.

Teď sleduje odjíždějící dostavník. Červená koncová světla rozmazaně září clonou deště a mizí v zatáčce Dolní ulice.

Náměstí je opět vyprázdňené jako po moru.

Do konce století se tu sotvaco změní. Poslední šanci, kterou Městečko mělo, zdejší hlavouni odmítli. Ředitel Butonu Jaroslav Skála nemohl připustit, aby si tu nějaká Tesla zřídila ze zrušené mlékárny detašované pracoviště a později třeba i samostatný závod, jak se snažila. To by pak polovina nespokojených pracujících mohla z Butonu odejít! Každý si hlídá svůj píseček a Skála si hlídá Buton i Městečko. Přece si sem dobrovolně nenasadí konkurenci. To mu nemůže mít nikdo za zlé, a zřejmě nemá, protože v Městečku k onomu aktu všichni mlčí. Nic jiného jim taky nezbyvá.

KAPITOLA DRUHÁ

Vít Homola, přezdíváný Bačkorka, sedí na schodech Jednotného klubu pracujících a čeká na kamarády z bigbeatové skupiny, které sám ze své iniciativy dal název The Buffalo. Bufalo se vyslovuje rozhodně snáz, než The Magnificent, kterýžto název tvrdošijně prosazuje lídr Albín Hron. Dát kapele takové jméno, které skřípe mezi zuby a svolat zkoušku na pátou odpoledne, navíc v takovém vedru, je od Albína holá pitomost. Stejně je do klubu správce Sikula nepustí!

V okně protějšího domu se objeví tučné tělo paní Vostré, která si s každým ráda popovídá, a vtěsnává ho mezi oba rámy. Minulé dny byly přece tak bohaté na události. Z průtrže mračen a krupobití, které potlouklo stromy, domy, zahrady i pole, se Městečko ještě nevzpamatovalo. O zdejší pohromě psali dokonce v okresních novinách.

„Tys tam byl taky, Homolo? Povídej, jaký to bylo!“

Tu noc se rozhoukala siréna na Butonu. Všichni mysleli, že hoří, Bačkorka honem sháněl požárníckou výzbroj a helmu, kterou nakonec našel pod postelí, a ona zatím přišla povodeň. Nejhořejší z kaskádových rybníčků nad městem, zvaný Čoleček, se protrhl a voda vzápětí zdemolovala další hráze. Bývalé panské louky byly rázem pod vodou. V domcích u potoka k ránu vynášeli nábytek. Cikánské rodině voda odnesla psa i s boudou a utopila prase v chlívku. Ke ztrátám na životech jinak bohudík nedošlo.

Na hrázi nejspodnějšího Mlýnského rybníka se shromáždila polovina Městečka. Všichni pozorovali neúprosně se zvedající hladinu. Rybáři s bidly a sochory hodlali rybník odpustit, požárníci jim radili a chtěli pomáhat, ale tyhle dva spolky se neměly v lásce, došlo k výměně názorů, k hádkám a nakonec urážkám hasičského sboru. Musel zasahovat sám předseda MNV, aby se ti kohouti mezi sebou nepoprali, ale stavidly stejně nikdo při tom náporu vody nepohnul.

Požárníci pak začali přečerpávat vodu do odpadní strouhy dokud se jim neporouchal motor. Pak už bylo slyšet jen cikánku Gališu. Jakmile zmlklo požárnícké auto, začala znovu kvílet a občasnými pohlavky povzbuzovat šest svých dětí, aby naříkaly s ní, a někdo útlocitný konečně navrhl uspořádat sbírku na tu ubohou rodinu, a předseda MNV velkodušně souhlasil. Cikán Fero teď nosí proužkovanou kravatu, kterou mu daroval holič pan Ferda.

„Voda vám padala přes stavidla s takovým rachotem,“ vypráví paní Vostřé Bačkorka, „že mi z toho ještě dva dni potom hučelo v palici!“

Paní Vostrá souhlasně přikyvuje.

„Mě hučí v hlavě každou chvíli, Homolo, a nemusí bejt ani povodeň. Stačí, když je tady v klubu tancovačka, nebo když zkouší Špačkova dechovka. Hlavně ten jeho falešnej klarinet se mi zavrtává do uší. Ale to není nic proti tomu, když tu ty bláznivý klucí začnou tlouct do kytar. To sou příšerný zvuky. Někdy si až myslím, že z toho zcvoknu. Tady je těžkej život, Homolo!“

„Což dát si takle špunty do uší?!“

„To už jsem zkoušela! I vatu i špunty a všechno možný!“ Ty klucí s kytarami nemají slitování. Kvílejí, řvou a třískají do bubnů a taky tam na něco drnčej, až se mi chvějou tabulky v oknech!“

„To bude asi bustr,“ upřesňuje Bačkorka.

„Mě se pak zdá, že mám hlavu plnou čmeláků. Někdy bych z toho vyskočila z kůže!“

Bačkorka si najednou představí paní Vostrou ve zrychleném filmu. Jak se v náhlé panice vysvléká z kůže, jako z tepláků, a utíká pryč a z té široké, bílým špekem obalené zadnice odpadávají kusy sádla a štěkající psi za ní běží a vzápětí se o ty odpadlé špeky poperou.

„Poslechni, Homolo, nepatříš náhodou taky k těm divochům?“

Úsměv na Bačkorově tváři zdřevění, honem přemítá co odpovědět, aby nezradil své kamarády jako Jidáš Krista, navíc paní Vostřé, která je vyhlášenou drbnou Městečka a zachrání ho v poslední chvíli Irena Barchová, která se znenadání objevila na rohu ulice.

Irena má na sobě silonovou halenku a sukni nad kolena, z níž vystupují pevné buclaté nohy a ledabyly komíhá poloprázdnou taškou. Bačkorka fascinován jejím vyvinutým poprsím vstává, jakoby ho zvedala nějaká neviditelná síla. Jeho úsměv je nadále ztuhlý, zejména v okamžiku, když kolem něho proplouvají Irenina ňadra. Stačilo by jen natáhnout ruku a dotknout se toho, o čem si Bačkorka zatím nechává jen zdát.

„Ahoj Ireno!“ vyhrkne v opožděné reakci a jakoby byl hypnotizován dívkou následuje.

Irena se prudce otočí.

„Co po mě chceš?!“ vyjede na něho a on čte v očích holky bez domova odhodlání klidně ho tou rozkomíhanou taškou praštit.

S výrazem hladového dítěte, jemuž odepřeli nedělní oběd, na který se smí jen dívat, zůstane stát.

Irena má dnes rozvernou náladu. Vrací se z plovárny vykoupaná a svěží, dokonce vyspalá. Ve stínu pod stromy si pěkně zdřímla. Noční šichta je v letních vedrech přijatelnější než ta odpolední otročina. Navíc dvojnásob placená. S váženým soudruhem náměstkem se nakonec dohodli. Ten sviňák má zřejmě chuť i na ni. Snad by se toho dalo šikovně využít. Některé holky to s ním koulí jedna radost. Dvě už přeřadil na lepší pracoviště. Ani ona v té smradlavé razírně nechce setrvat navěky.

„Já – já tě chci pozvat na zkoušku našeho bigbítu!“ zvolá Bačkorka a rozběhne se za ní. Vůbec netuší, coby bubeník, jak přesně udeřil do správného činelu a jaké to bude mít následky.

Paní Vostrá na ně závistivě hledí a vzpomene na léto, kdy chodila se svým Tondou úvozovou cestou k Hájků. Za hubičku dostávala kopretiny ze stráně a pak ji, bůh ví jak, nalákal do březového remízku a bez dlouhého otálení svalil do trávy. To byly panečku časy!

Ke klubu přijíždí s plně naloženou károu Albín Hron. Zbytek techniky nese Komár Patočka v náručí. Marně však lomcuje klikou masivních dveří. Paní Vostrá přestává myslet na břízky, modré nebe a modré Tondovy oči a nevraživě sleduje oba chuligány.

„Tudíž mě sem vláčíš zbytečně,“ suše, avšak vyčítavě prohlásí Komár a odloží na zem svůj doma zhotovený zesilovač. Albín ho vyštval od piva, z terasy plovárenské restaurace, kde bilancoval dosud neukončený druhý semestr elektrotechnické fakulty ČVUT. Na štěstí, jak usoudil, ještě není vše ztraceno. Zkoušku z marxáku, kterou si odložil, udělá levou zadní a na opravný termín z matiky je čas do poloviny září.

„Ta pitomá Lenka slíbila přinést klíče přesně v pět!“ vzteká se Albín.

„Na ženské spoléhám pouze z nouze, když mi není poblíž žádný člověk. Teď musíš na Sikulu citově zapůsobit sám! Co kdybys mu vysvětlil, že v této etapě socialistického vývoje už patří všechno všem!

Komár usedl na schod a opřel lhostejně hlavu o zamčené dveře klubu, zatímco Albín chvátal vstříc svému neúspěchu. Paní Vostrá ještě chvíli otálela, a doufala, že se ti bigbítoví chuligáni do klubu tentokrát nedostanou.

2

„K večeři!“ zvolá Antonie Hošnová pronikavě, že je to slyšet bezpečně v celém domě. Filip se právě pokouší ve svém pokojíku doladit starou oprýskanou kytaru.

„Ohřívat to znova nebudu!“ zvýší matka hlas o tercii. V zásadě má ještě kvintu, což značí poslední varování. Pak matčin hlas sklouzne do hlubších poloh, setrvačně bublá a syčí, zatímco Filip už dávno sedí u stolu. Spolu s jídlem hltá sportovní zprávy, ale jinou než sportovní stránku v novinách nepřečte. Proč taky. Všechno je tam stále stejné: stejná politika, stejné agitace, stejné osočování kapitalistického západu, stejně stupidní boj za mír. Otec přelouská každé noviny od úvodníku po tiráž. Copak v nich pořád hledá? Že by nějaké změny, které by mohly konečně nastat v tom jeho zpackaném životě: Někdy se Filip na čtení soustředí příliš, jídlo stydne a matčino hučení zesílí. Sebemenší zbytek na talíři pak způsobí sopečný výbuch.

„Když mu tady nejede, ať táhne jinam!“ zní její oblíbený slogan. „U nás už jedli jinší páni, a jak jim chutnalo!“ vychvaluje si své kuchařské umění, protože v tomto domě ji nikdo za nic nepochválí. Jinšími pány myslí šachového velmistra Šajtara, který kdysi sehrál v Městečku se členy šachového klubu simultánní partii. Filipův otec tenkrát s mistrem jediný remizoval a pozval ho v návalu radosti domů na oběd.

Velmistr Šajtar vepřové s knedlíkem a zelím, s dostatečným množstvím zoftu samozřejmě patřičně vychválil, nepochybně mu chutnalo lépe než v běžné restauraci, na které byl většinou odkázán, a jako důkaz uznání a vděku slovy světáka vyjádřil obdiv paní domu. Od té doby se ona cítí královnou všech kuchařek.

Dnes se Filip snaží matčinu výbuchu předejít. Pro diplomatické jednání s otcem potřebuje klidnou atmosféru, avšak porce naložená na talíř se ani při nejlepší vůli v tomto letním vedru zvládnout nedá. Proto mu tajně pomáhá kocour Sam, trávící podvečer s otcem na kanapi. Samovi se několikrát podaří uchopit sousto přímo z vidličky ale to další přece jen spadne na zem. Sam povýšeně hledí na kousek šťavnatého masa ležícím na tepichu kuchyně, neochoten k němu seskočit. Jeho lenost je někdy udivující. Naštěstí ví, před kým ji může beztravně projevít.

„Seber to,“ vybídne Filipa otec. „Ať zase není kravál,“ dodá polohlasně, neboť předpokládá, co může následovat a otočí stránku novin. Filip poslechne. Otcova smířlivá nálada ho povzbudí. Teď je vhodná příležitost vznést onu ožehavou prosbu.

Otec se zahloubal do článku o vlivu kapitalistických zemí na naši ekonomiku, napsaný jistým Radovanem Seluckým a nadšeně čte, neboť se mu zdá, že konečně zachytil stopu, kterou denně v novinách vyhledává.

Hošna senior moc radosti v životě nepoznal, a možná už ani nepozná, neboť je vážně nemocen. Ale jediné radosti by se dožít chtěl: aby tenhle nenáviděný režim padl. A teď tiskem prolétla alespoň vlaštovička, která naznačuje, jak na tom tenhle oslavovaný socialismus skutečně je. Nějaký Selucký si troufá kritizovat nejen neefektivní a zastaralé metody socialistického průmyslu, ale nepřímě i jeho představitele. Kdopak mu to povolil, kdo za ním stojí, když v tomhle státě vládne přísná a neomezená cenzura?

„Nepůjčil bys mi dvě stovky?“ zeptá se konečně Filip.

Otec neodpoví. Soustředěně hledí do novin a v duchu konečně přiznává, že tenkrát se vzdal komunistickému režimu zcela dobrovolně, předčasně a zbaběle. Tiše, bez protestů, jako většina ostatních. Bez odporu. Všichni jenom čekali, až jim komunisté vezmou majetky a svobodu. Odevzdal svůj čamrdářský veřtat dobrovolně a vstoupil jako řadový vrtač knoflíků do nově založeného socialistického podniku.

Františku Hošnovi nevadí, že jako bývalý milionář přišel měnovou reformou o všechny peníze. K čemu peníze, když není do čeho je investovat. Jemu vadí, že mu vzali svobodu v podnikání. Denně musí splnit svou normu navrtných knoflíků v n.p. Buton, nic víc. A to ho neuspokojuje. Dříve si mohl

s perletí vyhrát, zhotovovat z ní umělecké předměty, ale pro komunistický režim nehne ani prstem, to si tajně odpřísahal. Teď ho zajímají pouze noviny a takové zprávy, jakou četl dnes. Pevně věří, že se ještě něco v tomhle zatuchlém neměnném systému musí stát, a že se toho dožije.

„Řekni si mámě!“ zavrčí otráveně, protože si uvědomí, že vlastně žádné peníze ani nevlastní.

K tomu se Filip neodhodlá, přestože dvě stovky nutně potřebuje. Johnny Šůna už fotoaparát nabízí sám. Příslušníci SNB mu zabavili kolo a on je může vykoupit jen pokutou. Včera večer tu událost popisoval na terase plovárenské restaurace:

„Jedu vám takle k večeru ze hřbitova. Tátovi jsem pokropil fialky, hodím konev na kolo a bez problému si to šlapu až k zámeckému kopci. Tomu jsem se holt musel poklonit a z kola slízt. Přece si v tom vedru nebudu žhavit játra horskou cyklistikou. Jo, mít pionýra, na kopec bych vyfrčel bez zadejchání. U zámecký brány jsem na toho zrezavělýho mustanga znovu naskočil a trochu mu šláp do pedálů, až na tom dláždění začala konev protestovat a dělat kravál, jak stádo zdivočelejch bubeníků. S rachotem projíždím zámeckou uličkou k tý krvavý značce stop, u vjezdu do náměstí. Řek sem si, že trochu uberu. Jenže v brzdě něco křachlo a už to jelo samo, stopka nestopka. Moh jsem přefrčet hlavní štreku a vlítnout do Masný uličky, zvaný Myší díra. Jednosměrka mi mohla akorát zasalutovat. Jenže náměstím se zrovna hrabal dlouhatánskej kamion a tu Myší díru hodlal zablokovat. Snažil jsem se řidiče slušně upozornit, že jako já plyn ubrat nemůžu a určitě to musel slyšet, protože jsem řval na celej rynek. To sem ještě nevěděl, že za tím tyrákem jedou poliši s modrým majáčkem na kapotě. Už jsem se viděl vedle táty pod fialkama, když najednou kamion začal kvílet a syčet, možná se i trochu škvařily gummy, jak vehementně mi dával přednost. V ten moment Poliši tyrákovu zadní poznávací značku málem políbili. A to je asi popudilo. Kamionu otru z vděčnosti košilí prach z předního nárazníku a jen tak tak se vpasuju do tý Myší díry, nejužší škvírkou, která ještě zbejvala. Poliši asi na to konto spustili houkačku.

Pak to pokračovalo, jako v americkém akčním filmu. Žlutý autíčko policajtů vjelo za mnou do zakázaný jednosměrky a já uviděl v Masný uličce, stát napříč další náklad'ák, tentokrát s červenobíle pruhovanou masňáckou plachtou. Zrovna do něj cpali vepřový konzervy, co se odtud lifrujou do Ruska a spřátelenejch zemí. Za jinejch okolností by mi ty červenobílý pruhy radostně připomínaly mou milovanou Slávii, kdyby za mnou policajtská houkačka tak hlasitě nekvílela. Ještě tu zbyla maličká štěrbinna na chodníku, která jak jsem předpokládal poliše nepropustí, jenže jí nechtěla pustit ani mě, protože jí zrovinka procházela paní Jouzová s dvěma lískama krásnejch červenejch třešní. Držela je pod křídly jako kvočna, a taky začala zuřivě kvokat, když se jí ty červený kuřátka rozběhly po asfaltu do všech světovejch stran. Možná je tam doted'ka sbírá. Byly to fakt výtečný chrupky, pár jich napadalo do konve, kterou jsem o jednu lístku zavadil.

Zdalo se, že tím moje artistický číslo končí, přede mnou už byla jen prázdná ulice a dokonce pedály tý jankovitý mrchy začaly znovu zabírat, a zvuk estébácký houkačky se znatelně ztrácel.. Pak ho ale bylo slyšet ze sousední ulice. Kliftoni mi chtěli nadjet a zatknout mě u sokolovny. Takovou radost jsem jim udělat nemoh. Nasadil jsem spurt dolů k mlíkárně, než mi odříznou poslední ústupový směr. To všechno na plnej plyn a zase z kopce. Poslední nadějí pak byla zkratka vejmoem, nahoru přes skládku odpadů, kterej sem vysypává polovička Městečka. Seskočím ještě v prudký jízdě, hodím kolo na hřbet, ve snaze probrodit se popelem shnilejma bramborama a všelikejma sračkama, co tam lidi vyvázejí, i když nahoře je cedule – Skládku zakázána! Jsem v půli cesty k vítězství, když dole zastaví žlutej žigulík a nadstrážmistr Votáhlo vyvalí svý panděro z auta s pokřikem: Jménem zákona stůjte!

Zbejvaly tři možnosti: Bud' obětovat sebe, nebo kolo, nebo obojí. Obětoval jsem svý krásný zánovní kolečo.

Na Votáhlovy další výzvy, abych vylez z těch kopřiv, že vo mě stejně vědí, jsem neodpovídal, aby mi náhodou nepřišli paragraf za hanobení veřejného činitele a vyčkal jsem, až si to kolo Votáhlo z toho marastu vodtáhne“.

Johnův velocipéd stojí teď v průjezdu místního oddělení Veřejné bezpečnosti, i s konví na řídítkách, a on neví, čím bude zalévat otcův hrob a jak se na hřbitov dostane. Pěšky trvá cesta tam a zpátky skoro hodinu. Takže shání peníze na vyplacení kola z rukou zákona a je ochoten prodat cokoli, i otcův fotoaparát, který je rodinnou památkou, a to i se slevou.

Od matky si Filip půjčovat nehodlá. Především by chtěla vědět, na co ty peníze potřebuje, a hned by zase spustila: Další krám do chalupy! Nestačí, že tu dělá kravál s kytarou! Kdyby si raději hleděl domu! Mohl by naštipat dříví nebo natřít okapy, posekat trávu na dvoře a udělat si pořádek v pokojíčku! To ho ještě nikdy nenapadlo. Teď by tu začal bláznit s fotoaparátem! Ať si raději hledí zaměstnání!

Filip znechuceně odstrčí talíř s nedojedenou večeří, i když ví, jaké výtky budou následovat.

„Už zase potáhne za tou frajlí! za tím pucejřem nafoukaným, co neví, jak se na ulici kroutit a má-li člověka vůbec pozdravit!“

Antonie Hošnová nemůže zapomenout na dobu, kdy firma Rovernský vévodila obchodním kruhům Městečka a František Hošna i s Taubovými penězi a vlastním veřtatem se za ní jenom šoural. Ani teď, když je komunistický režim nahnal do jedné fabriky a každý den se před šestou setkávají na vrátnici u píchaček, k nějakému sblížování nedochází. Už jenom proto, že si tenkrát na Rovenského tajně myslela a on si vzal jinou. Tahle zhrzenost a následná nenávisť kupodivu stále převládá nad možností fůze rodinných majetků, z nichž bezpochyby ještě něco zbylo, i když ona přece ví, že majetek je to nejpodstatnější.

Filip bere ze svého pokojíku otlučenou kytaru, z Remarquovy knihy Tři kamarádi tři ukryté stokoruny a chvátá na zkoušku bigbeatu. Na zbývající dvě stovky si bude muset Johnny počkat do Filipovy příští výplaty, a počká-li, neprodělá. Filipa právě napadla geniální operace, která Johnymu dopomůže získat kolo zpět, a bez pokuty.

3

Irena Barchová kousla do rajčete, pokapala si bílé tričko a hlasitě zaklela. Skvrnu se jí podařilo kapesníkem jen rozmazat, tak tričko stáhla, namočila do umyvadla s vodou a své vydatné poprsí si začala prohlížet v malém zrcátku zavěšeném na zdi. Moc z něho neviděla, přesto byla spokojena. Mužští na její prsa vejrají jak na zjevení, tím si byla jista. Tak proč to nezkusit na podiu?

Hned jak ji šoupli do děcáku, byla přece vybrána do pěveckého sboru. Později zpívala i sóla. Že by dědictví po neznámém otci? Dokonce získala diplom: Za procítěnou a nevšední interpretaci.

Spolkla poslední sousto sýru, kůrku chleba podržela v zubech, vlezla pod postel a vytáhla odřený kufřík. Kromě ještě nepoužité noční košilky tam byla malá panenka, kterou kdysi na ulici vyrvala jedné holce, a notýsek, ten dostala v děcáku k Vánocům. Tenkrát nevěděla, co s ním, později si do něho začala zapisovat písničky.

„Třeba bys mohla s námi zpívat,“ vyhrkl tlust’och Bačkorka, když se zeptala, proč ji zve na zkoušku bigbítu Té Butalo, nebo jak si říkají. Nikdy ji přece zpívat neslyšel! Je to blbost, usoudila, asi mě chce ten balík dostat, a neví jak! Ulehla na postel a notýsek si položila na prsa. Mají dost svých holek, nebudou zvědaví na nějakou přivandrovalkyni z děcáku. Tady se o ni, kromě montéra Václava, nikdo nezajímá. A Městečko je jí cizí. Jakmile vyprší smlouva, se všim tady praští a půjde. Kdo by se chtěl zahrabat v téhle díře? Jenže svobodárny jsou asi všude stejné a montér Václav ji má zřejmě jen na to jediný, co spolu dělají. Měla by se přesvědčit, zda by si ji chtěl někdy vzít!

Ale bernardýn Bačkorka má barák jako hrad a je jedináček. Irena už viděla ten jejich statek za městem v údolíčku, kousek od plovárny. Z jedné strany selské stavení, z druhé sýpka a stáje, vzadu stodola, v průčelí veliká vrata. Už kolikrát jí vrtalo hlavou, jak to asi vypadá uvnitř. Možná by tam mohla i nakouknout. Stačí vzít tlust’ocha Bačkorku maličko na vědomí. Jak se zdá, je do ní zblblý až po nápravy. Byl by to jen druhý Vašek v pořadí. Až na to, že ten první žádnéj barák nemá. Má jen světélkující pleš a zhrublý ruce. Zato se vyzná a je to chlap.

Proč by si i ona nemohla vybírat? Copak je horší než ostatní? Proč se neustále bojí a za sebe stydí! Má přece pořádný prsa a docela slušnou postavu!

Už by si měla konečně troufnout a vyrazit mezi lidi. Jenže montér Václav ji nikam nevezme! Jenom si sem za ní přijde sám sebe uspokojit.

Na tu zkoušku bigbeatu půjde, když ji pozvali a jestli ji vyzvou, zazpívá! Nemůže se donekonečna užírat mindrákem z nemanželského původu a neznámého fotra. Jednou jsme na světě, a to platí. Není třeba hloubat, za jakých okolností k tomu došlo.

Někdo klepe na dveře. Že by už montér Václav?

4

Tomáš Berka, přezdíváný Tom, stojí proti velkému zrcadlu, které na stěnu bývalé kulíšárny pověsil on sám. Prostor za jevištěm sokolovny léta slouží jako skladiště všeho možného a hlavně nepotřebného. Před nedávnem se sem vtěsnil Ton se svou činkou. Jen to harampádí trochu přeházel. Ocelová tyč s osmdesátikilogramovou zátěží spočívá na doma vyrobených stojanech a on ji ještě osmkrát musí dnes zvednout nad hlavu. Později s ní udělá deset dřepů. Nakonec bude posilovat břišní svalstvo. Vše podle harmonogramu, který poctivě dodržuje. Podrobný popis individuálního tréninku mu vypracoval sám trenér vzpěračského oddílu TJ Bohemians Praha.

Zrcadlo zobrazuje jeho atletickou postavu. Modrá čelenka přidržuje dlouhé vlnité vlasy, už trochu zvlhlé potem, z modrého tílka se dere mocná hrud'. Kolem klíčních kostí a na předprsni se bělá mastkový prášek. Ramena jsou zatím skleslá, paže uvolněně visí podél těla. Svalnaté nohy mírně napjaté. Deset dlouhých a hlubokých nadechnutí a činka jde opět vzhůru jak opona v divadle.

Ve fiktivní hloubce zrcadla jsou vidět zelené kulisy lesa, na praktikáblech se majestátně tyčí královský trůn, nad ním visí smyčka šibenice, rekvizita z inscenace Strakonického dudáka. Rozlámané mlýnské kolo a kmen lípy vypovídají o oblíbenosti Jiráskovy Lucerny a repertoáru zdejších ochotníků. Nechybí ani nápis PEKLO a pár kaširovaných halaparten natřených stříbřenkou, jako důkaz neustálých vnitřních bojů v místním divadelním spolku. Ten se loni, už po šestnácté, pro neshody o hlavní role, rozpadl.

Tom bez meškání využil situace a zabral kulíšárnu pro vzpěračský oddíl, ve kterém je zatím jen on sám. Jiné hochy pro takovou dřinu ještě nezískal. Činku si přivezl z Říмова, stojany mu v kovárně svařil Bačkorkův táta zdarma, zrcadlo zaplatil z vlastní děravé kapsy. Vzpírá za TJ Slavoj Městečko, i když místní tělovýchovná jednota ho v podstatě nebere na vědomí.

Při posledních závodech přišel za Tomem jistý pán.

„Zdáš se dobře a mohl bys být ještě lepší, ale chtělo by to dvě věci: poslouchat a makat. Pojď k nám do Prahy, udělám z tebe třídu. Tady seš jen přidavač u zedníků. Seženeme ti byt i lepší místo.“

Tom nakonec přijal pouze tréninkový rozpis známého trenéra z Bohemians. Praha ho neláká a vzpírání bere stále tak trochu jako rozmar. Začal s tím vlastně kvůli fotrovi. Ten se před ním pořád kasal svou dřevorubeckou prackou, která v páce porazila kdekoho. Pak Tom poznal, že sílu mají rády i holky. Teď může své svaly předvádět i na soutěži kulturistů. Když ohne paže, vyskočí mu bicepsy jako kopce nad Městečkem. Na Tomově široké hrudi lze vyučovat anatomii a o jeho štíhlém pase může kdejaká žena jen snít. Však také mnohé šilejí, když se svleče. Ohmatávají ho a okouzleně hladí po zádech a v posteli pak do nich zatínají nehty, jako by se jich už nikdy nechtěly pustit. Tom považuje ženy za příjemná stvoření, ale nechce se jimi nechat pobláznit a vyvést z kondice, zvláště teď, kdy se připravuje na okresní přebory.

Opatrný je i na prášky, které mu trenér Střída dal. Něco si přečetl, něco se doslechl, cosi tuší. Může být rekordmanem, jak ho Střída přesvědčuje, ale také může být ve třiceti vyřízen. A přehnaná fyzická zátěž prý tlumí potenci. Tomovi se už několikrát stalo, že na hoky neměl chuť. Po tvrdém tréninku je nejlepší horká a studená sprcha, padnout do postele a spát až do zařinčení budíku.

Teď v létě se ovšem musí každý večer alespoň ukázat na terase plovárenské restaurace, kde je holek jako žab v rybníce. Přichází vysprchován, s upravenými vlasy, v modré džínové košili značky Miller, která má na náramenících a na kapsách vyšitě velké V. Sehnal mu ji za bony v tuzexu trenér Střída. Holky mu nakukují pod knoflíky, jako on jim do výstřihů. Kdoví, jaké by to bylo v Praze. Není třeba se tlačit mezi nejlepší, vhodnější je zaútočit zvenčí, odkud to nikdo nečeká. Tady v okresních podmínkách se Tomáš Berka cítí jako vzpěračský král.

5

Podvečerní slunce vysílá všetečné paprsky až doprostřed sálu Jednotného klubu pracujících, kde má proběhnout schůze místní organizace Svazu mládeže. V tílku a krátké sukénce tam sedí Marie Rovenská, krásná jak vévodkyně z Alby. Její krásu dovede Hošna ocenit. Ladí na podiu kytaru a má nutkání rozběhnou se k té nádherné bytosti, jejíž obnažené nohy laskané sluncem by nejraději zvětšil fotografickým záběrem právě ze svého nadhledu, který ho vzrušuje a zároveň fascinuje, když už je nemůže přímo obejmout. Zatím se Johnny s fotoaparátem neukázal i když vyinkasoval od Filipa tři stovky jako zálohu.

Bačkorka klečí, s nosem u podlahy a řeší trvalý problém. Bubny mu po podlaze pořád utíkají. Vystrkuje na dosud řídké publikum svůj nevábně přetloustlý zadek. Stačil by jediný hřebík do podlahy, ale to by ho asi správce Sikula přerazil.

Komár prohlíží zesilovač, který sám zkonstruoval a nevdá mu trčící dráty kabely a svorky, neboť kryt na toto často pauzující monstrum ještě nezhotoval. V současnosti je zcela zbytečný. Pořád by se musel jen sundávat. Šroubovákem šátrá mezi součástkami a dráty a stále se nechce ozvat žádaný zvuk.

Albín sedí u maličkého magnetofonu, ucho na reproduktoru a snaží se rozpoznat basové figury oné skladby, kterou chtějí nacvičovat.

Komárovo prozkoumávání zesilovače zpovzdálí, avšak velmi pozorně, sleduje čamrdářský učeň Jiří Kaláb, přezdívaný UFO, který ještě není členem ČSM, ale rád by byl, kdyby mu to doma dovolili. Vstupovat na pódium mu Albín zakázal. A on by tak rád viděl, co tam Komár zrovna pájí, a ještě raději by se dotkl některé z kytary ležících na podlaze, ale ze všeho nejvíc ho láká mikrofon. Chtěl by hrát a zpívat jako Albín Hron, kterého bezmezně obdivuje a respektuje. Doma, v bývalém holubníku, který mu taťka vyklidil a mamka s babičkou vysmýčily a vydrhly, má vlastní nahrávací studio. Rozhlasový přijímač a magnetofon Sonet duo, který mu koupili k patnáctým narozeninám. Denně poslouchá a nahrává skladby z Radia Luxemburg. Při tom se postaví před velké zrcadlo, ze zlikvidované babiččiny ložnice a napodobuje postoje a pohyby kytaristů, z filmových záběrů nebo z obrázků, jimiž má vylepeny stěny holubníku. Nejrady ale napodobuje zpěváky. Místo mikrofonu drží v ruce uříznutou vysoustruhovanou nohu někdejší babiččiny postele, otvírá ústa jako protagonisté při playbacku a myslí si, že je populární hvězdou.

Prostor náhle vyplní drkotavý zvuk paliček, údery velkého bubnu připomínají výstřely z děl a charlestonky řinčí jak děravé hrnce. Albín si zacpe levé ucho prstem a Marie sraší své hladoučké čelo.

Tyto zvuky vzápětí zastíní pronikavý pískot, při kterém by paní Vostrá zcela jistě vyskočila z kůže a podobný pocit má i Marie. Na takovou zkoušku bigbítu už ji Filip nikdy nedostane.

„Zvedněte někdo mikrofon!“ křičí Komár a nejbliže k tomu nástroji má Jiřík Kaláb, jenže, co by tomu řekl Albín?!

„Zvedni to Ufo!“ řeve Komár hlasitěji a Jiřík si konečně dodá odvahy. Sál obestře uklidňující ticho, které respektuje i Bačkorka za bubny.

„Počítej!“ vyzývá Komár Jiříka, který drží poprvé v ruce skutečný mikrofon a teď do něho má i mluvit, ale jak tu všichni vědí, život Jiřího Kalába znepříjemňuje nepřekonatelná koktavost. Někdy ze sebe nemůže vypravit slovo, kdyby se utloukl. Bere na to růžové pilulky. Navíc mu lékař předepsal pilulky bílé, ty zas pro chuť k jídlu, a před spaním musí polykat ještě fialové, kterým říká kozí bobky. Jirka, Jiříček Kaláb žije v zajetí pilulek a úzkostlivé rodinné péče. Tu mu vnutila babička, krátce poté, co se jeho starší bratr probořil na ledě rybníka a zemřel na prudký zápal plic. Jiříček tak zůstal jediným potomkem rodu. Matčina, a především babiččina přehnaná starostlivost ho pronásledují na

každém kroku. A protože do římovské dvanáctiletky by jejich stín nedosáhl, nesměl jít Jiřík ani studovat, i když ve škole vynikal v matematice, fyzice a chemii a doma prováděl pokusy s fosfáty a plasty. Z protekce byl přijat do odborného učiliště n.p. Buton, jako jediný zástupce mužského pohlaví mezi šestadvacet děvčat a učí se oboru „knoflíkářka“. Zůstal pod rodinným dohledem a díky babiččině důslednosti, prášky užívá pravidelně.

„Tak počítej, nebo zpívej!“ volá netrpělivě Komár a Ufovi se sevře hrdlo ještě víc. Ať dělá, co dělá, jedinou slabiku ze sebe nevypraví i když se tluče pěstí do stehna sebevíc, což mu ve výjimečných okamžicích pomáhá.

Až teď. Jakoby z něho náhle vylétla duše! S mocným hukotem a nečekanou intenzitou proletí sálem souvislé zvolání které všechny poleká!

„R-r-r-ejdiou Laxnberk! J-j-our stejšn of the stárs!“ vrací se ozvěnou od stěn a stropu a Jiřík sám nevěří svému výkonu, jak ten hlas v mikrofonu bezchybně a perfektně zvládl! Možná ho Albín přijme jako ohlašovatele skladeb skupiny The Magnificent!

„Vypadni Ufo!“ zařve Albín od magnetáku a Jiřík bojácně a zarmouceně ustoupí, položí mikrofon opět na zem a ohlušující pískot se ozve znovu, dokud jej v zesilovači Komár neztlumí. Ve dveřích klubu stojí babička, kývá na Jiříka prstem a utéct není kam.

Mikrofon je konečně připevněn drátem a izolepou ke stojánku a postaví se před něj Filip s kytarou. Slunce pořád ještě zlatavě objímá tělo té neodolatelné a nedobytné bytosti, kterou on pokládá za svou dívku a proto je rozhodnut zazpívat jenom pro ni. Nasadí měkce, skoro mazlivě: *Jedno jediné jméno znám...*

Marie strne. Ten blázen ji zase vyznává lásku přede všemi!

Z podomácku vyrobených reprobeden se ozývá neznámý chrčivý hlas. Marně Komár krotí všemi knoflíky zesilovače, aby dodal zvuku větší věrohodnost. Na tohle šidítka od magnetofonu se zpívat prostě nedá. A v zamčené skříni v přísálí jsou dva prvotřídní kondenzátorové mikrofony značky Neumann.

„Chtěl bych navěky zpívat Maria!“ dokončí Filip chrčivé vyznání. Marie rudá sluncem i rozpaky, se zdá ještě krásnější než dřív – jen se jí dotknout, jen ji obejmout, ale právě tohle se Filipovi stále nedaří.

„A jest to v pytli!“ prohlásí Komár rezignovaně. „Na tomto chrastítku se zpívat nedá!“ Uchopí šroubovák a jde zkoušet zamčenou skříň v přísálí a nikdo mu v jeho úmyslu nezabrání.

Lenka, která na popud Albína tuhle schůzi svolala a získala od Sikuly klíče klubu, se ještě nedostavila, Nepřijel ani avizovaný soudruh z okresního výboru ČSM, kterého tu stejně nikdo nezná.

Aparatura se ještě jednou rozhouká. Pronikavé až nesnesitelné pískání zahltí sál a šíří se i do okolí klubu jako nenadálá zvuková smršť. Marie si přikrývá dlaněmi uši a utíká ke dveřím. Ufo, kterého táhne za ruku babička k domovu se ještě jednou snaží z jejího sevření vycuknout a vrátit tam, kde se dnes na pódiu tak zářně uvedl. Albín vyskočí od magnetofonu a vytrhne zásuvku

zesilovače ze zdi, zatímco Komár se úspěšně dobývá do zamčené skříně. Bačkorka po vynucené pauze začne konečně mlátit do bubnů ze všech sil.

Paní Vostrá se zděšeně zasouvá z oka, bleskově jej zavírá, pronásledována tím ohlušujícím pískotem se vrhá do postele a přikrývá si uši polštářem. Hned zítra si půjde stěžovat na MNV.

A to ještě netuší, že zkouška Albínovy skupiny The Magnificent, nebo The Summer Wings, kterýžto název prosazuje Filip, a možná i The Bufalo, což se zas líbí Bačkorkovi, teprve začíná.

6

„Panebože, Lenko, copak se ani trochu nestydíš v tak krátké sukénce vyjít mezi lidi?“

„Proč bych se měla stydět, mami,“ odpoví Lenka sebevědomě, a ví, že stydět se bude, obzvlášť před staršími pány, ti na ni vždycky tak podivně zírají. Pro kluky už jsou minisukně našťestí normálka.

„Co tomu řekne taťka?“

Z toho má Lenka obavy. Taťka na zahrádce vytrhává krupobitím potlučené mečíky, a netváří se moc příjemně a ona bude muset projít kolem něho. Ale zdržovat ji nesmí. Už teď má zpoždění. Předala Albínovi klíče od klubu, které jí neochotně pan Sikula půjčil. Nebýt jejího taťky, který je Sikulovým nadřízeným, dělal by jistě velké drahoty. Dnes se na schůzi ČSM konečně dostaví nový okresní tajemník. Jestli bude jako ten předešlý vyžadovat všechna hlášení trojmo na modrém průklepáku a plány práce na růžovém, bude ty nedostatkové papíry taťka zase hezky shánět.

Plechý se nemohl honem vzpřímit. Jen z pohledu viděl, jak se kolem plotu jeho zahrady míhají hubené dívčí nohy, a tak mu dost dlouho trvalo, než pochopil, že patří jeho dceři. Hekl, narovnal se, vyběhl za ní na ulici a rázně zahnal Lenku zpátky domů.

„Jak si to představuješ? V tomhle chceš chodit po městě? Co by tomu řekli lidi? Nezapomeň, že musíš reprezentovat svaz mládeže! Být vzorem!“

„V čem?“

„Ve všem!“

„A na tvá sekretářce Prástové ti minisukně nevadí? Taky je přece v ČSM, a v Butonu je dokonce místopředsedkyní!“

Plechý strnul a jeho žena zpozorněla. Lenka usoudila, že zacílila správně. Jen se nesmí moc dlouho zdržovat, aby na ni kluci a tajemník nemuseli čekat.

„Sekretářku sem nepleť, tý nemůžu poroučet, jak se má oblíkat!“ Chtěl dceru rázně umlčet Plechý.

„Když nemůžeš poroučet sekretářce, proč si myslíš, že musíš poroučet mě?!“ odsekla Lenka a vzápětí pochopila, že to přehnala.

Matka jen hlasitě vzdychla. Tak on si nedá pokoj. Teď je to dokonce sekretářka! Bože, to bude zase ostudy!“

„Lenko,“ rozkřikne se Plechý a ví, že právě teď by na dceru křičet neměl. Zažene ji tím na manželčinu stranu a budou proti němu stát obě. „Lenko,“ opakuje mírněji – „pochop, že ty mi musíš pomáhat. Obzvlášť v této době bychom měli držet pohromadě. Začínají se objevovat živly, které by chtěly zvrátit všechno, co jsme dodnes vybudovali. A zneužijí k tomu každý náš chybný krok. I tvůj. Proto se musíš jako předsedkyně ČSM v Městečku chovat vzorně! Jestli chceš na pořádnou sukni -“

„Mám jich plnou skříň, milý taťko!“ líbezně pronese Lenka a Plechý v duchu zuří.

„Prosím tě, pochop už konečně“, řekne pozvolna, aby už nevybuchl, „proč tu mám v Městečku stranický patronát nad mládeží. Proč myslíš, že jsem ten nevděčný úkol na sebe bral? Kvůli tobě! Za rok budeš maturovat a chceš jít na medicínu. Dostat tě tam nebude vůbec jednoduché. Ani s tou maturou to nebude tak jednoduché, to víš sama. A ty mi všechno ještě takhle komplikuješ...“

„Co ti komplikuju?“

„Ochotně se podáváš nežádoucímu vlivu těch kluků z bigbítu, celá šťastná jim dovoluješ, aby s tebou orali. Kapelu založili bez tvého souhlasu. Dělají jenom randál, potíže a nepříjemnosti. A na čí hlavu to padne? Na tvou a na mou! Copak tohle můžeme dopustit?“

„Mě se náhodou bigbít líbí!“

„Ale se svazem mládeže nemá a nemůže mít nic společného!“

„Proč?“

Plechý se už zas málem neudrží. „Protože víme, odkud to třískání do kytar a řvaní přichází, od koho to odkoukali, po kom se opičí. Chtějí sem zatahovat úpadkové západní mravy, americký způsob života, promiskuitu, drogy a kdoví co ještě. Vy jste ale mládež socialistická, zdravá, vy takové výstřednosti nepotřebujete, a musíte je odmítat, vy jim musíte čelit! Když my jsme byli ve vašich letech, tak jsme chodili na brigády a bojovali za mír!“

„Vy jste bojovali za mír zpíváním častušek a budovatelských písní. My taky chceme zpívat a třeba i bojovat za mír písničkama, který se líbí nám, který se líbí mládejm na celém světě. Make love, not war! Tohle je naše mírový heslo!“

„Cože!?“ vzkřikne Plechý nevěřičně. Tohle říká jeho dcera? Kde k tomu přišla? Co když podobně mluví i jinde?! A veřejně! Před pár lety mohly být takové řeči osudné pro celou rodinu. On přece ví o mnoha lidech, kteří dodnes za podobné nesocialistické názory trčí v kriminále. Jak k něčemu tak nebezpečnému mohla Lenka vůbec dospět? To už nejsou jen hloupé řeči pubertácké holky. To je přímo program, a ten musel někdo formulovat. Ti bigbítáci jsou nebezpeční nejen kapelníku Špačkovi, kterému jde pouze o peníze!

„Lenko, mladí mohou mít dobré úmysly, ale protože jsou nezkušení, snadno se dají zneužít k cílům přesně opačným, nekalým, protisocialistickým. Aby se takového nebezpečí vyvarovali, musejí dodržovat svazáckou disciplínu“ pokračoval Plechý ve svých vývodech a v podstatě se cítil trapně. Co to tu své dceři žvaní? Vždyť mu jde vlastně o něco úplně jiného. Jako žárlivý otec musí střežit dceřino panenství co nejdéle.

„Proto v téhle sukénce na svazáckou schůzi nesmíš! Ještě tak na plovárnu, nebo když pojedeme autem v neděli na výlet! A s bigbitem musíš rázně skoncovat. Prostě ty kluky vylučte ze svých řad. Nový okresní tajemník tě v tom jistě podpoří. A Sikula dostane příkaz, aby je za žádnou cenu nepouštěl do klubu. Slib mi, že to dneska vyřešíš, ať nemusím používat jiných prostředků!“

Proč si taťka na kluky tak zamlul? Vždyť je ani neslyšel hrát. V posledních dnech mluví jen o nich. O žádnou muziku se nikdy nezajímal a najednou taková péče. Kdopak mu to asi nařídil?

„Jakých prostředků?“

„Nedostala bys ode mne už ani korunu, rozumíš?“ řekl Plachý daleko ostřejším tónem, než chtěl, což Lenka zaregistrovala a rozhodla se být tím víc vzpurnou, ale taky upřímnou.

„Tak ty si mě kupuješ!? Za tvý peníze mám zrazovat kamarády? Zvolala Lenka a myslila především Albína. „Chceš, abych byla Jidáš, kterého se každý štítí?... Ale já nechci být Jidáš, já nechci nikoho zrazovat, já chci mít svý kamarády a chci se s nimi scházet,“ začala fňukat Lenka, protože si uvědomila, že vlastně žádné kamarády nemá a v tu chvíli matka postřehla v očích své dceři výraz, který si s neochabující hrůzou pamatovala z jejího dětství, a roztrásla se.

„Ty budeš jednoduše poslouchat a dělat, co ti nařídím. Nebudeš ani diskutovat, ani vzdorovat“ Plechý krájel slova téměř šeptem, jak se ovládal, aby nevybuchl. Lenka najednou pocítila v hlavě a ve spáncích drtivý tlak. Jako tenkrát, když byla ještě malá.

„Teď a tady prohlásíš, že ten bigbít zrušíš! A honem!“ syčel otec.

„Já nechci, nechci, nechci!“ rozječela se Lenka a pěstmi si začala bušit do spánek, kde ten obrovský tlak narůstal. „Nechci, nechci, nechci!“ dupala a svíjela se. Na rtech se jí objevila pěna.

„Panenko Maria!“ zaúpěla matka. „Ono se jí to vrátilo!“ Takové záchvaty bezmoci a vzteku měla Lenka v dětství poměrně často a proto k ní opatrně přistoupila.

Plechý zapomněl na všechna lékařská doporučení a jak Lenka vytrvale skučela – já nechci, sevřel jí jednou rukou bradu a druhou jí vysekl políček na tvář, až to mlasklo!

„Ty vrahu!“ zaječela matka a vrhla se na něho. Nebyl připraven ani na útok, ani na ostré bodnutí v kostrči. Po něm mu znenadání povolily nohy, neudržel se na nich, strhl s sebou Lenku i ženu a všichni tři klesli k zemi téměř na jednu hromadu.

První se kupodivu vzpamatovala Lenka. Vůbec nechápala, co se tu událo. Jen cítila, že tlak v hlavě povolil a že se musí někde v koutě o samotě, dlouze a důkladně vybrečet.

7

„Dáme Apače!“ rozhodl Albín, když stáli na pódiu Jednotného klubu pracujících konečně připraveni hrát. Rozkročil se, vyčkal, až Bačkorka udeří do velkého činelu a pak na jeho pokyn, kupodivu všichni najednou začali hrát.

Apači se rozjeli. Albín s jistotou vybrnkával melodii, Filip bez problémů střídal akordy. Komár patřičně vyhmatal jednotlivé basové tóny a jen málokdy sáhl vedle. Pouze Bačkorka zrychloval. V refrénu vždy ujel nejméně o tři koňské délky. Albín mával kytarou do taktu, zuřivě dupal a koulel očima, dokud Bačkorka rytmus nesrovnal. Jinak Apači cválali úspěšně.

To uznala i Janička Přádová, když usedla na židli v sále, dostatečně daleko od Marie Rovenské, aby náhodou nevyvolala dojem, že se jí chce vnucovat. Proč tu Marie sedí, když vždycky odmítala do svazu mládeže vstoupit? Babička by jí to přece nikdy nedovolila. Nejspíš ji sem pozval Filip Hošna, který je do ní zamilován až po uši. Janička je tu služebně, jako zástupce svazáků n.p. Buton, má se zúčastnit městské výborovky a žádný chlapec ji zatím lásku nevyzval. Předseda Motyčka by sice docela ušel, ale ten chodí jen na schůze s občerstvením a následným tancem, kam ji nikdy nevezme. Prý takové schůze obyčejně končí mejdany někde v soukromí. Kdoví, co se tam pak děje.

Apači už jeli perfektně. Bačkorka rozdával údery činelům tak nelítostně, až brunátněl, Albín hrál lehce, uvolněně, pohyby těla stvrzoval rytmus, při dlouhých tónech rukou s trsátkem opisoval vzduchem kružnice. Do své produkce se zabral natolik, až přehlédl, že mu Komár dává znamení.

U dveří stál bloňďatý hezoun v kostkované košili, pravých amerických džínách a špičatých botách s vysokými podpatky. Založil ruce na prsa a zdálo se, že soustředěně poslouchá. Albín si ho všiml, až když kapela dohrála.

„Co tu chce?! Tady je neveřejná zkouška!“ vybafl zaskočený Albín, protože se s tímhle člověkem ještě nikdy nesetkal.

„Prý by tu měla být schůze městského výboru ČSM,“ nevzrušeně pronesl hezoun a střídavě si prohlížel Janičku i Marii.

Marii ta jeho suverénnost připadala trochu hraná, zatímco Janička vyskočila ze židle, protože se jí zdál úžasný. Džíny a rozepnutá košile mu sekly dokonale.

„Ty jsi asi Lenka Plechá!“ usoudil hezoun a podával jí ruku. Taková pěkná předsedkyně ČSM se mu zamlouvala.

„Lenka tu ještě není,“ hlesla Janička a rukou ucukla.

„Nevadí, počkám. Hoši nám zatím můžou ještě zahrát. Jsem Karel Pádivý nový tajemník OV ČSM“, bez rozpaků usedl na židli k Marii a začal se s ní nenuceně bavit.

Filip svazáka ostře sledovat a Komár neváhal se ukázat před soudruhem z okresu, což nemusí být vůbec na škodu a navrhl skladbu Midnight, ve které se jakž tak cítil jistý. Ale Midnight se jim odpočatou nevedla. Albín znervózněl a při té krásné klouzavé melodii měl prsty jako zdřevěnělé. Že by tréma před nenadálým publikem? Tu si přece, jako budoucí profesionál, nesmí připouštět! Těžká, ještě nedodělaná kytara, kterou mu zhotovil Johnny Šůna ztěžkla najednou ještě víc. Pořád postrádá vibrátor, bez kterého se taková skladba dá těžko dobře zahrát. A navíc se tu musí předvádět svazáckému soudruhovi, který vypadá jako rančerský synek z Texasu.

V půli skladby strhl Albín popruh z ramena, kytaru nešetrně odložil na podlahu a zmizel ze sálu.

„Co kdybychom začali bez předsedkyně“ do nastalého trapného ticha navrhl okresní tajemník, jako by se vůbec nic nestalo a Janička pohotově ukázalo do přísálí, kde se konaly schůze menšího rozsahu.

Albín přišel až po několikerém vyzvání, s cigaretou v ústech a ještě roztřesenýma rukama, silně zaujatý proti plavovlasému funkcionáři, který měl přesně takové texasky jaké on sám už dlouho a marně shání. Nikdo od něho nemůže očekávat, že on tu trapně bude zahajovat schůzi.

„Přátelé, začneme bez formalit!“ převezl ho tajemník. „Jsem v téhle funkci nový, a tak bych především rád věděl, jak vaše organizace v Městečku pracuje.“

Janička s Albínem na sebe pohlédli a mlčeli. Svazácké schůze se konaly jen naoko, měly pouze oklamat správce Sikulu, aby mohli bigbítáři potajmu zkoušet v klubu. Lenka sice psala pravidelná hlášení, ale na okresním výboru je zřejmě nikdo nikdy nečetl. Jenom se ukládala do šanonů. Teď se objevil zase nějaký nový, zřejmě podobný těm předešlým, až na ty originál texasky. Albín se rozhodl ho vyzkoušet.

„Nepracuje!“ řekl vzdorovitě a čekal co to s tajemníkem udělá.

Ten se usmál, tentokrát přímo na Janičku a ona si zatím netroufla úsměv oplatit.

„Nevadí, u vás jsou na rozdíl od jiných organizací alespoň předpoklady!“ zdůraznil tajemník viditelně potěšeně.

Teď začne kecat, usoudil Albín. O vytváření kolektivu a jeho stmelování, o iniciativě, již se meze nekladou, o úžasném významu schůzí a hlavně brigád. Jako vždycky. Vykecá se a víc sem nepáchne. Za půl roku přijde jinej a bude plácát totéž. Albín už pamatuje tři okresní tajemníky.

„Vy máte velikou výhodu,“ pokračoval Pádivý. „Máte stimul, máte pevný bod, o který se můžete opřít, máte z čeho těžit. A říkám vám ze zkušenosti: Když toho využijete, vytěžíte strašně moc. Půjdou za vámi mladí z celého Městečka, tomu věřím!“

Albín měl nutkání vstát a odejít. Co absolutně nesnášel byly řeči o ničem, a někdo se tak dovedl vykecávat dlouhé hodiny. Tenhle asi nebude výjimkou Čerstvě vylíhlý svazácký funkcionář s nadšeným začátečnickým odhodláním, který navíc věří, že každého zagituje tím svým manekýnským vzezřením. Možná že ty texasky mu koupila sama organizace, aby s nima oblboval venkovský balíky a naivní holky. Ale lidi se přece nenechají balamutit donekonečna. Vstal od stolu, až židle zarachotila.

Svazáckého manekýna to z míry nevyvedlo. „Vy totiž máte na rozdíl od jiných svazáckých organizací vlastní kapelu! To je úžasný magnet. Přitáhne vám spoustu mladých lidí. Toho ovšem musíte využít, jak pro samotný soubor, tak pro svazáckou organizaci. Jsou to spojitě nádoby. Samy by sotva živořily, ale společně máte velkou šanci rozvíjet se a růst. Kapela se pak může prosadit dokonce mimo Městečko a propagovat místní organizaci!“

„Cože?!“ Vyjekl Albín u východu z přísálí a provedl bleskově čelem vzad. Nevěřil vlastním uším, měl za to, že se přeslechl, protože v sále začal Bačkorka opět třískat do bubnů.

Tajemník zvedl oči k Albínovi, který se mezitím přišoural zpátky ke stolu.

„Jaké tu má vaše kapela podmínky k činnosti?“

„No, skoro žádný!“ Tady zkoušíme načerno. Kdyby sem teď vrazil správce Sikula, v tu ránu letíme. I s tebou!“

„Tohle je přece jednotný klub pracujících, že? Patří tedy všem! Proč byste tu měli zkoušet načerno? ČSM požádá výbor klubu, aby městské svazácké organizaci vyhradil čas a prostor pro zájmovou činnost. K tomu jsou kluby pracujících a kulturní domy určeny a dotovány.“

„To je sice moc pěkný, ale s námi se tu nikdo bavit nebude.“

„S ČSM určitě ano. Nezapomínej, že je složkou Národní fronty!“

Teprve Bačkorkův kostrbatý virbl Albína ujistil, že slyší dobře.

„To by fakt bylo možný?“

„To je nutný předpoklad pro aktivní činnost. Ostatní záleží na vaší svazácké organizaci. Jsme u podstaty věci: vy budete stát za ČSM, ČSM bude stát za vámi. Chce to pár schopných jedinců, kteří se nedají odradit. Další se přidají, přijdou sami, byť zpočátku třeba jen ze zvědavosti. Vy jim musíte samozřejmě nabídnout možnosti vyžití. Tím si je získáte. Nakonec s vámi půjdou i na brigádu – vydělat nějaké peníze například k vylepšení aparatury. S těmi krámy jak jsem zahlédl, byste se daleko nedostali...“

Albín najednou vyrazil do sálu, seřval Bačkorku, vytrvale bušícího do bubnů, a pak ten kolosální návrh, který se mu najednou jevil jako samozřejmost, na níž bohužel nepřišel sám, začal sdělovat ostatním.

Pádivý se usmál na Janičku a za pár minut zvěděl o závodní organizaci svazu mládeže v Butonu vše, co potřeboval. Usoudil, že takhle pěknou buchtičku musí rozhodně vést v patrnosti, a zcela oficiálně si zapsal její adresu i číslo telefonu do náměstkova sekretariátu.

„Je tu zádrhel,“ uvědomil si Albín, když se Pádivý s Janičkou objevili pod pódiem. „Předsedkyně Lenka Plechá nemusí souhlasit.“

„A i kdyby nakrásně souhlasila,“ přidal se Hošna, „tatiček jí to stejně zatrhne!“

„Nikdo tu o nás nemá zájem“ řekl ukňouraně Bačkorka.

„Co mi tady předem fňukáte?!“ Vy snad zájem máte, ne? Tak se snažte! A pokud zjistíte, že vaše svazácká organizace vám nechce vyjít vstříc, založte si při ČSM Klub mladých. Na okrese oznamte složení jeho výboru, počet členů a název, pod kterým chcete zaregistrovat kapelu.“

„The Magnificent!“ vykřikl Albín.

„Taky napište své požadavky. Nějaký ten zesilovač a mikrofon se u nás najdou. Nebudete přece věčně hrát na tahle chřastítka! Na OV sedím ve čtvrtek, jinak pracuju v terénu. A mimochodem – na podzim se v Římově uskuteční bigbeatový festival. Na partaji to určitě prosadíme. Počítám, že vy budete žhavými kandidáty na umístění. Tak makejte!“

Při odchodu se výrazně usmál na Janičku a ona jeho úsměv opětovala a usmívala se ještě dlouho poté, co se za tajemníkem zhouply létací dveře vestibulu.

Bačkorka nad tou nečekaně dobrou zprávou začal radostně mlátit do bubnů.

„Přestaň, vole!“ okřikl ho Albín. „Teď to začíná být zatraceně vážný! Odedneška musíme zkoušet doopravdy!“

8

Někdo zaklepal na dveře. Irena už skoro usínala. Co taky dělat v pátek večer v dřevěný barabizně, který si říká svobodárna, odkud i myši na víkend utíkají. Ona ale nemá kam. Proto raději chodí spát. Ještě za světla, jako ty pitomý slepice. Zejména teď v létě, kdy jsou dny nekonečně dlouhý. Bačkorka ji sice zval na terasu plovárenské restaurace, ale s tím moulou by nešla ani omylem. To bude nejspíš on, kdo ji teď klepe na dveře, špekoun opruzenej! Zatím si ho držela daleko od těla a jeho žvásty o bigbitu nebrala vážně. I když o tom zpívání přece jen trochu uvažovala. Proč to hergot aspoň nezkusit! Jestli

sem vleze, bude ji chtít rozhodně obtěžovat, to mu kouká z očí! Že zrovna do ní se musí zblbnout tlustoprđ, nebo obstarožní montér ... Copak ona nemá nárok na pořádného chlapa?

Klepání se ozvalo znovu, a Irena si přetáhla deku přes hlavu. Zamknout tu kuču už stejně nestihne.

Dveře vrzly a někdo dosedl na okraj postele. Vystrčila hlavu z pod deky a vyjekla.

„Co tady děláte?“

„Přišel jsem si s tebou popovídat.“

„To jste si vybral špatnou dobu. Já spím!“

„Člověk prospí třetinu života, není to trochu moc?“

„Já spím ráda, tak vypadněte!“

„Ireno,“ řekl prosebně a sáhl pod deku, kde nahmátl její hladké lýtko. „Nebylo to jednoduchý sem přijít, a když už sem tady, nechtěl bych hned zase vypadnout. Taky mám s sebou něco k pití. Můžeme popíjet a povídat si, na ranní mši přece vstávat nemusíš!“

„Ale vaše žena jo!“

Plechý postavil na stůl láhev arménského koňaku, a jakoby tu narážku přeslechl, zeptal se, kde najde skleničky.

Žádný nemám, zamumlala Irena. A začala se sama před sebou stydět. Její máma vždycky postavila na stůl skleničky od hořčice, rozsvítila malou lampičku, zapálila si cigaretu a povídala s chlapem, kterého přivedla. Čím víc upíjeli, tím hlasitěji se smáli. Nakonec ji vytáhla z lůžka, a přenesla i s dekou na kanape v kuchyni. Pak s tím chlapem vlezla do postele, kterou jim Irena zahřála. Chlap do rána zmizel, anebo pár dní zůstal.

„Jsou tu jen skleničky od hořčice.“

„Nevadí,“ řekl Plechý a vzal je ze sektorové poličky, jediného kousku nábytku, který by tu mohl připomínat domácnost. V místnosti byla dvě lůžka, dva noční stolky, společná skříň, stůl a židle. Alespoň zrcadlo jsme jim sem měli dát, pomyslně si náměstek a nalil koňak do skleniček. Není divu, že většina holek se po vyučení kvapem vypaří. Kdo by dneska chtěl žít v téhle klášterní chudobě?

„Tobě se tu líbí?“ zeptal se Ireny, podal jí koňak a opět usedl na okraj postele. Ve světle zářivky jeho šedivé vlasy podivně světélkovaly a ramena byla široká.

„Musím tu ještě nějaký čas trčet. Máte se mnou smlouvu na tři roky. Pak se uvidí. Bydlívala jsem hůř.“

„Nechceš mi o tom povídat?“ navrhl Plechý a zvedl skleničku k přípitku.

„To teda nechci! Ale můžete začít vy, když už jste se sem vecpal. Chlapi si stěžují moc rádi.“

„Máš takové zkušenosti?“

„Jo,“ řekla Irena a zase si vzpomněla na mámu.

„Dobře, souhlasil Plechý. „Jak víš, jsem náměstkem ředitele v poměrně velkém podniku, mám ženu, dceru, která je asi tak stará jako ty, dům se zahradou, auto, chatu a dost peněz. Bude mi brzo padesát a vlastně už mám

všechno, po čem jiní pouze touží. Jsem zdrav, až na to občasné píchání v zádech, a někdy nevím, co s načatým večerem.

„Já v takovém případě chodím spát,“ podotkla Irena a poprvé si koňaku cucla. Doušek alkoholu ji řezavě pálil v krku a měl zvláštní dosud nepoznanou chuť.

„Spánek nic neřeší, jen vše oddaluje. Když usnu moc brzy, k ránu už se jen převaluju a uvažuju, proč je život uzpůsoben právě takhle.“

„Jak?“ zeptá se Irena a začíná pociťovat z té ostře kořeněné chuti příjemné teplo v žaludku, které jakoby postupovalo do celého těla.

„Divně“ Někdy se můžu cítit jako velký šéf. V podniku rozhoduju o výrobě i o lidech. Ale nade mnou je někdo větší, i když je to můj kamarád, a nad ním někdo ještě větší a nad všemi šefy se tyčí něco obrovského. Obludný plán! Někdo někde něco naplánuje a my to musíme plnit, ať je to reálné, nebo není. Na to se nikdo neptá. O tom se nediskutuje. A kdo neplní plán, je ztracen. Plán, to je věčná hrozba. A při tom je nesmyslný. Vyrábíme jen proto, abychom vyráběli. Sklady jsou plny knoflíků, a vyrábíme další, protože si to plán žádá. A knoflíky, které žádají zákazníci, nestihneme vyrobit. Máme plán, a chybí nám cíl. Nějaký skutečně velký cíl. Dřív se o něm aspoň mluvilo, i když jako o něčem strašně vzdáleném. Teď už je každému jasné, že takový cíl neexistuje. Většinou lidí jde jen o to, aby se měli sami dobře, a na nějaké společné blaho kašlou. Motáme se v divném kruhu, ze kterého není vidět cesta ven. Někdy bych se všim s chutí praštil a šel pěstovat růže. To jediný mě vlastně baví.

„Tak proč to neděláte?“

„Já to dělám. Jenže mi k tomu zbývá stále míň času.“

„Já bych se zas chtěla o něco starat. Aspoň o slepice nebo o králíky. Chtěla bych bejt někde v hospodářství, třeba i na samotě u lesa, a usínat s vědomím, že ráno musím dát kravám a drůbeži, jinak by měly hlad a žízeň. Takovou povinnost bych chtěla mít. Ne pořád razit blbý rondelky, dělat kolečka, a nevidět ani, jak vypadá hotovej knoflík.“

„Tobě se u raznice nelíbí, já vím. Dám tě jinam, řekni, kam bys chtěla.“ Alkohol v něm už probouzel velkorysost.

„Rači to nechte tak,“ řekla lhostejně, ale když na svém těle ucítila jeho ruku, pochopila, že je husa. Z prachu a smradu razírny teď mohla krásně vyklouznout. Ještě se naštěstí dalo všechno napravit.

„Viš, někdy chutná koňak ze sklenic od hořčice líp, než z napoleonek. A u tebe mi tu chutná báječně.“

„Mě taky,“ přiznala Irena, protože se teď cítila uvolněná a klidná. Z napoleonek ostatně nikdy nepila, ani nevěděla, jak vypadají.

Až při prvním polibku si uvědomila, že je vlastně jako její máma.

Pak na to přestala myslet.

Terasa plovárenské restaurace teď každý večer připomíná včelí úl, až na to, že se tu nepracuje. Jinak prostor vesele bzučí nekonečnými hovory o všem, a o ničem. Je tu rušno a zároveň útulno. Stoly jsou obtěžkávány dalšími plnými püllitry, je na co pít, jsou prázdniny, léto se otvírá dokořán.

Téměř všechny sem přivedla touha onen žhnoucí červencový večer prožít naplno, nenechat ho proplout mezi prsty, naopak prodloužit ho do úsměvů a žádostí letní noci, až k těm nejpříjemnějším pokušením života, a možná i kousek dál.

Pouze stůl uprostřed terasy je volný, návštěvníci si k němu přicházejí jen vypůjčit židle. S jistým ostychem, kupodivu velmi zdvořile, se dovolují a při tom všichni okolo pozorují vousáče, který u něho sedí sám. Šeptanda uvádí, že je to umělec z Prahy, který přijel k babičce Víznerové.

On pokaždé ochotně pokyne a dál se zájmem pozoruje víření tohoto maličkého světa. Před třemi dny ještě seděl uprostřed Říma a do skicáku horečně zachycoval antickou minulost i současnou atmosféru římského fóra, s hemžením bohatých turistů i divokých koček, které měly možná stejný hlad, jako on. Jak kolem něho procházely paničky se širokými klobouky i zadky, a nahlížely mu přes rameno, uvědomoval si, že je jen chudým Čechem, který sice díky vhodným známostem dostal výjezdní razítko do pasu, ale do kapsy už mu nepřidal nikdo nic. Teď v ní chrastilo jen pár drobných, téměř podobnými zvuky, které se ozývaly z jeho žaludku, a při tom pár metrů od něho, přímo na pověstném Fóru Románu vysypal někdo kupu žlutavých jablek, z nichž většina nebyla vůbec nahnílá. Stačilo udělat pár kroků, když zrovna nikdo nešel kolem. Petr Vízner pochopil, že už dnes musí dospět k jednoznačné volbě. Buď emigrovat, nebo se vrátit domů. Cesta tam znamenala potlačit veškeré city, zapomenout na všechny známé a kamarády a na rodnou řeč, na vše, čemu dosud s úšklebkem říkal vlast. Smířit se s vědomím, že zpátky to nepůjde. Přijímat opovržení cizího světa, možná i rasové narážky na polovičního Žida - zapudit v sobě hrdost a jít si vybrat pár zdravých jablek z nedaleké hromady, bez studu, zda ho někdo uvidí. Svět přece vždycky nabízí nějaké možnosti.

Petr Vízner není citlivka. Má rád společnost. Dovedl by jistě žít v bohémských doupatech v Greenwich Village nebo se potloukat coby potulný malíř po Montmartru. Při své povaze by všude jistě rychle zdomácněl, získal nové přátele a známé. Ale dvěma věcmi si nebyl jist: co svobodný svět udělá s ním, člověkem, který se narodil a dosud žil ve světě nesvobodném, a co jizva, způsobená přetnutím cesty zpátky udělá s jeho malováním. Nakonec rozhodla teorie, kterou zatím uznával – že svoboda je především stav vědomí, a proto mu ji žádná totalita nemůže ukrást.

Do Prahy pro nedostatek peněz nedorazil. Skutečný azyl mu poskytla svobodná teta v Městečku. Nakrmila Petříčka, vydrhla z něho špínu Apeninského poloostrova, vyprala všechny jeho svišky a nabídla pobyt až do konce prázdnin i nějakou tu korunu. Na jedno pivo denně mu to musí stačit.

Petr Vízner, absolvent třetího ročníku malířské akademie, sedí sám u stolu na terase plovárenské restaurace, šetrně usrkává třeboňskou desítku a ví, že ta, při jeho pověstné žízni nevydrží dlouho. Na sousední stůl se stále donášejí plné püllitry. Už se tam ani nemohou vejít.

„Hej, vy tam,“ zvolá saroyanovsky, „nepotřebujete pro ten svůj pivní záhon ještě jeden stůl?“

Všichni jen koukají a nikdo neodpoví. Tady nebývá zvykem hned se nenuceně seznamovat s cizími lidmi. Ale nabídka zaujala. Už teď se tísni u jednoho stolu příliš mnoho lidí a ještě přijdou další. Srážet stoly tu bývá obvyklé. Navíc, onen cizinec vyvolává zvědavost. Dívkám vousatí muži imponují.

První zareagoval Johny. Kromě obvazu na ruce má další kolem hlavy. Předpisy o pracovní neschopnosti mu sice příkazují zdržovat se doma a trpělivě čekat na namátkovou zdravotní kontrolu, ale kdo by v tak lákavém večeru neriskoval, když kvůli zranění se nota bene nemusí ráno vstávat do práce. Pomohl přirazit Petrovi nabízený stůl a určil mu místo v čele.

„Asi bych měl dát nějakéj fór na seznámení“, navrhl vousáč a všichni dál mlčeli. Vtipy se v téhle partě moc nevykladaly. Ani ten první nezabral. Albín dokonce zahučel nevolí. Dnes večer se tu má přece jednat o budoucnosti jeho kapely a nějaký pobuda je teď bude zdržovat a rušit blbými fóry.

Petr dopil zbytek piva, püllitr odsunul mezi prázdné a bez ostychu si přivlastni plný, ještě napěněný, které někdo před chvílí v celém vějíři přinesl od výčepu a postavil na stůl.

„Povídá skotská maminka manželovi: Neměl bys Patrickovi ten bonbón už rozbalit? Cucá ho třetí den!“

Marie se najednou rozesmála, až jí naskočily dolíčky ve tvářích. Filip žasl nad její nenadálou uvolněností, kterou nakazila i jiné. Odvážil se položit jí ruku na koleno a ona kupodivu neprotestovala.

I následující Petruv vtip zabodoval. Postupně všichni dostali chuť se smát a smích od jejich stolu pak explodoval v pravidelných intervalech, k údivu a závidi, možná i pohoršení, ostatních návštěvníků terasy. Zdvíhal se téměř v gejzírech, jak ze sebe s následně konzumovaným pivem zdarma chrlil onen neznámý vousáč v nepřetržitě sledu vtip za vtipem. Nikoho ani nenapadlo ptát se v onom rozverném a rozdováděném prostředí, kde se všichni cítili uvolnění a šťastni, proč má Johny ten čerstvý bílý obvaz na hlavě.

K oné události došlo při odpolední zkoušce kapely. Albín opět vymámil na Sikulovi klíče, ani nemusel dlouze vysvětlovat, že je potřebuje za účely svazácké schůze a tudíž ani nezavětril podraz a léčku, kterou na něho Sikula s náměstkem Plechým přichystali.

Zkoušelo se She Loves You a do klubu vpadl Johny se slíbeným fotoaparátem následován vzpěračem Tomem, jako tělesnou stráží. Filip okamžitě přestal hrát, rozběhl se k Johnymu a už už natahoval po fotoaparátu ruku, když Johny zvolal „postřeh“ a přesnou ragbyovou přihrávkou hodil fotoaparát Tomovi. Filip se bláhově vrhl vpřed a narazil jen na Tomovu

železnou hrud'. Fotoaparát začal poletovat vzduchem, jako nějaká hračka. Tihle dva mladíci neznali jeho cenu.

Zato Filip ji znal. A nejen tu prodejní. Věděl, jak nastavit expozici, určit clonu, odhadnout vzdálenost a ve vhodném okamžiku zmáčknout spoušť. Věděl, jak z těch nepatrných úkonů vykouzlit v temné komoře snímek. Něco, co zůstává. Jako památka, jako doklad, jako dokument doby a někdy jako umělecké dílo. Proto strnul, když při rozmáchlém Tomově hoďu musel Johny své postavení značně korigovat a jeho zraněná a obvázaná dlaň neskýtala příliš velkou záruku, že fotoaparát spolehlivě zachytí. Navíc Johnymu překážel stůl. Zpočátku ochotně popojížděl po nablýskaných parketách, i když na nich zanechával viditelnou stopu a příšerně skřípal, ale najednou se o nějaký výčnělek parkety zarazil a pod nápořem Johnova těla se mu podlomily rozviklané nohy. Ragbista, pochopil, že fotoaparát už těžko zachytí a ten dopadne na tvrdou podlahu. V poslední chvíli se Johny vzeplal, vymrštil do vzduchu obvázanou ruku a fotoaparát zachytil. Zároveň zařval bolestí a vzápětí ještě jednou, když dopadl hlavou na hranu stolu. Na vyvrácené dřevěné nohy dopadly první kapky Johnyho krve.

Ve dveřích stál správce klubu Sikula a zařval podobně jako Johny, jenže ne bolestí, ale vztekem. A zařval podruhé když uviděl v přísálí otevřenou skříň na hudební nástroje. Komár ji pomocí šroubováku takto otevíral pravidelně, aby si mohl vypůjčit mikrofony značky Neumann.

Vlastně s tím začal kvůli Ireně Barchové.

Na zkoušku ji pozval Bačkorka. Vedl s ní dlouhé pomyslné rozhovory, když seděl sám v přítmí suterénního skladu na pytlích od trokaru a představoval si její veliká prsa, stehna i hýždě, ale to nejdůležitější si představit nedovedl, protože to ještě nikdy neviděl, ale chtěl a chtěl to tak intenzivně, až si musel strčit ruku pod tepláky a napřed se jen tak lehce dráždil až se všechno vzeplalo a on pak viděl Irenu úplně nahou, dokud ho výron semene neuklidnil.

Když se Irena znenadání objevila ve dveřích klubu, okamžitě se soukal od bubnů, porazil při tom charlestonky, kopl do činelů a při seskoku z podia mu ulétl hlasitý pšouk, ale to ho neodradilo aby nezvolal:

„Irena si s námi zkusí zazpívat!“

Albín se okamžitě naježil, zkoušky tu může přerušovat jen on. A s jeho kapelou si nikdo nic zkoušet nebude, navíc nějaká holka, které do bigbítu vůbec nepatří. Když ale Bačkorka dělal jako pominutý, rezignovaně mávl rukou a Irena si rozpačitě vylezla na pódium. Jenže na ten mikrofon z magnetiku se zpívat nedalo. Proto Komár donesl Neumanna z muzikantské skříně v přísálí. A pak Albín otevřel ústa a nemusel ani nastražovat uši. Ta holka zpívat dovedla. Měla příjemný altový hlas, trochu rozechvělý, snad trémou nebo nedomykavostí hlasivek, což způsobovalo jisté napětí a vyvolávalo vzrušení. Tak kdyby uměl zpívat on, už dávno by byl hvězdou! Kupodivu připustil tuhle holku angažovat. Natolik ten její hlas ocenil.

Správce Sikula ale Ireně, ani kapele, na další zkoušení žádnou šanci neposkytl. Řval jako pominutý. Krev na podlaze z Johnova zranění, ho

neobměkčila. Bude jí muset vydrhnout. Marně ho Filip ujišťoval, že Johnny jako vyučený truhlář onen polámaný stůl opraví. Vyhnal je z klubu nekompromisně a hned. Albín ještě ve dveřích argumentoval ČSM i okresním tajemníkem Pádívým, leč marně. Zamknul za nimi na dva západy, aniž dovolil Johnnyho tržnou ránu ošetřit klubovou lékárníčkou. Od náměstka Plechého za to jistě obdrží nejen pochvalu, ale i nějakou tu finanční odměnu. Paní Vostrá výhazov bigbítáků ze závodního klubu sledovala z okna se skrytým nadšením.

Albín konečně pochopil, že založení Klubu mladých jim do Klubu Pracujících znovu dveře neotevře. Sikulu neoblomí ani tisíc kulatých razítek, Věrně slouží řediteli Butonu a jeho náměstkovi. A ten mu řekl jasně: „bigbítáky už tam nikdy nepouštěj!“

Teď všichni sedí na terase plovárenské restaurace a jen Petrovy vtipy je odvádějí od smutné perspektivou kapely jejich kapely, když znenadání Bačkorka po poslední salvě smíchu zvolá:

„S bigbitem bysme mohli zkoušet třeba u nás ve stodole!“ a myslil při tom na Irenu, kterou by tím pádem dostat k nim domu a třeba možná i do vlastní postele.

„Ty vole,“ zvolal Albín Hron, do nastalého ticha, „ty si Bačkorko genius! Takže můžeme z fleku pokračovat ve zkouškách a založit Klub mladých!“

Kvůli založení klubu se také dnes sešli tady na terase plovárenské restaurace, kde je teď obšťastňuje vtipy ukecaný pražák a Albín se dosud nedostal vůbec ke slovu a byl už značně nervózní. Měl chuť toho sebevědomého pitomce, který tu lemtá zdarma jejich pivo, od stolu odehnat.

Až teď Albín konečně převzal iniciativu.

„Je třeba Klub mladých založit co nejdřív!“ pronesl rozhodně a někdo rozkurážený vzápětí vykřikl:

„Uděláme to tady, a hned!“

Jenže se nevědělo jak. Filip navrhl napsat žádost na psacím stroji, Johnny mínil dojet rovnou na sekretariát, jiní vůbec nevěděli, co to ten Klub mladých vlastně je.

Petr Vízner který je chvíli pozoroval, pochopil, že pro fóry už tu není vhodné klima, a také, že tihle mladí potřebují poradit, neboť jejich naivita je úměrná věku a on, už celkem zkušený ahasver, právě se vracející ze světa, by těmhle mládežníkům mohl být alespoň trochu užitečný. Přistoupil ke stěně, kde visel plakát vyzývající k bezztrátové dvoufázové sklizni obilí, a k údivu všech jej opatrně strhl, a přinesl ke stolu.

Pak vytáhl z náprsní kapsičky košile jakousi všem neznámou tužku – černý fix, který se v Itálii dal koupit v každé trafice za „čento líre“, a kaligraficky vzosným písmem, připomínajícím ozdobné gotické verzálky, bez váhání nadepsal: *ZAKLÁDAJÍCÍ LISTINA*.

Vzápětí však všichni narazili na problém: Jak se ta jejich bigbeatová skupina bude vlastně jmenovat.

„The Bufalo!“ zvolal Bačkorka, který cítil svou důležitost, neboť kapele poskytl stodolu i s mlatem. Jenom si nebyl jist, zda ho táta nezpohlavkuje, až se tam nastěhují s aparaturou, a nevyžene je, jako správce Sikula.

„Blbost,“ vzkřikl Albín. „Budeme se jmenovat The Magnificent, to je hotový!“

Ale nebylo.

Komár, který právě přinášel novou várku piv za Albínovy peníze, postavil püllitry na stůl a předložil název The Ravens, neboť, jejich kapela dosud spíše kráká, než hraje. Filip využil své částečné znalosti angličtiny a do debaty přispěl návrhem The Summer Wings.

„Co kdybyste se jmenovali nějak srozumitelně a hezky“ vmísila se Marie. „Třeba Makový květ?“

„Makověj květ je kravina,“ ozval se okamžitě Albín, čímž Marii samozřejmě urazil. Nasupila se, vstala od stolu a zamířila ke schodům z terasy. Filip za ní okamžitě vyběhl, ale k návratu zpátky ji už nepřemluvil.

Vypadalo to, že se všichni vzájemně pohádají, dříve než Klub mladých založí.

Petr si zatím kreslil na okraj zakládací listiny komické figurky s kytarami, jakoby se o dění u stolu vůbec nezajímal. Nápadně připomínaly Bačkorku, Komára, Albína i Marii, coby Makovou panenku. Jeho kresbiček si konečně všiml Johny a z vlastní iniciativy se zeptal Pera Víznera co by navrhoval on.

„To chce inspiraci!“ odvětil klidně malíř. „Nejlepší inspirace, jak známo je v rumu! Po jeho požití se název skupiny objeví zcela zákonitě. Co kdyby někdo donesl panáka?“ A požádal Albína o cigaretu.

Snad za tu nenucenost, se kterou si o rum řekl, se vzápětí na stole objevily pohárky nazlátlé tekutiny. Petr jeden uchopil, přičichl k němu, jako kdyby se opájel vůní květin a pak jej do sebe nekompromisně obrátil.

„O co vám jde!“ začal a na všechny přisedící se zadíval. „O nový hudební směr, v těchto končinách ne zcela vžitý a vrchností i usedlými občany nežádoucí. O muziku, která si tu bude muset tvrdě dobývat své místo na slunci.“ a všichni souhlasně přikyvovali. „Proto by název vaší kapely měl rozhodně začínat slůvkem NEW, místo bezobsažného The, což je v angličtině jen pitomej člen.“ Albín mu musel dát za pravdu. Angličtinu studuje z učebnice pro samouky už půl roku. Zatím se ale nedostal dál, než ke třetí lekci.

Petr Vízner se na chvíli zamyslel a pozoroval odlivku rumu, která ještě netknutá na tácku zbyla. „Už to mám!“, zvolal najednou, uchopil skleničku s rumem, rychle ji do sebe překlopil a potěšeně mlaskl.

„Bude to NEW TREND! Trend znamená směr, tendenci, je to proud, dráha, cesta, zkratka vše, co někam míří! NEW TREND, je správný název pro vaši kapelu. NEW TREND, to je ono!“

Po Petrovi začali právě vymyšlený název opakovat další a další, až jej najednou skandovali všichni kolem stolu, kromě Albína. Slůvko The mu v názvu kapely přece jen chybělo. Mají ho v názvu i The Beatles! Jenomže Petr už zanesl krasopisně název NEW TREND do zakládající listiny spolu s dalším

potřebným textem a vzápětí dal onu preambuli, která měla být doplněna podpisy nových členů Klubu, kolovat. Podepsalo se pod ní skoro půl terasy. Nakonec ji podepsal i Albín Hron i když s nechutí.

U jednoho ze stolů, kam se listina k podpisu nedostala, seděla Saša Jánská s plavčíkem Švarcem a dobře si všímala posušek i úsměvů, které k ní vysílal svalnatý mladík v rozhalené džínové košili. Jenže u onoho stolu zahlédla i postavu, kterou zcela jistě znala a které se téměř lekla. Co tu ten vyžírka pohledává, uvažovala, když definitivně poznala Petra Víznera.

K jejich stolu se klátivou chůzí věčného opilce blížil pan Melichárek. Pozornosti známého alkoholika a sukničkáře neunikla žádná pohlednější ženská. Každé hned líbal ruce až k ramenům, a Saša měla tričko bez rukávů.

„Je mi líto,“ upozornil ji Švarc, „ale před tímhle obejdou vás asi neuchráním. Leda bych se s ním popral.“

„To nemusíte. Mám své metody. Většinou jsou účinné“ a položila plavčíkovi na předloktí svou ruku.

„A hele, pusinka“, zajásal vzápětí Melichárek, a jaká pěkná!“ Posunul si rádiovku do týla, strčil ruce do kapes, kýval se dopředu a dozadu a bezostyšně si Sašu prohlížel. Kterápak ty si, holubičko sličná, odkud já tě jen znám?“

„Tu neznáš, Melichárku! Řekl úsečně Švarc. „A jestli tě mohu požádat, najdi si dnes jiný objekt!“

Melichárek se zadíval na plavčíkovu pleš. Zprvu našťavaně, ale vzápětí pobaveně. „Tak von si sem přived takovou pěknou klisničku, talár vypelíchanej!“ a chtěl se dotknout Sašiny ruky, jenže Švarc ho zadržel.

„Snad mě nechceš vyhánět od stolu, ty tragickéj plavčíku, ty zrušenej paragafe, já tuhle cmundičku znám!“

Saša si jen povzdechla a pro jistotu se usmála na Toma, protože v něm mohla možná najít potenciální záchranu.

„Já už si vzpomínám, majdalenko! Už vím, co si zač, pusinko malinová. Ty si holka bývalého náčelníka estébáků v našem okrese!? S tvým tátou já se dobře znám, co my sme toho spolu vychlastali!“

Saša pochopila, že to s Melichárkem nebude jednoduché a pohlédla na Švarce, jako by opravdu žádala o pomoc.

„Za války jsme šmelili s náckama šňaps, haha!“ Von dycky ukrad fotrovi nějaký perleťový brože, po těch se mohli hoši z wehrmachtu utlouct! Strkali nám za ně francouzskej koňak a pak ty špendlíky posílali svejm frauen do rajchu, aby tam doma vzpomínaly na svý hrdiny, který zanedlouho dobudou svět a vrátí se domů jako vítězové, haha! A my sme se tím dobrým šňapsem vždycky zgumovali na perník, válka neválka!“ mlel Melichárek a konečně se mu podařilo chytit Sašu za ruku.

Od stolu mladých se najednou ozvala kytara a nadržel ji kupodivu Albín Hron. Tom pozoroval upřeně Sašu bránící se opilci Melichárkovi a byl rozhodnut v pravou chvíli vstát zasáhnout a přivést ji k jejich stolu. Petr na zapůjčenou kytaru začal právě onu známou semaforickou písničku, kterou

vzápětí zpívala celá terasa - Plavu si ani nevím jak... Jen Albín měl ústa semknutá. Takové písničky on zásadně nezpívá a ani hrát nebude.

„Pust'te, řekla Saša hlasitě a stroze“ a znělo to varovně. Tom ji stále sledoval a byl připraven.

„Ty namyšlená mrcho!“ zařval bolestně Melichárek, když ho Saša pod stolem kopl do kotníku, ale ruku jí nepustil. „Tak já ti teda něco povím! Na lumpárny tvýho fotra tu lidi hned tak nezapomenou. A taky vědí, proč si tvůj dědek Max hodil provaz přes trám! Pan generál, beruško, je pěkná svině! Celou dobu tu v Městečku po válce dával zavírat lidi! Vždycky přesně posílal kontroly tam, kde věděl, že mají schovanou perleť. A věděl to z toho tátova sešitu, kam starej Max zapisoval, kolik komu prodal materiálu a kdo mu co dluží. Tvůj tatík tu přived v Městečku hodně lidí do kriminálu. Za to přece dostával povýšení! Abys taky věděla, co ty jeho generálský hvězdy obnášejí!

Melichárek se znenadání ocitl na zemi a málem strhl s sebou i Sašu, jak ji stále držel za předloktí. Koukal vyjeveně na svalnatou postavu, která stála nad ním a poznal kluka, co vzpírá činky a proto se raději nehýbal, nepokoušel se vstát, aby náhodou neinkasoval ještě nějakou tu ránu pěstí. Když uviděl, že Tom odvádí generálovu dceru od stolu, oddechl si, pohlédl na Švarce, pomalu se vyhrabal z betonové podlahy a odešel belhavě k výčepnímu pultu.

Plavčík Švarc by mu vlastně měl dát za pravdu. Když se po osvobození vrátil z exilu, potkal mladého Jánského v uniformě Sboru národní bezpečnosti. Boris Jánský, po matce Rus, využil maximálně poválečné situace, kdy se s rudoarmějci běžně domluvil. Proto hvězd na jeho výložkách rychle přibývalo. Po osmačtyřicátém už byl pánem okresu. Jeho táta tu osudnou a ostudnou dobu nepřežil. Kromě účetních knih mu synáček ukradl i poslední vůli, kterou měl sťežit právě JUDr. Švarc. V té Maxmilián Jánský odkazuje všechn majetek Legionářské obci. Jenže Švarc musel klíče od trezoru odevzdat příslušníkům StB dřív, než mohl s dokumenty Jánského něco provést. Navíc sebrali i jeho. Sedm let kriminálu byla nejen odvěta za příslušnost k exilové vládě v Anglii, ale i Jánského sychrovka, že bude mlčet. Jenže v Městečku se vědělo, proč na bývalé čamrdářské mistry přichází kriminálka a vždycky nějakou tu zatajenou perleť najde. Melichárek všechny ty případy zná a není sám. V Městečku na ně pamatuje spousta lidí. Proto se tu pan generál už léta neukázal. Nyní se o všem dověděla i jeho dcera, kterou naštěstí odvedl jeden z místních mladíků. Švarc by jí měl doporučit, aby z Městečka co nejdříve odjela, než dojde k maléru a někdo to na ní vykřičí na ulici.

Saša se nechá Tomem vést mezi stoly, aniž si řekli jedině slovo. Všechny oči terasy se na ní teď upírají. Výrazný třpytivě zrzavý přeliv tu ještě nezdomácněl a oblé poprsí dokreslené znatelnými bradavkami v přiléhavém tričku nenechává jediného muže klidným. Tom jí jemně naviguje rukou, aby nepopudil ještě víc její zlobu a tuší, že by si s touhle holčkou neměl nic začínat.

„No né!“ zvolá Petr s opravdovým překvapením a přestane hrát. „Svět je jen veliká vesnice. Potkat tě na benátském Lidu, na promenádě ve Splitu nebo na Champs-Élysées, to bych snad jen smek klobouk. Ale tady na drsný

Vysočině? To vážně padám na zadek! Tak teda usedni mezi domorodce a poruč něco na posilněnou!“

Saša měla chuť toho tatrmana praštit, ale raději vytáhla peníze a poslala Toma k výčepu. Pochopila, že téhle partě musí dát nějaké zápisné. Sobě si objednala dvě deci červeného vína.

Od sousedních stolů se vrátila zakládací listina Klubu mladých, trochu pomačkaná, trochu politá, na dvou místech propálená cigaretou.

„Teď má naše bula i správné pečete!“ zvolal Petr a dal velkomyslně Albínovi spočítat všechny podpisy.

Na papíru bylo uvedeno třicet šest jmen, téměř o polovinu víc, než čítá svazácká organizace v Městečku vedená Lenkou Plechou. Když Albín tento výsledek slavnostně a nahlas oznámil, sklidil i od vedlejších stolů sborový jásoť.

„Takový úspěch by si zasloužil uspořádat taneční zábavu s kapelou NEW TREND, zvolal Petr, aby ho slyšelo co nejvíc lidí a sborový souhlas se ozval znovu.

Albín zesinal. Mají nacvičeno všehovšudy osm skladeb, na zpěv jediný mikrofon od magnetiku, Komárův zesilovač, kam se místo konektorů připojují drátky sirkami, a bubny půjčené od hasičů. Jak by si mohli troufnout hrát na zábavě celý večer?

Jenže rozjařená společnost si zábavu začala vehementně vynucovat. Ke stolu přicházeli za Albínem další hoši i některá místní děvčata, nakláněla se těsně k jeho obličejí a všechna chtěla znát kdy se zábava se skupinou NEW TREND v Městečku uskuteční, aby tu novinu mohla předat dál - ale on nevěděl.

KAPITOLA TŘETÍ

Z dopolední ospalosti vytrhne Městečko umíráček. Náměstím se nese zvěst: na věčnost odešel Vojtěch Vávra, poslední švec komunálních služeb. Filip tu zprávu zaslechl před obchodem s textilem. Převracel v ruce barevnou pohlednici z Budapešti, adresovanou Marii Rovenské. Mužské písmo doplněno iniciálami J.M. Boty se teď budou posílat na opravu až do Tábora. Stejný pohled obdržela Janička Přástková jen s méně vřelým textem. Filip žádného J.M. nezná. Prošlapaná podrážka či ulomený podpatek si vyžádá pět týdnů trpělivosti. Když se vám to nelíbí, kupte si boty nové.

Filip se rozhodl zachovat klid. Přesto se s Marii tiše pohádá. Jeho dotaz na J.M. odbyla pohozením hlavy – jen náhodný známý. Teď obsluhuje zákazníky a nemá čas. Zda bude mít pro Filipa čas večer, to se teprve uvidí. Kolik metrů že chcete na ty cíchy, paní? Jenom tři? To by vám asi nestačilo!

Doma při večeři se Filip pohádá hlasitě. Zpočátku jen nesměle navrhl, že by si v otcově bývalé čamrdářské dílně zřídil fotokomoru.

Otec se katapultoval z omanu. „Veřtat mi nikdo likvidovat nebude, to si vyprošuju!“

Filip trpělivě vysvětluje, že by tam s ničím nehýbal, všechny zbylé mašinky by zůstaly na svých místech, jen by si v jednom koutě natáhl závěsy proti světlu, postavil na stůl zvětšovací a několik novodurových misek. Místa je tam přece dost!

„Do veřtatu žádného pouštět nebudu!“ nechval se o něj nikdo nestará!“

„Ale k čemu ti je?“

„To je moje věc!“

„Tatínkovi na veřtat nesahej, k tomu nemáš právo!“ vmísila se matka a bylo rozhodnuto.

Veřtat opět zůstane uzavřen, jako už dlouhá léta a nikdo do něho nevkročí. Před znárodněním jej Hošna uchránil jen s námahou, tím, že vstoupil jako jeden z prvních do právě založeného národního podniku Buton. Odevzdal dobrovolně a zadarmo státu i perleťový materiál, který vlastnil. Nikomu neřekl, že část zakopal pod podlahu právě ve veřtatu a několik let se pak děsil, že na něho přijdou Jánského estébáci, jako chodili na jiné. Jenže na jeho veřtat se nějak pozapomnělo. V n.p. Butonu nechtěli ani jeho mašinky, se kterými perleťové knoflíky vyráběl. Měli jich dost a vznikaly postupně i nové modernější stroje, jako horizontální vrtačky, a gravírky pro složitější vzory knoflíků, které stejně nevlastnil. Na mašinkách i na podlaze, pod kterou je zakopána ta nejlepší perleť, sedí už mnohaletý prach. I když Hošna dříve doufal, že to znárodnování pomine, teď už je ke všemu apatický. S komunistickým režimem svůj boj prohrál, přestože vlastně žádný nebojoval. Včas se podrobil. Ale zaplať pámbu, žije. Jeho perleťový poklad nikdo neobjevil, Kdyby se tak při razii, které proběhly Městečkem stalo, čekaly ho výsledky, propadnutí majetku a domu a bezesporu kriminál. A ten bláznivý kluk by teď chtěl v jeho veřtatu štejřit a možná, třeba náhodou se pod prohnílymi prkny podlahy do těch skrýší

propadnout. Čert nikdy nespí. Ani on už do věřtatu léta nevkročil, a zůstane to i nadále!

Matka Hošnová o utajené perleti ví. Dokonce ji pomáhala ukrývat. Hlínu v taškách nosila po nocích do Výmolu. Co tenkrát jenom zakusila strachu. Kdyby na něco přišli, mohli jim znárodnit celý barák. A nebezpečí trvá dodnes.

„Tak si ten váš neposkvrněným věřtat strčte za klobouk! Dejte si ho pozlatit. Můžete si z něj udělat muzeum kuriozit a vodit sem cizince, aby viděli, co to v něm máte za cennosti!“ vzplanul Filip.

„Ty usmrkanče!“ rozkřikl se otec a chtěl svému synovi za tu opovážlivost uštedřit pohlavek, a tak umlčet jeho vzpurnost, jenže na něho nedosáhl. Pak si položil ruku na srdce a chvíli zhluboka dýchal. Filip pochopil, že to přehnal, ale k omluvě nenašel dost odvahy ani pokory.

Hošna to s perletí dovedl, a určitě by do dovedl ještě teď, ale pro komunisty prstem nehne. Stačí, že ho donutili chodit do práce a vrtat v jejich podniku knoflíky. Nikdy do služeb režimu, který mu všechno sebral včetně svobody, svůj fortel nevloží. I když ho přemlouvali, nabízeli lepší plat, dokonce mu pochlebovali a chtěli dokázat, jak si jeho umění váží, odmítl. Jestli ten režim někdy padne a on se toho dožije, vykope svou ukrytou perlet' ještě všem ukáže, co s ní dovede za kouzla.

Filip kapituloval. Zastrčil do kapsy získaný fotoaparát a věděl, že boj s rodiči o zřízení fotokomory v jejich velkém domě prohrál. Proto mu může být tenhle barák ukradený. Nic ho tu už nezajímá. I kdyby teklo do celé střechy.

Otec spolkl dva prášky na srdce, přivolal k sobě kocoura Sama, který se k němu lehce vyhoupl na otoman a pak spolu sledovali nudné zprávy televize a Hošna si při nich představoval jaké krásné věci by mohl z perletě vyrábět.

2

Kromě pohlednice z Budapešti, se srdečným pozdravem od J.M., Janička přástová obdržela i úřední dopis podepsaný tajemníkem OV ČSM Karlem Pádivým. Žádal ji o spolupráci podnikové svazácké organizace s Klubem mladých, který byl v Městečku právě založen a vede jej Albín Hron a o svolání členské schůze na středu, před odhoukáním odpolední směny a to přímo v Butonu.

Janička nevěděla, jak to všechno zvládne, potřebovala se poradit a tak dala dopis přečíst soudruhu náměstkovi.

Ten po prvních větách zbrunátněl, ale jinak na sobě nedal nic znát. O předsedovi podnikového výboru ČSM Motyčkovi není v dopise ani zmínka. O

jejich Lence také nic. Zato se tu mluví o jakémsi Klubu mladých a Albínu Hronovi, provozovateli toho zatraceného bigbítu, který, jak slíbil kapelníku Špačkovi, musí navždy vymazat z hudební, i politické mapy Městečka. Copak tenhle novopečený tajemníček si může dovolit zakládat nové organizace? Dosazovat předsedy? S Janičkou Přástovou místo vyčuránka Motyčky by to ještě šlo, má ji tu pěkně pod palcem, ale bude-li nový tajemník odmítat ve funkci předsedkyně městského výboru jejich Lenku, pěkně soudružsky s ním zamete. Lenka přece vede a řídí v Městečku všechny mládežníky. Hron žádnou oficiální funkci nemá, o tom by náměstek Plechý musel něco vědět!

„Co je to vlastně Klub mladých?“

„To jsou lidi kolem bigbítu“ vysvětlila mu Janička, a málem se prořekla, že k nim také patří.

Plechý samozřejmě nemohl vědět, jaký dojem a rozruch vyvolala zakládací listina Klubu mladých z Městečka na okresním výboru ČSM. Putovala po kancelářích a všichni ten výtvar obdivovali. Pádívý rozhodl dát jej zarámovat, aby sloužil jako vzor. Nic mu nevadilo, že jsou na něm skvrny od piva a je propálen cigaretami, což Albín považoval za znehodnocení dokumentu, který neuchránil před vnějšími vlivy. Tajemník ho poplácával po zádech a vysvětloval, že o to je zakládací listina autentičtější a neformálnější. Je vidět, v jaké atmosféře vznikala, má půvab bezprostřednosti, netradičnosti a nezfalšovatelnosti! To je ono! To dnes potřebujeme!“

Albín si ho kuse prohlížel. Čekal, že teď začne slintat další fráze, ale tajemník mu přede všemi potřásl rukou a pozval ho do skladu. Vedle transparentů, hesel z prvních májů, státních vlajek spřátelených států a jiných odložených rekvizit tam ležel i zaprášený zesilovač. Z pod stanových dílců vytáhl basovou kytaru značky Jolana a ze skříně vyndal docela slušný mikrofon. „Stojan si budete muset udělat sami“ dodal omluvně.

„To nám fakt půjčíte?“

„To vám dáme, pokud bude Klub mladých v Městečku fungovat. Protokol o předání vyhotovíme později.“

S tak snadno získanými drahocennostmi mohla už kapela NEW TREND samostatně vystupovat a tudíž uvažovat o uspořádání taneční zábavy. A protože do povolovacích formulářů bylo třeba otisknout razítko organizace, vyrobil jej pohotově Komár z tiskárničky mladšího bráchy.

O ničem z toho nebyla Janička Přástová zatím informována, a tak naštěstí nemohla nic vyzvonit i když z ní náměstek páčil podrobnosti o kapele, jako by byla u výslechu.

Všude musíš mít své spolehlivé lidi, zní krédo jeho nadřízeného, ředitele Skály, a ten ví, co říká, po celém podniku strategicky rozmístil své příbuzenstvo. Teď to začíná být obzvlášť nutné! Odevšad stále častěji vystrkují růžky, a hlavně ostré jazyky, podezřelí řečníci. Veřejně poukazují na nešvary a nepořádky. To tu nikdy předtím nebylo, to si dřív nikdo nedovolil. Kam to povede, když si každý bude moct říkat co chce!? Je těžké kočírovat tak neohrabaného mastodonta jako je Buton, když jsou lidé drženi pěkně na uzdě.

Jak by asi podnik dopadl, kdyby se uzda povolila a lidé směli cokoli kritizovat. To už by se jim mohlo klidně dovolit, aby si kladli požadavky a trvali na jejich splnění! I Plechý, jak se zdá, bude potřebovat schopné a spolehlivé informátory. Možná by si Janička mohla vzít na mušku všechny mladé v Butonu, když na Motyčku není spolehnutí. Plechý se rozhodl, že na jejich svazáckou schůzi půjde jako host.

Příště už bude muset Janičce tu odměnu ponechat. Skoro mu jí bylo líto, jak posledně vytáhla z výplatního sáčku pět stovek navíc a pak jen špulila pusinku zklamáním, když ji poslal do samoobsluhy nakoupit za ty peníze lahve alkoholu. Do Chodova přece nemohli vést rozlámanou raznici s prázdnými rukama, když novou potřebovali mít hotovou co nejdříve. Pár lahviček koňaku, perleťové popelníky, irisové manžetové knoflíčky a trokarové náhrdelníky vykonaly své. Všichni tam k nim byli zdvořilí a nakonec se shodli na docela přijatelném termínu. Raznici jim odlili a vybrousili během jednoho dne, na počkání. Plechý by měl k takovým účelům disponovat mnohem většími finančními prostředky, než které mu Skála utrousí. Svůj ředitelský fond si při tom žárlivě střeží a dárky ze zahraničních cest má jenom pro příbuzné. Aby mu hned za tepla spěchali nahlásit, co se kde v podniku šustne a šeptne. Jemu dovezl z Holandska jen hambaté karty.

Někdy by Plechý nejraději ode všeho utekl. Jenže kam? V Městečku a okolí jiná možnost zaměstnání není, o funkci nemluvě. Kdyby taková možnost existovala, z Butonu by zdrhla nejméně polovina lidí a tenhle slavný podnik by neslavně zkrachoval.

3

„Ještě je tu jedna žádost,“ řekl nesměle předseda místního národního výboru, když už se členové rady začali zvedat k odchodu. Mladí chtějí uspořádat zábavu.“

„Kteří mladí?“ zeptal se Plechý ostře. Předseda četl, jak to bylo napsáno: Klub mladých se svou hudební skupinou New Trend, a nad názvem skupiny potřásl hlavou.

„Žádná taková organizace neexistuje!“ důrazně namítl Plechý. Chtěl vstát, aby naznačil, že tím je věc vyřízena, ale píchlo ho v kostrči, a tak znovu dopadl na židli.

„Mají to potvrzený razítkem okresního výboru ČSM,“ opatrně upozornil předseda.

„Dneska si může každý sehnat razítek kolik chce!“ kontroval Plechý a snažil se to bezvýznamné zasedání, kde se jen mele a mele a nic nevyřeší, rázně ukončit.

„Nějak jim ale odpovědět musíme,“ mínil předseda a tvářil se provinile. „Požádali v řádném termínu, formulář mají správně vyplněný...“

„A co ta hudební skupina, co je to za muziku? O kapele s takovým názvem tu nikdo jakživo neslyšel!“ Plachý zvyšoval hlas a domníval se, že to k ukončení schůze a zamítnutí žádosti postačí.

„To bude asi ten bigbít, mínil vedoucí samoobsluhy Kudela. „Ty do toho panečku řežou! Povolte jim zábavu a zbořej celej klub!“ zasmál se. Ale vzápětí zvažněl a začal si v duchu nadávat. Pořadatelé zábav přece odebírají alkohol od něho a na takové tancovače se vychlastá za dvě celodenní tržby.

„Viděli jsme někdy, jak teď mladý tancují?“ vzal si slovo Mrškač, předseda městské komise ochrany veřejného pořádku. „Voni vůbec netancují, jen poskakují na místě a vrtěj zadkama. A mají skoro zhasnuto, jako v nějakým šantánu. A když se hrajou cajdáky, tak klucí drží holky za prdele, nebo se vzájemně cicají v kole, pravil a omluvně se podíval na učitelku Plášilovou, která dělala zapisovatelku zasedání.

Bylo jasné, že uspořádat zábavu nebude Klubu mladých povoleno.

„Co jim mám ale říct?“ otázal se předseda a bezradně hleděl na členy rady.

„Napiš jim, že neskýtají dostatečnou záruku k udržení pořádku při tak velké akci,“ poradil mu Plechý. „Kdyby k něčemu došlo, kdo myslíš, že to odnese? Lidé, jako vždycky, přijdou na tebe!“

Ještě se hlásil starý Hejda. Tomu se ovšem dát slovo muselo. Byl zasloužilý. V zákopech absolvoval první světovou válku, spoluzakládal v Městečku komunistickou stranu a přežil koncentrák. Jeho řeči ještě budou muset přetřpět.

„Soudruzi,“ sípavě si odkašlal. „Když my byli mladí a vrátili se z války, taky jsme se chtěli bavit. Moc dobře si na to vzpomínám. Scházeli jsme se, dumali a rokovali, jak dostat mladý lidi pod naši rudou vlajku. Pod naše vedení. A víte, na co jsme přišli? Získáme je muzikou! Založili jsme tamburašský kroužek. Fila hrál první brač, Mrázek druhej, Olinka...ta, no, jak se jmenovala, bydlela tam pod Svatkovi. Zkrátka Olina drnkala na mandolínu a já všechno tvrdil basou. Zpočátku to ale nebylo jednoduchý. Nástroje jsme si dlouho museli půjčovat, než jsme si po šestácích ušetřili na své. Důležité však bylo, že mladí za námi začali chodit. Hrávali jsme každou neděli odpoledne v Hájku, venku pod stromy. A co tam bylo posluchačů. Na palouku se tancovalo! Kdepak nějaký parket! Spoustu mladejch jsme tenkrát získali do našich řad a někteří z nich

aktivně pracují dodnes! Soudruzi, neztracujte mladé, dejte jim možnost ukázat, co dovedou! Nelámejte nad nimi předem hůl. Budou našimi nástupci, ať se nám to líbí, nebo ne!“

Plechý chtěl vyskočit a umlčet toho sklerotického dědka, který si při besedách s mládeží občas pletl esesáky s esenbáky a už vůbec nechápal současný stav věcí. Jen sbíral vyznamenání za zásluhy, nechyběl na žádné tribuně a potřásal si rukama s famfuláky. Jeho politický rozhled končil Vítězným únorem. Co se děje teď, už nechápal.

Tihle výrostci přece reprezentují něco úplně jiného než o čem on blábolí a na co tak dojatě vzpomíná. Tihle hoši začínají vstupovat na opačnou stranu barikády! A ponechá-li se jim prostor, opravdu strhnou ostatní, v tom jediném má dědek pravdu. Jestli se tenhle politický plevel včas nevytrhá, zakrátko udusí všechny vymoženosti, jichž tu socialismus dosáhl. Začíná to zdánlivě nevině, ale následky budou nedozírné!

Jenže těmhle tupcům v radě je zbytečné něco vysvětlovat. Nikdy nic nepochopili a nepochopí. Politika pro ně znamená jen vlastní pohodlí a naditou peněženku. Až je ti druzí začnou vykopávat z teplých pelíšků, překvapením otevrou huby, ale to už bude pozdě!

A nebo se ji vůbec nemusí nic stát! s hrůzou si uvědomil Plechý, a ve svých teplých pelíšcích všechno přežijí. Jenom si převlečou saka a do klopky zapáchnou jiný odznak.

4

Sobota večer, a žádné velké nadšení. Parta, jako každý večer, sedí na terase plovárenské restaurace, Petr vykládá vtipy, ale ty vykládá každý den. Na sobotu večer už to jaksi nestačí. Sobotní večer by měl přinést něco výjimečného, proměnit se v gejzír netušených příběhů, probudit vítr nápadů, v nich by všichni rozepjali paže jako křídla a vzlétli vstříc něčemu úžasnému, nač by se dalo vzpomínat ještě dlouho poté, co léto definitivně pomine. Něco, o čem by mohli vyprávět těm, kdo měli smůlu a nebyli vyvolení, nepřišli, nezúčastnili se, neprožili strhující, nezapomenutelné, neopakovatelné, nenapodobitelné, bláznivě vířivé a žhavě omamné vzrušení: to pravé letní satori.

Všichni sedí a mlčí. Nejbližší zábava se koná v Potočné, na pouti tam vyhrává Špačkovovo dechové sanatorium. Kdo by se táhl dvanáct kilometrů za polkou a valčíkem. Nic jiného ti přestárlí astmatici stejně nezahrajou.

Jak je to s vaší zábavou?! Zvolá kdosi a Albín jen pokrčí rameny.

Národní výbor se k jejich žádosti zatím nevyjádřil. Kdoví, zda se rada doporučeně zasláným a oficiálně orazítkovaným dokumentem vůbec zabývala. Nejspíš hodili žádost do koše a šmytec! Na radnici nemají mladí žádné špiony ani donašeče. S mladými se tady nejedná. Jsou pro každého příliš mladí, než aby se jimi kdo zdržoval. Ať si počkají, až dospějí!

Právě to inspirovalo Johnnyho k akci, která by mohla být použita v gangsterském filmu, nebo spíš v české komedii. Teď onu historku podává v čase nudy na terase plovárenské restaurace a Filip ho okřikuje, neboť ví, o co běží.

„Neřvi tak, sic tě někdo práskne!“

Spíš by ale prásknul Hošnu, který byl jeho komplicem: Vstoupil s poštovní brašnou do služebny Veřejné bezpečnosti, když si s Johnym ověřili, že služební volha s nápisem VB vyjela spolu s příslušníky na obhlídku okrsku a uvnitř sedí jen nadstrážmistr Boura, přezdívaný Faktor. Hošna položí na stůl došlou poštu, vytahuje zdlouhavě složenky k podpisu a vyžaduje navíc poplatek za denní tisk. Šátrá v poštovní brašně, vybírá a vrací nemotorně drobné a při to počítá vteřiny.

Za pouhých šedesát vteřin musí Johnny vniknout do průjezdu služební budovy, vytlačit své zabavené kolo, tiše za sebou zavřít dveře, nasednout a ujíždět Městečkem až k babiččině chalupě u stoky, s vědomím, že brzda zase může selhat. Z kopce nabírá téměř kosmickou rychlost a přibrzdí ho až hromada šterku, kterou projede.

„Za hodinu jsem celý kolo přeznačkoval. Modrou acetonovou barvou natřel rám, řídítka jsou okrášlený károvanou izolepou. Řetěz je na červeno a brzda funguje. Teď mám unikát, kterej se líbí všem malejm klukům. Docela se bojím, že mi to vyšperkovaný kolečko někdo ukradne! Musel bych to jít pak nahlásit esenbákům!“ Jsem zvědav, jestli ty šerloci po ztraceným kole z jejich průjezdu začnou vůbec pátrat!“

Johnnyho sebevědomí je opět neotřesitelné. Proto bez váhání přijímá výzvu, která původně výzvou ani nebyla spíš jen plácnutým návrhem pro zmírnění nudy onoho večera. Přece se musí něco díť!

Přeplavat rybník tam a zpátky s obvazem na ruce? Hračka!

Plovárenský rybník není příliš veliký, přes den se vydávají na druhou stranu i středně zkušené plavci. Noc má být zajímavější z hlediska orientace i sázky, kterou vzápětí navrhne Petr.

„Za láhev rumu!“

Je jasné, že se na ni napřed musí všichni složit, a proto Petr neváhá a začne od přítomných ihned vybírat.

Konečně se něco děje. Zazářila první světlice sobotního večera. Koupat se samozřejmě půjdou všichni a předpokládá se, že bez plavek. Je léto, čas

odvážných her a smělých činů, čas proměn, objevů a překvapení, krátký čas bezstarostnosti, jenž nesmí být promarněn váháním a zábranami. Jen s myslí dychtivě otevřenou lze nyní prožít, poznat a pochopit cosi úžasného, avšak prchavého, a proto vzácného.

Za chvíli už bylo slyšet dunění bosých nohou na dřevěném ochozu a vzápětí následovalo hlasité šplouchnutí. V té bezměsíčné noci probudil první odvážlivec spící hladinu. K němu se přidávali další.

5

Filip vyběhl z plovárenské restaurace s jistým rozechvěním a očekáváním. Noční koupání s divkami bylo už samo o sobě dobrodružstvím.

Zůstal stát na štěrkové cestičce a musel se rozhodnout. Marie šla sama opačným směrem k Městečku. Zavolal na ni.

„Jdu domů!“ odpověděla a šla dál.

Musel se rozhodnout. V běhu ze sebe strhnout košili, skopnout tenisky, stáhnout kalhoty a trenýrky, na chvíli se cítit zranitelný, ze všech stran zasažitelný pohledy, i když převládá noční tma. Ale těla jí jakoby prosvěcují, předem se nepozná, komu patří, až když se vzájemně střetnou a krátce obejmou. Pak lze slyšet dívčí pištění či zasupění dvou soků, kteří svá sevření zpevní, svaly napnou a po krátkém zápase padnou oba či pouze ten slabší, do černé vody plovárenského bazénu. Pokud se střetnou dívky, je slyšet jen perlivý smích. Těchto náhodných, ale přesto vyhledávaných kontaktů se hodlal Filip Hošna zúčastnit i s Marií. Jenže ta rezolutně odcházela domů.

Šla pomalu po asfaltové sinici a nebyla rozmrzelá, ani unavená, jen se jí prostě nechtělo koupat s ostatními, třebaže vodu miluje. V temném reji na ochoze i ve vodě by u ní převládal stud. Necítila by se dost bezpečně ani před Filipem, nebo právě před ním.

I když uslyšela za sebou kroky, nezpomalila, ani se neohlédla. Až když jí ruka objala kolem ramen, trochu se lekla. Následně očekávala ty věčně starostlivé otázky: zda se cítí dobře, zda jí nebolí hlava, nebo není zima, proč chce právě v tuhle chvíli jít domů, ale i ty vyčítavé, proč je taková, a ne jiná. Zároveň odmítla pokus o žebravý polibek, který skončil někde za uchem. Naštěstí absolvovali celou cestu mlčky. Až když míjeli park na náměstí a zasáhla ji pronikavá vůně jasmínu, musela uznat, že letní noc se opravdu nemá lehkovážně promarnit a sama navrhla osamělou lavičku.

Filip zajásal, příliš průhledně a příliš nedočkavě, a sotva usedli, snažil se jí objímat a líbat. Jenže Marie se jako vždy odtáhla.

„Proč jsi pořád tak odmítavá?!“ vyhrkl téměř našťavaně, ale spíš lítostivě.

Opět mlčela a on v té pauze sebral odvahu k otázce, která ho už delší dobu souží.

„Máš ty mě vůbec ráda?“

Dál vládne ticho. Ticho obvyklé pro pozdní večerní hodiny zapadlého kouta Vysočiny, kde, obě hospody jsou už zavřené. Jenže, někde jinde se vlahá noc teprve probouzí, rozvíjí a život začíná kypět. Někde jinde, někde daleko, možná i blízko.

„Jestli tě mám ráda...“ zamyšleně pronese Marie do toho drtivého ticha Městečka.

„...aspoň trochu,“ zašeptá Filip a polkne.

„Myslím, že mám, ale asi to nedovedu vyjádřit tak, jak by sis přál. Je to zvláštní, když jsme spolu sami, vždycky se cítím nesvá. Vlastně vím proč. I ty to jistě víš.“

„A neděláš nic, aby se to změnilo!“

„To nejde naráz, Filipe. V tomhle budu asi staromódní, nejsem hned přístupná, jako jiné holky. Nechtěj to za každou cenu uspěchat!“

Pouliční lampa se musela usmát, když viděla tu zkroušenou postavu vedle dívky na lavičce. Také Marie se v mihotavém svitu lucerny usmála, tentokrát rozhodnuta vše uklidnit a uvést do správných kolejí veselou a hlasitou pusou. Jenže v ten okamžik Filip něco ve tmě zaslechl, prudce odvrátil hlavu tím směrem a polibek mlaskl do prázdna.

„Slyšíš?“ Filip strne a bezděky vezme Marii za ruku.

Marie neslyší nic. Je dotčena, připravena vstát, vzdorně pohodit hlavou a beze slova odejít.

„Co mám slyšet?!“ zeptá se podrážděně.

Najednou se ze tmy ozve docela zřetelné zamňoukání.

„To je Sam! To je jistě náš Sam! Pojd' sem ty dobrodruhu, přístup blíže, ať tě konečně představím paní svého srdce!“

Marie cítí, jak jí Filip vzrušeně mačká ruku, a proti své vůli začíná být zvědavá. I ona zná Sama. Sice jen z vyprávění, ale ví o něm možná víc než o Filipovi. Při poslední dovolence z vojny, právě, když se vracel z jejich schůzky, uviděl na silnici kotě. V listopadovém mrholení bylo celé provlhlé a jistě hladové. Zvedl ho a nesl domů, i když nevěřil, že to hravé zvířátko maka doma strpí. Druhý den odjel a až na jaře se vrátil do civilu. Otec seděl na svém proleženém kanapi s tygrovaně žíhaným kocourem v klíně. Dam mu jméno Sam a Marii pak nadšeně o něm vyprávěl. Tenkrát vytušila, že je to jemný a citlivý kluk a jistě by uměl být i něžný, kdyby mu to dovolila. Jenže se bála, aby to seznamování neprobíhalo příliš rychle. Filip tou svou nedočkavostí a zbrklostí pokaždé všechno zkazí. I to první milování, které vlastně ani milováním nebylo. Vlastně jen náhodným opět zbrklým pokusem, o to nebezpečnějším. Marie se nechtěla stát ve svém věku matkou jen pro nezkušenost a nezodpovědnost partnera. Proto tyhle další intimnosti oddalovala, jak mohla, jak jí ostatně radila i babička.

Ze stínu na pískové cestičce vystoupil statný kocour. Neslyšně, avšak sebevědomě, s kočičí elegancí a ocasem důstojně vztyčeným.

„Same!“ zvolal Filip a přestal Marii vzrušeně mačkat ruku.

Kocour zvedl hlavu a dožadoval se pohlazení. Jeho přítomnost Marii udivila a on jakoby pochopil, co mu velí galantnost a vlastní sebevědomí se k ní přitočil, mňoukl a znenadání ji vyskočil do klína, až leknutím vykřikla.

Filip strnul. Čekal, že milovaná dívka jeho kocoura prudce z klína shodí, odežene ho odmítavými slovy, vstane a bude se oprašovat od jím zanechaných stop. Už předem viděl další rozdílnost, která v jejich vztazích může zanechávat trvalé překážky.

Marie se dotkla hebké kočičí srsti a nebyla jí nepříjemná. Proto začala kocoura pomalu a lehce hladit, Ten chvíli nastavoval hřbet, ale vzápětí se jí s kočičí samozřejmostí stočil do klína.

„To je náš Sam. Sam Someone,“ zvolal Filip hrdě a vzápětí se mu vedrally slzy do očí, z jakési vděčnosti, kterou teď k Marii cítil, když kocour začal spokojeně příst v jejím klíně.

„Someone?“

Someone anglicky znamená někdo. Sam je prostě Někdo. Jako někdo z nás. Jako ty nebo já. Jako přítel a kamarád. Někdo, komu rozumíš a komu věříš, před kým se nemusíš přetvařovat, komu nemusíš lhát. Někdo, kdo tě vždycky pozná, kdo tě nezapře, neodvrátí se od tebe, nemine tě bez povšimnutí. Někdo, kdo tě má rád a ty si můžeš být jista, že tomu tak bude navždycky. Je to Někdo. Je to Sam Someone.“

I Marie má teď v očích slzy. Slzy vytrysklé z nadšení. Hladí Sama a najednou zavře oči a cítí, že teď, právě teď to musí přijít a bude to oboustranně žádoucí a opravdové. V tu chvíli se jejich rty vzájemně dotknou a ona poprvé líbá Filipa opravdově a s láskou.

Sam Someone se najednou žárlivě dere do jejich objetí, jakoby žádal i svůj podíl.

6

Nahému skotačení na plovárenském ochozu konkuruje žabí koncert. Vůbec mu nevádí dupání bosých nohou, které se rozléhá tmou, ani výkřiky a stydlivé pištění dívek, když se jejich těla dotkne všetečná ruka. Žabí fortissimo bouří dál teplou nocí.

Plavčík Švarc leží na spacím pytli v oddělené plovárenské kabině sloužící ve dne za kancelář, v noci ke spaní, a uvažuje, má-li se pokusit usnout, nebo ještě vyjít do teplé noční tmy. Jistě by dole u vody potkal Sašu spolu s ostatními. Jenže se zařekl, že ve svém věku se už nebude pouštět do žádných milostných ztřeštěností. Neprijme roli zamilovaného starce, v nějaké trapné komedii, již se bude celé okolí hurónsky smát. Do smrti už vystačí s tím, co s ženami prožil a není toho málo. Poslední dobrodružství se Sašou Jánskou před pár dny v téhle kabině, kdy liják bušil do střechy, bylo vrcholnou zářivou tečkou, doprovázenou hromy a blesky, za vším minulým a krásným, které se nevrací.

Saša při nočním koupání pochopitelně nechybí. Po kovovém žebříčku právě vylézá z vody na ochoz, když se před ní ze tmy vynoří nahé tělo a mozolnaté ruce si ji přitáhnou k mokré tvrdé hrudi.

Nebránila se, nevykřikla, hned poznala, v čí náruči se octla. Spíš se zájmem vyčkávala, až se jeho ústa zorientují. Konečně ucítila vlhké rty a něco příjemně teplého se začalo vzmáhat na její dokonale plochem břiše. Zaklonila hlavu, uviděla hvězdy, a věděla, že závrať, jež se jí zmocnila, nezpůsobily ony. Pak ale uslyšela dusání nohou na ochoze, a dřív, než se mohla dotknout toho nádherně vzpřímeného mužství, kdosi je shodil do vody.

„Já vám dám, čuňárničky!“ halekal Johnny a opatrně lezl po schůdkách do vody, aby si nenamočil obvaz obalený igelitovým pytlíkem. Rozhodnutí, že přeplave s poraněnou rukou rybník tam i zpátky byl připraven splnit. Jenže uprostřed rybníka byla neproniknutelná tma. Igelitový sáček se naplnil vodou, obvaz se promočil, ruka ztěžkla jak závaží na Tomově čince. Zbytečně se snaží dosáhnout dna. Je tu příliš hluboko. A břeh v nedohlednu. Nad hlavou jenom nespočítatelné množství hvězd. Ještě chvíli a dojdou mu síly i dech. A začne polykat vodu.

Albín sedí na betonových schodech plovárny, i on hledí na hvězdy ale vůbec je nevnímá a už podezřele dlouho mlčí.

Komár se dělí s Petrem o láhev rumu. Ta, byla zakoupena na základě sázky nemající prozatím vítěze. Johnny se uprostřed rybníka tiše topí a láhev už je poloprázdná.

„Copak tě trápí, hvězdo místního hudebního nebe?!“ plácne Albína Petr po rameni.

„Nemám jistotu,“ odpoví Albín bezelstně.

„A kdopak ji má?“ zvolá bujaře Petr a dlouze si hltne rumu. „Jistota, kamaráde, není nic jiného, než potřebná dávka drzosti. Někdy zdravá, jindy nebezpečná. Podle toho, v jaký se nacházíš situaci.“

„V blbý, pořádnou kapelu tu nikdy dohromady nedám!“

„To nemůžeš vědět dopředu. Důležitý je začít, a hlavně vydržet! Nevzdávat to předem! Vždycky z něčeho něco vzejde. Možná i já jednou namaluju obraz, kterej ode mě někdo koupí. A když nekoupí, budu třeba slavněj až po smrti. Člověk si má vždycky věřit!“

„Pomoc!“ tlumeně se ozve zprostřed rybníka.

Saša sedí Tomovi na klíně. Po noční koupeli se navzájem zahřívají, ale vášeň už v sobě znovu nevznítí. Před chvílí ji utopili uprostřed bazénu.

„Pomoc, zaslechnou i oni Bačkorkovo volání.“ Johnny už nemůže, Johnny se topí!“

„Prostoduchý vtíp“ zahučí Komár, „ještě k tomu řádně otřepaný. Tak na nás může zkoušet jen Bačkorka.“ Sáhne po láhvi s rumem a snaží se vysát ještě hlt, ale láhev je už beznadějně prázdná.

„Pomoc!“ voláním už prosakuje zoufalství.

Albín vstane, překročí Petrovo tělo které se rozvalilo bezvládně na schodech a jde se podívat na ochoz.

„Musím tam jít!“ prohlásí Tom a Saša ho o to pevněji obejmeme, protože má důkaz že jeho mužství už opět nabírá na spíle a mohutnosti, podpořeno jejími zručnými pohyby. „Je to můj kamarád, musím mu pomoci!“

Tom se vymaní z jejího obětí a s přirozením vztyčeným, které ve tmě nikdo nezahledne, skočí do vody a plave směrem odkud se ozývá:

„Pomoc, topí se!“ Bačkorkovi přeskakuje hlas, jako by se měl v příští chvíli rozplakat.

Komárův zastřený mozek reaguje se zpožděním, ale logicky a věcně. Hledá v křoví kámen, kterým by rozlomil kovový řetěz, poutající přivázané lodičky ke stromu. Noční tmu vzápětí naruší neobvyklý zvuk. Údery kamene o kov.

Plavčík Švarc s vesly pod paží chvatně sestupuje po schodech, překračuje spícího Petra a volá: Nemlat' do zámku, sic ho neotevřem!“

Když pak usedli klem narychlo rozdělaného ohýnku u velkých kamenů na kraji lesa nad plovárnou, těsně nad pískovým hřištěm, kde se přes den hrává plovárenská bosá liga, plavčích Švarc dal kolovat vlastní láhev rumu pro zahřátí.

Kdysi jsem taky málem polykal andělíčky, jako tady Šůna. Jenže ti moji byli slaní a nad hlavou jsem měl jiná souhvězdí, řekne a myslí se mu vybaví dávno nepromítaný film.

„Bylo to za války. Pluli jsem z Adenu přes Durban a kolem mysu Dobré naděje. Nákladní lodí do Anglie. Až v Atlantiku, kousek nad Dakarem, nás vyslídila německá ponorka. Torpédo zasáhlo před'. Naštěstí jsem byl na opačné straně. Když jsme v panice vybíhali z podpalubí celá loď už hořela. Ještě jsem stačil hodit před sebou do vody kus dřevěné desky, o kterou jsem zakopl. K záchranným člunům nemělo cenu se drát. Vesty jsme neměli. Nezbyvalo než skočit dolů do tmy. Z těch prken a odpadků na hladině jsme s jedním námořníkem seskládali vor. Skoro všechny záchranné čluny se potopily. Nás druhý den vylovila britská minolovka. Dost lidí z potopených člunů zadávali žraloci.

„Vy jste za války bojoval proti Němcům?“ obdivně se zeptal Albín.

„Jako voják ne, odpověděl plavčík. Byl jsem úředníkem v Československý exilový vládě. Za to mě pak komunisti zavřeli. Se zbraní v ruce bych asi bojovat nedoved. Zbraň ale není to jediný, s čím můžeš nad protivníkem zvítězit!“

KAPITOLA ČTVRTÁ

1

Oproti dřevěné svobodárně připadá Ireně statek Homolových, usazený v údolíčku na okraji Městečka, jako malá zapomenutá tvrz. V zahrádce před domem kvetou floxy, kosatce, kopretiny, v rohu široce rozrostlé baňaté pivoňky. Dovnitř je možné vstoupit velikými vraty či malou postranní brankou. Otevře se před ní dvůr plný slepic, kachen, hus a holubů. Tohle je její sen. Hospodářství! Proti ní po kamenném zápraží vyrazí zrzavý pes se zběsilým štěkotem a plápolavým chvostem podvrat'áka. Ale nedoběhne. Z otevřených vrat stodoly zaburácí Albínovy kytarové rify a pes strne na místě. Takové zvuky ještě neslyšel. Ostré zakvílení sólové kytary zvedne holuby nad střechy domu. Pes se zmateně zatočí dokolečka a najednou začne s bigbeatovou skupinou New Trend prudce a téměř žalostně výt.

„Hledáte někoho?“

Otočila se a uviděla Goléma. Rozměry i podobou. Hleděl na ni velkýma modrýma očima, v ruku měl nůši s jetelem a srp.

„Já – já s nima zpívám“ vykoktala.

Děte furt po zápraží. Psa se nebojte, ale na housera pozor.“ Chlap se zálibně zahledí na její hezké, trochu buclaté nohy.

Pes nechal vytí a přišoural se k nim s ocasem mezi nohama. Golém otevřel vrátka a pustil ho ven.

„Eště by se z toho randálu chudák pomát!“

„Vám to nevadí?“ zeptá se Irena a kývne hlavou ke stodole.

„Ani né. Já dělám u jezedáků v kovárně. Vod rána do večera v kraválu. Dyž tomuhle říkají muzika, tak by se to asi mělo dát i poslouchat. Na housera si vemte tudle hůl. Do těch pěkných lejtech by si určitě rád štípnul!“

Irena klacek odmítla. Šla po zápraží a housera si nevšímala. Když se k ní rozběhl, zůstala stát. On s nataženým krkem a syčícím zobákem se zastavil také.

„Kša!“ křikla na něj a zadupala. Houser uskočil a hned zaujal bojové postavení. Bačkorkův otec ho vzápětí zahnal holi.

„Vy ste z hospodářství?“ napadlo ho.

„Kdepák, odpověděla Irena, „ale líbí se mi tady.“

„Tak vám něco ukážu!“ a vedl ji k dřevěným kotcům.

„Jemináčku,“ zvolal nadšeně, když uviděla pohybující se nosíky desítek mladých králíčků.

„Tudle mi zbylo z celého hospodářství,“ prohlásil Homola. Králíci, husy, slepice. Z dvanácti hektarového statku jen tahle havěť. Pole a louky mi komunisti sebrali. Měl jsem štěstí, že ze mě neudělali kulaka. Ale zaplat' pámbu, že je všechno pryč. Kdo by se na tom dřel. Ten náš ňouma vůbec k hospodářství není. Kam ho postavíte, tam ho najdete. Rád bych věděl, jestli má aspoň holku.

„Bačkorka?“ vyhrkla Irena a měla co dělat aby zadržela smích, když si uvědomila, jak jí nemotorně nadbíhá.

„Vy mu říkáte Bačkorka?“ překvapeně se zeptal Golém, a pak se rozřehnal jako kuň. „Tak to mu sedí. To mu opravdu sedí. Bačkorka. To je pro něj jméno přímo ulitý.“

Irena otevřela dvířka, sáhla do nůše a začala rozdělovat králíkům do kotců jetel, jako by to dělala denně. Muž ji se zalíbením pozoroval a pak se zeptal:

„Nevadí vám, že ten jetel je kradenej?“ Ukrad jsem ho jezed'ákům ze svého bejvalého pole!“ a vesele na ni vycenil své koňské zuby.

2

Tomáš Berka si umínil, že do okresního přeboru ve vzpírání, který se v Římově uskuteční už příští sobotu, bude přesně dodržovat trenérův plán: posilovat, vybrušovat techniku, v trhu i nadhozu zvedat jen základ a nepřetahovat zátěže, aby si nenamohl, či neporanil nějaký sval, udržovat osobní váhu dva kilogramy pod limitem, jíst převážně maso a zeleninu, přiměřeně pít, ale vůbec ne pivo, a denně alespoň osm hodin spát. Okresní závody budou pro Toma peříčko. To, co si ostatní naloží až ve třetím kole, on bere pouze za základ. Je odhodlán zlepšit okresní dorostenecký rekord o 15 kilogramů v trhu a 10 v nadhozu, čímž se v dvojboji posune do tabulky mužů, možná na třetí místo.

Tyhle závody budou jen formální záležitostí. Přijít a zvítězit. Ale bez účasti v okresu se do krajského kola nedostane, tam by rekord mohl alespoň vyrovnat. Jak mu vysvětlil trenér Střída z Bohemians, vítěze krajských kol dorostu automaticky registruje vojenský oddíl Dukla. Až Tom narukuje, hned po přijímači ho s největší pravděpodobností pošlou do armádního sportovního střediska. Přece by nechtěl celou vojnu běhat s kulometem po cvičáku, jako že jemu by na hřbet naložili nejspíš minomet.

Následující čtyři dny bude Tom jen dolad'ovat formu, držet lehkou dietu, vykašle se na plovárenskou restauraci, v devět zaleze do postele a na náruživou Sašu ani nepomyslí. Po závodech si s ní ale zacvičí, to si umíňuje.

Má zavřené oči, ruce zapřeny za hlavou, zvedá nohy na deset dob a cítí, jak se mu napínají břišní svaly. Ještě dvanáctkrát úkon zopakuje a pak přejde k dalšímu cviku.

A najednou to nejde. Cosi ho tíží a nesmyslně, či smyslně, tiskne k žíněnce. Na jeho břicho sedí rozkročmo Saša Jánská a rozpíná si halenku.

„Teď ne,“ zaúpí Tom. „Až do soboty ne! Musím trénovat na závody!“ Ale cítí, že neodolá.

Saša vidí své tělo ve velikém zrcadle. Jako kdysi v baletní škole. Teď ale bez trikotu. Vypne pevná prsa a ladně vztyčí paže. Svě tělo měla vždycky ráda. V hloubi zrcadla se zvedá kulisa temného lesa, vedle povalené mlýnské kolo, za ním královský trůn a nad ním šibenice. Její opálené poprsí skvěle vyniká na pozadí ochotnických rekvizit, než její bradavky zakryjí Tomovy dlaně. V přívalu náruživosti zakloní hlavu a spatří šklebivou masku lucifera, visící pod stropem. Zakryje nehty do Tomova tvrdého hrudníku a vykřikne rozkoší. Tom vzápětí bolestně zařičí.

Saša zhluboka oddychuje a dívá se na Tomovo herkulovské tělo, které pod ní bezmocně leží. Takhle krásné to už dlouho nebylo. Sklání se a líbá Toma na ústa, udělá mu znamení na krku, dotkne se klíčních kostí posypaných mastkem a slízne červené kapičky krve z hrudi poškrábané jejími nehty. V tuto chvíli je dokonale šťastná.

Náhle Sašu uchopí v pase tvrdé ruce, lehce ji zvednou a ona se vznáší, jako by ji nějaký baleťák zbavil zemské tíže a pak opět přistane v Tomově náruči. Jejich těla se na žíněnce znovu začnou vášnivě proplétat v milenecké dychtivosti, jak to dovedl zachytit několika tahy pera nepřekonatelný ďábel a milovník Pablo Picasso.

Tak zítra touhle dobou, ujistí už oblečená Saša bezbranně ležícího Toma, a jak se znenadání objevila, tak stejně rychle zmizí.

Tom po chvíli vstane, naloží si na činku závaží, které má povinné za základ v nadhozu, ale ani trhem se mu teď nepodaří dostat činku nad hlavu.

3

„Ti chalupáři z Prahy, co koupili protějšší barák, musejí mít řů peněz,“ řekla babička Johnymu, když jí zpravoval dřevěné schody na půdu. „Chtěli by vod tebe něco udělat, jen jsem se zmínila, že jsi truhlář!“

Johny hledí na velká dřevěná žlutě namořená vrata zhotovená zřejmě na zakázku, pobitá těžkým železným, středověce vytvarovaným kováním, a má chuť si nad tím kýčem odplivnout. Nad vraty se klene masivní zděný oblouk, pokrytý prejzovými taškami. Jimi je posázen i vršek čerstvě obílené zdi kolem dvora, připomínající středověké hradby.

Johny vejde dvířky ve vratech a žasne. Na dvoře se nachází snad všechno co je třeba ke stavbě domu, a ještě mnohé navíc. Na špalkách tu stojí škoda sedan, pod střechou zápraží Halley-Davison, uprostřed dvora trůní sebevědomě velká Volha s pražským poznávacím číslem a károvaným znamením taxislužby. Johny zahlédl v jednom z koutů dva dvou dvousedadlové pionýry. Jeden bez předního kola, druhý bez sedla.

„Tak to jste vy?“ řekne pan Vorláb, povoláním taxikář, a nedůvěřivě si Johnyho prohlíží. „Myslel jsem, že budete starší!“

„Nevím, jestli vám stačí devatenáct!“ přidá si Johny jeden rok a znovu se zadívá na dva rozmontované pionýry.

„Já jen, že mladý se do práce moc nehrnou. Svedete to?“

„Až uvidím, o co jde!“

Taxikář ho zavedl do jizby, kde už byla hotová betonová podlaha a kamenný krb. „Tady ten strop bych chtěl mít vykládaný tímhle tmavým a světlým dřevem.“

Johny kouká na mohutné, zdravé, stářím nedotčené stropní trámy původní venkovské jizby a zdá se mu skoro hříchem schovávat je nějakou nesmyslnou mozaikou. Podívá se na obtloustlého taxikáře a pochopí, že nemá cenu mu cokoli vymlouvat. Když si drahou mahagonovou a dubovou dýhu chlap sehnal, bude jí chtít určitě použít. Jedna deska by přišla na Johnyho týdenní plat.

„Napřed bude třeba pobít strop prknama. Teprve na ně je možný položit mozaiku a nakonec olištovat. Sesadit to jen tak, vám neradím. V zimě se tu určitě netopí. Dřevo by se mohlo začít kroutit.“

„Výborně!“ zvolal Vorláb. „Koukám, že tomu rozumíte!“

„Je tady nějaký slušný nářadí, nebo si mám přinést své?“ zeptá se Johny, aniž hne brvou.

Vorláb ho postrčil do vedlejší místnosti. Mezi harampádím tu leží kompletní řezná souprava Black und Decker, kterou Johny jednou viděl v reklamě rakouské televize a pak už jen ve snech. Tady se válela jen napolo rozbalená.

„Jo, s tím by to šlo. Ale napřed by bylo třeba vyfrézovat ty lišty,“ nedal Johny na sobě nic znát.

„Lišty mám hotový tady, mistře! A kolik bude ta vaše prácička stát?“

Johny pokrčil rameny, ještě nikdy žádný podobný melouch nedělal a neměl s dohadováním ceny zkušenosti. Taky si nebyl úplně jist, jestli takový mozajkový strop zvládne. Náhle ho napadlo, co by na něm mohlo být vyobrazeno, ale za jakou cenu, to nevěděl.

„Bude to práce nejmíň na čtrnáct dní!“

„To je mi jedno, mistře, já platím za hotový dílo. Ale víc jak dva tácy za to nedám!“

„Dva tisíce?“ zeptá se Johny pro jistotu a zapomene zavřít ústa.

Taxikář to považoval za výraz pohoršení a znejistěl. „Zdá se vám to málo?“

„A nešlo by to jinak?“ V Johnyho hlavě se zrodil nápad, který mu už vnuklo prvé rozhlédnutí po dvoře.

„Jak mistře?“ zeptá se taxikář ostražitě.

„Že byste mi místo prachů nechal jednoho dvousedadlového pionýra, co vám trůní na dvoře. Ale musel by šlapat!“

„No, to by šlo, pane! To by sakra šlo! Do tejdna máte z těch dvou kousků setavenej prvotřídní stroj, A bude šlapat! Jako že se Vorláb jmenuju!“

„Kdy s tím teda začnete? Koukám, že máte něco s rukou!“

„Hned,“ řekne Johny. Dokud mám čas. Ještě čtrnáct dní budu ve stavu nemocnejch!“

4

Ufo sedí ve svém nahrávacím studiu, dřívějším holubníku, a poslouchá Radio Luxemburg. Albínovi slíbil natočit skladbu od Beatles, která se bohužel nedostala na první místo hitparády, přesto že Jiří Kaláb ji přímo zbožňuje. Obzvláště trubky po refrénu ho uvádějí do vytržení. Naštěstí neví, že v písni Penny Lane bylo místo trumpet použito nového klávesového nástroje melotronu, schopného napodobovat zvuky mnohé, jinak by určitě toužil mít ho ve svém, po holubech zděděném, studiu.

Jiřík už několika anglickým slovům rozumí, soustředěně naslouchá spíkoví chrlícímu slova jako z mlátičky, mluvícímu na jedno nadechnutí téměř celou minutu. Tohle by chtěl dokázat. Hovořit plyně, bez zadrhávání. Za chvíli se do holubníku přibelhá bába a donese mu prášky. Ty růžové jsou právě proti koktání. Jiřík jich spolykal už haldy a koktá pořád stejně. Nejvíc před děvčaty v učilišti. Proto ho učitelé ani nevyvolávají. Učně Kalába hodnotí jen podle písemných projevů. Ty však má všechny na výbornou. Písemky od něho holky opisují. Písemky jsou to jediné, v čem Jirka v učilišti vyniká.

Ve svém náhlém zadumání málem propase ona dvě pro něho magická slova, která jsou však jen pouhým názvem ulice v Liverpoolu. Okamžitě spustí magnetáák, ale spíkr se dál vyžívá ve své hlasatelské exhibici a čistého pásku už je jen zbyteček. Konečně! Jirka zatne pěsti, pažemi zamává do taktu, pak uchopí koště, stojící v rohu holubníku a umnými pohyby, okoukanými od Albína, předstírá hru na kytaru. Své hráčské pózy kontroluje ve velkém zrcadle, které mu věnovala babička z nedávno zlikvidované ložnice.

Ještě než zazní kýžený souzvuk trumpet, magnetofonový pásek vyjede a kotouč se roztočí naprázdno. Tu nejskvělejší pasáž Albínovi nenahrál!

Přestává se nakrucovat před zrcadlem a celý nešťastný přemítá, jak lídru Hronovi své selhání zdůvodní. Zase bude označen za nedomrlé Ufo, kteréžto přezdívce se Jiřík bezmocně brání. Ještě že jí neznají holky z učiliště. Nejraději

by najednou někam utekl, aby se všeho tady zbavil. Báby, prášků, a teď i kotouče s nedokončenou nahrávkou. Všechno se mu najednou slije do bezmocnosti, když si uvědomí, že zítra zase musí mezi holky do dílny, které mu lepí na pracovní plášť různá psaníčka a průpovídky, a když mistr odejde, smějí se mu jak praštěné.

Ani z domu ho tady nepouštějí a on by chtěl být teď někde jinde, třeba v polích nebo v lese a nepotkat živou duši. Jenže tenhle barák je pořád zamčený!

Jiří Kaláb v návalu stresu a nemohoucnosti otevře zdvižné okno ve střeše holubníku a podívá se vzhůru. Vidí jen kus oblohy a plující oblaka. Ale kdyby přistavil stůl a na něj postavil židli...

Strach se dostavil, až když vylezl vikýřem na střechu. Teď by se měl napřímit, vytasit šavli a šermovat s protivníkem jako Fanfár Tulipán. Jiří se neodvážá ani podívat dolů, natož vstát a balancovat po hřebenáčích. Raději upřel svůj pohled ke komínu. Píď po pídi se posunuje kupředu, neboť zpátky už to nejde. Zpocený, umazaný a ustrašený se zachytí komínové římsy, a když se pokusí vstát, rozklepou se mu kolena a přepadne ho závrať. Snažit se sešplhat po hromosvodu, jak původně plánoval, na to si už netroufne ani pomyslet. Zmobilizuje poslední síly, jakož i zbytky odvahy a posadí se na komín. Pořád si ještě netroufá volat o pomoc.

A najednou vidí, co ještě v životě nezahlédl. Střechy, kolem dokola samé střechy. Střechy rozličných barev, tvarů, sklonů, někde jsou úhledně seřazeny, jinde proti sobě trčí, kříží se a lámou v pravých úhlech, občas se povýší jedna nad druhou, sem tam mezi nimi zejí prázdné díry dvorků, jinde se mezi nimi krouť uličky. Hotový labyrint střech. Ale v dálce nad nimi se rýsují kopečky pahorky s namodralými pásy lesů, lze zahlédnout i lány nepokoseného obilí, které se ve větru vlní jako moře. Nádhera!

Paní Vostrá, jejímž nejmilejším koníčkem je vyhlížet z okna, byla první, která zahlédla cosi divného na Kalábovic komíně, postupně upozorňovala kolemjdoucí a ti začali postávat na ulici a ukazovat prstem na komín, na kterém seděl nemohoucí Jiřík. Vyklopýtala i babička, když zpozorovala kolik lidí se před jejich domem nashromáždilo a ona nechápala proč, až sama uviděla Jiříka na komíně. Nejprve se pokřižovala, pak spustila povyk, vyzývala ho, aby okamžitě slezl a lidi sledovali ono zajímavé divadlo, zatím jen jako vážné publikum, dokud někdo nezačal radit, nabádat či poučovat, a mnozí se už polohlasně smáli, protože tuhle událost nepovažovali za tragedii, ale povedenou frašku, neboť Jiřík se držel rantlu komína pevně. Všichni ale byli zvědaví, jak se ten potrhlý kluk, který na výzvy nereaguje a o nic se nepokouší, dostane dolů. Někdo rozumný navrhl přivolat hasiče a někdo učenlivý běžel na Národní výbor a zanedlouho začala houkat siréna na Butonu, oznamující že někde hoří. Ta vylákala z domů další obyvatele Městečka. hledali ohnisko požáru dle kouře a hustého dýmu, ale odnikud se nedýmilo, jen městem se šířila správa, že u Kalábů kdosi sedí na komíně a nemůže dolů.

Mezi přítomnými se objevil i Milan Klásek, místní básník a fotograf, dopisovatel okresních novin Nástup, na fotoaparát nasadil teleobjektiv

s dlouhým ohniskem, aby si mohl Ufa co nejvíce přiblížit, ale Jiříkova tvář byla nehybná, nejevila kupodivu žádné známky vzrušení, proto Klásek vyčkával dokud se nedostaví hasičský sbor, aby pak mohl pořídít atraktivnější záběry, až budou Ufa tahat z komínu dolů.

Hasiči přijeli za půl hodiny, v uniformách a s plnou pompou. Celou cestu od zbrojnice měli zapnuté houkačky a vylákali z domů i ty nahluchlé, kteří se na požár chtěli také podívat. Požárníci měli helmy, opasky se sekyrkami, plnou cisternu a připravené hadice, dokonce přitáhli i vodní dělo. Zklamaně koukali na oprýskaný komín, ze kterého se ani nekouřilo, a hned věděli, že si opět nezastříkají. Sundávat dolů potrhlého Kalába se jim dvakrát nechtělo. Navíc všechny žebříky, kterými disponovali, byly krátké a jakékoli pokusy nastavování se nedařily, až k Ufovi se bezpečně nedostali, natož aby ho mohli bezpečně sundat dolů a diváci se bavili.. Na adresu požárníků začaly padat vtipy a napůl hanlivé vykřikování, což nervy mladého hasiče Houžvičky unesly, nemohl dovolit takhle tupit a urážet požárnický sbor, vrhl se do davu na dotyčného provokatéra, jenže toho se zastali kolemstojící občané, Houžvičkovi shodili hasičskou helmu z hlavy, vytáhli sekyrku z pouzdra a strkali ho ostatním hasičů zpátky, přičemž mu natrhli blůzu a způsobili modřinu pod okem. Za vzmáhajícího se posměchu hasiči naskákali do aut a bez houkání odjeli. Nakonec dva místní elektrikáři, kteří v Městečku opravují pouliční svítidla, přitlačili pojízdný posuvný žebřík, vytočili obě části do maxima a pan Janků začal šplhat nahoru. Na komíně připjal Jiříkovi bezpečnostní pás, půjčil mu svou ochranou červenou plastikovou přilbu a za potlesku všech přítomných a volání bravo, jej šprusli za špruslí opatrně posouval dolů, až ho konečně předal do náruči bědující a rozlícené babičky. Od té se očekávalo, že vnuka před zraky všech náležitě zmydlí, ale ona Jiříka láskyplně objala, jako by se vrátil z dalekých cest a i s bezpečnostním pásem a přilbou na hlavě ho zatáhla domů, aby ta ostuda, o které už vědělo půl města, dále nepokračovala. Zachráncům, kteří se hrnuli dovnitř, alespoň na kafe a na hlt šňapsu, za tu námahu a obětavost, přibouchla dveře před nosem. Stejně se o události ještě dlouho v Městečku povídalo. Obzvlášť když vyšel Kláskův snímek v okresních novinách s Jiříkem Kalábem na komíně.

5

Marie Rovenská sedí na terase restaurace Praha-Expo 58, zvané Bruselská, a dívá se zálibně dolů na Vltavu. Nejevzdálenější mosty zvolna zahaluje podvečerní mlžný opar, ale o to působivěji září v nachýlených slunečních paprscích věže chrámů, goticky štíhlé a barokně naduté věže kostelů i množství malých věžiček jimiž je Praha posetá. Mezi nimi zelenavě světélkují

střechy historických budov a celé panoráma je prostoupeno rudozlatým jasem, jaký vyzařuje z obrazů známých malířů.

Marie je klidná a vyrovnaná. Ostych zmizel hned první den, krátce poté, co jí v centrále Pragoexportu přepojili na ekonomického inženýra Maternu a ve sluchátku se ozval jeho hlas. Když se představila, byl překvapen, lehce se zajíkl, což mu ale nebránilo okamžitě ji navrhnout schůzku. A ona přijala. Zítra v pět na Staroměstském náměstí, a neupřesnila kde konkrétně, nýbrž zavěsila. Přišla o něco dřív, usedla na lavičku pod sousoším s Janem Husem a zavřela oči. V Praze se cítila báječně.

Noc předtím nemohl Materna usnout, stále vážil, kam až může s tou zřejmě nezkušenou dívkou zajít, a nakonec se rozhodl, že s ní zajde do švagrový vily, stejně tam musí zalévat květiny. Švagr s jeho sestrou si teď užívají někde v Provinci.

Marie tento návrh nekompromisně zamítla. Přijala jen procházku uličkami Starého Města a pozvání do kavárničky na rohu Pařížské ulice, kde vypila jeden džus. Nic víc Ing. Maternovi nedovolila.

Druhý den se procházeli znovu, tentokrát po Malé Straně, vystoupali k Hradu a došli k Letohrádku královny Anny. Tam už ji držel za ruku a v podloubí se poprvé políbili.

Doprovod domů odmítla, z Chotkových sadů dojela tramvají až na Vinohradskou třídu. Strýc se podivil, biografy přece končívají až v deset, a ona mu nic nevysvětlovala, pouze řekla, zítra jdu do divadla. To už se strýček nebránil úsměvu, divadla přece mají v létě prázdniny.

Neměl tak docela pravdu. Materna sehnal, prostřednictvím švagřikových známostí, lístky do Laterny Magiky. Po představení se s Marií vetřel do filmového klubu, a tentokrát poručil po dvou deci vína. Seděli sami u stolku v rohu a Marii se v přítmí krásně třpytily oči.

V sobotu ráno Materna zkusil navrhnout celodenní výlet na Slapy, a kupodivu uspěl. Švagrova renaultka lehce předjížděla tuzemské vozy a za dvě hodiny už Marie samostatně vedla plachetnici proti větru. Oba si na sebe velmi rychle zvykali a Marii se stejným tempem opouštěly zábrany. Přesto odmítla přespat v jejich rodinné chatě a rozhodla se vrátit navečer do Prahy.

Cestou zpět vjeli do deště. Kolona často zastavovala a oni se mohli v autě líbat dokud na ně nedočkaví řidiči nezačali pohoršeně troubit.

Materna zaparkoval před švagrovou vilou a Marie se ocitla uvnitř přepychové novostavby.

„Podvedl jsi mě, mám být ve vinohradském činžáku a ne tady sama s tebou v liduprázdném domě. Z čehopak ti tu asi připravím večeři?“

Našli jen starý suchý chléb, který opekla na topínkvači. Lanšmid z konzervy servírovala na čínském porcelánu, přidala i oblohu z objeveného zeleného hrášku, nic jiného v kuchyni nebylo. V prosklené verandě s pohledem na město pak pili silný indický čaj. Deštěm očištěná Praha si pomalu začala navlékat korále večerních světél.

„Mohli bychom tu přespát,“ jakoby mimochodem poznamenal Materna a zapjal barevný televizor.

„Mohli, ale nepřespíme,“ stejně lehkým konverzačním tónem pronesla Marie.

„Proč to odkládat?“ Kdy zas budeme mít takovou příležitost?“ zeptal se náhle zcela vážně Materna a hleděl jí upřeně do očí.

„Máš asi pravdu“ odpověděla Marie po chvíli napjatého ticha, a šla zatelefonovat strýci, aby ji dnes domů nečekal.

Pak ulehla do manželské postele, přitáhla si přikrývku až k bradě a když se Materna objevil jen ve slipech a sahal po vypínači, požádala ho:

„Nezhasínej! To, co ti musím říct, ti chci povědět při světle. Už nejsem panna, ale vlastně jsem, protože jsem se ještě doopravdy nemilovala. Možná budu chladnější, než jiné dívky, možná jen nemám zkušenosti. Nechci, aby ses na mě vrhl a prudce a násilně mě dobýval, mám ráda něžnosti, které přicházejí v pravý čas. A teď zhasni, a něco hezkého mi šeptej!“

Marie má cestovní kabelu uloženou v renaultce, sedí na terase Bruselské restaurace a odmítá se tím rychlým autem nechat odvézt až do Městečka. Do odjezdu autobusu z Florence zbývá ještě skoro hodina a pražské věže vypadají jak ze zlata.

Prsty jejich rukou jsou vzájemně propleteny a oni si hledí do očí. Oba mají pocit, že to, co spolu za pět dní prožili, jsou jen první takty přede hry. Neokázalé, klidné, neprozrazující ještě nic z následného děje, a přesto slavnostní, harmonické a líbezné. Skladateli toho nového, dosud neznámého díla jsou oni dva. Oni a život. A oba při tom začínají myslet na budoucnost.

6

Své rozhodnutí mohl Filip uskutečnit pouze v úterý večer. Tou dobou matka odchází z domu na spolehlivé dvě hodiny. V kostelním sboru, regenschoriho Vrzala nacvičují náboženské písně pro nedělní mše. K potěše duší a natruc komunistům, kteří nad tím babským sborem zavírají obě oči. Kdo by jinak zpíval na pohřbech a při vítáních dětí a jiných slavnostních příležitostech? Zpívání blahodárně působí na matčiny nervy. Domů přichází uklidněná a ve sváteční náladě. Dnes by ji ovšem rychle ztratila, kdyby přistihla Filipa při jeho tajném počínání.

Na kamna v prádelně, kterou matka využívá zároveň k vaření, postavil zvětšovač, půjčený od Tondy Vacka, misky s lázněmi dal na mycí stůl. Zatemnil okno starou dekou a rozsvítil červenou lampičku, kterou si tajně sám zhotovil. Včera ve sklepě vyvolal úspěšně svůj první film. Na téměř všech políčkách se objevila Saša Jánská. Vlasatice, zářící jak štěstí. Když na plovárně uviděl v

jejích dlouhých rusých vlasech hru slunečních paprsků, neodolal, překonal ostych, vzal fotoaparát a přisedl k ní na deku. Rozverně pohodila hlavou a on duchapřítomně zmáčkl spoušť. Najednou si připadal jak profesionální fotograf, který má před sebou opravdovou modelku a pózy Saši Jánské tomu nasvědčovaly. Dovedně měnila úklony hlavy, pohyby těla i úsměvy, až z toho byl Filip celý vzrušený. Saša je úžasná, dokonalá. Žádná zdráhavost, žádná upjatost, a už vůbec ne povýšenost, jak tvrdí některé holky, včetně Marie. Ta dělá s fotografováním vždycky drahoty, stále má nějaké výhrady a odmítá pózovat, zatímco Saša je vstřícná a před objektivem nápáditá.

Filip netrpělivě pohybuje fotografickým papírem ve vývojce. V matně rudém svitu žárovky, obalené červeným krepovým papírem, vystupují zvolna kontury dívčí tváře. Filipa ten chemický proces fascinuje. Fotografování ho uchvátilo. Je jím vtahován do nepředvídatých dějů, přiváděn k podivuhodným objevům, otvírá mu nové světy, o kterých neměl ani tušení. Pokaždé se ho zmocní rozechvění, napětí, a překypující radost, vědomí, že má moc něco zachytit, uchovat, zanechat jako vzkaz pro budoucnost a to ho naplňuje pýchou i pokorou.

Teď znenadání pocítuje zklamání. Obličej Saši Jánské s vlasy rozevlátými do vějíře ve vývojce rychle tmavne, až docela zmizí v černi. Přexponovaný snímek putuje do uhláku a Filip se sněží lépe odhadnout dobu osvitu, neboť spínací hodiny ještě nevlastní. A opět letí papír do odpadu. Teprve čtvrtá expozice je správná. Nasadí další políčko negativu a zároveň si představuje, jak drží Sašu v náručí. Na té polní cestě, kterou šli domu z plovárny se do Saši zamiloval. Usedla na mez plnou květů, utrhla kopretinu a jejími okvětními lístky se smyslně dotýkala rtů. Filip se snažil pořídit detailní záběr, až byl dívce tak blízko, že se jí mohl téměř dotýkat. Ona rozhodila ruce, a položila se do voňavé trávy. Už zbývalo jen přisát se k jejím rtům a vychutnávat tu slast obětí. Ale Saša se umně a zlehka z obětí vymanila, vstala a vešla do obilí. Filip zapomněl samým vzrušením přetočit film a teď je na záběru dvojitá expozice. Přes detailní obličej dívky neexponovaný lán žita. Přesto se jeví i tenhle záběr docela zajímavě.

A zase létají nepovedené snímky do uhláku i mimo uhlák, vývojka se rozlévá po stole a kape na podlahu, ale Filip nic nevnímá, je zcela zaujat pokusy se snímek, objevováním nových netušených možností, hrou, v níž mohou uspět i nejfantastičtější představy. Všechno nemusí být jen strohý realismus.

Dostal se až na konec filmu. Saša tehdy zcela zmizela ve vzrostlém obilí a Filip vyčkával, až se opět objeví Tentokrát s pocitem lovce na safari.

S fotoaparátem u oka zamířil do míst, kde se opět musela objevit. A když se objevila, strnul. Afrodité vyplula z mořských vln. Nad hlavou mává bílou halenkou a nahé tělo s krásnými opálenými prsy vystavuje slunci.

„Tak foť!“ zvolá vyzývavě a vyhodí halenku k obloze.

Filip stačil jen jedenkrát zachytit to krásné tělo vyčnívající z obilí a pak se jenom smutně a zároveň žádostivě dívat.

„Došel mi film,“ konstatuje bezmocně a snaží se co nejrychleji k obnažené Saše přiblížit.

„Máš smůlu,“ řekla mu po dlouhém a jediném políbení. „Teď se právě milovat nemohu! Snad někdy jindy,“ a otočená zády si blůzku opět oblékla.

Onen poslední snímek nemůže ani po maximálním zvětšení postihnout krásu Sašiných ňader. Pro Filipa je ale navíc důkazem, že se vše neodehrálo jen v jeho fantazii i Sašiny příslibem, že mohou přijít i slastnější okamžiky, jak naznačila a téměř slíbila. Z takových představ ho vyruší matčin hlas. Filip leknutím strne, nedovolaný snímek se snaží ještě zachránit a proto v okamžiku, kdy matka otevírá dveře prádelny duchapřítomně vzkřikne:

„Nerosvěcuj!“

Ve světle stropní žárovky Sašina ňadra rychle šednou, na několik okamžiků se ještě nečekaně na obrysech prsou ukáží ostré bílé linie a kdyby v tu chvíli opět světlo zhaslo, efekt by setrval a mohl být zachován, ale matka na Sabatierův efekt nedbá, ani o něm nic neví, dál svítí stropní lampa a snímek mezi jejím láteřením nenávratně černá. K nepotřebě jsou i všechny zbylé nenaexponované fotografické papírky, které už Filip nestačil uschovat.

Kupodivu v tu chvíli ničeho neželí. Zahoří v něm pouze nenávist. Smrtící i životodárná. Nenávist k vlastní matce, které se už celý život nezbaví. Proto lhostejně přijímá všechny její výtky, nadávky i zlobu, uklízí své nedokončené dílo i náčiní, ale nemluví. Na matku nepromluví i když ho častuje nevybíravými slovy, činí z něho lotra a vyvrhele. Mlčí a vydrží mlčet ještě řadu dní, a pak už bude mluvit s vlastní matkou pouze jako s cizí osobou.

7

Co si to dovolují?! Svolat celozávodní schůzi ČSM, a náměstka Plechého nepozvat? Schůzovat v podniku bez vědomí vedení, to přece není možné! To by se za chvíli mohli zvednout lidé z dílen, a místo práce začít vymáhat své požadavky a nakonec i stávkovat! To v socialistické společnosti není přípustné. O všem musí vedení předem vědět. Naštěstí ho sekretářka Janička včas upozornila a s novým svazáckým funkcionářem seznámila.

Plechý mu ani ruku nepodal. Jen si ho podrobně prohlédl. Frajírek jak vystřížený z Burdy, a drzý k neuvěření.

„Vy máte v Městečku nějaký patronát nad mládeží? O takové funkci jsem nikdy neslyšel. Pokud budete působit jako prostředník mezi mladými a dospělými, tak to rozhodně nenamůže být na škodu věci.“ Plechý v tu chvíli nepoznal, zda se mu tajemník vysmívá nebo ho angažuje. Plechý se ne schůzi ČSM pro jistotu pozval sám.

O půl třetí bylo v závodní jídelně sotva dvacet z celkového počtu čtyřiceti devíti mládežníků. Chyběl i předseda Motyčka.

„Musíš to zahájit sama!“ vyzval Janičku tajemník, protože nechtěl, aby se čekání protahovalo.

Janička zčervenala, chvíli takovou čest odmítala, nakonec si odkašlala a začala: „Vážené soudružky a soudruzi!“ a najednou to šlo. Přivítala náměstkyně Plechého, který opatrně vstal, aby ho nepíchlo v kostrči a mírně se uklonil přítomným a pak tajemníka Pádívého, kterému tímto předala slovo.

„Protože je vás tu poskrovnu, a tudíž se ani nemůžete usnášet, a protože váš předseda je trvale neznámý, navrhuji, aby schůzi vedla soudružka Přástová.“ A najednou kdosi zatleskal. „Chápu, že práce ČSM v podnicích je poměrně nesnadná a z centra, z podnikového výboru se nedá dost dobře řídit, navrhuji vám postup opačný. Vytvořte si v provozovnách a na dílnách docela malé kolektivy lidí, těch, co pospolu bezprostředně pracují. Ti sami nejlépe vědí co je pálí a kde co vážně, zkrátka, kde je zakopaný pes! Takové minikolektivy se budou se svými problémy a návrhy na jejich řešení obracet přímo na výbor a ten pak na vedení podniku. Tak se dostane tady k soudruhu náměstkovi nebo přímo k řediteli každý problém, který je třeba řešit a vyřešit.“

Plechý úkosem pozoroval, jak se ty mladé, doposud zrudlé tváře najednou rozjasňují a v jejich hlavách to už jistě začíná pracovat. Stačí, aby je někdo ponoukl, dal jim šanci, a oni se jí velmi rychle chopí. Pár dychtivých mladých nadšenců začne do všeho šťourat a v podniku nastane pozdvižení, ne-li vzpoura.

Plechý pojednou chápe, kam tenhle tajemníček míří: jemu, náměstkovi, přímo mezi oči, Ale proč? Odkud se bere taková nevhodná iniciativa u nových politických kádrů na okresní úrovni? Kdo je takhle připravil a vyškolil? Snad se tu nekuje něco, o čem on nic neví, co ještě nepochopil? Že by tajné pikle proti stávajícímu vedení? Nepřicházejí nějaké novoty, závažné změny, nechystá převrat, který by jeho a všechny další dlouholeté osvědčené kádry a funkcionáře zaskočil nepřipravené?

Tajemníček teď dokonce označuje jeho za osobnost, která může mnohé problémy mládežníku vyřešit, a některé třeba hned na místě! A někdo opět zatleskal. Dokonce se zvedlo naráz i několik rukou.

Irena Barchová netleskala, ale jako první se přihlásila do diskuse.

„Já bych jen chtěla vědět, kdy se něco udělá s tím smradem na umělý perleti. Dennodenně to musíme čuchat a dejchat a toho prachu všude! Vypadáme, jak mlynáři. Většinou tam pracují mladé holky a některé jsou i v jiném stavu!“

Plechý zbledl, jak se prudce pohnu a píchlo ho v kostrči. Proč musí zrovna ona, Irena, se kterou se už kolikrát tak krásně pomiloval. Proč právě ona chce řešit tuhle neřešitelnou záležitost. Vždyť jí několikrát navrhl, že jí za stejný plat přeřadí na lepší provoz. Proč právě ona ho teď podrazila?

„Bohužel,“ začal povinně a s nechutí objasňovat, „současná technologie neumožňuje u raznic vytvořit hygieničtější prostředí. Jasně? Přidal své oblíbené

slůvko, a hned si uvědomil, že tady to slovo působí povýšeně a arogantně a umínil si, že se odnaučí ho používat. „Pracovníci sice vyfasovali ochranné pomůcky, ale většinou je nechtějí používat. Ani se vlastně nedivím, člověk s respirátorem na obličejí vypadá jako opice. Obzvláště dívkám takhle škraboška nesluší. Ozval se smích, jemuž dominovat koňský řehot pomocného skladníka Homoly. Hurónský Bačkorův smích změnil najednou i celkovou atmosféru schůze a náměstek vycítil, že teď je ten správný moment k převzetí iniciativy a k řešení problému, které pálí jeho a vysvětlil s jakými potížemi se v současnosti podnik potýká, z výroby vychází nadměrné množství zmetků, a především je bezpodmínečně nutné včasné plnění plánu podniku. Že jde vedoucím pracovníkům především o prémie, to samozřejmě nepřiznal, ale vyzval mládežníky, aby převzali patronát nad naléhavou zakázkou pro Rumunsko, která se v provozu opoždí a musí být do poloviny srpna vyexpedována.

Všichni přítomní návrh jednomyslně přijali. Janička sama napsala usnesení do zápisu schůze, a do další diskuse už se nikdo nehlásil. Zřejmě pochopili, že to nemá cenu, že zůstane zase všechno při starém i s novým okresním tajemníkem. I když někteří v skrytu přece jen doufali, že se něco konečně změnit musí.

8

Jediný dopis a elévu Hošnovi pro dnešek úplně rozvrátí jeho důmyslný roznáškový systém. Dopis je adresován Albínu Hronovi, předsedovi Klubu mladých. V levém rohu obálky se pod modrým znakem města černají velká písmena MNV. Ten doporučený dopis musí doručit neprodleně, protože jistě skrývá rozluštění hádanky, o níž se mezi mladými v Městečku denně hovoří. Bude povolena taneční zábava se skupinou New Trend, nebo ne?

Filip by mohl samozřejmě obálku sám roztrhnout a sdělení si přečíst, ale jeho profesionální listonošská čest mu to nedovolí. Doručí tedy přímo a hned dopis příjemci, který v tuto dobu tvrdě maká na demolici staré chalupy, coby placený prázdninový brigádník, aby si vydělal alespoň na snímače ke kytarě.

Albín roztrhne dopis, přelétne text očima a pak se na Filipa usměje.

„Mají podmínky!“

„Jaký?“

„Změnit anglický název skupiny na český. Podat oficiální žádost pro pořádání zábavy, na obec, na okres, na autorský svaz. Přidat seznam hraných skladeb. Pronajmout si oficiálně sokolovnu a zaplatit předem nájemné. Uvést jména pořadatelů, zajisti pořádek na sále i mimo budovu a nerozlévat alkohol mladistvým.

„Jakým právem chtějí měnit název kapely?“ rozčiluje se Albín a přijímá od Filipa cigaretu. A jak máme zajistit pořadatele a koho? A kdo bude ve

výčepu, kdo zaplatí nájem, koho dáme k pokladně, Kde vzít pípu na sud piva? A dovede sud vůbec někdo narazit a vydrží čepovat celou noc? Vždyť známe jen osm skladeb s tím vydržíme sotva dvě hodiny!“

„Ale zábavu nám nezakázali!“

„Ježe chtějí jinej název skupiny!“

„To snad není problém!“

„Všechno je problém! Já si na to netroufám!“

„To bys přece, lidem nemoh udělat! Všichni se tu na zábavu těší, a zejména na tvou kapelu!“

„Ale jak se bude sakra jmenovat?“

„To se třeba vyřeší samo!“

„Jo? To si myslíš! Název skupiny se sám nevyřeší!“

Albín najednou uchopí kolečko a zmizí s ním otráveně v útrokách demolice.

I Filipa chvíli přepadají pochybnosti o zvládnutí taneční zábavy, když se vrací na svou ustálenou pošťáckou trasu.

9

Petr se projevuje i jako dovedný grafik. Na terase plovárenské restaurace zabral hned tři stoly. Jeden vyhradil půllitřům piva, které mu za vypracované dílo mládežníci nabídli. Půllitry se tu mísí s plechovkami barev štětci a tužkami. Na druhý stůl odkládá vyhotovené plakáty, co kus, to originál. Na třetím stole ony plakáty tvoří. Stačí k tomu obyčejný balící papír a zbytky barev, které ostatní z domova donesli. Na všech plakátech je napsáno VELKÁ BIGBEATOVÁ SHOW S TANCEM , ale daleko většími kaligraficky vypracovanými písmeny je označen i název skupiny.

Celé tři uplynulé večery se hledal český ekvivalent k anglickému označení NEW TREND, až se použil zcela jiný. Vypilo se při tom nepočítaně piv, došlo k mnoha návrhům, námětům, i názorovým střetům, diskusím i hádkám, co bylo navrženo se vzápětí zamítlo, mnozí kolem stolů zvyšovali hlasy, a dívky byly daleko slyšitelnější i když v názvech méně vynalézavé. Nakonec se ustálilo jediné slovo! Jako vítězství, jako provokace, jako výsměch a výzva představitelům města a jejich nedotknutelným orgánům, famfulákům, bafuňářům, papalášům i všem dospělým!

Nelíbil se jim usedlý název NEW TREND, Chtěli mít jiný? Český? K tanci bude hrát skupina ĎABLOVÉ!

Mají co chtějí: skupinu The Devils– Ďáblové!

ĎABLOVÉ přicházejí!

Dny nenápadně ztrácejí délku a Vysočina se svým téměř severským létem už většinu teplých nocí rozdala. Je třeba se zahřívát. Někdy douškem alkoholu, někdy plameny ohně, nejraději však obojím.

Pro ohýnky mají zdejší party svá žárlivě střežená místa, a družině kolem Albína Hrona a jeho bigbeatových hochů, která se díky stoupající popularitě skupiny The Devils v posledních dnech neobyčejně rozrostla, patří místo nejpríhodnější. Nejbližší plovárně, nejsnadněji přístupné, nejlépe chráněné, nejvhodněji položené. V bývalém žulovém lomu.

Dnes večer se tu kolem ohně sešlo tolik lidí, že bylo nutné z plovárenské restaurace dopravit celý sud piva, který je vzápětí naražen.

Odborně při tom asistuje světák Míra, který coby volejbalový reprezentant se vyzná v mnoha věcech. Dovází známým a žadatelům zajímavé předměty a zboží z ciziny. Albín by od něho rád koupil kazetový magnetofon Sony, ale dosud na něj nemá peníze. Míra se nabídl, že kapele obstará kompletní reprosoustavu Marshall, případně Dynakord, na celnicích má už osvědčené a spolehlivé známosti. Požaduje pouze finanční krytí západoněmeckými markami. Albín skromně požádal o sadu kytarových strun a chce mu dát zálohu v české měně.

„Za českou korunu nikde nic nedostaneš, kde to žije?!“ osvětlí Míra bez povýšenosti stav věcí. „Sežeň si alespoň nějaký bony, za ty se dají marky vyčachrovat.“ a začne se věnovat Janičce.

Ta má dnes dobrou náladu. Před chvílí jí Albín nabídl, aby na zábavě pořádané skupinou Tte Devils, zaujala místo u vchodu, coby pokladní a Janičku jeho důvěra velmi potěšila. Míra byl ochoten zaujmout službu u výčepu. Jako sportovec nepije, tudíž se nenamaže, příliš kurážné mladé opilce, už předem jeho výška, jíž chybí pouhých pět centimetrů do požadavků trenérů, odradí od nerozvážností. Proti takovému výčepnímu, který už reprezentoval republiku, nemůže MNV nic namítat.

Petru Víznerovi záměrně tuto funkci nenabídli. Poznali už jeho kumštýřskou žízeň, a nabídli mu místo přímo centu muzikantského dění, kde se nějaký ten půllitr piva lehce přehlédne, coby režiséru světelných efektů.

Ten přichystá pro návštěvníky zábavy nevídané překvapení. Prolezl už celou kulisárnu za jevištěm, ve které si Tom zřídil posilovnu, a objevil mnohé naivně krásné kulisy, kterých využije.

Sokolovna v nynější době nemá žádného správce, sokolům už dávno nepatří. Postavili si ji svépomocí z příspěvků svých členů. Kdysi byla tělovýchovným, kulturním a společenským centrem Městečka, Za okupace sice museli být kamenní sokoli trůnící nad vchodem budovy odstraněni, ale hned po válce je sokolící nadšeně postavili na svá původní místa. Jenže po

Všesokolském sletu ve čtyřicátém osmém, který měl zmobilizovat národ proti komunistickému puči a ze kterého se cvičitel Franta Kovář už domů nevrátil, a pak, až do těžkého úrazu musel coby mukl fírat v ostravských dolech, kamenné sokoly z portálu sokolovny sundali znovu a dodnes se neví, kam se poděli. Sokolovna teď momentálně patří Slavoji, kterému velí ředitel Butonu Sláva Skála, přezdíváný Rampa, který je momentálně na dovolené s celou rodinou a proslýchá se, že v kapitalistické Itálii, na pozvání firmy, od které se do Butonu nakupují všechny automatické stroje na výrobu knoflíků. Sokolovna je v této době zcela bezprizorní.

Petr se stal v Městečku prázdninovou osobností. To jen několik závistivců, kteří se nemohou vnutit do jeho blízkosti ho označuje za bezedný sud, do něhož se musí neustále lít püllitry piva, či za elektrárenský komín, který ostatní nepřetržitě zásobují cigaretami. Přesto ho mezi sebe zvou všichni, kdo chtějí prožít nevšední večer. Petr je zárukou skvělé zábavy, nevyčerpatelnou studnicí anekdot, vypravěčem neuvěřitelných příběhů, vymýšlí překvapivá podobenství, hraje na kytaru, a chce-li rozezpívá i hluché. Proto se vyplatí za něho zatáhnout nějaké to pivo a věnovat mu cigaretu. Žádné jiné nároky nemá. Vlastně tu u tetičky přežívá velmi skromně.

Dnes přivedl k ohýnku, u něhož to jinak vypadalo spíše na pánskou jízdu, houf dívek, převážně studentek pedagogické fakulty na prázdninové praxi. Ať si chudinky alespoň drobátko užijí léta, když se v pionýrském táboře celý den moří s neposlušnými haranty, většinou z rodin prominentů.

Petrovo pozvání přijala i dlouhovlasá dívka z vedlejšího kempu.

Oheň utěšeně praská i hřeje, hlavně Bačkorovou zásluhou, ale všichni sedí zatím příliš tiše. Nikdo dosud neuchopil kytaru a neudeřil do strun. Albín proto, že se sem vnutila ta nesnesitelná svazačka Lenka. Pořád se k němu tiskne a škemrá, zahraj Rožnovský hodiny! Filip ze žalu, že Saša odjela a Petr se zatím věnuje pípě, která našťestí funguje dokonale.

U ohýnku chybí i Tom. Odnesl Saše kufry k autobusu, a hned pádil do posilovny, aby stihl ještě alespoň jeden kondiční trénink. Zítra ráno jede do Říмова na okresní přebory ve vzpírání a ze Střídova tréninkového plánu splnil leda desetinu. Sotva začal v posilovně trénovat, objevila se ta pijavice Saša. Cviky, které s ní pak prováděl na zíněnce, měly se vzpíráním společně jen to, že mu odčerpaly nesmírné množství sil. Potom se vždycky dostavil mučivý hlad. Doma před spaním vyplenil ledničku, což se vzápětí projevilo na jeho váze. Takže zítra musí nastoupit ve vyšší váhové kategorii, a tam už to na okresní rekord nevypadá. Raději dnes nešel ani s partou na ohýnek a rozhodl se alespoň pořádně vyspat. Jenže ne a ne usnout. Vzpomínky na Sašu se mu prolínají s myšlenkami na činku a ze stropu do stále otevřených očí padaly první pochybnosti a smítka nepoznaného strachu. Před půlnocí si musel vzít prášek na spaní.

Sašina nepřítomnost u ohýnku Filipa silně rozteskňuje. Těšil se, že ji dnes zavede do své bývalé klukovské skrýše, malé prohlubně tady na vrcholu lomu, kde je i rovná plošina nad propastí. Na ní často jako kluk sedávat a hleděl dolů

do hluboké strže. Ani Marie nepřišla. V poslední době jako by se Filipovi vyhýbala. Od té doby, co se vrátila z Prahy, je ještě nepřístupnější. Možná se doslechla, že fotografoval Sašu, což jí musela vyslepičit ta protivná Lenka. Viděla fotky, které Filip, z ješitnosti a hrdosti nad svým fotografickým umem ukazoval všem na terase. Teď uvažuje, s pohledem upřeným do praskajícího ohně, zda má na dívky opravdu smůlu a zda se to vůbec kdy změní. Doposud ho nikdy žádná opravdu nechtěla.

„Cosi nám u tohoto ohně chybí!“ zvolá Komár. „Cosi podstatného a nezbytného. Oheň vnitřní. A ten živí tekutina vonná, barvy tmavozlaté a chuti jedinečné. Lék proti trudnomyslnosti, elixír naděje, brána do rozkoší! Je to nápoj který může oblažit duše a povznést mysl, nápoj konající zázraky!“ A naráz všichni pochopili: většina ochotně vyťahovala penízky, Lenka dala hned první dvacetikorunu – i za Albína a po desetikorunce přidávaly i slečny z pionýrku, které žádaly červené víno, protože už se nechtěly déle nudit a věřily, že onen elixír by mohl leccems napomoci, a každá už měla svou skrytou představu.

Irena se vzápětí sama nabídla: Pro rum i pro víno dojde s Bačkorkou. Ten šlápl málem do ohýnku, jak byl její přízní šokován. Jenže ona, holka bez domova, už měla svůj plán, neboť musí jednat rychle. Tuší, že se něco stalo, když očekávaná menstruace nedorazila, a v úvahu by mohl nakonec v nouzi přicházet i tulpas Bačkorka, s velikým statkem, který jednou podědí, kdyby montér Václav nedej bože myknul. Holka z děcáku nikdy neví...Náměstka Plechého, nejspíš onoho původce, zatahovat do problému nechce a nebude, i když by mohl hezky zacálovat. Nad jeho peníze je Irena až příliš povznesená. To si raději vezme ňoumu Bačkorku. Cestou lesem se najde nějaký vyčnělý kořen, přes který bezpečně oba upadnou. A nedá-li se, bude ho muset sama znásilnit.

Johny záměrně střídá u ohýnku místa. Taktický záměr slaví úspěch. Když pokusy o rozhovor ignorovala budoucí učitelka, usedl vedle dívky z kempu. Její dlouhé vlasy jako by splývaly s tmou a způsob sezení připomíná buddhistického mnicha při meditaci.

„O čem přemejšlíš krásko noci?“

„O něčem, co by mě zvedlo!“

„Ty nemůžeš vstát?“

„Bez fermetráku ne!“

„Cože,“ vyhrkne Šůna a zapomene zavřít pusy.

„Nemá tu někdo nějakej prášek?“

„Johny bez meškání vstane a jde k Albínovi.“

Albín měl. A nijak se tím netajil. Na své pocuchané nervy bere občas guajacuran. Vysype dvě tabletky na dlaň a podává je Johnymu.

„Abys pak našel cestu domu!“

„To je pro jednu holku, co má abst'ák!“ vysvětlí Johny a ztratí se v nastalé tmě, neboť nepřítomností Bačkorky oheň už znatelně skomíral.

Petr konečně projevil rozhodnost. Líbila se mu jedna z budoucích učitelek a při následující akci hodlal její nabyté pedagogické znalosti prověřit v praxi.

„Všichni povinně na chrastí!“ zvolal a zvedl se první.

Mnozí ochotně poslechli. I dívky vstaly, vždyť strašidelná tma lesa může přivodit i něco příjemného, po čemž tu vlastně všichni bažili. Volejbalista Míra vzal Janičku za ruku. „Ať mi v tom hlubokém lese nezabloudíš!“ a vzápětí ji začal líbat na krku a za ušima, kde to tak příjemně lechtalo a ona se tiše smála a kroutila, jak ji ty polibky dráždily, až se smíchem a pokušením svezla do mechu lesa.

Filip opatrně našlapoval po zeleném svahu indiánským krokem, kterému se sám naučil ze skautských příruček, z časopisů Junák a Vřed. Tyhle vzácné a téměř nedostupné knihy mu zapůjčil pan Benda, bývalý náčelník místních skautů. Komunistický režim časopisy zakázal a junáckou organizaci zrušil. Panu Bendovi zůstal jen srub za Pechovou pilou. Vyvoleným klukům, kteří o skautingu mohli jen snít, mezi něž se počítal svého času i Filip, o prázdninách chatu na přespání půjčoval.

Tady nahoře, na okraji lomu měl Filip svou tajnou pozorovatelnu a občas z ní sledoval zvěř a ptáky v Zeleném kaňonu. Dole vedla Stezka psanců, jak si tu cestičku pojmenoval. Po té později chodily na procházky i dívky ze třídy, které odsud z pozorovatelny tajně sledoval a na jednu si přitom myslel.

Našel bezpečně to místo na okraji lomu. Dole ve tmě uviděl poslední záblesky ohýnku a nad vrcholky stromů myriády hvězd. Všechny jakoby se mu najednou vysmívaly a pokládaly jízlivé otázky: Co proti nám znamenáš, proč tu vůbec jsi, čeho chceš dosáhnout, jaký je tvůj smysl tady na zemi, co po tobě zbude? A jemu se zdálo, že podobnou chvíli už někdy zažil, rozhodně si takové otázky položil, ale teď se cítil ještě nicotnější a bezmocnější vůči tomu bezbřehému oceánu hvězd, než kdy předtím.

Právě jedna hvězda padala a on se snažil myslet na Sašu, ale stále ho neopouštěl silný pocit marnosti.

Zapraskaly větvičky, sesulo se pár kamínků a na krok od jeho plošinky stanula dívka.

Naklonila se nad kolmou stěnu lomu, jako by měla v úmyslu skočit dolů a a zdálo se, že to hodlá udělat hned.

Při prvním náznaku pohybu ji Filip chytil za ruku a prudce strhl k sobě. Tlumeně vykřikla a jeho náruči se začala úporně bránit. Podle dlouhých vlasů ji bezpečně poznal. Byla to dívka z kempu.

„Neboj se, neboj,“ šeptal naléhavě. „Mne se nemusíš bát, já ti neublížím! Jenom jsem měl strach, že skočíš. Báł jsem se že skočíš dolů, ani nevíš, jak jsem se báł!“

Najednou dívčí odpor ustal. Ucítil na tvářích její dlouhé vlasy, které mu zakryly naráz i všechny hvězdy. U ucha uslyšel vzlykot a její paže ho pevně objaly. Dole zapraskal oheň a ozval se radostný pokřik vítající příchod Ireny a Bačorky. Komár volal: „Hosana, jsme zachráněni!“

Filip v tu chvíli nemohl myslet na Sašu, ani na Marii, a podivný smutek, který v něm celý večer vytrvale hlodal se náhle rozplynul. Od ohýnku se ozvala

píseň, kterou vzápětí začali zpívat všichni: *Na břehu Niagary, sedí tulák starý a na svou první lásku vzpomíná...*

KAPITOLA PÁTÁ

1

K invazi došlo nečekaně brzy. V sobotu po osmnácté hodině. V Tyršově ulici před sokolovnou začaly přistávat osobní automobily, vyskakovali z nich načesaní hoši a vylézaly dívky v krátký sukénkách. Přijížděli sem z okolních vesnic i ze vzdálenějších míst, většinou vypůjčenými škodovkami jezeďáckých pantatíneků, mnozí se vůbec neznali, jen někteří se zdravili a pokřikovali na sebe plytké věty, jiní, většinou vyhlášení borci tanečních zábav, povýšeně mlčeli a ostentativně přehlíželi dychtivé hemžení před sokolovnou. Ale všichni pokradmu sledovali vchod do budovy, připraveni jej po otevření zdolat rychlým útokem. Vskrytu se těšili na zábavu s novou a neznámou bigbeatovou skupinou The Devils a byli na ni nesmírně zvědaví.

- Kde to vážne?
- Kdy to vypukne?
- Bude to vůbec za něco stát?
- Slyšel už někdo tu skupinu hrát?
- Bicí prej mají půjčený od hasičů.
- The Devils, jako The Debils!
- Náhodou je to bezva kapela!
- Tys jí znáš ?
- Ne, ale lídrem je Albín Hron! Je děsně dobrej, fakt! Chtějí ho i Donaldi!
- Jo, toho registruju, rupal u nás na průmce z technolky. Má velkej nos a dlouhý háro!

Místní občany udivují řady aut podél chodníků. Co je to za sjezd, tihle vlasatci a holky v hambářsky krátkých sukýnkách. A všichni hulí jak cikáni. Kde ty auta vzali? Neska si člověk z normálního platu na auto do smrti neušetří! Vožerou se a klidně sednou za vola. Pak nemá docházet k bouračkám. Na tancovačky se dřív chodilo zásadně pěšky. Cestou zpátky člověk aspoň vystřízlivěl.

„Pane, řekl důchodce Vonásek svému sousedovi na lavičce pod lipami.“Mladejch je tu najednou jako much. Jenže přijde podzim a frrr, mladého tu nepotkáš. Všichni vodletěj, jak ty vlašťovky. Ztratěj se v městech, zmizej. Zbydou tu za jen báby a dědkové.“

„Jo,“ souhlasí důchodce Fajt a zapálí si viržinko. „bez mladejch je tu smutno.“ A zadívá se na štíhlé dívčí nohy právě procházející kolem.

Janička Přástová se trochu zpozdila. Dnes si musela dát daleko víc práce se svým zevnějškem. Kolem její pokladny přece projde každý.

Matka tu proceduru pozorovala od hromady knoflíků na stole. Jeden za druhým brala do hbitých prstů a bílou nití přišívala na stříbrné karty. Práce úmorná a špatně placená. Ale dá se vykonávat doma, kdykoli, třeba i dlouho do noci.

Už nějaký čas svou dceru sleduje. Od té doby, co se stala náměstkovou sekretářkou. Má obavy, aby se ve všem nezvrhla po tátovi. Byl to v mládí sekáč, holky mu samy nadbíhaly, ale on se vždycky stačil opít dřív, než ho některá upoutala. Domů ho pak tahala jen ona. O opilce už děvenky nestály. Nakonec si ji vzal. Ale manželství se brzy zvrhlo jen v hrubost a hádky. Když přijde z hospody a nenajde doma nic k pití je schopen zbořit dům.

Jejich dcera vypadá opravdu roztomile. Jenže, co je to platné, z domu odejde jako rokoková panenka a už několikrát se vrátila opilá a uválená, jak to prase.

Janička si umínila, že tentokrát si k alkoholu ani nečichne. Bude tam přece spousta lidí a také Míra, který ji minule vlekl od ohýnku domů. Účast přislíbil i Karel Pádívý. Na okresním aktivu, kam byla delegována za svazáky z Butonu místo Motyčky, který zuřil, ji Karel u oběda posadil vedle sebe. „Mám s tebou plány,“ řekl a pod stolem ji sáhl na koleno.“V zájezdu do Francie je

pořád ještě jedno místovolné. Přece ho nenecháme tý žirafě Lence Pleché!“ Janička chtěla sundat jeho ruku ze svého kolena, ale pak si to rozmyslela.

Teď usedla ke stolu ve vestibulu sokolovny a začala razítkovat vstupenky. Jenže někdo předčasně vpustil zájemce dovnitř. Takový nápor ještě nezažila. Každý chtěl hned lístek a dral se do sálu, aby obsadil ten nejvhodnější stůl a držel jej pro ostatní, se kterými se dostavil, nebo těm, co hodlají na zábavu přijít později. Brali ji lístky z ruky a ona ani nestačila schovávat do pokladničky přijaté peníze, neměla přehled, komu lístek dala, a komu ne, kdo jí zaplatil, a kdo proklouzl a vnikl do sálu bez placení. V deseti minutách byla obsazena celá sokolovna, a to ještě někteří vlezli oknem záchodků, protože na vstup neměli nebo si chtěli ušetřit penízky na koupi piva a alkoholu.

Nejstarším účastníkem zábavy bude nejspíš místní básník a fotograf Milan Klásek. Naštěstí básníci jsou vždycky staří jen tak, jak se cítí. A Klásek se cítí skvěle. Těšil se jak kapelu při akci vyfotografuje, a fotku pošle do okresních novin, ale ještě před vystoupením hodlal pořídit s líderem skupiny Albínem Hronem interwiev. Jenže má předem obavy, zda mu okresní noviny Nástup rozhovor otisknou. Šéfredaktor Jeslínek od něho žádá především zprávy o budovatelských úspěších v podnicích, o včasné sklizni obilovin v místním JZD, o brigádách socialistické práce a jejich závazcích, a hlavně o veřejných zasedáních MNV. Neuveřejnili mu ani řádku o místní povodni, a že to byl článek poutavý a nanejvýš aktuální. Aby prý se pracující zbytečně nezneklidňovali místními katastrofami. Noviny mají psát především o úspěších. Jestli pak bude Jeslínek brát za úspěch první veřejné vystoupení skupiny The Devils?

„A nacházíme se v řiti,“ prohlásil Komár, když zapojil všechny kabely, pospojoval šňůry, překontroloval konektory a holé dráty upevněné ve zdírkách sirkami. Zapnul zesilovač a z reproduktorů se neozval ani pšouk.

„Co se děje?“ znepokojeně přiběhl Albín a na rozhovor s pisálkem Kláskem v tu neměl čas. Chvějícíma se rukama pomáhal odšroubovávat kryt zesilovače, na němž byl závislý celý sound kapely a z něhož teď vzdušnými otvory stoupal dým. Zároveň se mu sevřel žaludek. Sál byl zaplněn do posledního místečka. Někteří nedočkavci už začali vykřikovat. Jestli nezačnou včas, lidé je vypískají. Možná se vrhnou na sál a mnozí vylezou na podium, budou žádat muziku a aparatura se neozve. Třeba budou muset vracet vybrané vstupné!

„Nachází se zde propálený kondík,“ oznámil Komár flegmaticky. Dej přistavit rychlý dostavník, sjel bych pro součástku domů, snad tam ve fotrových zásobách nějakou náhražku vystrachám!“

Albín pobíhal po sále, sháněl řidiče, ale žádný se dobrovolně nehlásil, i když jich tu dle zaparkovaných aut před sokolovnou bylo požehnaně a amatérský novinář Klásek ho netrpělivě a trvale pronásledoval.

I Filip měl tentokrát zpoždění. S matkou vedl hlasitý dialog, jenž přerostl v hádku a vyústil v akt potupného násilí.

„Takhle jako hasťoš nikam nepůjdeš! Co by tomu řekli lidi?“ a sebrala mu zelené tričko s nápisem ESSO, import z NSR, které mu pod pult nedávno schovala Marie. „Já taky chodím zpívat na kůr upravená!“ Vnucovala mu naškrobenou bílou košili a otcovu vázanku.

V té košili by si připadal jako ministrant, a ministrovat odmítl už v první třídě. Tehdy přišel k ním domů sám pan farář a matka dala slib, že Filipa k ministrování přiměje. Přemlouvala ho nabídkami, křikem, dlaní i rákoskou, hlasem tichým i hystericky přerývaným, končícím fistulí, ale nikdy, ani na zkoušku, ho ministrovat nedonutila.

„Táhni z domu, táhni mi z domu, vyvrheli, a už se nevracej!“ zuřila, když jí vytrhl tričko z ruky a na tváři vzápětí ucítil její dlaň.

Filip si při tom spěšném odchodu zapomněl vzít klíč od domu a cestou do sokolovny usoudil, že na matčině výzvě, aby táhl z domu, je něco daleko vážnějšího, než byla pouhá slova, vyřčená v afektu. Zatím ještě nevěděl, kam jít a kde se uchytit, ale téměř s ulehčením si uvědomil, že přece nemusí za každou cenu žít tady v Městečku, že svět je obrovský a on z něj zná jen cestu do práce a pár neměnných ulic, kterými denně prochází, a najednou byl rozhodnut. Zároveň si ale uvědomil, že všechno chce svůj správně určený čas.

2

Plechý dokropil zahrádku a pouze v trenýrkách, ze kterých mu břicho překypovalo jen mírně, na což byl hrdý, se vydal do kuchyně. Měl hlad a zároveň chuť na vepřovou s knedlíky a zelím, kterou jeho žena dovede připravit jak nikdo jiný, a na vychlazenou plzeňskou dvanáctku, ale místo toho si dal jen chléb slabě pomazaný máslem a sýrem a dvě rajská jablíčka. Po padesátce se tloustné velmi snadno. Lahvovou desítku si ale neodepřel.

Lenka se povalovala v křesle, apaticky zírala na televizní zprávy z vietnamského bojiště a hlasitě zívala.

„Myslel jsem, že jdeš na tu zábavu,“ podivil se Plechý, protože si přál, aby o té taneční zábavě, kterou se mu nepodařilo zakázat, měl alespoň nějakou informaci.

„Nejdu nikam!“

„Proč nejdeš?“

„Protože nechci!“ odsekla, pohodila hlavou a nevzrušeně sledovala jak američtí vojáci odnáší z bojiště raněné a mrtvé.

„Proč nechceš?“

„Nemám co na sebe! Minisukni jsi mi zakázal!“

Nosit tak krátkou sukénku ji v žádném případě nedovolí. Děvčata by neměla kluky tak krutě provokovat. Sám se má v kanceláři co držet, když se tam s obnaženými a opálenými stehny pohybuje ta Přástkovic klisnička. A na zábavě, kde teče alkohol proudem, všechny zábrany padají. Lenka by snad opravdu měla zůstat doma. Jenže, kdo mu pak podá informace? o průběhu nežádoucí akce, kterou bláhově ten senilní předseda MNV povolil? Copak takový břídil, který si nevidí ani na špičku nosu může řídit obec? A důsledky nakonec ponese Plechý, až si ho Rampa Skála pozve na kobereček, že tomu včas neudělal přítrž! Tihle mladí se tu nikdy neměli dát dohromady, to mu přece jasně naznačil už kapelník Špaček.

Ted' váhá, zda Lence nenabídnout krásné modré plátěné kalhoty s cvočky na kapsách, které mu při poslední návštěvě dovezl van Dajn. Chystal je až k vánocům, ale Holand'an do té doby ještě několikrát do Městečka zavítá. Má tu přece svůj podnik, jak říká Butonu, a o ten správný šéf dbá. Když to Plechý díky své němčině z totálního nasazení pochopil, žasl. Val Dajn vlastně Buton ovládá. Prodává mu suroviny, odebírá od něho výrobky a stanovuje si ceny sám. Většina exportních zakázek jde do světa přes firmu Van Dajn, Nederland. Její pravidelné objednávky umožňují Butonu plnit plán exportu do kapitalistických států nad sto procent, za což vedení podniku sklízí uznání, tučné prémie, prapory VHJ a dokonce i ministerstva. Všichni jsou Van Dajnem nadšeni. Vždycky přiveze nějaké dárečky. Ted' si Plechý vzpomněl na láhev koňaku, schovanou v psacím stole a pomyslel na Irenu.

„Nemusíš přece chodit v sukni, vezmi si kalhoty!“ navrhl dceři.

„Kaliopky?“ aby se mi všichni smáli?

Plechý se rozhodl. Se Špačkem bude muset v nejbližší budoucnosti vycházet co nejlépe. Jeho kandidatura na post personálního náměstka ředitele je v podstatě schválena. Ten křivák bude mít značnou moc a může být i velmi nebezpečný. Kdopak za ním asi stojí?

„Jé texasky, zajásala Lenka, a vrhla se otcí kolem krku. Ale když se do nich horečně soukala, pochopila, že asi nebudou zadarmo.

„Co za to?“

„Nic.“

„Jak to, nic. Musím v nich přece jít na zábavu?!“

„Ted' snad už můžeš?“

„Ale já nechci, taťko, jí nechci,“ zakňourala a znovu se mu vrhla kolem krku.

„A pročpak?“

„Oni mě tam nechtějí. Oni jsou klubáci a já už mezi ně nepatřím!“

Najednou se vyškubla a zvolala vyčítavě: „Za to můžeš ty! Ty za to můžeš, že se ode mě odtahují, že přede mnou přestávají mluvit, a říkají mi Lenočka!“

„Kdo?“

„Všichni! I Albín,“ posmrkuje Lenka, svalí se do křesla a brečí.

Plechý už se dál nevyptává. Ví, co to znamená. Chápe situaci. Není mu jasné, zda ji chápou i ti nahoře, ale obává se, že nikoli. Při tom začíná jít do tuhého. Zatím dochází ke střetům na malých bojištích a u s nezkušeným protivníkem. Jenže i to je vážné. Také v práci se objevují jisté náznaky. Jeho zástupce Emmer stále víc provokuje, ohání se svým vzděláním a zdraví ho jen na půl úst. Stranická disciplína jako by pro něho neexistovala. Lidé z výroby přicházejí s nespílitelnými požadavky stále častěji. A odbory, místo aby takové opovážlivé hlasy umlčely, jim ještě naslouchají. Doba se začíná povážlivě napínat. Nikdo neví, kam to všechno směřuje a kam až to může dojít. Kapitalista Van Dajn zneužívá socialistický podnik, vnucuje mu zakázky, které by západní firmy nikdy a nikde nevzaly. Malé série, náročné na jakost a výtěžnost perletě, pro Buton předem ztrátové. Pár vlasáčů si tady v Městečku klidně založí svou vlastní mládežnickou organizaci, pořídí razítko, vytvoří kapelu, uspořádá zábavu a bez zábran bude hrát západáckou muziku, která byla ještě před pár lety téměř zakázána. Teď ale nikdo nic neřekne, nikdo se nad ničím nepozastaví. Straničtí funkcionáři mají tváře lhotejné. Hlídadí jen svá teplá místečka stahují se do ulit.

Plechý z toho má někdy hrůzu. Za těchto okolností musí přijít pohroma v krátké době. Je třeba jí stůj co stůj zabránit! A využívat k tomu cokoli. Třeba i vlastní dceru. I ona musí pochopit, kde je její místo. Nesmí se nechat pomýlit, nesmí obviňovat otce za to, že s ní ti druzí nechtějí kamarádit. Plechý si přece své významné postavení zasloužil. Co na tom, že nemá školy. Má za sebou zkušenost, léta strádání i budování. Zůstal věrný svému přesvědčení. Z přesvědčení šel na stavbu mládeže, z přesvědčení vstupoval do strany, z přesvědčení za ni chce nyní i bojovat.

A najednou si všimne, že na texaskách od Van Dajna, v nichž posílá svou dceru na taneční zábavu, nad zadní kapsou nepřiliš výrazného Lenčina zadku, který teď trucovitě přečnává z křesla, je našita americká vlaječka.

3

Aparatura začala pronikavě pískat. Komár vítězně zvedl pěst a křikl olé! Opravený zesilovač fungoval. Nedočkavci v sále tomu odpovídali hvízdáním na prsty.

Publikum už bylo silně netrpělivé, všechny stoly plně obsazené a sále ještě přicházeli další hoši a děvčata. Téměř všichni kluci měli modré džínsy, mnozí seprané a spravované, nebo naopak záměrně roztrhané, jiné skoro nové, se značkou věhlasné firmy a nezbytnou americkou vlaječkou. Ti majetnější či podnikavější, se známostmi na černém trhu, vlastnili i džínové bundy, zdobené nášivkami se jmény známých hudebních skupin.

Filip seděl na jevišti ve změti drátů, kabelů, stojanů a beden, pořád ještě znechucen scénou s nepřičetnou matkou. Bílou košili tu mělo opravdu jen pár

křupanů, jím ze zadní kapsy tesilových kalhot čouhal nezbytný hřeben. Nechtěl se dívat ke stolu v rohu, nechtěl se střetnout s pohledem Daniely, té dívky z kempu. Zpočátku věřil, že jí zabránil skočit ze skály, spáchat sebevraždu. Dokud nepochopil, že to byla lest. Pak už se jí jen snažil vyhýbat, i když mu neustále nadbíhala. A pokaždé ho našla. Na plovárně, na terase plovárenské restaurace, dokonce při promítání v kině. Kamarádi se mu už začínali posmívat. Při každé příležitosti ho obšťastňovala svými stresy, mindráky a depresemi, až poznal, že se v tom všem náramně vyžívá, že je to pro ni jakási zvrácená rozkoš, o kterou se chce dělit s ním. Vykládala mu o nejrůznějších kouzlech, o černé i bílé magii, o zázracích, které se zaručeně dějí, a při tom stále polykala nějaké prášky a pak jí oči jen jiskřily. Jednou zaklepala dokonce u nich doma. Teď Filip může jen bezmocně doufat, že ta bláznivá holka z kempu odjede. Dosud před ní úspěšně zalézal do sklepa na poště, kde si tajně zřídil, s vědomím paní Růži, temnou komoru, aniž poštmistr Půlpán cokoli tuší. V obrovském sklepě, který za války sloužil jako protiletický kryt pro půl Městečka, je i splachovací záchod a kohoutek s vodou, což mu ke zhotovování fotografických snímků náramně vyhovuje. Navíc je tu i potřebná tma. O to víc se mu v ústraní stýská po Saše Jánské.

V sále vidí tolik krásných dívek, ale nezatouží po jediné. Ale teď se vedle něho objevila bytost, které chtěl původně věnovat celý život.

„Ve výčepu je zima jak v lednici!“ řekla Marie a přiložila mu studenou ruku na tvář. To ho zarazilo, ba doslova zmátlo. V poslední době jako by se jen míjeli. Sice spolu mluvili, ale pouze o běžných věcech. On nenaléhal a nezval ji na schůzky, ona se nesnažila mu cokoli vyčítat, jako by mezi nimi vznikla nepsaná dohoda, že se budou pouze vzájemně respektovat. Teď její ruka na Filipově tváři mohla znamenat cokoli. V každém případě ten chladný a zároveň laskavý dotyk byl připomínkou, že tu existuje ještě jedna osoba, na které mu záleží.

Když pohlédl ke stolu, kde seděla Daniela a ujistil se, že ho sleduje, uchopil onu studenou ruku a snažil se jí aspoň trochu zahřát. Najednou si ale připadal jako zrádce a zároveň jak otevřená kniha, ze které se dá všechno naráz vyčíst. Jenže Marie nic číst nepotřebovala. Věděla své a byla se vším srozuměna. Dnes večer se o mnohém rozhodne a třeba v jejím životě změní. V kraťoučké sukénce, s dokonale opálenýma nohama, v halence obnažující ramena, se štíhlým pasem a v sestřihu téměř klukovském byla okouzující. To Filip oceňoval a uznával, proto začal její předloktí, na němž naskočila husí kůže, oddaně hladit. A ona si byla téměř jista, že to pozná i ten druhý, pokud dnes večer přijede.

Z publika někdo zvolal, „už hrajte!“ a další nedočkavci začali cinkat klíči o püllitry a lahve. Teď už záleželo jen na hudebnících, zda si posluchače v sále získají, nebo se stanou jen přezdívanými debils, místo žádoucího jména Ďáblové.

Zatím pekelným hochům nahrávala jen dekorace. Petr využil všech dostupných možností. Z jevištního stropu spustil tah s realisticky namalovaným

portálem pekla, pozůstatek ochotnické snahy inscenovat Drdovy Hrátky s čertem, fungující reflektory nasměroval na kapelu, na rampě objevil starý otočný projektor s barevnými filtry, který zacílil na horizont. Na něj připevnil špendlíky napsal z postříbřených papírových pásů, na něž se tu stále ještě našívají perleťové knoflíky, jako za starých časů. Veliká písmena THE DEVILS zazáří do sálu, jakmile budou osvětlena. Vzniklé kinetické dílko svými odlesky navodí atmosféru vysněné hudební show.

Napětí mezi sálem a jevištěm vrcholilo. Všichni byli nervózní, Albín však prožíval skutečnou krizi. Cítil, jak se mu svírá hrdlo a zvedá žaludek, a jenom doufal, že to přejde, jakmile udeří do strun.

„Dal jsem si rum!“ oznámil Komár a sáhl po basové kytáře. „Onen rum je dobrý na kuráž. Pro jistotu jsem vzal jednu láhev na podium, kdyby nám bylo ouvej.“ a Albín se zhrozil, co když se mu kapela opije a honem chvátal ten rum schovat, jenže ho nikde nenašel. Bačkorka se konečně vyškrábal za bubny a už se nedalo nic odkládat. Petr s rukama na vypínači křikl jedem a Albín přistoupil k mikrofonu.

„Představuje se vám skupina The Divils, zařval, až mikrofon zahltil a zároveň se mu zadržel hlas.

Mohutný pískot najednou zvedl celý sál a v té vřavě přestal Albín myslet na své hrdlo a sevřený žaludek, čtyřikrát odklepl a všichni, až na Bačkoru začali hrát.

První elektricky modulované tóny naráz všechny ohlušily. Pronikly do nejzazších koutů sokolovny, rozechvěly cvičební kruhy vytažené ke stropu, z lustrů se začal sypat léty nashromážděný prach a vzrušením naplněná srdce okamžitě přizpůsobila svůj navyký puls rytmu hudby. Zároveň s prvním nápořem zvukových vln se rozzářilo jeviště.

Oslnivé světelné efekty spolu se zrytmizovaným rámusem vnikly do vědomí účastníků a mnohé přivedly k úžasu, a leckteré až k šoku. Takový příval decibelů ještě nezažili. Zejména nezasvěceným, škole sotva odrostlým jedincům, kteří ještě před nedávnem četli pohádky, připadali osvětlení muzikanti na pódiu jako démoni. Tak ďábelsky šokující začátek museli všichni přítomní ocenit. Většina vzápětí vyrazila doprostřed sálu a prostor se rozvlnil shlukem těl, která se kroutila, svíjela, poskakovala a dupala, až se stará nahníla podlaha začala prohýbat. Ti, kdo ještě nevyběhli k tanci odměňovali kapelu vstřícným pískotem ze svých míst, a ti co nenalezli kuráž tancovat, se soustředili pod pódiem, vztyčenými pažemi začali podporovat Bačkorkův rytmus, který občas zakolísal, ale to nikomu nevadilo. Vlastně se ani nedalo rozeznat, co v tom randálu přehulené aparatury kapela vůbec hraje. Ale bylo to jedno, bylo to úžasné. Šokující a utvrzující, neboť přítomní v sále pocítili, že ony dosavadní pochybnosti jsou pryč, že i sem, do zapadlého kouta Vysočiny se konečně dostala hudba, po níž všichni toužili. V Městečku poprvé zazněl, či spíše zaburácel opravdový bigbít, a ti, co jsou při tom, se radují, a do smrti na tuhle chvíli nezapomenou.

Lidé, kteří šli náhodou kolem sokolovny, z podvečerní procházky, nebo vezli krmení králíkům, či bydleli v okolních domech a přilehlých ulicích, pojednou strnuli. Vyděsila je zvuková vlna vzedmutá tunami decibelů, byli šokováni stejně jako obecnstvo v sále, jenže s opačným účinkem. Důchodci Fajtovi, sedícímu na blízké lavičce, vypadlo leknutím veržínko z bezzubých úst.

Honem se zavírala okna, lidé přidali do kroku, pohoršení nad kraválem, zneklidnění obavou o dnešní spánek, hotovi jít si okamžitě stěžovat, jenže nebylo kam. Do sokolovny, vynadat těm hejskům a zhýralcům, si nikdo netroufal. V sobotu večer na obci neúřadují a esenbáky tu nemá nikdo rád. Zakročít, zakázat, umlčet ten vyrvál, zamezit bláznivému třeštění, které může vést až k neštěstí, se, dnes nikomu nepodaří. Mladí to rozjeli a už je nikdo nezastaví. Bude třeba se s tím pro jednou smířit.

“Jen aby takhle nezvlčil nakonec celej svět!“ křičí důchodce Fajt na Vonáseka a zvedá se z lavičky.

Jen paní Ostrá, vyložená z okna se potěšeně usmívá. Ze sokolovny ten kravál až sem doléhá jen slabým duněním a ona bude dnes v noci za zavřenými dvojitými okny pokojně spát. Jenže nepočítá s tím, že tuto noc budou po ulicích hulákat hloučky opilců a k ránu ji nějaký chuligán z bujnosti ukrotí kliku u dveří.

Kapelník Špaček, který jakoby jen náhodou v tu dobu zamířil k sokolovně, se naráz zastavil, přitiskl dlaně k uším a začal křičet: Slyšíte, to, slyšíte?!“ Todle má bejt muzika?“ ale ti, co mu byli nejbliž ho neslyšeli, pro randál, který se ani trochu nepodobal jim známé hudbě a jen viděli, jak si rve vlasy z hlavy, otáčí se a utíká pryč, aniž se ohlédne k té Sodomě a Gomoře.

4

Pokladní Janička Prástková obdržela jedinou instrukci: nepouštět na zábavu Jiřího Kalába, zvaného Ufo. Ve snaze uniknout babičce a jejím práškům je ten cvok schopen vyšplhat třeba na lustr v sále. Pak by se musel znovu zalarmovat požární sbor. A hasiče, ani esenbáky si tu Albín nepřál vidět, i když věděl, že ti druzí se zcela jistě v průběhu zábavy objeví.

Janička už podruhé Jiříka odbyla, třebaže mával pětadvacetikorunou a občanským průkazem a koktavě se odvolával na kamarádství s Albínem a na spolupráci se skupinou The Devils, pro níž pořizuje nahrávky z rádia Luxemburg.

„Vodprejskni!“ mírně ho požádal Johny, který se pohyboval po dvoraně sokolovny coby jediný pořadatel, když vzpěrač Tom, se kterým se na tuto funkci stoprocentně počítalo, neboť si dovedl hravě poradit s jakýmkoli vejskočkou a jeho svalové dispozice už byly předem respektovány, se dosud nedostavil. Od

okresních přeborů se všech stranil, ani výsledky nikomu neoznámil, a v novinách NÁSTUP se jeho jméno neobjevilo. To znamenalo jediné. Vzpěrač Tomáš Berka není přeborníkem okresu, jak si vysníval.

„Mazej domů, bába tě už jistě hledá!“ domlouval mu Johny a vystrkal Jiřího Kalába před sokolovnu.

Že ho babička hledá, Jiřík nepochyboval. Z domu vylezl oknem ložnice a předpokládal, že na zábavě v sokolovně se lehce skryje. Teď zpozoroval babičku rozhlížející se na protějším rohu u kina a tak varianta biografu rovněž nepřicházela v úvahu. Babička už několikrát vnikla do sálu, napřed vyvolávala jeho jméno, svítila si na diváky vypůjčenou baterkou od uvaděčky. Když zalezl pod sedadla nechala v sále během projekce rozsvítit, k všeobecné nelibosti návštěvníků, kteří začali pískat, tahala Jiříka z páté řady a to už se lidé zase smáli jako při grotesce, jak ji dovedně uniká a při tom neunikne. Projekce pokračovala, až když ho vyvedla uvaděčka ze sálu.

Jiřík chtěl být dnes večer na zábavě jako ostatní a poslouchat bigbeatovou skupinu The Devils. Často si sám sebe představoval coby konferenciéra, který uvádí její skladby a zkoušel si to i před zrcadlem v holubníku, jenže se občas při anglicky vyslovovaných názvech zadrhl, a pak už se ozývaly jen koktavé snahy o artikulaci v podobě nedefinovatelných slabik a on se tloukl pěstí do stehna, aby ty hlásky ze sebe dostal, ale žádné sebevětší rány pěstí do stehna nepomohly.

Babička má i v nastávajícím šeru orlí zrak, který zachytí Jiříkovu postavu před sokolovnou a krok vojáka, který ho brzy dohoní, a tak jediná úniková cesta směřuje k autobusovému nádraží, kde v tuhle pozdní dobu stojí jediný autobus odvázející lidi k poslednímu večernímu vlaku.

Jiřík bez dlouhého váhání nastoupí, zakoupí jízdenku a skrčí se na sedadle, takže babička, stojící na rohu, by mohla zahlédnout maximálně jeho neurovnanou kšticí.

Na tuhle lest babička připravena nebyla. Jejich hra na honěnou měla pevná pravidla, i když se někdy dostala i mimo prostor chodníků a ulic jako minule, když se Jiřík ocitl se na komíně. Že by ale odjel autobusem, k tomu její úvahy nedospěly. I on se najednou zalekl, vykoukl oknem a viděl vzdalující se babičku stát bezradně na rohu ulice. Až mu jí bylo najednou líto. Náhle to přestala být hra na schovávanou, kterou spolu poslední léta hráli. Dojetím mu do očí vstoupily slzy. Dnes ho babička nenajde. Vystoupit už nemohl. Až na nádraží.

Chvíli zevloval na peróně a sledoval posunování vagonů. Pak na něho výpravčí, který tu zároveň prodával jízdenky, zavolal, zda také někam jede, a Jiřík se lekl, přišoural se k okénku a začal koktat. Pán v červené čepici mu začal pomáhat, jmenoval stanice na trati a Jiřík se odvážil kývnout až na tu poslední, dostal jízdenku do Veselí nad Lužnicí a zaplatil šest korun.

Vzápětí přisupěl vlak, on se nestačil před výpravčím schovat, natož utéct z nádraží, kromě toho měl jízdenku a vlaky ho vždycky vábily. Nezbylo mu než

naskočit do otevřených dvířek, které za ním sám výpravčí zabouchl a vzápětí se dal vlak do pohybu.

Hned první kupé bylo prázdné a jak sebou vagony trhly, Jiřík prudce dosedl na tvrdou lavici, ještě stačil zahlédnout mizející nádražní tabuli se jménem Městečka, a pak viděl už jen temné obrysy stromů až les zhoustnul a splynul s tmou a kolem okna začaly v divokých a krásných drahách poletovat jiskry parní lokomotivy, které ho okamžitě nadchly. I když se vnitřně pořád ještě chvěl, pocit viny a zrady se rychle rozplýval. Najednou začal cítit radost ze svobody, které tak nečekaně dosáhl, i hrdost nad tím, že ji dosáhl ze své vůle, svým mužným rozhodnutím, a že poprvé v životě jede vlakem sám.

Jedna všetečná jiskřička vnikla škvírou nedovřeného okna dovnitř a ostře ho štípla do čela. V té chvíli si uvědomil, že vlastně neví, kam tak na noc jede a že se tam bude muset v každém případě spoléhat jen sám na sebe.

5

Už z dálky slyšela Saša hluboké dunivé tóny zaplavující noční klid Městečka, a jak se blížila k sokolovně, rozeznávala i zvuk kytar a Albínův přiškrcený zpěv. Těžko definovatelný rámus narůstal a ona neměla chuť jít dovnitř, nechat se ohlušovat neumělou napodobeninou bigbeatové muziky, její smysly teď toužily po něčem krásném, po Berliozovi, Brahmovi, a nejspíš po závěru Mahlerovy Druhé symfonie. Proč se sem vlastně vrací? Jenže Praha je v těchto parnech zoufale vyprahlá na nudná. Většina známých zmizela. Divadla mají prázdniny, koncertní sály ztichly. V neklimatizovaných kinech se nedá vydržet. Plovárny jsou přeplněné, kolem sprch věčná tlačeničky, u stánků s limonádou a zmrzlinou nekonečné fronty. Do špinavé Vltavy se vrhají jen hazardéři, exhibicionisté a sebevrazi. Chatu na Slapech obývanou rodiči rezolutně zamítla. Z jejich společnosti a odpoledních drinků pod slunečníkem by jí naskakovala husí kůže. Náhodných ctitelů by se tam nezbavila.

Nejvíce ji v opuštěném pražském bytě rozčilovala denní pošta. Nad barevnými pohlednicemi z ciziny přímo zuřila. Veronika si opaluje kozí nožky ve Splitu a pod palmami na kolonádě se cizmá s Jugoši. Pavel jí posílá letecký pohled na Řím, Na pohlednici z Cannes a Antibes jsou podpisy nečitelné. A tady, prosím, Londýn, With pleasure, sám profesor Vávra, jak slíbil! Ti hajzlíci to snad dělají ze škodolibosti! Vždyť jsou to přímo políčky! Když všichni vědí, že ona do těch míst cestovat nesmí!

Dříve jí tatíčkově postavení na ministerstvu vnitra lichotilo. Nechávala si jeho služební automobil zastavovat před vchodem do školy a čekala, až řidič v uniformě vyskočí a otevře jí dveře. Hvězdy na papírkových výložkách pro ni svítily důstojností, výjimečností a tajuplnou mocí. Vyvolávaly v ní obdiv a

hrdost, a nikdy dřív ji ani nenapadlo uvažovat, co v těch velkých hvězdách může být skryto, co všechno vědí a čeho byly svědky. Dokonce je občas tajně cídila, aby se ještě více leskly a skvěly. Byla to generálské hvězdy, pro ni neposkvrněné a téměř svaté, dokud je tady v Městečku nepokálel opilec Melichárek.

Zpočátku byla uražena, rozzlobena, odhodlána s tím opilcem zatočit, všechno pěkně papíncovi povědět, ať si toho obejdu půjčí, a on by si ho půjčit jistě mohl, ale pak se zhrozila možných následků. Ale co když má Melichárek v něčem pravdu, a ona dodnes žije v jistotách o bezúhonnosti svého otce, o jeho čestnosti, pravdomluvnosti, o jeho ryzím charakteru. A dotóre Švarc odmítá cokoli o otci sdělit. I když se prozradil, že byl právním zástupcem Maxmiliána Jánského. Švarc přece musí vědět o jejich rodině všechno! Opravdu je reálné, aby se k těm hvězdám tatíček dopracoval jenom pílí, nadáním a poctivou službou státu?

Tu a tam sice zaslechne úryvky hovorů, kterým nerozumí, i před ní se papínek na máti leckdy oboří, ať se neplete do jeho věcí, někdy se v jejich bytě objeví poslové s podivnými depešemi, vytáhnou papínka z postele a on pak telefonuje z koupelny při spuštěné sprše, nebo naskočí do připraveného auta a dva dny je nezvěstný.

Jednou to u nich vypadalo opravdu povážlivě, dokonce sbalili kufry a kamsi je poslali, matka seděla u telefonu a v kabelce měla všechny své šperky a ona musela čekat s ní, dokud telefon nezazvonil a máti si viditelně oddechla. Jednalo o nadřízeného ministra který byl právě zatčen. Když pomáhala vybalovat kufry, které se vrátily, udivilo ji, co tam je krásných a drahých věcí, které vlastně doma nikdy neviděla.

Už tuší, proč si papínek nepřál, aby do Městečka jezdila na prázdniny. Kolikrát to měla v úmyslu, ale on ji pokaždé takticky nasměroval jinam, do Tater, na Oravu, do Karlových Varů a pokaždé měla pocit, že ji někdo sleduje. Až letos si prosadila svou. Až letos se bez vědomí tatíčka vydala do Městečka, kde se on narodil. A opilec Melichárek ji mnohé naznačil. Možná se ještě něco doví od plavčíka Švarce.

V téhle chvíli neměla chuť se v sokolovně nechat obtěžovat místními frajery a křepčit s nimi na parketu. Zamířila do setmělého parku a usedla na prázdnou lavičku. Zapálila si americkou cigaretu a vzápětí ji nedokouřenou zamáčkla. Uvědomila si, za čí peníze ji koupila. Jak dlouho se ještě nechá vydržovat papíncovým velkorysým kapesným? Už by se měla konečně stát nezávislou a starat sama o sebe. Osamostatnit se, odtrhnout, uvolnit pouta! Ale vzápětí pochopila, že to nejde. Leda by udělala to, co chtěl onehdy udělat její otec, když už měli sbalené kufry a čekali na telefon. Kampak by asi utíkali? A kam by mohla utéct ona? Je tolik známých a zřejmě krásných míst, která by chtěla poznat.

Vedle její lavičky znenadání někdo stál. V houstnoucím šeru a pod dlouhým štítkem čepice nemohla hned rozeznat obličej, ale postava jí byla až příliš povědomá.

„Sašo! Já – já tě všude hledám!“

Poznala Toma a za tu přetrženou nit představ na něho dostala vztek.

„Musím ti něco říct, Sašo. Musím ti něco ukázat!“

Ještě chvíli nerozhodně stál, a ona měla sto chutí na něho zařvat, aby táhl, odkud přišel, než sejmul kšiltovku. Na mohutných ramenou a silném krku seděla kulat'oučká holá hlavička, podobná házenkářskému míči. Dlouhé zvlněné kadeře zmizely. Jen uši odstávaly. Saša vyprskla smíchy.

„Já za to nemůžu! To Zoula, on mě ostříhal, na stavbě, když jsem o svačině usnul...“

„Ukaž,“ řekla Saša, přitáhla Toma na lavičku, prsty se dotkla chmýří na jeho kulat'oučké lebce, a ten dotyk ji rázem vzrušil.

„Takhle nemůžu jít na zábavu,“ Všichni by se mi smáli! Já tam jít nemůžu,“ začal posmrkávat a vůbec si neuvědomil, že ho Saša objímá.

„Nebreč,“ sykla přísně, a zároveň usoudila, že právě mezi vlasáči v sokolovně by se Tomova ostříhaná hlava báječně vyjímal. Grotesky ona miluje! A už se na zábavu, mezi ty místní křupany, začala těšit. Jen by se ještě mohla s tím ostříhaným Samsonken tady za lavičkou v trávě, pěkně pomilovat.

Bačkorka stál v koutě suterénního výčepu a tak jím lomcoval vztek, že sotva držel püllitr. Albín ho před chvílí nazval hluchochromým mezkem.

V místnosti zvané Peklo, kde probouraným okénkem ve zdi, uzpůsobeným jako pult, prodávala Marie zájemcům víno a tvrdý alkohol, se teď o přestávce tísnilo půl sálu. A všichni kouřili. Pod nízkým stropem se držel hustý chuchvalec dýmu, a obličejové tu vypadaly zamženě. Pro hluk nebylo slyšet konkrétního slova, jak se tu všichni překřikovali. Sem tam se ozval i dívčí smích. Někteří odcházeli po schodech nahoru do sálu už dosti vratce, jiní se ještě rozjařeně smáli, jeden si všiml i Bačkorky, plácl ho po zádech a zakřičel „Dobrý!“

To ho udivilo. Před chvílí mu Albín přede všemi na pódiu vynadal, že vypadl z rytmu, a teď ho tu jeden kluk chválí. Bačkorka se znovu napil piva a vztek z ponížení ho pomalu přecházel.

Když zpívala Irena, zadíval se na její kulat'oučký zadek a vzpomněl si, jak to bylo krásné v noci v lese, když je poslali od ohýnku pro láhev rumu a oni zakopli o pařez a dopadlo to tak, že dopadl na Irenu a ona si ho k sobě přitiskla. Pořád si představuje, že k tomu dojde znovu a představoval si to i ve chvíli, kdy před ním u mikrofonu Irena zpívala a pohupovala svým krásně vyšuleným zadkem. Opět pocítil to teplo, když se z ničeho nic octnul v její hlubině, a při té představě si trochu přizpůsobil rytmus. Proto jej nemusí Albín nazývat přede všemi hluchochromým mezkem. S Irenou to byla nejkrásnější chvílka v životě a chtěl by to dnes po zábavě s ní zažít znovu.

Najednou ji vidí jít po schodech, v kratičké sukénce hezky buclaté nohy, a ta prsa! Až se v něm všechno naráz zase vzepjalo.

„Albín ti vzkazuje, abys už šel!“

„Albín mi nemá co vzkazovat! Ať si bubnuje sám!“

„Ale Vašíku! On to tak nemyslel! Přece víš, že jsi trošku ujel, já sem pak taky musela zrychlovat!“

Řekla mu Vašíku! Kromě mámy mu žádná ženská nikdy neřekla Vašíku! Všechny jenom Bačkorko, jako by byl nějaký starej smradlavej škrpál.

Irena ho tak oslovila zcela samozřejmě. Neměla ráda přezdívky. Vašíku někdy říkala i montéru Václavovi, který ji navštěvuje na svobodárně, a mezi nímž a Bačkorkou se musí co nejdřív rozhodnout.

V poslední době intenzivně uvažuje, který z nich by se k ní líp hodil. Tlustý, nerozhodný, ale dobromyslný ňouma, s nímž by mohla orat i vláčet, kterému by mohla poroučet. Jako jí poroučeli v děcáku. Nařizovali, příkazovali, vyhrožovali. Měla by se teď stejným způsobem chovat k jiným? To by se to na tom pitomým světě všechno motalo pořád do kola. Rozhodla by se pro Bačkorku, kdyby nebyl tak líný. Jeho lenost a nerozhodnost ji vážně odrazuje. Musela by ho celý život do všeho neustále postrkovat. To montér Václav umí za všechno vzít s fortem, je rozhodný a nenáročný a nouzi by s ním neměla. Jen by ji zase celý týden nechával samotnou. Někde v nějakém panelákovém bytě, který mu podnik nabízí. Buď jeden Vašek, s krásným velkým statkem, s králíky v kotcích, slepicemi na dvoře a věrným psem, kde by se v práci nezastavila, nebo druhý, který ji poskytne pohodlí, nicnedělání, ale možná i nudu, někde v panelákovém sídlišti velkoměsta.

Za Plechým nepůjde, proč taky. Možná by jí dal peníze na potrat. Nic víc od něho čekat nemůže. Ale ona se na dítě těší, bez ohledu, čím bude. Vychová ho sama, nestrčí ho do děcáku, jak to s ní udělala její máma.

„Tak už pojď hrát, Vašíku! Všichni říkají, že jsi fakt dobrej bubeník!“

Bačkorka, který toužil po pochvale, a od Ireny zvlášť, se na ni vděčně usmál a nabídl jí svůj nedopitý půllitr. Ona jej vzala do obou rukou a zbytek piva naráz vypila. Dneska se musí alespoň trochu opít, aby s tímhle dobráckým nemotorou mohla bez váhání a dlouhých cavyků vlézt do postele.

7

Taneční zábava dosud probíhala hladce. Jen občas zařinčelo sklo, nějaká dívka vypískla z přítmí, pár hochů si vyměnilo názory ostřejšími slovy. Pouze jednou se na parketu schylovalo k rvačce. Rezavý kluk v doma obarveném tričku s nepravidelnými kruhy na prsou, byl zřejmě provokatér a rváč od dětství. Takovým nevadí, že sem tam dostanou nakládačku, nepoučí je žádný nářez, perou se z čisté radosti a nezkratné vitality a nevybírají si soupeře, natož aby předem mysleli na porážku. Začal si s dlouhovlasým pořízem, se kterým neměl šanci.

Albín z podia situaci rychle vyhodnotil, místo ploužáku nasadil ostrý rock a ony dva výstředníky v mžiku obklopilo hejno tanečnicků, až je prakticky oddělilo od sebe. V divoké změti rukou a nohou ztratili orientaci i navzájem sami sebe.

Johnymu Šŕnovi, hlavnímu a jedinému pořadateli přišlo stručné hlášení: na galérce kdosi rozbijí pŕllitry.

Byli tři a snažili se vypadat bojovně. Měli bundy z maskovací celtovinu, vojenské opasky, na hlavách zelené rádiovky a na nohou kanady. Johnny je neznal. Na stole ležela ucha od rozbitých pŕllitrů jako bojové trofeje.

„Co ste zač?“ zeptal se Johnny odhodlaně.

„Nevidíš, vole? Zelený barety!“ řekl ten nejmenší. Prcek, kterého sotva vezmou na vojnu.

„Vodprejskni,“ řekl prostřední, „seš v bojovém pásmu. Moh bys tu šlápnout na minu!“

„Tady žádný pŕllitry třískat nebudete! Tady je zábava, a šmytec!“ řekl Johnny. S Tomem by si s nimi hravě poradili.

„Hele, rozvědčiku, zmizni. Vod nás žádnéj metál nedostaneš. Od nás můžeš dostat akorát na držku!“

Johnny si všiml otevřeného okna. Vedlo na přilehlou střechu, se které se dalo pohodlně seskočit a přes zahrady snadno zmizet. S Veřejnou bezpečností Johnny stejně nepočítal. Esembáky tu, stejně jako Albín, nechtěl vidět. Bude si s těmi třemi vagabundy muset poradit sám.

„Co z toho třískání máte?“

Největší dopil pivo, rozmáchl se a pŕllitrem udeřil o hranu stolu. V ruce mu zůstalo jen uražené ucho. Obřadně je položil na stůl před malého, kterému jedno chybělo. Měli teď všichni stejně. Pak smetl rukávem střepy na zem.

„Zábavu, vole, všiml sis, jaká je tu nuda?“ Odpověděl a všichni se začali chechtat.

Johnny si dal na odchodu záležet. Nechtěl, aby to vypadalo jako ústup. Nezbyvalo, než vyřadit jednoho po druhém. Rozhodl se ve vhodnou chvíli zmáčknot toho prostředního. Zdál se mu nejvíc chrupavčítý.

8

Janička stále ještě seděla u pokladny ve vestibulu. Vskrytu doufala, že se tu objeví i Karel Pádívý, tajemník OV ČSM, jak slíbil. Prodala už přes dvě stě vstupenek, ale pořád se jí to nezdálo dost, v sále a na galerií muselo být lidí daleko víc. Jak a kudy sem mohli vniknout, nemohla pochopit, a cítila se provinile. The Devils ji poctili tak odpovědnou funkcí a ona ji nezvládá.

Vždycky se smaží úkoly plnit co nejlépe, ale jako naschvál se pokaždé objeví nějaký zádrhel, se kterým si nedokáže poradit. Takhle žádné lepší místo nikdy nezíská. Natrvalo bude sekretářkou v Butonu, za plat bez prémie, z něhož si za půl roku ušetří sotva na lodičky. A ona by chtěla na zimu kožíšek, rukavice, plesové šaty a nějaký hezký, nepříliš drahý šperk. To přece není tak moc! Někdo neudělá ani tolik, co ona, a má všechno, bere čtvrtletní prémie za nic, jako ti ředitelovi příbuzní, kterých je plný podnik.

Janička odmítla dalšího uchazeče o tanec. Musí přece hlídat pokladnu. Byl to docela pěkný kluk, navíc se zdál střízlivý. Proč jí sem nepřidělili někoho k ruce? Ona se na parketu ještě ani neukázala. Jenže ten, se kterým by chtěla tančit stejně nepřijel. Asi má jiné povinnosti. Tajemník okresního výboru se těžko může zajímat o holku z Butonu. Že by jí v Římově sehnal zaměstnání a garsonku, to zřejmě taky nemyslel vážně.

Jako o každé přestávce zavládl ve vestibulu chaos. Marně se snažila kontrolovat vstupenky těch, co odcházeli ze sálu. Všichni pobíhali sem a tam, z budovy ven, a hned zase zpátky, jako by za každou cenu chtěli něco najít, nebo stihnout.

Když kapela začala znovu hrát, vestibul rázem osiřel. Leckterá dvojice dala přednost letní noci. Mnohé se pak trousily zpět do sálu v pevném objetí, dívky měly občas rozčuchané vlasy, zmačkané a zvlhlé sukně, chlapani nedbale narychlo zastrčené košile, některá děvčata však ze tmy vystupovala sama, strnule hleděla před sebe a mládenci se za nimi vlekli jakoby v rozpacích. Jedna holka dokonce brečela.

Všichni se vraceli zpět do sálu a ti šťastní rovnou na parket. Jen Johnny strkal kluka v maskovací bundě opačným směrem, ven ze sokolovny, a kluk se vzpíral, sprostě nadával a kroutil se v Johnově sevření, ale ten jej nepustil. Kolenem ho občas šťouchl do zadku.

Janička byla rozhodnuta u pokladny ještě vydržet. Za chvíli skončí kino, zavřou se hospody a ona by mohla od pozdních příchozích ještě nějakou tu korunu vybrat.

Ze schodů galérky náhle seběhly dvě bizarní postavy. Jedna vysoká a hřmotná, druhá jako trpaslík. Nahlížely do sálu i na záchody a pak se jí ptaly. Popis přesně odpovídal na kluka, kterého před pár okamžiky strkal Johnny ven ze dveří. Janičku vůbec nenapadlo, co může svou pravdivou odpovědí Johnymu způsobit a proto mu ani neposlala ze sálu žádnou posilu. Ti dva v maskáčích rychle vyběhli do noci.

Pohodlně se usadila na židli, poslouchala muziku a najednou sebou trhla. Ve dveřích sokolovny stál muž tak podobný hrdinům jejích oblíbených románů. Když se na ni usmál a místo pozdravu zamával, vyběhla mu vstříc. Ani ve snu by se byla nenadála, že se tu objeví právě on.

Do náruče si však nepadli. Ing. Materna ji obřadně podal ruku a představil svého kamaráda: “Roman Vít, kytarista skupiny Cardinals.“

Janičce připadalo jméno povědomé, ale hoch v brejličkách příliš nevnímala. Ona tu přece má svého Jaromíra! Až z Prahy sem kvůli ní přijel.

Stále se nemohla z toho nenadálého štěstí vzpamatovat. Kalila ji však starost, kde asi budou spát. Domů je za žádnou cenu vzít nemůže, a kam je tady posadí? V sále neviděla jedinou volnou židli. Nakonec se rozhodla požádat Albína. Taková návštěva si přece zaslouží výjimečný stůl, a ty se nacházejí za kapelou na jevišti. U nich smějí sedět jen vyvolení.

Vít s Maternou se za ní prodírali mezi zmítajícími se tanečnicemi a v rachotu decibelů na sebe museli křičet.

„Tak co, vezmeš si Janičku na starost? Říkal jsem ti, že to není žádná šeredka!“

„O holku nejde, ta by ušla, ale kapela je příšerná. Co to je za hudlaře? To je muzika na infarkt!“ volal Vít, aby ho Materna slyšel, a slyšel ho i zrzavý kluk v tričku s kruhy a chytil vzápětí Romana Víta za košili.

„Cos to řek? Cos řek vo týhle kapele? Že sou to hudlaři?“

Materna našťestí popadl kamaráda a duchapřítomně s ním zmizel v tanečním chumlu. Janičku ztratili z dohledu. Naštěstí se vymotali z houfu tanečnicků přímo před vchodem do sklepa a instinktivně zamířili k výčepu.

9

Saša ležela za jasmínovými keři, hleděla na hvězdy a představovala si, jak mohou zářit v Antibes nebo alespoň ve Splitu. Vztek ji už přešel, ale ne touha. O to víc ji vadila Tomova úporná, doposud však marná snaha.

„Přestaň!“ řekla rezolutně a chtěla ho odstrčit.

Tom neposlechl. Znovu se přísál k jejím rtům, jazykem jí vnikl do úst a rukou mačkal ňadro, až to bolelo, ale v sobě nevykřesal nic, co by mohlo vést k jejich spojení, jen v něm vzrůstal pocit zděšení a potupy. Něco takového se mu v životě nestalo. Znovu se všemožně pokoušel vzrušit a Saša jeho horečné úsilí ještě strpěla. Třeba se mu to konečně povede a ona prožije úžasnou chvíličku, po níž neustále prahne, až si někdy je tou posedlostí sexem sama sobě odporná.

Znovu k sobě Toma přitiskla a ze zvyku chtěla prsty vniknout do hustých kučeravých vlasů, ale nenahmátla nic, než heboučké chmýří, a tak začala po té ochmýřené lebce přejíždět dlaní, a bylo to zvláštní, až dětsky roztomilé a cosi ji ponoukalo, aby se polohlasně začala smát.

Zatímco oni dva za keři v parku zápasili pouze v milostném ringu, u sokolovny se konal souboj daleko lítější.

Johny na ty tři grázly v maskáčích nestačil. Síly mu docházely, pěsti mýjely cíl a oni, rozestoupení do trojúhelníku, se pravidelně střídali ve výpadech. Už je nedokázal kontrolovat a věděl, že téhle trojdílné mlátičce nemůže dlouho vzdorovat.

„Srabi!“ zařval do noci, „Tři na jednoho, srabi!“ Nikdo však na pomoc nepřicházel. Odpovídal mu jen rytmický hluk vycházející ze sokolovny a zlověstné dunění občas falešných basů.

Ten nejvyšší se k němu přibližoval a Johne utéct nemohl, ani nechtěl, pouze hodlal zaujmout vhodnější postavení, jenže nepředpokládal, že ten maličký mu za zády nasadí stoličku. Johnny přes něj při ústupu přepadl, a už ho měli. Začali do jeho těla na zemi bušit pěstmi a ten mrňous kopal do boků, žeber i do ledvin.

Bušení náhle ustalo, ale bolest zůstala. Pokusil se zvednout na lokty, a alespoň slovy dokázat, že ještě není poražen, avšak vzápětí ucítil úder do temene hlavy, a místo hvězd na nebi uviděl roje jiskřiček před očima. A pak už ani ty ne.

Saša se nepřestávala smát. I když se teď smála spíš své neuspokojené lačnosti, své téměř chorobné nenasytosti, její smích zněl sarkasticky až krutě. A Tom si jej vyložil po svém. Hanbu za selhání mohl ještě unést. Někam by s ní zalezl, jako s tím neúspěchem na okresních přeborech, možná by chodil denně trénovat, měřil si délku dorůstajících vlasů, ale tenhle smích ho přímo odrovnal. Smetl jak pavučinu, ponížil až na dno. Ten hnusný, pohrdavý smích bude do smrti slyšet!

Místo slz mu do očí vstoupil hněv. Saša jeho výraz ve tmě nepostřehla, smála se dál, a když na tváři ucítila palčivý dotyk jeho dlaně, smích se jen prolnul v hlasitý a spíše překvapivý sten. Při každém dalším políčku byly steny silnější a delší a znenadání se začaly podobat vzrušivým výkřikům. Skoro vůbec nepocítovala bolest, spíše neznámou slast, která byla stále intenzivnější a něco se v jejím nitru začalo vzdouvat a blížít k vznícení, až to dosud neznámé vyvrcholení najednou přišlo. I Tom pochopil, že je to projev jakéhosi zvráceného uspokojení a už ji nedokázal uhodit. Chtěl se zvednout a utéct, ale její ruka ho znenadání uchopila a sevřela v místě nejcitlivějším, až zařval do noci šílenou, ale přirozenou chlapskou bolestí.

Marie právě nalévala do skleniček rum. Rum tu byl jediný chlapský nápoj a pil se vesele a o překot, jak předpokládal Kužela, vedoucí samoobsluhy, jinak předseda pořádkové a trestní komise v Městečku. Vezměte si ho celou bednu, radil zkušeně, nejhorší je, když na zábavě dojde pití, to já znám, pak mě budete ve dvě ráno tahat z postele, a přibalil ještě láhev vizovňaku, pro každý případ. Součet činil 3 445 korun, jež v tom okamžiku kapela The Devils dlužila.

Bačkorka požádal vedoucího skladu o káru a o hodinu volna a v pracovní době všechno odvezl do sklepa sokolovny. Tři sudy piva tam dopravili později. Pořadatelé věřili, že zisk ze zábavy bude vysoký. Albín už předem prokalkuloval, co všechno za utržené peníze kapela pořídí: mikrofony, reproduktory, výkonný zesilovač, Bačkorkovi troje paličky, možná zbude i na novou doprovodku.

Materna vstoupil do výčepu, a tentokrát to bylo překvapení oboustranné. Jemu se rozbušilo srdce a Marie přelila.

„Co nabízí váš noční podnik?“ Přinutil se k lhostejnému tónu a zároveň si přál, aby to znělo velkosvětsky.

„Rum,“ odpověděla Marie a okamžitě rozpoznala i to, co se snažil v hlase potlačit.

„Něco kvalitnějšího by nebylo?“

„Tuzemský rum,“ řekla Marie už zcela klidně.

„A dražšího?“

„Rum za zvýšenou cenu.“

„Dali bychom si koňak,“ řekl Materna s lehkým úsměvem, který mu slušel.

Marie vzala dvě skleničky, postavila je před oba návštěvníky a bez váhání otevřela láhev vizovňaku, kterou pak Kužela přibalil správně.

Materna se na ni usmál podruhé: „Chybí nám tu ještě jedna sklenička – pro tebe! A představil jí svého přítele.

Marie usoudila, že mezi ní a Jaromírem je vše v naprostém pořádku.

Janička s potěšením našla u stolů na jevišti i pár volných židlí. Jen se ještě chtěla dovolit Albína. Ten soustředěně dolad'oval kytaru, když ho vyrušila, a měl sto chutí se na ni obořit, ale její slova ho šokovala.

Jsou tu dva kluci z Prahy. Můj Jaromír a nějaký Roman Vít, říkal, že je kytarista od nějaký skupiny. Vid', že si můžou sednout tady ke stolu...“

„Cože? Roman Vít od Cardinals?“ vyděšeně zařval Albín, až to bylo přes mikrofon slyšet po celém sále:

Pár lidí si té slovní vsuvky všimlo, ale nepřikládali jí žádný konkrétní význam, zato následný Albínův hudební výkon se jim mohl zdát naráz křečovitý. Kytara už nezpívala a nevzrušovala uhrančivými tóny, zdála se jakoby zakřiknutá a těžko zvladatelná. V Albínově krku jakoby se utahovala smyčka. Chvillemi přestával i hrát. V uších mu pulsovalo jméno Roman Vít, i když stále nemohl uvěřit, že taková osobnost se může objevit právě tady, v Městečku, na jejich prvním vystoupení.

„Ještě jednu skleničku, prosím,“ řekl Materna, když se objevila Janička u výčepu a byl zvědav, jak Marie zareaguje.

Bez mrknutí oka vzala další sklínku, naplnila ji téměř plnou rumem a přistrčila ji před bývalou kamarádku. Ať holka ukáže, je-li po tátovi.

Janičce naskočila husí kůže. Pochopila, že bude muset celý ten obsah vypít a předem se otrásla odporem. Jenže co dělat, když pití poručil sám Jaromír. Přitukla si s ostatními, zavřela oči a naráz tu koňskou dávku rumu nechala protéci hrdlem. Zalapala po dechu, chvíli nevěděla, co se s ní děje, cítila strašné pálení v hrudi a v žaludku a z toho spalujícího pocitu začalo do celého těla proudit příjemné teplo, a zároveň jakési uvolnění, povzbuzení a lehkost. Zrak se jí pozvolna zostřoval a ona viděla Jaromíra, svou vysněnou lásku, jak znovu pozdvihuje skleničku proti její, ale ta už byla beznadějně prázdná. Naštěstí jí Marie nesobecky opět dolila, a na rumu nešetřila.

Materna pochopil, že tady dochází mezi oběma dívkami k jakési vnitřní bitvě, kterou se Marie rozhodla před ním vyhrát a zbavit se pomocí nadměrné dávky rumu své zdánlivé sokyně.

Janička, teď už bez odporu, znovu naráz vypila nalitý rum a rozzářila se štěstím. Má tu svého Jaromíra, který přijel jen za ní.

12

V biografu sedělo dvanáct lidí. Minimální počet diváků k uskutečnění filmového představení, jak předepisují směrnice. Promítal se sovětský film. Proto

si vedoucí kina poslat diváky domů netroufl. Do desáté řady si koupila lístek i dcera bolšána Plechého. Kdoví, zda nešla špehovat, zda se bude promítat. Jako vzorná svazačka jistě otci všechno donáší. Nač si zadělávat kvůli dvěma hodinám na zbytečný průšvih. Promítač naštěstí takovou kravinu sledovat nemusí.

Lenka se nemohla dočkat konce. Zvuk jako obvykle chropěl, pravá polovina plátna byla neostrá a zábly tu nohy. Mimoto dvakrát přerušili představení a rozsvítili v sále. Babička Kalábová hledala svého vnuka Jiříka mezi prázdnými sedačkami.

Na plátně se komsomolec Kolja rozhodl odjet s kolektivem zúrodňovat a sklízet celiny, přestože mu rodiče zajistili místo v moskevském výzkumném institutu. Kolja se rozhodne správně. Pochopí, kde je jeho místo.

I Lenka se musí rozhodnout. Jenže si nemůže dovolit to, co Kolja, odmítnout poslouchat rodiče, kteří ji stále k něčemu nutí a něco přikazují. Tady totiž před nimi není kam utéct. V téhle zemičce se nikdo neschová. Tady se nelze sbalit a odejít. I Jiříkův útek je předem marný. Babička ho tady v Městečku stejně nakonec vypátrá. Ať je kdekoli.

Dneska jí taťka po velkém kraválu přiměl vzít si zase kaliopky, když odmítla odpárat z krásných nových texasek tu americkou vlaječku. Už vlastně vůbec nechápe, co od ní otec žádá. V poslední době neustále vymáhá nějaké informace o Albínově kapele a Klubu mladých. Jak mu je Lenka může poskytnout, když ji mezi sebe nevzali? V Městečku jsou teď dvě organizace ČSM. A nikdo neví, která je ta pravá. Při tom Albín nežádal víc, než zkoušet s kapelou v klubu pracujících, který je tu přece pro všechny.

Lenka je z toho někdy zmatená. I ona by si přála nějakou klubovou místnost pro mladé. Stačilo by pár židlí a stolů, gramofon, nebo magneták. Při hudbě a svíčkách by se dalo přece krásně debatovat, nebo tančit.

Jenže, jak ji vysvětlil taťka. Mladí se nemohou nechávat bez dozoru. Za chvíli by se to všechno zvrhlo. Začal by se v přemíře konzumovat alkohol, možná i fetovat, a polykat nějaká ta svinstva, která se teď šíří mezi mládeží. Dnes se nic a nikdo nemůže nechat bez kontroly, jinak dojde k maléru, jak jí straší taťka, a ona dodnes nepochopila, k jakému maléru by mohlo dojít a on jí to dodnes nevysvětlil.

Film skončil, jak předpokládala. Ještě chvíli se loudala ulicemi, než našla odvahu zamířit k sokolovně. Zoufale si přála, aby už u pokladny nikdo nebyl. Samozřejmě nešlo o placení. Styděla se. Styděla se přijít na zábavu, kterou pořádají její kamarádi, a ona už k nim nepatří. A nemohla pochopit, jak a proč k tomu vlastně došlo.

Albín ohlásil přestávku. Jedna část návštěvníků zareagovala pískotem odmítavým, druhá souhlasným. Jsou přece i jiné radosti, než tanec. Komár chtěl zaskočit do výčepu pro další láhev rumu, ta první se na jevišti kamsi ztratila. Albín všechny muzikanty zadržel.

„Je tady Roman Vít!“ zvolal rozechvěle. „Zpěvák a kytarista skupiny Cardinals!“ vychrlil na nechápavě koukajícího Bačkorku. Musíme hrát jen perfektně nacvičený skladby, a nezrychlovat rytmus!“ úpěl rozrušený lídr Hron.

Jenže nacvičených skladeb bylo celkem osm a už je reprizovali dvakrát. A budou je muset hrát potřetí. Filip byl jako spolehlivý skaut poslán na výzvědy do výčepu.

Po sále se rozhlížel zbytečně. Už nedoufal, že by se tu Saša mohla objevit. S pocitem zklamání, zrady a čehosi nenalezeného, co od zábavy vskrytu očekával, se mezi dveřmi vklínil do hloučku návštěvníků a byl jimi postrkován a tažen dolů, do víru Pekla. Objevovaly se před ním rozjařené obličeje, mnohé se tvářily přátelsky, leckterá dívčí tvář pro něho nešetřila úsměvem, byl přece jedním z aktérů dnešního večera se snadno zapamatovatelným obličejem, jednou z hvězd místního hudebního nebe, ale dívčí zájem ho teď spíš dráždil, než uspokojoval.

Zastavil ho zrzavý kluk v tričku a vychrlil na něho spoustu slov obdivu, páchnoucích pivem: „Ste dobrý, ste fakt dobrý, ste třída, a tomu debilovi, s brejličkama, co vo vás prohlásil, že ste hudlaři, rozbiju hubu! Jen co ho najdu! Vás urážet nikdo nebude! To nedovolím!“

Filip se s námahou vymanil z jeho přízně a vůbec ho nehřálo vědomí, že už tu mají ctitele, kteří jsou kvůli nim ochotni vyprovokovat rvačku. Prodral se k okýnku, kde obsluhovala Marie.

„To jsou mí známí z Prahy, řekla nevzrušeně a vzájemně je s jistým taktem představila, jako kdyby to bylo na nějaké oficiální recepci.

Filip pohlédl na elegantního dlouhána v manšestrovém saku a s kravatou, kterou tu nikdo jiný neměl, a musel suverénně vyhlížejícího plejboje chtě mechtě zařadit do kasty, o níž věděl jen to, že existuje i v beztřídní socialistické společnosti. O to nevýrazněji vedle něho působil Roman Vít. Obyčejný kluk v džínách, s dlouhými vlasy. Lenonovské brejličky budily spíše důvěru než dojem odmítavé povýšenosti. I když vypadal, že je přístupný rozhovoru s kýmkoli, Filip se stále neodvažoval ho oslovit, a měl proto na sebe vztek. Připadal si jak venkovský balík.

Nastalo trapné mlčení, třebaže v okolním hluku nikterak nápadné.

„To je von, Hošno, to je von!“ Mlčící hlouček rozrazil zrzavý kluk a z půllitru, který držel v ruce, vystříklo pivo na Maternovy semišové mokasíny. „Já mu tu kušnu zmáčknu, seroutovi, za to , co vo vás prohlásil, mu srovnám ciferník,“ a cpal Filipovi půllitr, aby měl obě ruce volné.

Roman Vít pochopil, že je zle. Znal tyhle typy, ochotné bít se pro cokoli. A tady nebylo úniku. I veškeré vysvětlování by bylo zbytečné. Pohanil místní

kapelu, a to se neodpouští, nýbrž trestá. I atmosféra sklepa k tomu byla velmi nakloněna.

Filip si najednou uvědomil, že stačí jiskra, jediný neuvážený pohyb a hustý sklepní vzduch bude explodovat.

Kdosi zavrčel: to jsou ty dva frajeři z Prahy - a terč byl neomylně nastaven. Pražáci, co sem přijeli nad kapelou ohrnovat nos, to musejí bezpodmínečně schytat. Oni mohou kdykoli se jim zachce slyšet Matadors, Olympic, nebo Cardinals. Ale to ještě neznamená, že se naší skupině The Devils smějí smát!

Nesmál se nikdo, jenom Janička. Měla báječnou náladu a pocit, že hoří. Jaromír ji najednou připadal jako školák, kterého vyvolali k tabuli nepřipraveného. Tomu jeho vyjevenému až zděšenému výrazu se musela smát.

Vypadalo to hůř, než zle. Nejprve to odnesou oni dva pražáci, a pak se poperou všichni navzájem, jak bývá zvykem u venkovských tancovaček a jak to krásně a nezapomenutelně namaloval Josef Lada. Jenže z bigbeatové rvačky to asi žádný idylický obrázek nebude.

Začal kupodivu Roman Vít.

„Ano, řekl jsem, že jsou to hudlaři a nemůžu na tom nic změnit. Basák hraje falešně a bubeník neudrží rytmus. A že pocházím z Prahy, na to jsem hrdý. Tak začni! Třeba to přežiju!“ Ruce svěsil podél těla, umínil si, že jimi se bránit nebude. Nemohl riskovat pochroumání prstů, kloubů, nebo zápěstí. Zítra večer ho čeká vystoupení v Music fan klubu na Smíchově. Jen doufal, že to nebude na špitál. Kam ho ten pitomec Materna zase zatáhl?

- Tak už mu ji ubal, řekl někdo polohlasně a malý vicipa byl připraven. Jen mu stále vadil ten půllitr v ruce, který neměl kam odložit.

„Počkat,“ uslyšel náhle Filip sám sebe a zřejmě to další co pronesl, uslyšelo i celé Peklo, které bylo stále ve stavu nastražení.

„Tohle je Roman Vít, kytarista skupiny Cardinals a je tu naším hostem!“

Ticho bylo náhle ještě znatelnější. Dalo se zaslechnout jen šoupání nohou, jak mnozí vystupovali na špičky a nakláněli se přes ostatní, aby toho pražského frajera lépe viděli. Ti, kdo jeho jméno znali, byli ještě zvědavější. Kluk už nemohl otálet. Každým dalším okamžikem ztrácel podporu diváků a tedy i naději proslavit se tím, že ztrestá drzého cizince. Naštěstí ho napadla jiná taktika:

„To by moh říci každej, že je kytarista vod Cardinals. Dyž je to tak slavnej borec, ať se ukáže! Ať se tu předvede. Ať zahraje!“ A celé Peklo začalo opět mručet, tentokrát souhlasně. Už v tom nebyla zloba a krvežíznivost, nýbrž nenadálá zvědavost, co ten celkem nevýrazný pražák vlastně dovede.

Roman Vít si znatelně odfoukl a pohodil hlavou. Snad aby dostal vlasy z čela, snad znovunabytým sebevědomím.

„Proč bych nezahrál a nezaspíval, když kapela dovolí?“ A už cítil tu zázračnou moc muziky, která dovede překonat mnohé bariery mezi lidmi a vzpomněl si i na Johna Lenníma a na jeho mírovou filosofii, i na slova, která berou vážně mladí lidé na celém světě – make love, not war!

Kluk v tričku déle nečekal. Tady se už nemohl zviditelnit silou, ale naskytla se možná ještě sensačnější alternativa: vyběhnout nahoru do sálu a rozhlásit, že tady na zábavě, na jeho popud, zazpívá a zahraje Roman Vít, kytarista skupiny Cardinals.

Filip hleděl na Romana s překvapením a respektem. Imponovala mu jeho odvaha projevit svůj názor uprostřed nepřátelského davu, který ho mohl rozmáznout jak odporný hmyz. Nyní si ten dav podmaní. Zahraje a zazpívá a všichni účastníci zábavy mu budou rázem ležet u nohou. Obvyklá absurdita tohoto světa. Jenže mnohdy se to děje obráceně, jako se to málem stalo tady, a Mesiáše zlynčují.

„Tak si pojďme připít!“ navrhl najednou v jakémsi uvolněném sebevědomí Filip: „Na muziku, na Prahu i na Městečko!“

A v celém Pekle hned všichni ochotně zvedali skleničky a püllitry a mnozí chvátili si se slavným muzikantem přitůknout a opět to tu začalo hučet jako v úle a Janička se první začala znovu hlasitě smát.

14

Lenka nakoukla do osvětleného vestibulu. Byl prázdný. I ztemnělý sál se zdál podezřele tichý. U mikrofonu na pódiu stál kluk s kytarou, a nebyl to Albín. Měl lennonovské brejličky, rozhalenou džínovou košili a právě začal zpívat.

„*Yesterday, all my Troubeles semd so far away..*“ zpíval Roman Vít s dobře odposlouchaným přízvukem a citem pro melodii, s níž se dá mazlit jako s nesobeckou milenkou.

Albínovi přejel po zádech mráz. Něco takového umějí složit jen Beatles. Šamani, kouzelníci, mágové. Každé písničce dovedou vdechnout zářivě barevnou, někdy až nesmrtelnou duši. Albín zbožňuje Beatles, zná téměř všechny jejich skladby, mnohé dovede vybrnkat na kytaře a chtěl by je hrát i jiným, ale neví jak, nedokáže, aby to znělo jako od Beatles. Tenhle kluk je hraje. Po svém. Způsobem, jaký Albín dosud neslyšel. A je to nádherné, fascinující. Takhle by chtěl pojímat muziku i on.

Roman Vít mění snad po každém taktu prstoklad. Aniž se podívá na hmatník, vyluzuje souzvuky v kytarových příručkách nezaznamenané. Vynalézavě proplétá hluboké tóny s vysokými a místy dokonce v protikladu s melodií, kterou zpívá. Úžasné, poučné, skličující. Albín teď sám sebe vidí jako břídila, nedorostlého samouka a příštípkaře, který si o sobě příliš myslel, a najednou čumí. Jak má znovu vystoupit na podium a hrát, třeba vlastní skladbu

Letní křídla, kterou dlouho tajně nacvičoval, když to bude jen nevynalézavé střídání akordů a vybrnkávání jednoduchých souzvuků? Vždyť se mu ten borec musí vysmát!

Opět se ozval žaludek, Albín ucítil v ústech hořkou chuť žluče a intenzivní pocit zvracení ho vyhnal ze sálu.

Filip seděl na jevišti a hleděl do setmělého prostoru. Mnohé dvojice při té písni tančily, jiné se přímo na sále objímaly. Netančící chlapci přistoupili až k jevištní rampě, ostatní zůstali u stolů nebo se opírali o sloupy galerie a zasněně kouřili. Všichni poslouchali.

Vedle vysokého Materny stála Marie a ve tváři měla výraz, který i ve tmě musel být čitelný. A drželi se za ruce. Jenže Filip nic z toho nevnímal, tudíž nepochopil. S neuvěřitelnou tvrdošíjností pátral po svatém obrázku tohoto léta, po tváři, k níž denně, obzvláště před spaním, upínal svou touhu, než ho o ty zoufale krásné představy připravil neklidný spánek.

Yesterday, love was such an easy game to play.... Zpíval Roman Vít, muzikant se dvěma ročníky konzervatoře, který klasiku pověsil na hřebík.

Filip věděl, co znamená Yesterday. Léto už překročilo svůj zenit, noří se do chladné vody rybníků, odchází do studených nocí. S koncem prázdnin se nezadržitelně přibližují i rozchody a loučení. V Městečku brzy zavládne podzimní letargie a pak přijde nekonečná zima. Co potom? Zalézt pod dušnu a prospat ji? A pak vzhlížet k příštímu létu? Co když opět přinese jen zklamání? Proto si teď nesmírně přál, aby se ještě něco událo, něco krásného a nezapomenutelného, co pomůže přežít vleklý čas dešťů a plískanic, mrazů a chumelenic, bezútěšná temná rána, nekonečné ponuré večery a zoufalé čekání na jaro.

Píseň se blíží k závěru, jako by mizela v dálce, a zázrak, ve který Filip doufá, nepřináší.

Ozval se potlesk, ne pískot jako při ovacích Albínově skupině. To dokazovalo, že píseň v nich kromě krásy vyvolala pocit štěstí a radosti, že jsou tady, že tu jsou se svými milými a kamarády, že budou mít o čem hovořit, na co vzpomínat, a to přece není tak málo.

„Albíne!“ zvolala Lenka ve vestibulu. Zdál se jí strašně bledý a měla dojem, že je opilý. Na podiu se po něm už sháněli.

Roman vrátil Filipovi španělku a potěžkal Albínovo monstrum, trochu se nad ním pousmál, ale vzápětí zvažněl, každý nemůže mít hned Fensdera za patnáct tisícovek. Tenhle kluk si musel kytaru sám vyrobit, aby mohl hrát v kapele, a Roman se proto rozhodl udělat mu radost a tou kytarou nepohrdnout. Navlékl řemen přes hlavu a ucítil váhu, při níž rameno toho kluka muselo být za celou noc odřeno do krve. Pražce byly příliš vysoké a struny tvrdé. Jak na to může vůbec hrát?

„Zkuste se chytit v B dur, dáme improvizované blues!“

„Proč nehraješ?“ zeptala se Lenka, když kapela spustila.

„Neumím to!“ odsekl Albín, a myslel to vážně. Proti tomu klukovi je ubohý šumař. A tuší proč. Doposud si byl sám sebou nadmíru jist, protože tu

není nikdo, s kým by se mohl porovnávat. Ani v Římově nemá konkurenci, to věděl bezpečně. A teď najednou pochopil, že to, co dovede, je jen zlomek možností, které kytara nabízí. Ještě se musí hodně učit. Vlastně se musí teprve začít učit.

„Ty že neumíš hrát!?“ podivila se Lenka.

Přece to slyšíš! Málem mu přeskočil hlas, když právě uslyšel vybrnkávat muzikantovo sólo. Pak jenom bezmocně ukázal rukou k jevišti.

„Ale to prý je profík!“

„A co má bejt?“

„Takhle to přece nemůžeš brát, Albíne. Ty profík nejsi, a ani nemusíš být. Nemusíš umět to, co on. Stačí, že hraješ tak, jak dovedeš. Nám to stačí! Důležité je, že hraješ pro nás a že nám se to líbí.“ Albín se jen pohrdavě uchechtl.

„Co by tu v Městečku bylo, kdybys byl nezaložil kapelu? Co by teď všichni dělali, všichni, kteří přišli dneska na to vaše vystoupení?! Kdyby tu nehrála tvoje kapela, nebylo bu tu vůbec nic. Ani tenhle Paganini by se tu nemoh předvádět!“

„Myslíš?“ pochybovačně se zeptal Albín a vzápětí se málem rozčílil, když uslyšel, jak Bačkorka vypadl z rytmu. Najednou pochopil, že na téhle kapele mu opravdu záleží a že je to vlastně jeho kapela.

„On se tu jenom objevil, všechny oslní, a zase zmizí. Ty tu ale budeš hrát dál a za čas budeš taky tak dobrý, uvidíš! I když to bych si moc nepřála...“

„Proč?“ naježil se Albín.

Protože ani ty tu pak nevydržíš. Získají tě jiní, přemluví tě, odlákají, a tady v Městečku zase nebude nic.“

Albín pokýval chlavou. Měla pravdu. Jenže byl rozhodnut své Městečko nikdy nezradit, a málem to teď Lence odpřísahal. Když se na ni pozorně zadíval, i v těch strašáckých kaliopkách se mu docela líbila.

„Vid', že tu můžu s vámi zůstat?“ zeptala se skoro bojácně.

„Proč bys nemohla?“

„Protože k vám nepatřím.“

„K nám patří všichni, kteří chtějí!“

„Tak vám můžu i pomáhat?“

„Klidně, třeba u výčepu,“ odpověděl teď už trochu roztržitě, protože to Bačkorka za bubny zase zvorál. Rozběhl se na jeviště, popadl tamburínu, kterou onehdy zapomněli vrátit v klubu do skříně, naklonil se k mikrofonu, když právě začínal refrén a perfektně chytil druhý hlas.

Roman na něho pochvalně mrkl, a tak tu píseň dozpívali společně.

„A teď jim šoupnem klasickéj rokec, navrhl Pražák, zatímco sál pochvalně bouřil. „Škoda jen, že nemáte ságo,“ zalitoval.

Albín se tajemně pousmál, a když dospěli k místu, kde mělo zaznít saxofonové sólo, přistoupil k mikrofonu s hřebenem obaleným toaletním papírem. Roman Vít nevěřil svým uším. Tak skvělou improvizaci, a ještě k tomu na hřeben, už dlouho neslyšel. V tomhle místním samoukovi dřímá opravdový talent.

Bláznivému rytmu napomohl i Petr. Zhasnul hlavní světla v sále, z rampy obrátil bodový reflektor do publika a začal šermovat ve zmítajícím se davu. Jak jím tak projížděl po hopsajících postavičkách, zaujal ho jeden pár. Tahle dvojice rokenrol ovládala. Zejména dívka hýřila nápaditými figurami.

Bodejť ne, ušklíbl se Petr. Nadarmo nechodila k madame Hortenzii, do vinohradské baletní školy!

Na parketu sokolovny tančila Saša Jánská.

15

Janičku nechali obsluhovat ve výčepu. Jenže ta už viděla všechno jako v mlze. Někdo vzal láhev rumu, naléval za ni, ona si jen přitukávala a usmívala se. Bylo jí divné, že stále nepřichází Jaromír, ale věřila, že se co nevidět objeví, vždyť přijel kvůli ní!

Místo Jaromíra přišla Lenka a v ruce držela pokladničku, kterou ona zapoměla ve vestibulu. Co tu ta žirafa pohledává, nasupila se Janička, kdo ji sem poslal, ale pak opovržlivě pohodila hlavou a šla hledat svého Jaromíra. Nějaký kluk ji popadl za ruku a táhl do sálu, kde se všechno na parketu hemžilo a míhalo, a ona svého Jaromíra v tom příšeří a zmatku pořád nemohla objevit.

Uprostřed sálu, zachycena kuželem světla, vířila Saša Jánská. Při divokých piruetách se jí vlasy rozlétávaly do vějíře a při protisměrných otočkách bičovaly obličej. Vrhala se do partnerovy náruče, vzápětí se z ní vymrštila a nebyt vzájemně zaklesnutých prstů, jistě by mu ulétla pryč. Prázdný prostor, jenž se kolem nich bezděčně vytvořil, jakoby naznačoval, že tu všichni uznávají její taneční suverenitu protože takhle tu rokenrol ještě nikdo netančil. A Saša si toho byla vědoma. Podávala tu přece špičkový umělecký výkon. A náramně se při tom bavila. Se škodolibou radostí ukazovala venkovským buranům a husopaskám, co je to vlastně tanec. Nadarmo se nedřela osm let v baletu. Jenže, co z toho, když takhle si může zatancovat jen občas. Ani v poloilegálních pražských rokenrolových doupatech, kde zpívá Miki Volek a Pavel Sedláček, jež ona občas, bez vědomí rodičů tajně navštěvuje, si nemůže dovolit, co by chtěla. A její představy jsou zcela konkrétní. Exkluzivní noční podnik, v němž by

tančila profesionálně, v němž by předváděla choreograficky perfektní, a při tom navýsost dráždivou show, za jásotu mužů, kteří by šileli nad pohyby jejího dokonalého těla.

Praha je pro něco takového nedorostlá. To, co tancují holky v Tatranbaru, je zvětralá sodovka. Socialistická morálka nedovoluje ani temperamentní pohyb, ani potěšení z krásy ženského těla. Je to zkostnatělý režim, který neumožňuje prostě nic, aby mu nic neublížilo. O to se vlastně stará i její papínek na ministerstvu vnitra. Když si ona spočítá, kolik let si její tělo ještě uchová krásu, a svěžest, přeje si být okamžitě jinde. Třeba v Paříži, ale raději v New Yorku, a nejraději přímo v Las Vegas, i když ví, že je to jenom pošetilý sen. Ale nemusel by to být jen sen. Nabídka Alího Abú stále platí. Je tu ovšem ta nepříjemná podmínka, která všechno zpochybňuje. Přece se neprovdá za žárlivého Araba, a už vůbec netouží po nějakém harému, do kterého by ji zavřel. To by spadla z bláta přímo do bažiny. Ledaže by na Alího vyžrála. On ji převezme přes hranice, ona převezme jeho. Vrhout se do takového dobrodružství by ale bylo totálně šílené. Nehledě na papínkovy hvězdy. Ty by mu vzápětí soudruzi všechny strhali.

Filip stál na pódiu, hrál a nespouštěl oči ze Saši. Každý její pohyb ho uchvacoval, a zároveň skličoval. To krásné, vzrušující stvoření, které teď s ďábelskou nezkrotností tančí uprostřed sálu, si nemůže nikdo udržet. I on tušil, že Sašu ztratí, že ji vlastně ani nebude nikdy mít, protože nelze uchopit vítr, natož uragán. Ale pořád ještě doufal, a proto žárlil. Jeho dychtivá láska ještě nedospěla do stadia zklamání a opravdové bolesti.

Nedaleko Saši Jánské tančil Jaromír s Marií. Nehýřili rokenrolovými figurami, s jakousi nenápadnou důstojností vlastně jen přešlapovali na místě a se zalíbením na sebe hleděli. Oba věděli totéž, ani si nemuseli nic říkat. Jeden druhému se navzájem líbili. Tento fakt určí i směr jejich pozdějších úvah. Budou to kalkulace střízlivé a zahrnou vše, co se na jisté úrovni a v určitých kruzích žádá. Už teď se ale rýsují předpoklady, že i tak významnou životní transakci oba zvládnou.

16

Janička moc dlouho netančila, dalo-li se vůbec mluvit o tanci. Kluk jí smýkal a pohazoval jako hadrovou loutkou, stěží udržovala rovnováhu a tak

nebylo divu, že se mu najednou vysmekla a bez opory a bez orientace narážela sama do tančících dvojic aniž věděla, kam se potácí. Strašně se potřebovala nadechnout, pomalu a zhluboka. Nějakým zvláštním smyslem mířila ke dveřím a najednou se ocitla v prázdném vestibulu.

Bylo jí divné, že je tu tolik volného místa, a ta prázdnota ji najednou začala děsit. Mžikala očima, až se jí podařilo zaostřit na vchod. Měla pocit že mezi nezřetelnými siluetami právě přicházejícími z venku vidí svého rozesmátého otce s několika pány.

„Janička!“ To je přece naše Janička! Podívejte se na ni, neříkal jsem vám, jaká je to fešanda?“

Trochu se vzpamatovala. Otcův hlas poznala bezpečně, ale stále ještě se jí nedostávalo opory, neměla se čeho zachytit. Stála toporně rozkročena, zvedla bradu a zařala zuby, aby se nějak zbavila toho vytrvalého točení hlavy.

„To je panečku holka, jen se na ní podívejte!“

Pánové se dívali a viděli politou bílou halenku a zmačkanou krátkou sukýnku, celá ta pěkná dívčí postava vyhlížela zplihle a zmuchlaně jako pouliční šlapka nad ránem.

„Ta-ti,“ škytla Janička a pozvolna si začala uvědomovat, jaké následky tu může mít přítomnost jejího otce. Sem nemůžeš!“

„A proč ne?“

„Ty jsi jistě opilej. Ty jsi určitě opilej!“

„Já že sem opilej? Já? Copak já jsem byl někdy opilej? No, řekněte kamarádi!“

Kamarádi se začali chechtat a jejich zarostlé, rozšklebené tváře se před jejíma očima hrůzně zvětšovaly.

„Že je jako obrázek, kamarádi! Jen si jí prohlídněte!“ Malinko Janičku odstrčil, aby se mohli podívat, a ona klopýtla, ale naštěstí neupadla, páni souhlasně mručeli a pokyvovali hlavami, všechny mladý holky jsou hezký, zvláště tou dobou, kdy se zavírají hospody.

Z hloučku vystoupil pan Melichárek: „Ty si opravdu jablíčko k nakousnutí, ňam, ňam!“ Vzal ji za zápěstí a snažil se jí políbit ruku, dokud ho ostatní nezatáhli zpět mezi sebe, aby zase nedošlo k nějakému incidentu.

„Janičko, zaved' nás k výčepu,“ žádal otec. „Dáme si skleničku, i ty si s námi dáš skleničku!“

„Ne!“ vykřikla Janička v náhlém děsu, protože si vzpomněla na Jaromíra. Nemohla dovolit, aby poznal jejího otce takhle opilého. Nemohla to dovolit ani později. Nemohla to dovolit nikdy. Styděla se za něho, a proto ho teď musela stůj co stůj zadržet. Najednou se jí ale udělalo špatně, všechno se s ní zatočilo, nohy jí povolily a ona celou svou vahou padla otci do náruče.

Otec, zkušený hospodský harcovník, rychle poznal, jak to s tou holkou vlastně je a pomalu ji vyvedl na vzduch. Ti, kteří sem přišli s ním, sledovali, jak oba šňerují ulici, než nabrali správný směr k domovu. Pak se rozesmáli. Jen Melichárek dodal zklamaně: Tyhle mladý po nás vůbec nejsou, nic nevydrží! Tak si pudem dát panáka!“

Johnny otevřel oči. Hvězdy viděl rozmazaně, nemohl z nich vyčíst, co ho čeká, i kdyby to býval dovedl. A to bylo pro jeho nejbližší budoucnost zlé. S námahou se pozvedl na lokty, bolestně hekl, ale nikoho nezahlédl. Ti tři byli pryč. Možná se vrátili na galérku znovu rozbíjet püllitry. Kde jen se ten nadřžený Tom fláká?

Johnny si připadal jak obilný klas prošlý kombajnem. Zbyl jen pocit tisíců skřítků kovaříků, bušících v lebce. Instinktivně se vydal ke studni za sokolovnou. Tam, na betonové skruži, se cosi běhalo. Jako nachýlená silueta mramorového anděla na pomníku paní Rovenské, kolem kterého chodí zalévat tátův hrob.

Anděl se polekaně napřímil, vstal, zdálo se jako by chtěl uletět, ale neměl křídla, a proto jen bezradně ustupoval do tmy.

„Počkej, anděli, zapumpuj mi, zahučel Johnny a vyplivl chuchvalec krve.

Anděl se zastavil, váhal. Johnny doklopýtal k pumpě, objal studený kov a sklonil hlavu, v níž kladívka vystřídaly pronikavé jehličky. Tmu prořízl skřípavý zvuk. Voda vyšpláchla z trubky přímo na zátylek. Byla ledová, ale příjemná a úspěšně odplavovala jehličky i kladívka. Nakonec spláchna nepříjemně nasládlou chuť v ústech. Tělo probudila k plnému vědomí.

„Dík, anděli,“ řekl vděčně a rukou se opřel o studnu.

„Co se vám stalo? Ozvala se dívka v přiléhavých bílých šatech. Jste samá krev!“

„Toho si nevšímej a běž, už si mi pomohla dost!“

Anděl neodešel. Odněkud vytáhl kapesníček, znovu zapumpoval a pak mu lehkými, laskavými pohyby začal otírat tvář.

„Odkud si?“ zeptal se Johnny.

„Z Potočný,“ špitla dívka.

Johnny se na ni poprvé soustředěně zahleděl. I tvář měla hebkou jako anděl. „S kým tu si?“

„Už s nikým.“

Johnny pochopil, že je to jedna z těch, které na zábavě místo lásky najdou jen zklamání. Nechtěl znát její příběh, jenže ona začala sama. Jak ji sem přivezl krásným zeleným autem, a teď v něm veze jinou, takovou zrzku namyšlenou, co tancuje jako divoženka – nějakou fíflenu z Prahy. Do toho jeho nablýskaného auta už v životě nesedne, a začala natahovat.

„Asi bys chtěla domů,“ vyslovil nahlas Tom, co mu přišlo na mysl, a ona přikývla.

„Jenže do Potočný je to nejmíň dvanáct kiláků!“

Přikývla a posmrkovala dál.

„Nebřeč! Odvezu tě!“ rozhodl se Johnny.

U babičky v kolně přece stojí perfektně opravený a vyleštěný dvousedadlový pionýr. Co na tom, že Johnny nemá ještě řidičský průkaz.

Taxikář Vorláb splnil slovo. Za strop s hvězdicí, nad kterým užasl, k němu přidal i náhradní díly. Teď tu velkoplošnou stropní intarzii předvádí všem svým známým. Johnny má dvě další objednávky. Jeden takový strop žádá řezník Cincibuch do chalupy na Žďársku, druhý chce mít pumpař Gazda ve statku někde na Šumavě. Johnny by se mohl okamžitě vykašlat na práci v dřevopodniku a z podobných melouchů být zakrátko milionářem jako ti, kteří mu ony objednávky dávají. Jeho by ale za takové podnikání brzo zašili. Kdyby přestal chodit do práce, hned by se přihnali esembáci. A kdyby ho nenašli doma, vyhlásí po něm celostátní pátrání. V tomhle státě se nikdo nikam zašít nemůže. Dřív nebo později každého najdou a strčí do krymu. Takže od příštího týdne musí zase vstávat na pátou a denně dojíždět přecpaným autobusem hodinu tam a hodinu zpátky. Až si udělá papíry, bude moct alespoň v létě jezdit na pionýru!

Ještě zapumpuj!“ poprosil anděla a rozhodl se to risknout. Oněch pár kilometrů holku odveze i bez řidičáku. Ten si bude muset udělat, aby matka nevěděla. Postaví ji před hotovou věc. Snad tím zlomí její předpojatou úzkost, že se mu něco stane. Proč by se právě on měl nabourat, nebo dokonce zabít, jako jeho táta?

Johnny dlouho a žíznivě pil a pumpa výstražně skřípěla do noci.

18

Tom uslyšel ve tmě nějaké hlasy a rychle seběhl ze šterkové cestičky plovárny po stráni k rybníku. Nechtěl nikoho potkat. Nesměl nikoho potkat. S takovou potupou nemůže mezi lidi. S takovou hanbou se nedá žít. Už ani není proč. Neuspokojil ženu, a to nelze vymazat z paměti. To neleze odpustit ani sobě. Do konce života se bude za to stydět. Do konce života! Což ale nemusí trvat dlouho. Jen se ještě rozloučí se vším. Alespoň tady, na plovárně, kde prožil mnohé hezké chvíle.

Vylezl na skokanskou věž. Měsíc shlížel do mlčící hladiny a jeho odlesk byl chmurný, netečný a studený. Souhlasil s Tomovým rozhodnutím: udělám to. Udělám! Dnes, hned teď. Ale do vody neskočil. Věděl, že je dobrý plavec. Utopit se, by nezvládl.

Dřevěná prkna ochozu pod jeho kroky zlověstně duněla, na betonových schodech zaskřípal písek. U dřevěných kabin se v měsíčním svitu cosi zablýsklo. Sebral ten střípek zrcátka a utvrdil se v přesvědčení, že osudu nelze uhýbat.

Když se předevcírem po svačině probudil a uviděl kolem sebe smotky ostříhaných vlasů, bezděčně si sáhl na hlavu. Zařval vzteky a zoufalstvím. Pak se rozběhl pro železnou tyč na otloukání míchačky.

„Teď si jak melounek,“ křičel za ním Zoula, kdežto Drápal běžel pro lidi, aby zabránili vraždě. Nemusel. Zoulovi se Tom pomstí jinak. Všem se pomstí. I Saše, i fotrovi, který se doma moh potřhat smíchy: „Pustili tě z cizinecký legie?“ hulákal, protože právě přišel z hospody notně namazaný.

Já jim ukážu! Všem. Nikoho nebudu litovat. Ani sebe. Ani námahy a dřiny, co mě stála ta pitomá činka. Proč jsem se s ní celý měsíce rval, když na přeborech se potvora nenechala zvednout?! A to jsem chtěl překonat rekord! Dorostenecký rekord okresu. Chtěl jsem bejt slavném. A moh sem! Noviny by psaly - rekordman Tomáš Berka z Městečka! Kdybych se nepřežíral. Všechno to způsobily ty dvě kila navíc, který už se nedaly shodit.

Zavinila to Saša. Ta všechno zmařila. Měl jsem dobrou formu, dokud nezačala chodit do posilovny a nechtěla každéj den uspokojovat. Moh jsem si udržet váhu a závodit ve svý třídě. Jenže mě pokaždý utahala k smrti a já pak musel doma vyžrat ledničku. Ve vyšší kategorii se už vyhrát nedalo. Tam byli jinší borci. Višňovský, Kutej, Zachara. Zvednout základ až na třetí pokus je srabárna. Jenže v nižší váze by to byl rekord. Všichni by pak mohli mý jméno číst v novinách. I Saša, i fotr, i Zoula. Krajskej přebor proběhne beze mne. Žádná holka si už nesáhne na mý svaly. Stejně by to k ničemu nebylo. Měl bych to napsaný na čele. Břídil a impotent, neschopnej ženskou uspokojit.

Usedl na kámen u plovárenského ohniště a představoval si, jak ho tu objeví, jak je to všechny zděsí a zarmoutí. I Saša jistě uroní slzičku, až si vzpomene, jak to s ním bylo nádherný, a bude litovat, že se mu naposledy tak odporně smála! A Zoulu musí jeho smrt navěky pronásledovat, jinak by to, co udělá, nemělo smysl. Toma jen mrzí, že ho najdou ostříhaného, lysého jak holátko a pohled na svou mrtvolu nevidel nijak vznešeně.

I tak to provedl. Střípkem zrcátka, který na cestičce našel. Jediným tahem nad levým zápěstím. Krev se vyřinula a bolest skoro necítil. Položil ruku na kámen, který byl ještě teplý a začal si představovat, jak vzpírá těch vysněných 90 kilogramů v tahu a 112,5 v nadhozu. Činka šla tentokrát nad hlavu sama a byla stále lehčí a lehčí.

19

Rockenrolová smršť skončila. Na parketu byl vousáč s krásnými bílými zuby suverén. Výkonný, vynalézavý i přizpůsobivý. O to víc teď Sašu zajímalo, zda takový bude i později a jinde.

Přistoupili k zelenému automobilu, který mezi zaparkovanými škodovkami vypadal jako manekýn. „Renault šestnáctka,“ pochlubil se vousáč, jenže tím na ni dojem neudělal, ona už seděla v exkluzivnějších vozech. Motor chytil až napodruhé. „Kam pojedeme?“ zeptal se, když dovedně vymanévroval z řady aut.

Pokrčila rameny. Bylo jí to jedno. Oba věděli, že spolu nejsou na výletě. „Jed' pomalu a přitlum světla,“ požádala, když se vyřítili za město na krásný, čerstvě natažený asfaltový koberec.

Pohlédl na ni úkosem a poslechl nerad. Představoval si, jak krásně by kvílely pneumatiky v zatáčkách. Pak váhavě položil ruku na její koleno.

Dojeli na nějaký kopec, k vyhlídce s lavičkou. Ona vystoupila, usedla na lavičku a hleděla do noci. On upravoval sedadla v autě.

Protějším údolím, nad nímž svítil měsíc, se táhla stříbromodrá mlha. Dalo by se v ní bezpečně zmizet, napadlo Sašu. A možná by jí šlo i projít jako očištěm, objevit se někde úplně jinde, v jiném světě, a začít znovu, od začátku, jinak, bez chyb a omylů.

Své chyby a omyly však Saša nepocituje jako vinu, neodsuzuje se pro ně, ani je nepovažuje za cosi nemorálního. Nad morálkou se může leda ušklibnout. Morálku obyčejně hlásají ti největší pokrytci, papírka nevyjímaje. Pro ni je vrcholem nemorálnosti, že ji v tomhle státě drží jako zvíře v kleci, a stále jí namlouvají, že vlastně žádná klec neexistuje, přesto že ona ji cítí a všude do ní naráží. Uvažuje, zda by našla odvahu vstoupit do té mlhy. Prolomit klec, utéct z ní. Kdyby ovšem měla jistotu, že na druhé straně je něco lepšího, poctivějšího, opravdu vzrušujícího, co by za to riziko stálo.

Vousáč stále ještě nebyl hotov s lůžkovou úpravou sedadel. Už to trvalo nějak dlouho. V takovém autě prý lze spolehlivě ukrýt člověka. To jí Ali několikrát naznačil. Diplomatičké vozy se prakticky nekontrolují. Možná se ani kontrolovat nesmějí. Alí jezdí mercedesem do Vídně každých čtrnáct dní, na hranicích ho už jistě znají.

Vousáčovi se konečně podařilo sedadla rozložit. Saša jen doufala, že na nich bude obratnější. Byl. Nepředvedl sice nic špičkového, ale zaplat' bůh, uspokojil.

Zpátky jel rychle, s neztlumenými světly, jako by musel ještě něco stihnout. Nebo ho tíží svědomí. Případně obojí, usoudila Saša. Tohle byl zřejmě neplánovaný akt, který spolu absolvovali. Teď jel neurvale. Vozy, které míjeli v protisměru, bojácně uhýbaly až k nebezpečné krajnici. Blížilo se k nim jediné mihotavé světlo, jako bludička přivádějící neštěstí. Byl to pionýr Johnyho Šůny. Za ním seděla dívka, anděl, jež právě tímhle protijedoucím autem přijela s vousáčem do Městečka na zábavu.

20

Johny vytlačil pionýra z vrátek. Babička se na zápraží neobjevila. Nespavost asi opět zahнала čajem ze svých milovaných bylinek. Pořád si vaří nějaké lektvary. Když je vypije, tak si zpívá. Někdy tvrdí, že se po nich vznáší.

Přesto si Johny netroufl nastartovat pionýra pod jejími okny. Tlačil jej o ulici dál. Dívka šla dva kroky za ním. Tak ji začal vyprávět o babičce.

Moje bábrlinka vůbec nevěří doktorům. Chodí sbírat bylinky v pravý poledne nebo při měsíčku a suší je na půdě. Občas tam po žebříku vylezu, sednu si na trám, zavřu oči a jen tak nasávám vůně. Z některých se točí hlava. Někdy si myslím, že ty byliny, co naše babka užívá, jsou opravdické drogy. Proto je tak čiperná. Zkusila jsi už někdy drogu?

Dívka ve tmě zavrtěla hlavou. O drogách dosud s nikým ani nemluvila. Uvažovala, má-li za cizího kluka usednout na motorku, ale ten, se kterým přijela, byl také cizí. Poznala ho na pouti v Potočné. Celou zábavu pro ni chodil tancovat a holky záviděly. Jenže polky a valčíky se mu moc nelíbily. Navrhl, aby s ním jela na zábavu do Městečka. Podle pestrobarevných plakátů tam bude hrát bigbít, nejspíš z Prahy. Proto na něho dnes k večeru čekala u křížku za vsí. Věděla, že se jmenuje Pavel a dělá v Římově automechanika. O autech jí vykládal celý večer, hlavně o svém renaultu a jak si ho seřídil. Prý je to hotové žihadlo.

Přijel, jak slíbil. Jenže ona na moderní tancování moc není. Holky se kterými prodává v lahůdkách v Římově na náměstí jí to přes týden učili. Je to jen přešlapování z nohy na nohu. Do tanečních nechodila. Otec nedovolil. Ani na zábavy do okolních vsí ji nechce pouštět. Dnes ze stavení utekla.

Při rokenrolu se Pavel začal tvářit otráveně. Vůbec nevěděla, jak se to tancuje. Zpočátku do ní strkal, nutil jí se otáčet, připadala si jako hadr na holi. Určitě se za ní styděl. Najednou jí nějaká našminkovaná zrzna odstrčila a začala s Pavlem na parketu křepčit jako pomínutá.

Motor naskočil, dívka rozpačitě usedla. Jak Johny přidal plyn a neobratně pustil spojku, škublo to s nimi a jeho zabořilo v pravém rameni, jímž zablokoval ránu určenou na bradu.

„Drž mě kolem pasu,“ křikl na dívku a jeho tělo s přesností seismografu bolestivě zaznamenávalo každý otřes na hrbolaté dlažbě náměstí. Ulevilo se mu až na novém asfaltovém koberci hned za městem, který silničáři nedávno položili.

Johny byl rád, že veze holku. Tak si to vždycky přál. Tiskla se k němu a to ho vzrušovalo. Škoda, že ho teď nevidí žádní známí. Ale domluví si s ní rande

a příští neděli ji přiveze na plovárnu. Všichni budou čumět, jakého nabalil anděla!

Jeli z kopce a dívka se přimkla pevněji. Johne řídil pionýra s jistotou, nepřipadalo mu to o nic složitější, než řídit kolo, jediné, čeho se obával, byla silniční kontrola VB, ale věřil, že on má štěstí, a že se s žádnými policajty dnes nepotká. Byli by jistě dojeli v pořádku, kdyby se ze zatáčky nevyřítilo auto s neztlumenými světly.

Pronikavá záře reflektorů vzkřísila bolest v Johnyho hlavě a na okamžik ho zcela oslepila. Instinktivně uhnul, přední kolo sklouzlo z vyvýšeného asfaltového koberce na nezpevněnou krajnici, a on, z obavy, aby nedostal smyk, je už nenavedl zpět na asfalt. Jenomže krajnici lemovaly mohutné stromy a těch se lekl. Strhl říditka ještě víc vpravo a doufal, že ve škarpě nějak zastaví.

V té tmě znovu zahlédl anděla. Mihnul se vzduchem, byl bílý a tichý a podobal se dívce. Pak ucítil nesnesitelnou bolest v noze, a ještě než ztratil vědomí, napadlo ho, že za chvíli se uvidí se svým tátou.

21

V půl čtvrté ráno ohlásil Albín poslední skladbu večera, už několikrát hranou Midnight. Nesouhlasný pískot byl sporadický. Po sále se ploužilo už jen pár dvojic, u stolů seděli poslední vytrvalci a zívali do nedopitých pullitrů. Ve výčepu zbývala poslední láhev rumu. Té se ujal Petr a naléval z ní za lichvářské ceny. Občas si přivydělával jako barman v Olympii. I tak obsahu rychle ubývalo. Lenka si dobře všimla, jak láhev doplňuje vodou. Peníze však ukládal poctivě do kasičky. To jí překvapilo. O věčně švorcovém malíři měla horší mínění. Teď se částka za panáka vyšplhala na dvojnásobek původní ceny a mnozí reptali, ale ti, co měli peníze a chuť a nemohli odolat, si jej stejně dali.

Při poslední skladbě byla v sále téměř úplná tma. Dvojice snad ani netančily, jen přešlapovaly na místě, objímaly se a líbaly.

Filip rozeznává i pár v pozadí a najednou zjistí, že ho vlastně nezajímá. Žádné pobouření, rozčilení, ani žárlivost se nedostavují. Elegán, který v náruči tiskne Marii je mu lhostejný. Filipa už nemůže nic vzrušit, ani překvapit. Všechno ho opustilo. Zbývá jen únava, ospalost, nechut' a prázdnota. Ještě před hodinou propadal zoufalství. Saša dole na parketu tančila s vousatým frajerem, a on musel stát na podiu a dívat se, jak sebevědomě ji vousáč roztáčí, jak si s ní pohazuje a jak ochotně mu ona padá do náruče. To ho pobuřovalo víc, než kdyby oba ze sálu zmizeli a on se mohl jen domýšlet, proč asi. Teď byl znechucen i sám sebou.

Tohle že si přál? Stát na jevišti coby živá rekvizita venkovské taneční zábavy a kabelem, jako pupeční šňůrou, být připoután k mizernému zesilovači?

Nechci být k ničemu připoután! Ani k muzice, ani k pošťácké brašně, ani k poštmistrovskému stolu, kde bych si musel časem připadat jako pes u boudy. Nechci chodit stále stejnými ulicemi, potkávat stejné tváře, dotýkat se stejných klik u dveří, mít se na pozoru před stejnými čokly. Nechci aby se ustavičně opakovalo totéž! Svět je přece veliký a pestrý, a když už v něm žiji, měl bych z něho poznat víc, než jen to, co vídám na mapách v atlasech a na barevných pohlednicích, které doručuji jiným. Měl bych mít křídla! Hned teď! Okamžitě!

Křídla mu samozřejmě růst nezačala, ale touha je vlastnit zůstala. A začala mu splývat se vzrušením, které se ho zmocní pokaždé, když přiloží k oku fotoaparát.

Dole na parketu tančil Jaromír s Marií. Tiskli se k sobě a občas se i políbili.

„Kde vlastně chcete spát?“ zeptala se znenadání.

„V autě,“ řekl Jaromír.

„Budete spát u nás,“ rozhodla Marie.

Už dlouho u nich nikdo nespál. Pokoj pro hosty je však stále připraven. Na to babička dbá. Vyprávěla, jak k nim přijížděli páni v oblecích ze solidních látek a s velkými koženými kufry, plnými vzorků. Babička návštěvy milovala. Rozhodně jí musí Jaromíra představit.

Materna neprotestoval. Cítil, že v její nabídce není vypočítavost, snaha někam ho vmanévrovat, k něčemu ho zavázat. Ale byl si vědom, že bude muset absolvovat onen odvěký rituál a představit se rodině. Zatím neměl v úmyslu z ničeho couvat, ale chápal, že tím jejich vztah získá další rozměr. Až čas ukáže, kam vše dospěje.

Zábava skončila. Albín sejmul popruh kytary, těžký nástroj opatrně položil na židli a prohlížel si prsty. Byly samý puchýř. Roman Vít ho poplácal po rameni a dal si dobrý pozor, aby nezvolil to odřené.

„Neznělo to zas tak špatně, jak jsem zprvu tvrdil. Hrajete sice moc heavy metal tunder, jak tomu říká Lester Bangs,“ a Albín otevřel ústa, neboť tenhle termín ještě v životě neslyšel, prostě velké rámus, ale tvý sóla jsou aspoň nápaditý. Víc z toho nástroje dostat nemůžeš. Možná bych věděl o něčem lepším a lehčím. Značka Fensder, znáš?“

„Za kolik,“ vyjekl Albín a na pálící konečky prstů zapomněl.

Šest sedm tisíc. Možná by se to dalo splatit nadvakrát.

Albín zklamaně přiznal, že tolik nemá a momentálně nesežene.

„Nevadí, můžeš se na mě kdykoli obrátit, až budeš mít, něco seženeme.“

Filip smotával kabely, které ho celý večer poutaly k pódiu a věděl, že tohle bigbeatové šumaření nebude nikdy stačit na víc než na zábavy v Městečku a okolí. Dál a výš, kam je bláhově zahleděn Albín Hron, se kapela rozhodně nedostane. V tu chvíli mu to ale bylo zcela lhostejné.

Do sálu už měkce pronikalo svítání a na jeviště vpadli Komár s Petrem. Měli láhev vizovňaku, z níž Marie nalila jen dvakrát, a svorně halekali – ještě není konec, ještě není zvonec, ještě je co pít!

Bačkorka nesl od pípy několik plných půllitrů, a jak se zdálo, nikomu se domů najednou nechtělo. A tak zasedli na jevišti kolem stolu vyvolených, Roman vzal Filipovu španělku, a jakmile začal zpívat, přidali se všichni, protože tu píseň znali.

V pimprlové komedii stalo se...

KAPITOLA ŠESTÁ

1

At' je teplo či plískanice, jaro nebo posvícení, nedělní dopoledne bývají v posledních letech v Městečku ponurá a pustá. Na náměstí nepotkáš človíčka. Jen občas projede auto a přeběhne toulavý pes. Ale nebylo tomu tak vždy. Antonie Hošnová pamatuje časy, kdy se z kostela mířilo rovnou na korzo, od školy k sokolovně a zpátky a někdy na náměstí v parku vyhrávala dechovka. Pan lékárník se zdravil s panem poštmistrem a vzájemně se zvali na odpolední biliár v Panské hospodě, paní továrníková Hladíková měla pokaždé jiné šaty a děvčata odrostlá škole, mezi něž tenkrát Antonie patřila, zaplnila celou šíři chodníků dvěma řadami. Rozprávěla o všem možném a smála se, obzvláště kloboukům paní nadlesní, které si objednávala až z Prahy, protože kloboučnice Málková jí nebyla dost nóbl. Už tenkrát nemohla Antonie tu babu ani cítit. Vztyčená hlava majestátní chůze, pohyby jako hraběnka. A při tom starý Rovenský jen čistil baronovi flinty a počítal v revíru zajíce. Jakápak honorace? Štěstí! Pan baron si mohl za správce vybrat kohokoli jiného.

Korzo už dávno pominulo, mládí vzalo za své, honorace zchudla, pan baron utekl do Švýcar, lidé se přestali scházet na ulicích. Dechovka hraje zadarmo jenom na prvního máje, protože musí. Do kostele chodí pouze odvážlivci a staří lidé, jimž komunisté už mohou být ukradeni.

Rovenský junior tu byl jednou z prvních poúnorových obětí. V padesátém roce ho zavřeli pro nezákonné přechovávání peletě, ale bába stále nosí kloboučky, jako by se nic nestalo. A s Rovenských holkou se tahá Filip! Jediný syn a dědic, nastávající poštmistr v Městečku. Antonie Hošnová si ale do baráku žádnou rozmazlenou frajli jen tak nepustí! Na všechno by tam koukala povýšeně, a kdo ví, zda se vůbec dovede postavit k plotně. Pro Filipa se musí najít děvče, které bude vděčné za to, co sňatkem získá. A nebude toho málo. Měnovou reformou Hošna přišel sice o hodně, ale zdaleka ne o všechno. Prozíravě uložil peníze do věcí, které svou hodnotu neztrácejí. I ty bedny s perletí zakopal šikovně a včas. Jednou se budou hodit. Komunisté tu přece nemohou vládnout věčně!

Dnes je na náměstí trochu živěji. Staří pánové čekají, až otevřou výčep v hotelu Perla a mají o čem hovořit. Kdo by se něčeho takového nadál. Kluk jako Bivoj a spáchá sebevraždu! V tom jistě bude ženská! Ale která? To by mohl vědět Melichárek, jenže ten rozhodně vospává včerejší opici. Berku našel plavčík Švarc v tratolišti krve. Takový nápad, podřezat si žíly, a ještě k tomu na plovárně!

Událost k přetřásání na celý týden, kdyby vzápětí nepřišla další vzrušující zpráva. V sokolovně byla na zábavě hotová Sodoma a Gomora. Kravál až do rána, holky se při tancování svlíkaly, v Pekle se pořádaly orgie! Po městě leží

poválené a vysypané popelnice. Mnohé dopravní značky jsou vyvrácené nebo zohýbané. Paní Ostrá má ukroucenou kliku u dveří. Kolem sokolovny je nablito do všech světových stran. - Jen se pojd'te podívat!

Takovou spoušť Městečko nepamatuje. Kdy byli strážci pořádku se svými blikajícími majáčky? Jako vždycky, když je jich třeba, nejsou k nalezení. Aby se náhodou nemuseli do něčeho zaplétat. Samozřejmě. Na pokutách za dopravní přestupky si vydělají dost a ve dne. Řidiči zaplatí bez dlouhých tahanic, a ještě přidají, jen aby jim neštípli kupon. Z chuligánů co byli na zábavě by museli pokuty vytloukat pendrekem. A ještě se jich bát.

- Za to boží dopuštění může muzika!

- Neměli jim zábavu povolovat!

- Copak se mladí můžou bavit sami? Bez kontroly?

- Mládež je dneska zkažená, zvrhlá a sobecká!

To uznali všichni. Za jejich časů tohle nebývalo. Dbalo se na morálku a dobrou pověst. Mladí dneska nic takového neznají! Co z nich jednou bude?

Pan farář při hrubé mši volal z kazatelny: Mé ovečky, nezapomínejte na svá jehňátka! Veďte je k víře a poslušnosti! Vyhánějte z nich ďábla, který je ponouká k nepravostem, buďte jim vzorem a příkladem. Nedopusťte, aby vaše jablka padala daleko od stromů.

Antonie Hošnová stála ve sboru zpěvaček na kůru a doufala, že kázání nebude příliš dlouhé, ještě musí uvařit knedlíky a polít kachnu v troubě. Ale teď zpozorněla, pan farář káže o jejím synovi, o tom zhýralci, který přišel v pět hodin ráno, a bez kytary. Jistě se v sokolovně opíjel, a pak někde možná i smilnil, nedej bože, aby tu Rovenských holku přivedl do jiného stavu, to by si ji pak opravdu musel vzít! Ježíši králi, nebeská země! Antonie Hošnová začala zpívat trošičku pozdě a trošičku falešně.

Alžběta Plechá na mši tentokrát nepřišla. Celou noc probděla čekáním na Lenku. Napřed přišel ten opilec a smilník. Vlastně se přibelhal o holi. Ani se nemohl narovnat. Musela ho sama svléct a uložit do postele. Tentokrát to s jeho kostrčí bylo opravdu zlé. Hekal a naříkal a spolykal pět prášků.

Po bouřlivém výstupu s Lenkou, kvůli americké vlaječce na jejích texaskách, které jí kvůli tomu nedovolil vzít si na zábavu, rozčilen vypadl z domu. Zřejmě se šel uklidnit k nějaké děvce. Pak přilezl jako nepoužitelná troska. Když se sklonil, aby si rozvázal boty, zařval bolestí. Sám se nedokázal ani svléct. A byl cítit pronikavým pižmem. Pán Bůh ho konečně potrestal, kurevníka jednoho!

Alžběta Plechá čekala na svou dceru marně. Lenka dorazila v půl sedmé ráno. Rozcuchaná, nevyspalá, ale šťastná. A hned ve dveřích to vyklopila! Už není panna! Alžběta Plechá strnula. Takové věci se přece neříkají nahlas, takové věci se nepovídají ani vlastní matce! Plechý ze svého lůžka, ze kterého se pokusil vstát, zařval bolestí i nemohoucností a v tu chvíli trpěl dvojnásob. Jeho dceruška, jeho milovaná Lenka se spustila, a kdoví s kým. A to netušil, jak by také mohl, že o panenství přišla v téže posteli, kde před časem, aniž to dodnes ví, přivedl do jiného stavu Irenu Barchovou.

U Kalábů rovněž v noci nespali. Jiříček se bábě ztratil večer kolem deváté, přímo na náměstí, jako kdyby se propadl do kanálu. Babička ho pak hledala v kině, po hospodách, nakonec se vydala na zábavu do sokolovny.

Na jevišti třískali blázni do kytar a vřeštěli jak paviáni, na parketu se svíjeli kluci s holkama, a ve vestibulu ji nějaký chuligán požádal o tanec. Jiříček nikde. Nenašla ho ani ve výčepu, kde pro kouř nebylo téměř vidět. Domů přišla zdrcená. Kolen třetí ráno vyštvala zetě Kalába na okrsek VB.

Většina příslušníků právě vyjela k nějaké bouračce za městem. Snad tím postiženým nebude Jiříček, a zřejmě nebyl, proto otec Kaláb trval na zahájení pátrání alespoň na krajské úrovni a svého syna podrobně popsal. Jen zapomněl přiznat, že koktá.

V sedm hodin ráno přišla zpráva z Veselí nad Lužnicí. Na peróně legitimovala nádražní policie mladíka jménem Jiří Kaláb. Když se ho zeptali na jméno, nepodařilo se mu ze sebe vypravit ani hlásku. Předtím se však nenuceně bavil s místním opilcem Louškem. Dotyčný měl doklady v pořádku, u sebe i menší obnos peněz. Nic neprovedl, a nádražní stráž neměla důvod ho zadržet.

Otec Kaláb se vydal nejbližším vlakem do Veselí a babičku, která chtěla jet také, odmítl.

Ještě než ve čtvrt na jedenáct otevřeli Perlu, přišla poslední jobovka. Jan Šůna, jehož táta se před léty zabil v nákladňáku, vyboural sebe i nějakou holku na motorce. Takové neštěstí potká jednu rodinu. Teď aby se matka šla ze zoufalství utopit!

„Ošud je strašně nešpravedlivej, to víme všící!“ nahlas rozjímá důchodce Fajta, kterému je bez jednoho osmdesát a zapaluje si veržínko. Dva mladý lidi šou v troubě, a my štarý prďoši tu šmríme furt. Proč jen ta holka si s Šůnou na motorku šedla? Vždyť tu všichni vědí, že je to potřeštětec a blážen!“

„Za všecko může ta muzika,“ dodává důchodce Vonásek. „Kapelník Špaček to včera dobře prorokoval. Taková muzika udělá z lidí divochy. Taková muzika je opíjum, a opium je přece všade ve světě zakázaný!“

Albín se probudil s pocitem prázdna v žaludku i v hlavě. Otevřel oči, a nevěděl, kde je. Nechápavě koukal na dva páry propletených nohou, vyčuhujících z protější postele, a uvědomil si, že, do té postele, v níž se nachází on, k ránu ulehl s Lenkou Plechou. Už tu nebyla. Přesto se lekl možných následků. Některé činy se napravit nedají. Jako to jejich včerejší vystoupení. Kapela, do níž vkládal všechny naděje a plány, totálně zklamala. Úděsné hudlaření a zoufalý boj s časem, a to ještě přes hodinu koncertoval Roman Vít. Třikrát za večer Apači, čtyřikrát Midnight! Osm nacvičených skladeb pořád dokola. Fiasko až na půdu a lidí plná sokolovna. Skupině začnou opravdu říkat hudlařící The Debils. Nic jiného si ani nezaslouží.

Takovou kapelu se neobjednají ani na tancovačku ve Zlámané Lhotě. Stejně by zas nevydržela s dechem. V tom se vlastně od Špačkova dechového sanatoria neliší. Její možnosti mají svou hranici a tu Albín konečně rozpoznává. Neschopného bubeníka Bačkorku, sdrátovanou aparaturu a hudebně nahluclého flinku Komára, který myslí jenom na prachy. S takovým ansámblem se nedá ani vystupovat, natož mířit výš! Ale on chce výš! Musí přece fotrovi ukázat, že je muzikant. Alespoň tak dobrý, jako byl on!

Vstal, našel na zemi trenýrky a košili, na židli džíny, a už bezpečně věděl, že s Lenkou si pozor nedával, ale pořád nechápal, jak se v téhle posteli ocitl právě s ní. Když pohlédl na Bačkorku, ve spánku objímajícího Irenin buclatý zadek, vnutila se mu hrůzná představa: dva členové kapely The Devils v neděli dopoledne tlačí po náměstí v Městečku dva dětské kočárky.

Albín opustil dívčí svobodárnu oknem a snažil se myslet na něco příjemnějšího. Zamířil k sokolovně.

Nebylo zamčeno. Vestibul páchl rozlitým pivem, kouřem a zvratky. V sále to nevypadalo o nic lépe. Sokolník Vrána stál uprostřed, opíral se o koště a pokuřoval. Ten se rozhodně se třemi stovkami nespokojí. Bude chtít příplatek za úklid i za mlčení. A stejně to nakonec budou muset dát do pořádku sami. Albín takticky vycouval a najednou se lekl. Nevěděl, kdo k sobě vzal vydělané peníze a kolik jich vůbec je.

Doma chtěl nepozorovaně projít dvorem a ještě zalézt do postele, jenže z kolny na něho zavolal otec. Alespoň dneska mohl na řezání polen nasadit staršího bráchu!

Albín uchopil pilu a cítil se slabý jak stéblo trávy.

„Přišlo dost lidí k muzice?“

„Jo,“ zahučel. Neměl chuť se vybavovat. Stejně věděl, o čem bude řeč. O škole. Fotr ho za muzika nikdy neuzná.

„A tancovali?“

„Pořád!“

„Takže máš dobrou kapelu?“

„Nemám!“ odsekl Albín a nohou ucukl před padajícím polínkem.

„Co jí chybí? Nástroje?“

„Taky. Hlavně dobří muzikanti!“

Otec chvíli řezal mlčky. Pak se k úžasu Albína rozpovídal, a nebylo to o škole.

„Ani já jsem tu nikdy nemoh dát dohromady kloudnou partu. Vždycky se našli tak dva tři dobří, a ostatní to kazili. Akorát v cirkusu jsem měl muzikanty prvotřídní. Taky jsme tam byli samí Češi, co se museli z protektorátu tiše vytrazit. Hráli jsme hlavně český písničky, aby si náckové uvědomili, že český národ žije! Mařil nám to jen pozounista. Hotovej hlušec. Jenže to nebyl žádný muzikant, ale Žid, kterého jsme tam drželi za větrem. Jak falešně hrál, tak falešný měl doklady, ale celou válku s nima v tom cirkuse protlouk. Zavřeli ho až tady, po únoru, komunisti. Byl to nějaký vydavatel a literární kritik.“

Albín si tentokrát nedal pozor a odříznutý špalek mu spadl na nohu. Přesto ani nehlesl. Bolest ho přiměla plně pochopit, co otec vykládal.

„Jestli ti můžu radit, nechtěj mermomocí dělat muziku tady v Městečku. S naším jménem budeš mít jen potíže, a kloudný muzikanty tu stejně neseženeš. Bejt sebou, dal bych se do nějaký schopný party. Tam tě alespoň něčemu naučí, když už jsem tě to nenaučil já – jenže já tě to naučit nechtěl, a věděl jsem proč. Copak mě mohlo napadnout, že i tu tvrdou palici zdědíš po mně?!“

Jakoby ta bolest otevřela nějaké okno ze tmy do světla. Albín najednou viděl všechno jinak, i když zamotaně a pomíchaně, ale přece jen z toho zněl čistý akord. Muzikant jeho fotr ho uznává!! A v rajchu to asi nebyla žádná pohodička. Tak proč to tu ještě nikomu neřek? Proč to neřek komunistům, když ho považovali za kolaboranta?

„Viš, staří vidí problémy z více stran a z různých úhlů. Já jen nechci, abys zbytečně bušil hlavou do vrat, který jsou zavřené. Poohlídni se po jiným vchodu, on se nějaký najde. To je moje zásada a vždycky mi vyšla, jinak jsem tu už možná nebyl, jako ti, co zgabli v koncentrákách. Kdybych včas neutek, poslali mě tam taky. Proto ti teď nabídnu dohodu: Po prázdninách si najdi v Římově podnájem. Nechci, abys denně dojížděl autobusem a zbytečně ztrácel čas. Ten ušetřenej bys měl věnovat učení. Jestli se tam uchytíš v nějaký kapele, tvoje věc. Ale jedno mis lib: že tu školu doděláš!“

Albín si teď dal na špalek pozor, ale od bolesti způsobené tím předešlým měl pořád slzy v očích, ale teď by se styděl je otřít, takže na otcův návrh pouze kývl, přestože ho nadchl. Vždyť s dobrou kapelou by mohl přijet zahrát i sem, do Městečka!

Johny Šůna netečně hledí na svou nohu. Je položena na dlaze, zvednutá k bílé hrazdě, ze které visí závaží. Jakési řemínky poutají patu, dřou a pálí. Jinak necítí nic. A stále se mu nedaří myslet. Propadá se do šedavé prázdnoty, a když násilím otevře oči, zas vidí jen tu zvednutou nohu.

Najednou sebou celé tělo škubne, v noze bolestivě píchne, a on si uvědomí, co se stalo. Vzpomene si na holku, kterou vezl domů. Vzpomene si na všechno, ale neví, zda je to všechno. Poslední jasný okamžik přezářila světla, která se na něho řítily ze tmy. Pak nad sebou měl velký světelný kruh, bílé postavy s rouškami na obličejích mu cosi dělali s nohou a bolelo to k nesnesení, dokud ho nepíchli do ruky. A zase necítil nic. Až teď. Ale kde je ta holka? Chtěl se rozhlédnout potočit hlavu, jenže to nešlo. Pouze tím zjitřil loupavou bolest v čele a v temeni. Vedle něho někdo chrčel, jako by se dusil.

„Tak co, mladej, jak je?“

Na posteli u okna, kam dohlédl, aniž pohnul hlavou, cvičil starší chlap v pyžamu. Seděl a hmtal rukama. Vzpažoval, upažoval, předkláněl se k nohám, které byly obě v sádrovém obvazu. „Museli tě přikurtovat,“ sděloval přitom Johnymu, „abys něco nevyved, až se probeřeš. Tak klidně lež, za pár dní ti to dají do gypsu, jako mně. Ty na tom ale budeš líp. Já mám zlámaný haksny obě. Na pile mi je přerazila kláda. Tys prej měl kliku.“

Johny zas vedle sebe uslyšel chrčení. Bylo táhlé a zajímavé, hluboké a bezmocné. Ustávalo vždy jen na chvíli.

„Toho si nevšímej, ten dodělává. Ani doktoři už mu nepomůžou. Tomu už nepomůže nikdo. Naštěstí ani neví, že umírá,“ řekl chlap a cvičil dál.

Johny měl obě ruce připoutané širokými popruhy k posteli. Volné byly jen prsty. Nahmátl jimi prostěradlo a zmáčkl je v dlani. Také nohama mohl hýbat, třebaže tou na hrazdě jen nepatrně a s bolestí. Ale i za tu bolest byl vděčný. To znamenalo, že neochrnul, že z něho není mrzák. Jenže, co je s tou holkou? Chrčení se vzepjalo do hlasitého stenu a náhlého heknutí, jakoby ten vedle něco vyplivl. Najednou bylo ticho. Takové ticho, že se neodvážil promluvit.

I chlap přestal cvičit. Díval se od těch míst, a pak začal prudce mačkat zvonek a křičet: „Sestro, sestřičko, rychle!“

Nepřiběhla sama. Náhle tu byla celá skupina lidí v bílých pláštích a stáli kolem postele. Říkali něco, čemu Johny nerozuměl, a jemu při tom loupalo v hlavě a přál si, aby odešli, což také vzápětí udělali. Zůstala pouze sestřička.

„Exnul,“ řekla příjemným hlasem. „Ještě chvíli ho tu budeme muset nechat.“ A zadívala se na Johnyho. „Bolí vás něco?“

„Hlava,“ hlesl téměř bojácně, protože ten její pohled byl téměř nepříjemný, když mu začala rozvazovat ruce.

„Přinesu led,“ řekla suše a i v jejím hlase byl i nepříjemný tón. Přesto se Johny odvážil zeptat:

„Co je s ní, sestří!“

„S kým?“

„S tou holkou... Není mrtvá?“
„Ne,“ řekla stroze. „ Má poraněný obličej!“
„Nic víc?“
„To je ti málo?“ vyjela na něj vzápětí, až se lekl. „Do smrti se kvůli tobě bude bát podívat do zrcadla!“

4

Babička rozhodla: oběd se bude podávat v loveckém salonku. Marie souhlasila. Jenom si nebyla jista, zda to nebude působit staromódně a snobsky. Ale proč snobsky, řekla si, snobské je to, co jen předstíráme. A oni lovecký salonek opravdu mají. S dědečkovými trofejemi na stěnách, se zachovalým secesním nábytkem a velkým lustrem z paroží, darem od pana barona.

Když Marie čistila sklenice ze zeleného skla a prohlížela je proti světlu, najednou se jí v nich zjevil jiný svět. Klidný a vyrovnaný, ušlechtilý, vlídný, jemný a krásný, babiččin svět plný jasu a pohody. Takový svět si přece babička nemohla vymyslet. Musel existovat a trvat. Kde by se jinak vzalo pojmenování zlaté časy? Potom si všimla, že na přiborech je už náznak rzi a honem běžela jejich povrch vydrhnout práškem na nádobí.

Řízky se povedly, bramborový salát s majonézou byl znamenitý a pivo vychlazené. Pánové vstali včas, ke stolu přišli upraveni a v loveckém salonku strnuli údivem. Představování bylo krátké, ale důstojné. Ing. Materna políbil babičce ruku, a rázem tím získal její sympatie. Roman Vít tak neučinil, o sympatie nestál, navíc se nemohl ubránit pocitu, že se nachází v kaširovaném prostředí televizního studia, ale to se mýlil, všechno tu bylo pravé.

Usedli. Marie v bílé zástěrce pobíhala okolo, nosila na stůl, a vůbec si nepřipadala jako služebná, ani Maternu nic takového nenapadlo. Byl jejím zjevem a vystupováním fascinován. Roman Vít si toho všiml a říkal si, nono, kamaráde, aby si tě tu za nějaký čas taky nevycpali a nepověsili na zeď jako trofej, a rozhodl se Maternu cestou domů přátelsky varovat.

Při obědě babička začala o Praze, plynule přešla na Metarnovu rodinu, pak se vyptávala na jeho povolání a nakonec zjišťovala, jaké má plány do budoucna, takže Jaromír pochopil, že je tu na zcela regulérních námluvách. K vlastnímu úžasu se však ani nezhrozil, ani nepohoršil, jenom se svůj zájem o Marii už nesnažil skrývat.

Po kávě a dezertu informovaná babička přistrčila Romana Víta ke klavíru.

On znechuceně otevřel nástroj, hmátl do kláves, ale žádný falešný tón neuslyšel, což ho u tak starého nástroje překvapilo, a nakonec si řekl, proč ne, ať je tahle selanka dokonalá. Začal Debussym, a pak se pustil do Edvarda Hagerupa Griega, jehož lyrické kusy si pamatoval z konzervatoře. Babičku ta hudba přenášela do odvátných zlatých časů a oba milenci se tajně drželi za ruce.

Rozehrátý Roman zkusil i několik svých variací na Griegovy motivy a ten pokoj plný parohů, parůžků, a vycpaných dravců, kteří z přírody téměř vymizeli, mu už nepřipadal jako kulisa televizního studia, ale najednou mu začalo být líto, že nechal konzervatoře kvůli pochybné populární muzice a komponuje jen písničková kliše na stupidní texty. Veškeré jeho bigbeatové drnkání mu náhle připadalo bezmocné a prázdné. Zato motiv, který na klávesách právě objevil, ho upoutal natolik, že se rozhodl si jej zapamatovat.

Později Rovenský pozval Maternu do své kanceláře, která už ale kanceláří dávno nebyla.

„Tohle bych vám měl říct na rovinu!“ Po únoru jsem byl zavřený. Když likvidovali soukromé obchodníky, neodevzdal jsem státu své zboží. Zboží se nedává zadarmo. Zboží se kupuje a prodává. Taková je odvěká zásada obchodování a já ji neporušil. Někdo mě ale udal. Co našli, zabavili. A nejen to. Zkonfiskovali veškerý můj majetek. Všechno to, co tu vidíte, patří babliče. Marie to ale zdědí.“

Maternovi bylo jasné, že s ním hovoří nejen obchodník, nýbrž i potencionální tchán, který však jiným, než obchodním jazykem mluvit neumí. „Dělám teď pomocného odbytáře v Butonu. To místo mi nabídli sami. Hned jak jsem přišel z vězení. Potřebovali člověka, který rozumí kšeftu. Nelze pořad jen vyrábět. Je nutné i dobře prodávat.“

Materna přikývl. Má přece titul ekonomického inženýra. Co mu ale byl platný červený diplom, když marxistickou ekonomii, kterou ho na vysoké škole pět let krmili, musel hned na začátku své praxe vyvrhnout i s chlupy, jestliže chtěl pochopit, jak obchoduje a jak platí svět. Jenže v jejich slavném Pragoexportu všichni obchodují jak Hotentoti. Každý na svém písečku a jenom se svými bábovičkami. Co jedni vydělají, to druzí promarní, a zisk je stále v nedohlednu. Hlavně že se získají valuty. Ať to stojí, co stojí.

„Dali mi na starost neprodejné zboží,“ pokračoval Rovenský. Milióny knoflíků. Při tom v obchodech o knoflík nezavádíte. Navrhl jsem otevřít v Praze a v jiných velkých městech podnikové prodejny. To kvůli nějakým předpisům nešlo. Tak jsem zas dělal cestáka, jako zamlada. Objížděl jsem prodejny Řempa, oděvní závody, galanterie a partiovky. Na kontraktech Tržních fondů jsem nabízel malé série s okamžitým dodáním. Prodal jsem těch ležáků víc než polovinu, ale oni je chrlí dál! Tisíce veletuctů knoflíků putují do skladu, aniž si je kdo objednal, zatímco dohodnuté zakázky, jsou trvale ve skluzu. Chybí přehled a organizace. Postavili moderní fabriku, instalovali nové, výkonné stroje a zapomněli na systém. Každý dělá pouze to, co mu vyhovuje, a potíže z toho plynoucí svaluje na jiné. Výrobní plán se ovšem plní a prémie jsou zaručeny. Co s přebytečnými výrobky, nikoho nezajímá. Je to Kocourkov, který někomu vyhovuje. Mimochodem, na odbyt ležáků se prémie nevztahují. To místo mi dali proto, že ho nikdo nechtěl.

Maternu napadlo zeptat se na zakázku pro Rumunsko.

„Slyšel jsem o ní. Nechci vás strašit, ale na tak malé sérii tu snadno zapomenou. Pokud je nikdo nehlídá, zůstanou trčet na dílnách, nikdy se nevyrobí včas.

„A nemohl byste...“ zkusil to Materna opatrně.

„K zahraničním zakázkám mne nepustí,“ řekl Rovenský a potřásl hlavou. Snad kdyby si mě Pragoexport přímo vyžádal...“ Nebylo mu proti mysli spolupracovat s tímhle mladíkem. Už ho opravdu nebavilo stále prodávat jen šunty ze skladu. Vypadalo to na tajnou dohodu.

Tím byl jejich první kontrakt uzavřen. Jako správní obchodníci si vyměnili i upomínkové dary. Materna vyňal exkluzivní plnicí pero s emblémem Pragoexportu, které se dává jen zahraničním zákazníkům, a Rovenský sáhl do zásuvky pro perleťové manžetové knoflíky, po kterých inženýr už dlouho toužil.

5

V pondělí po celozávodní dovolené se náměstek Plechý do práce nedostavil. Janička nevzrušeně usedla za stůl, předpokládala, že alespoň bude mít klidný den, jenže vzápětí se rozřinčely telefony. Volal kádrovák Špaček, pak chtěl s náměstkem mluvit Rovenský, Emmer se rozčiloval, jak je možné, že sekretářka neví o svém šéfovi, nakonec ho sháněl sám ředitel. Šlo o nějakou zakázku pro Rumunsko. Copak sekretářka se vyzná v zakázkách? Je tu proto, aby vařila kávu, opsala něco na stroji, roznesla pár formulářů a fermanů. Někdy doběhne i nakoupit do města, když se rozkřikne, že mají pomeranče nebo banány. Vystojí náměstkovi frontu před zeleninou a ještě jí zbude čas nakouknout do jiných obchodů, třebaže pro sebe toho moc koupit nemůže. Náměstek jí podepíše propustku na dvě hodiny a dopoledne uběhne raz dva tři. Po obědě bývá zpravidla klid. Plechý se zavře v kanceláři a ona může zasněně vychutnat pár kapitolek z románu o lásce. Před půl třetí se už chystá k odchodu. V tomhle směru je socialismus nenahraditelný.

Dnes je tu ale frmol od rána, právě když potřebuje v klidu uvažovat o sobě. Jak se mohla na zábavě tak nestydatě opít! A to za ní přijel Jaromír až z Prahy. Co si pomyslí? A kde chudák vůbec spal? Ne, takový poklesek jí nemůže odpustit. Je konce. Svého miláčka nadobro ztratila. Matka u oběda zas jen zdrceně konstatovala: Z domova jsi odešla jako panenka, a vrátila ses jak to prase! Otec se smál. Kupodivu měl dobrou náladu a dceřina opilost ho nijak zvlášť neudivila. Tohle se přece stává i v lepších rodinách! Ale kdo jí vlastně opil? Že by sám Jaromír? Ne, Jaromír za to nemůže. Sice ji pozval na skleničku, ale chtěl si s ní jen přiťuknout, na tom není nic špatného. Nemohl přece tušit, co to s ní udělá, co se stane, když si ona lízne alkoholu, že pak vypije bez zábran všechno, co jí kdo podá.

Opět zvonil telefon, už jej ani nechtěla zvednout, ale tentokrát šlo o milé překvapení: Karel Pádivý ji zval na aktiv předsedů svazáckých organizací. Měla zastupovat svazáky z Butonu, když Motyčka na svou funkci vytrvale kašle. Je prý vybrána i na plánovaný zájezd do Francie! Janička se leknutím až zakuckala. Kde na to honem vezme peníze? Jenže to nebylo všechno. Na okresním výboru ČSM se pravděpodobně uvolní místo sekretářky, a to i s garsoniérou v ubytovně. Kdyby měla zájem, musila by si o tom s Pádivým co nejdříve popovídat. Nejlépe mezi čtyřma očima. Třeba hned po aktivu. Už pro ni v Římově zajistil nocleh.

Janiče se zatočila hlava. To se mi snad jen zdá! Garsonka! Garsonka! Já můžu mít garsonku! Sama pro sebe! V Římově, kde denně hrají kino, často i divadlo a na koncerty přijíždějí umělci z Prahy, kde je kavárna, cukrárna a velké sady s lavičkami. A já bych tam mohla žít! Krásně, pohodlně, svobodně, ve své garsonce. Sama, bez pohledů a věčného sekýrování matky, bez pozdních hlučných příchodů otce. Usínala bych bez strachu, že mě v noci vzbudí, začne se s matkou hádat a třískat věcmi, když nebude mít co pít. Mohla bych klidně spát celou noc, v sobotu a v neděli třeba do oběda. A pak se v koupelně dlouho sprchovat. Kdokoli by mohl přijít na návštěvu! A třeba i Marie. Všude bych měla čisto, uklizeno, na stole vázu s květinami, záclony v oknech, na podlaze koberec a v knihovničce pěkné romány o lásce. Ale co kdyby mě chtěl navštěvovat Karel Pádivý? Proč to místo s garsonkou nabízí právě mně? Kde může, tak si na mne sáhne, a to prý je ženatý a má dokonce tři děti! Jenže v těch našich kumbálech už bydlet nechci a nemůžu. Všechno se mi tam hnuší. Pořád se dívat na opilého tátu a mámě do utrápených očí. Možná je to má první a poslední příležitost. Má veliká šance, má naděje!

Znovu se ozval telefon. Volali ze sekretariátu ředitele. Náměstek Plechý se nachází v nemocnici. Po dobu jeho nepřítomnosti bude Janička k dispozici soudruhu Emmerovi.

Prokristapána! Ten poděs! Kdoví, jestli ji ve čtvrtek do Říмова pustí. Vždyť je to vztekoun a blázen! Hned bude chtít zavádět nějaké novoty. Jak to s ním tady přežije?

Emmer se přihnal jako vichřice a okamžitě dal svolat poradu výrobního úseku. „Do deseti minut ať jsou tu všichni mistři z dílen!“

Janička oběhla celou fabriku a mistrů našla sotva polovinu.

S vypoulenýma očima žádal Emmer vysvětlení, kde se nachází zakázka pro Rumunsko, na které má Pragoexport evidentní zájem, ale nikdo nevěděl. To je taky nápad, hned první den po dovolené se ptát na takovou prkotinu! Plechý by z toho problém nedělal. Jestli ta zakázka někde je, tak se najde. Není-li, tak už se v termínu stejně vyrobit nedá. Však se Rumuni nezblázní!

Emmer nad takovým uvažováním zesínal, mistrům vynadal za laxní přístup k práci a dohledem na onu zakázku pověřil machra Rovenského. Ten už si s ní nějak poradí.

Dříve než Emmer poradu skončil, rozhodl, že od této chvíle bude každá zakázka opatřena průvodkou. Na kus papíru načrtlo její vzor s kolonkami a

kupony. Po skončení operace mistr kupon odstříhne a doručí jej na centrální panel tady v kanceláři. Tak bude postup zakázky stále na očích a bude možné sledovat její pohyb v čase i prostoru. Od základní operace, až po expedici.

Emmer měl svůj systém promyšlený do nejmenšího detailu. Strávil s ním mnoho posledních nespavých nocí. Jen nemohl najít způsob, jak ho prosadit v praxi. Náměstek ho s podobnými nápady odmítal ještě dřív, než je mohl popsát. Náměstek nechtěl ve fabrice nic měnit. Ale to je cesta zpátky! Brzdění rozjetého kolosu, který potřebuje inovace za pochodu, jinak se jednou zadře a z ničeho nic zkolabuje. Situace ve výrobě je naprosto nepřehledná, to přece vědí všichni!

Jenže průvodky, které Emmer požadoval do zítřka, dodá tiskárna nejdříve v průběhu příštího kvartálu. Chtěl je tedy provizorně rozmnožit na cyklostylu, ale neměl oprávnění získat kopírovací blány, neboť mu chyběl podpis náměstka. Všechno nakonec odskákala Janička. Pořizovat zápis z té bláznivé porady nestačila, protože Emmer chrlil stále nové a nové příkazy a on se rozkřikl, co je to za sekretářku, když neovládá těsnopis, takovou tu nepotřebuje. Ať si sbalí pět švestek a jde jinam, tady je třeba energická, efektivní a flexibilní pracovní síla.

Naštěstí se Janičky nepřímo zastali mistři. Jeden vstal a řekl, že tyhle Emmerovy kraviny poslouchat nebude, že jde na dílnu, kde mu stojí práce a rázem se přidali ostatní a vyjeveného Emmera, který tenhle náhlý obrat nečekal, nechali v kanceláři samotného.

6

Vojtěch Špaček se probudil ve dvě v noci. To byla zlá hodina. Spánek pryč, a úsvit daleko. Házel sebou na posteli a nemohl dočkat rána, až zajde za Plechým. Začerstva a definitivně vyřešit tu záležitost s bigbitem. Nějaký způsob, jak ty kluky zlikvidovat se přece najít musí. Sokolovna prý praskala ve švech a podlaha se jen prohýbala. Jak tam všichni křepčili. Že to ale dovedou ti kluci rozpálit, kam se na ně hrabou jeho muzikanti! Za chvíli by bigbítáči pobláznili veškerou mládež široko daleko. Všichni by chodili jen na jejich tancovačky. A začnou si je zvat i na pouťové zábavy do vsí, kde měly dechovky vždycky pré. Co asi museli vytřískat peněz jenom na vstupném. A přitom jsou to naprostí diletanti. Noty neznají, pouze mlátí do kytar a řvou! Ale penízky se jim sypou. V pátek na zkoušce mu to jeho chlapi spočítají! Určitě budou vyhrožovat, že praští s nástroji. Co je to dneska padesátka za funus, když lidí tu zas tak moc neumírá a při funebrmarši někdy zebou ruce nebo prší do trumpety. Uspořádat v Městečku zábavu s dechovkou? Nepřišla by noha! Dospělí dřepí doma v bačkorách a čučí do bedny, i kdyby tam ukazovali jen monoskop.

Od šesti ráno sháněl náměstka Plechého a teprve v devět se dopátral příčiny jeho nepřítomnosti. Hospitalizován v nemocnici. Naštěstí žádný pracovní úraz, jen něco s kostrčí. Vypadá to ale na dlouhodobé léčení, možná i na operaci.

Špačkovi nezbývalo než jít sám vypátrat něco, co by těm hošíkům mohlo zlámat vaz. Vrátnicí prošel, aniž si ho kdo všiml. Před sokolovnou stál Vrána, opíral se o koště a kouřil.

„Jen se pojte podívat, pane kapelník, takovej binec jste v životě neviděl!“ radostně pištěl sopránovým hláskem a vedl Špačka do ještě neuklizeného sálu. „Všechno co mohli, rozsekali. Na galérce je sklí po kolena! A hajzly nám ucpali špačkama!“ řekl, a vzápětí se zarazil a po očku pozoroval, zda tím Špačka neurazil. A támhle v koutě je nablito a chtěl vést kádrováka do rohu vestibulu. „To mám všechno uklízet já? Za těch pár šupů, co mi tu platí? No, řkněte, pane kapelníku, dělal byste to vy?“

Špaček pokyvoval souhlasně hlavou a zároveň si mnul ruce. Tohle hošíkům zlomí krčky. Jak zná Vránu, svinčík tu ponechá ještě pár dní a bude jej ukazovat kdekomu. Kdyby se mu tak povedlo přivést sem ředitele Skálu, ale ten se na zvratky v koutě sotva půjde podívat. Možná by stačila pořádková komise nebo předseda MNV a s bigbítáckými zábavami by byl jednou pro vždy utrum. Chvatně se vydal na radnici.

Předseda řešil problém: na inzerát MNV se hlásil zubař. „Ale chce byt! Tři plus jedna v novostavbě nebo ve vilce se zahrádkou! Kde já bych sehnal vilku se zahrádkou? Můžeme mu dát nanejvýš jedna plus jedna v obecním domě.

Špaček si ani nesedl. Čekal, až se jeho protějšek vymluví, pak přednesl své.

„Jenomže co s tím chceš dělat Vojtěchu?“ rozhodil předseda bezmocně ruce. „Jsou mladí a tancováním posedlí. Když jim to zakážeš tady, potáhnou jinam a ztratíme je z dohledu. Můj vnuk jezdí na zábavy po širokém okolí, až do Říмова. Vrací se po osmé ráno. Co dělá do té doby, než mu jede autobus, na to se bojím pomyslet. Třeba taky chodí s partou po městě, převrací popelnice a ohýbá dopravní značky, co já vím? Podle mého by se ty jejich tancovačky měly dělat všude, a každej tejděn, ať se mládí vydovádí a nebude jich tolik najednou na jednom místě. Jak je jich moc pohromadě, vždycky se něco semele. A proč ty Vojtíšku nehraješ na zábavách. Nechtěj mi tvrdit, že by na dechovku nikdo nešel! Možná, že by přišli i mladý, kdyby s vámi hráli jejich vrstevníci. Beztak máš v kapele samý dědky. Nadarmo vám neříkají dechový sanatorium!“

„Cože?!“ zvolal Špaček a povyskočil.

„Tys to ještě neslyšel? No, říkají vám tak a mají pravdu. Vezměte ty kluky mezi sebe, střídejte se, chvíli hrajte vy, pak zas oni, a bude to pro každého. Copak to není možný?“

„Není!“ vyštěkl Špaček. „Já a moji dědkové, soudruhu předsedo, hrát s těma usmrkancema nikdy nebudeme, to si pamatuj! A dechovku, i když to je

jen dechový sanatorium, jak říkáš, si udržím rozhodně dýl než ty tu svoji funkci!“

Špaček při odchodu ani nepozdravil, zato v kanceláři ředitele Butonu řekl: Čest práci, pro jistotu dvakrát, a pak servilně objasňoval situaci, zatímco Skála četl noviny.

„Tak je do sokolovny příště nepouštějte, a bude po ptákách“ prohodil ředitel, než obrátil list a tím byla audience skončena.

Špaček povyskočil. Tentokrát konečně radostí.

7

„Pustil bych vás domů, Tomáši Berko, zranění na ruce už hospitalizaci nevyžaduje,“ řekl primář Klem, „ale kvůli vašemu chování nemohu. Trucujete jako děcko. Ještě jste tady ve špitále nepromluvil. Jak dlouho to hodláte vydržet?“

Tom seděl na otáčivé trojnožce a díval se z okna. Levé zápěstí měl ovázané. Na primářovu otázku neodpověděl.

„Já vím, že se vám nechce mezi lidi,“ pokračoval primář, „ale snazší by to mělo být teď, než později. V žádném případě však nezůstanete u nás. Jsou dvě možnosti: buď si všechno vysvětlíme, pro váš sebevražedný pokus vymyslíme nějakou přijatelnou verzi a půjdete domů, nebo vás budu muset předat psychiatrům.“

Tom seděl dál s rukama v klíně, díval se na zelený strom za oknem a primáře neposlouchal. Takhle mu bylo dobře. Necítil potřebu s nikým hovořit. Zejména o té věci. Když se po transfuzi krve probral a uviděl nad sebou tolik zvědavých tváří, popadla ho zuřivost, chtěl vstát a všechny odehnat. Pak se ale dostavil pocit zcela opačný, a ten trvá. Všechno je mu lhostejné. Jen ty vlasy, kdyby rostly rychleji.

„Víte, pokusit se o sebevraždu není sice běžné, ale ani zas tak neobvyklé. Každý člověk má v životě chvílky, kdy chce z vlastní vůle opustit svět. Málokomu se ale podaří takové rozhodnutí dovést až fatálnímu konci. Vy jste toho příkladem. Podle mého názoru málokterý motiv k odchodu je silnější než podvědomý pud sebezáchovy. Vy jste si přeřízl jen žílu. Z té krev nestříká, pouze vytéká. Jakmile se sníží tlak, člověk sice ztratí vědomí, ale díky srážlivosti, se krvácení brzy zastaví. Proč jste si neotevřel tepnu, když jste chtěl všechno mermomocí skončit? Takhle jste způsobil jen rozruch, teď nevíte, jak z toho ven, a hrajete nám divadélko. Copak můžete do konce života mlčet?“

Tom mlčet nechtěl, ale také neměl chuť s primářem diskutovat, už proto, že ten primář ho neustále provokuje.

„Milý chlapče, dokonalá sebevražda bývá věc vážná a promyšlená. Historie takové případy zná. Když k ní byl donucen Seneca, starý etik a stoik, pil při tom víno a hovořil s přáteli. Stefan Zweig ji podstoupil po nepochybně hlubokých a mučivých úvahách, když ztratil veškerou víru v lidstvo. Vám život jen trochu přišlápne kuří oko a hned to chcete vyřešit útekem pod kytičky. Přiznejte, že v tom byla ženská!“

Nasrat!, odpověděl mu v duchu Tom a stále hleděl z okna. Tady mu konec konců nic nechybělo, až na tu ženskou!

Já se vám to tedy pokusím rozebrat sám. Jste pohledný hoch. Tak vypracované postavy ženy obdivují. I vám musely bezpochyby nadbíhat. Avšak trénované tělo má své rozměry. Někdy může i selhat. A vy jste dosud nic podobného neznal, a tedy nečekal. Že to tak bylo?

Polib mi šos, vole! Tom zaťal pěsti, a cítil, jak rudne. S takhle ostříhanou lebkou nepůjde mezi lidi ani za nic!

Vy prý vzpíráte. Zřejmě k tomu používáte anabolika, ostatně, to bychom lehce zjistili. Ten, od koho je máte, vám měl objasnit jejich možné vedlejší následky. Pokud to svinstvo neberete dlouhodobě, nejsou trvalé. Budete zase v pořádku. Jen se mi musíte svěřit. U vás se jedná o záležitost spíše psychickou. Když ji překonáte, a v tom vám můžeme pomoci, opět vám to půjde s ženskými jako dřív!“

Trhni si nohou! Do smrti nechci ženský ani vidět!

„Ovšem, dokud se té frustrace nezbavíte, bude to zlé. Takže naposledy: pohovoříme si? Ne? Pak mi nezbývá než vás poslat k psychiatrům. Ti už si s vámi poradí. Ale máte štěstí. Nedávno tam nastoupila mladá kolegyně. Bude se vám líbit.“

A ještě ten den odvezli Tomáše Berku do psychiatrické léčebny „Na Kopeček“ do Jihlavy.

8

Kolem půl sedmé si Saša v chalupě po dědovi připravovala večeři. Stála u vařiče jen v kalhotkách a blůzce, míchala vajíčka a uvažovala o Alího nabídce. V tomhle státě už pro ni všechno ztratilo půvab, okoukalo se a zevšednělo. V Městečku je po sezóně, po létě, po všem. Jinde však léto trvá dál. Pláže jsou plné, život pulzuje a kypí, dny se sice zkracují, zato noci prodlužují, a v nich probíhá vše podstatné a obyčejně vrcholí. Za takovým štěstím by se ale musela vydat. Sama a bez podpory, tajně a natrvalo, s rizikem, že bude chycena

tatíčkovými pochopy, neboť svým útekem by mu zničila celou následnou kariéru, která se stále ještě rozvíjí. Už mu pochlebníci prorokují post ministra. Jenže tady se na něho dozvěděla tolik špatností a špíny, že odchodu ze záře jeho hvězd litovat nehodlá.

Nic mě tu s nikým neváže, tak proč bych neměla odejít hned! A především z Městečka, kde si na mě po Tomášově bláznivém pokusu lidé začínají ukazovat prstem? Odejdu, rozhodla se Saša, a bylo to rozhodnutí náhlé a nezvratné, takové, jaká činila vždycky.

Dosmažila vajíčka, ukrojila chléb, usedla ke stolu a v té chvíli někdo zaklepal. Nenechá mě ani navečeřet, pomyslně si rozmrzele a byla připravena neodbytného Filipa tentokrát už vyhodit.

Do místnosti vstoupil neoholený zavalitý muž s velkýma zlýma očima.

„Co tady chcete?“

„Sem Berka! Du to s váma vyřídít za toho mého blbýho kluka!“

„Posaďte se,“ řekla rozpačitě a nechápavě.

Takový věci se nevyřizují v sedě a nevyřizují se řečma. I ten pitomej kluk to pochopil, proto furt rači drží hubu. Víte, jak se vyřizují?“

„Nevím, poděšeně hlesla Saša a bezděčně vstala.

Chlap na ni upřel zelené oči, a ona najednou zpozorovala, jak úporně se snaží udržet pohled v rovině její tváře, ale nesvedl to, proti své vůli jimi klouzal níž, po její nedbale zapnuté blůzce, a ještě níž, až k opáleným stehnům, a pak strnule hleděl na tuzexové kalhotky, na nichž byl nápis Sunday, přestože bylo úterý.

Už neměla strach. Necouvala, ani když ucítila na tváři palčivý úder dlaně. Vlasy jí spadly do očí, tělem projel záchvěv, nikoli bolesti, ale vzrušení, který se začal stupňovat, když ji muž udeřil znovu. Po každém úderu zvedla hlavu výš a rukama se držela za cípy blůzy, které napínala tak silně, až znenadání povolily. Knoflíčky odlétly do všech stran a jeden cvrnkl o porcelánový talíř na stole. Před rozzuřeným chlapem teď stála s ňadry obnaženými, očima zavřenými, hlavou zvednutou a s pocitem touhy, který se stupňoval a rozpaloval celé tělo.

„Ty děvko!“ zařval Tomův otec, ale znovu neudeřil. Slyšela jeho hlasitý a přerývavý dech a uvědomovala si, jak jí buší srdce, jak sama zhluboka oddechuje, jak se jí zvedá hrud' a z koutku úst vytéká něco teplého.

Najednou se jí cosi zařízlo do pasu, trhlo to s ní a následující zvuk napovídal, že z kalhotek s nápisem Sunday zbyl jenom cár. Přes spadlé vlasy uviděla těsně před obličejem hrubou mužskou tvář s krví podlitýma očima, a zase nevykřikla, ale s veškerou touhou a vzrušením se zakousla do jeho masitých rtů.

„Ty kurvo!“ zaúpěl, sevřel ji mocnými pažemi a vrhl se s ní na proležené kanape až stará péra zaskřípala. Mohutné mužské tělo bylo cítit syrovým dřevem a voňavě sladkou smůlou.

Vůbec neslyšeli když po nevýrazném zaklepaní vstoupil do místnosti Filip Hošna.

9

Komár si umínil ten staříčkový televizor opravit. Už proto, že otec jej v Elektroservisu odmítl panu Šáchovi přijmout. Hin sa hukáže, co dovede absolvent elektrotechnické průmyslovky! Vzdělání, v němž má nad otcem převahu, musí vykonat své. Navíc jde o prachy. Kde každý večer brát na pivo a rumíky, potřebné pro zahnání chmur a nervozity? Děkanský termín se neúprosně blíží, a matika je věda, která se nabiflovat nedá. Už na průmce s ní zápasil. Vinou té krávy Hamáčkové, učitelky v základní škole. Místo matematických rovnic ho učila milovat Sovětský svaz. Na chybějících základech se nedají stavět derivace ani integrály. Matematické kreace, jež Komára čekají na cestě k inženýrskému titulu, budou vždycky stát jen na vodě díky Hamáčkové a Sovětskému svazu.

Někdo se zhlíží v teorii, já vyznávám praxi. Nač mi bude inženýrský titul, který si přeje otecko. Mě uživí pájka a cín a nejnovější elektrosoučástky. Dokážu postavit zesilovač, kvákalo i bustr. Nebo je libo akustické dělo? Dejte mi součástky a pohnu světem!

Jenže součástek je chronický nedostatek. Komár je shání jak se dá, nejčastěji po bazarech. Výsledkem jsem sflíkováná poruchová monstra, jimiž žádné slávy zatím nedošel. To ho naplňuje hlubokou skepsí, avšak ani ta nečiní vidinu inženýrského titulu přitažlivější. Co by za dobu zbytečných studií vydělal prachů! Titul je blbec. I kdyby si jím nakrásně ozdobil jméno, inženýrským platem si nevydělá ani tolik, co prodavač horkých párků na Václaváku.

Dnes si předsevzal opravit letitý krám, jenž by se dal s úspěchem nabídnout muzeu. Vrtá se v něm už hodinu a obrazovka té hřmotné bedny je stále slepá, i když v domácí otcově dílně má vše co potřebuje, protože slouží k provozování melouchů po pracovní době mimo oficiální opravnu. Funguje operativněji a levněji než státní elektroservis. Jediným problémem zůstává, jak všechny melouchářské zakázky zvládnout. Někdy si je bere Komárův otec i do zaměstnání.

Na okno suterénní dílny zaklepe pošťák Jágr. „Máte tu psaníčko, pane inženýre!“

Nemohlo obsahovat nic horšího, než očekávané povolení děkanského termínu. Je stanoven na pátek třináctého září. Komár uvažuje, zda je to datum naděje či totálního krachu. Potom v něm přece jen vzplane odpovědnost. Odstrčí těžkou neopravitelnou bednu, vyběhne do podkroví a pohrouží se do skript. Pak opíše zadání namátkově zvoleného matematického příkladu a začne počítat.

Odstranit závorky bylo snadné, převést ypsilon na levou stranu a pokrátit zlomek ještě šlo. Potom začaly problémy. Naskýtalo se více řešení. To nejsnazší mu však vyhovovalo nejméně. Spělo k integraci a jednoduchému integrálu,

který dodnes nepochopil. Zkoušel ony úkony nějak obejít, ale k výsledku nedospěl.

Zamyslel se, potýral mozkové závity, popustil uzdu představivosti. A najednou zajásal. Už to má! A je to úplně prosté. Triviální. Že ho to nenapadlo dřív! Už ví, proč v té staré bedně nemůže naskočit obraz!

Odstrčil poznámkový blok s nedořešeným příkladem, a seběhl dolů do suterénu. Z krabic ve skříni vybral potřebné součástky, přeletoval je provizorně na místo původních, a hle, zázrak se koná, obrazovka svítí!

„To zíráte, páni docenti! K čemu jsou mi vaše integrály? Já mám svou matematiku, a počítají se v ní jenom penízky!“ nadšeně zvolal Komár a byl na sebe hrdý!

10

Odpolední slunce dosud utěšeně hrálo, ale Filip jeho velkodušnost nevnímal. Skličovala ho liduprázdná terasa, ježící se nohama obrácených židlí uložených na stolech, i nehybné listí stromů, jehož zeleň už nabírala tón pozdně letní šedi. Třpytivá hladina rybníka už nelákala. Ale snad právě studená voda by mohla z vědomí vymazat obraz, který se neustále vrací a Filipa pronásleduje od včerejšího večera: Saša ležící na kanapi s roztaženými nohama a k ní přísáté tělo chlapa. Ta scéna ho přivedla do stavu naprosté bezmoci a znechucení. A z toho Filipovi nepomůže ani studená voda.

Sundal ze stolu jednu z židlí a posadil se. Za pár dní tu stejně všechno skončí. Většina kamarádů sbalí kufry a zmizí. Nic netrvá věčně, ani léto. Tohle stejně za nic nestálo. Nepřineslo mu žádné půvaby ani radosti. Bylo beznadějně od samého počátku. Nevadí, že je pryč. Jenže věřit a doufat v to příští by bylo právě tak naivní jako předčasné. Filip Hošna by teď nejradyji nemyslel na nic. Ale to nešlo. Obzvlášť když jeho bezútěšnou náladu korunoval Pulpánův podraz.

Po roznášce si Filipa Hošnu vyžádal k telefonu sám ředitel okresní správy spojů.

„Co je s vámi, člověče!?“ hulákal, až sluchátko drnčelo. „Proč se neozýváte? Přihlášku s dotazníkem jste dostal už před dvěma měsíci. A já to od vás pořád nic nemám. Kurs začíná v prosinci. Místo v Pardubicích bude v Šumperku, ale to vám může být jedno. Koukejte tu přihlášku vyplnit a co nejdřív ať ji mám na stole! Dokud s vámi počítám!“

Filip chtěl namítnout, že o přihlášce nic neví, ale spíš ho pálila otázka, kam bude po absolvování kursu přidělen.

„Řeknu vám to na rovinu,“ odpověděl ředitel. „Nejspíš do Čibunic, nebo do Buškova. Abyste se otrkal a ukázal, co ve vás je. Pokud se osvědčíte,

přeložíme vás do Městečka, jenže musíte vydržet, až to tam starý Pulpán zabalí!“

V telefonu cvaklo, jak odposlouchávající poštovník praštil sluchátkem. To má za všechno! Za dlouholetou a poctivou službu! Už i na okresní správě se těší, až půjde do starého železa! A tenhle vzorně vedený úřad po něm převezme flink Hošna, který se ještě nenaučil ani chodit včas do práce.

Poštovník začal rezignovaně štrachat v zásuvkách svého psacího stolu, kde byly štosy nezařazených lejster, pokynů, příruček a oběžníků.

Když si Filip konečně dodal odvahy a přišel k němu pro přihlášku, stále ještě ji hledal.

„Schoval jste ji, pane poštovník, do nejspodnější zásuvky vpravo,“ napověděl mu pošťák Jágr.

Takže nejen Jágr, ale i Pulpán je slizký plaz! Komu se na téhle poště dá vůbec věřit? Snad jenom paní Růže, usoudil Filip, a rázem se mu vybavilo její obrovské poprsí, které si vůbec nedovedl představit odhalené.

Naštěstí odsud brzo vypadne. Nejdřív do Šumperka, pak do nějaké zapadlé vsi. Báječné vyhlídky! Budou jím postrkovat a jako hadrem vytírat venkovské pošty o pár domovních číslech a jednou hospodou. Tam ho někde třeba nechají hnít až do důchodu. Na ředitelovy sliby se spoléhat nedá. Může ho podrazit jako starý Pulpán. Proč mu tu přihlášku nepředal poštovník hned?

„Co tady zevluješ na suchu,“ uslyšel hlas Petra Víznera, a v té chvíli byl opravdu rád, že ho vidí.

Štve mě život.“ svěřil se rezignovaně Filip.

Malíř nejprve sundal ostatní židle se stolu.“Tahle opuštěná terasa mi připomíná povídku Jiřího Poláka Pondělí po sezoně, a ta tvoje nálada jí přesně odpovídá. Skoč pro dvě piva, ať se probudíš z letargie!“

Když pak seděli sami u stolu, kouřili a před sebou měli plné püllitry, Petr rozmáchlým gestem ukázal vzhůru. „Vidíš tu úžasně modrou oblohu bez jediné poskvrnky? Je dokonalá, a při tom si na ni nemůžeš sáhnout, nikde nezačíná, ani nekončí, vlastně je neskutečná, ale v lidských měřítkách věčná. Občas ji sice zakryjí marky, prší z nich a sněží, padají kroupy a srší blesky, pak ale mraky zmizí a modř se objeví znovu. Jen jediný tvor na téhle planetě dokáže takové úkazy vnímat, a nejen vnímat, dokáže v nich hledat a nalézat krásu. Jak tě může štvát život, člověče?“

Filip se z ničeho nic začal zpovídat a Petr se mu ani nesmál, ani ho nepřerušoval, jen se nakonec zeptal: Myslíš to s tím poštovníkáním vážně, nebo je to momentálně jediná cesta, kterou před sebou vidíš? Dovedeš si představit, co to bude obnášet? Ráno ti poštu přivezou odpoledne odvezou. Dennodenní rituál, stále stejný, celý život stejný! A můžeš být poštovníkem ve vsi, v Městečku nebo v Hongkongu. Jsi na takovou řeholi připraven?

„Něco přece dělat musím,“ povzdechl si Filip a bezmocně rozhodil rukama.

Jasně, a máš nejvyšší čas se rozhodnout. Jenom si ale uvědom, že to s nejvyšší pravděpodobností bude rozhodnutí na celý život!“

Filip chvílku mlčel, váhal, ale nakonec přiznal: Nejvíc by mě bavilo fotografovat. Cokoli. Kdekoli. Fascinuje mě dívat se na svět hledáčkem fotoaparátu. Namířit objektiv, připravit se a ve vhodný okamžik stisknout spoušť. A pak s napětím čekat, jak se který záběr povede. Tohle povolání bych opravdu bral na celý život.

„Tak proč něco takového nejdeš zkusit?“

„Vždyť pro to nemám nejmenší možnost! Kde bych se tady mohl živit fotografováním?“

„Kdo říká, že tady?“ Tady nakonec nebudeš možná dělat ani poštmistra. Tady je zapomenutej kus světa, probouzející se jakž takž na dva letní měsíce, kdy sem někdo zavítá a rozhejbe tu život. Tady je předem vykopanej hrob, pro ty, kdo zůstanou. Ale okolo je svět a v tom světě plno možností. Neříkám, že se hned jako fotograf někde uchytíš, ale když budeš cílevědomej a vytrvalej, na šanci narazíš. A pak ji buď uchopíš a udržíš si ji, nebo ti uteče mezi prsty a ty budeš muset nadbíhat té další. Život je plný šancí. Pokud bys našel odvahu vydat se do Prahy, kde jsou sice mraky fotografů, a všichni chtějí být viditelní a slavní, můžu ti poskytnout prozatímní ubytování v mém suterénním at'asu. Je tam na zemi slavník, na chodbě smrdutej záchod a z kohoutku teče studená voda. Většina kumštýřů začíná podobně: s holým zadkem.“

11

Irena to už nemůže odkládat. Taková věc se odložit ani nedá. Leda odstranit. Ale na to už je asi pozdě. Váhala příliš dlouho. Chtěla náměstka skřípnout, pumpnout ho o peníze. Ten parchant by určitě neriskoval skandál s holkou z provozu. Jenže zmizel jako smrad, zašil se ve špitále, jak ho teď uhánět a ždímat, aniž by z toho bylo pozdvižení? Vyklouzl pacholek. Naštěstí jsou tu ještě dva v úvahu přicházející otcové. Bačkorka, mladý, zbrklý ale dobrotivý vůl, kterého by musela ihned zapřáhnout do chomoutu a neustále popohánět, a pak Václav, zkušený veterán. Bačkorku dneska odvedou a půjde na dva roky sloužit vlasti. Dva roky by čekala a dřela se někde na bývalém statku pod dozorem tchyně a hromotluckého chlapa, který by ji nejspíš chtěl někde ve stodole opíchat. S Václavem by musela tajně bydlet na svobodárně, než mu v Brně přidělí dva plus jedna v paneláku na sídlišti. Bačkorku může vojna

změnit. Ale spíš k horšímu. Václava už nezmění nic. Nohy mu budou páchnout pořád stejně. Nanejvýš hlava ještě víc zplešatí.

Žít tady, nebo ve městě, kde se lidé na ulici nezdraví a vzájemně se neznají ani v domě, ve kterém bydlí? Celý týden být sama a utěšovat se jenom tím, že nemá nouzi o peníze, protože Václav dost vydělá. Irena není zvyklá žít sama. Odmalička je s někým pohromadě, v děcáku i tady na svobodce, a v Brně nebude znát ani domovníka. Václav žádnou rodinu nemá, jeho povoláním je harcovat po stavbách. S tím suchým patronem by musela mít haldu dětí, aby aspoň přes týden bylo doma veselo. Městské paneláky se ale nafouknout nedají. Dva plus jedna není žádný zázrak, spíš klec.

Život se dá zbabrat jen jednou, a ona ho má zbabraný od samého začátku. Teď už v tom může jen pokračovat. Na někoho se přilepí smůla a do smrti se jí nezbaví, ať se škrábe sebe víc. Někdy je lepší nechat všechno plavat, ono to někam doputuje.

Ulehla na postel a sotva zavřela oči, někdo zaklepal na dveře. Mohl to být montér Václav, nebo Bačkorka s regrutovskými kytkami na klopách. Irena si řekla, že je to osud, a už se s ním nechtěla prát. Zkrátka, kdo dřív přijde, ten se dřív ožení. Po všech spletitých úvahách jí teď bylo jedno, který z těch dvou to bude. Václav nebo Vašek, oba mají k nějakým citům a něžnostem daleko, jsou to chlapi, kteří potřebují ženskou jen pro to nejnnutnější: aby jim dala u stolu a v posteli. Taková je její cena. Tak ať sem, hergot, jeden z nich už vlez!

Stáli tam oba. Bačkorka s kytkami v klopách a sebevědomím napumpovaným alkoholem i montér Václav, který také nebyl třasořitka. Strkali se ve dveřích jako malí kluci. Irena dostala chuť je oba vyrazit. Jenže to nemohla. Jeden tu zůstat musel. Který, to osud nerozhodl, to nechal, převít, jenom na ní.

„Hele, Bačkorko,“ řekla mírně, Ty rekrutský kytky ti fakt moc slušej. Teď ale běž říct klukům, že na bigbítový zkoušky už chodit nebudu. Nemám čas. Budu se vdávat. Tady je můj ženich Václav. Chce si mě vzít.“

Montéra vtáhla rychle dovnitř a před šokovaným Bačkorkou přibouchla dveře.

Jiřík Kaláb dostal od mistra zbrusu nový šedomodrý pracovní plášť, trochu větší a delší, než aby mu pasoval a z pravé kapsy s odporem vyhodil čtyři naftalínové kuličky.

Učnice druhého ročníku, kterým prázdniny skončily, poslušně zasedly k obráběcím mašinkám, ale jen si soudruh mistr odskočil, začaly si sdělovat prázdninové dojmy, až překřičely běžící stroje, jejichž seřizování a údržbě se tu Jiřík učí. I na něho se po chvíli soustředila pozornost, v dílně byl jediným mužem, i když ho žádná z dívek za mužského nepovažovala, snad s výjimkou Hedviky Krásné.

„Drhne mi páka“, zvolala učnice Zdenka. Jiřík přiběhl s olejničkou, mazal klouby a ložiska, ona mu zatím přišpendlila na nový plášť lísteček, a při tom krčila už tak zvednutý nosík, nad jeho naftalínovým parfémem. Ostatní dívky se dusily smíchy.

Jiřík postupně plnil rozmarná přání slečen, jimž místní hoši přezdívali „čamrdky“, za zády slyšel chichotání, a když se prudce otočil, nic nezpozoroval, avšak smích sílil, neboť na přišpendleném lístečku bylo viditelně napsáno: JSEM PANIC A JE MI Z TOHO NANIC.

Bujaré dívčí veselí mu vhánělo horko do tváře a mlhu na brýle. Zoufale si přál, aby už bylo poledne, aby mohl svléknout páchnoucí plášť a utéct od těch blbých holek pryč, někam ven, do polí, kde svítí slunce. Léto sice pomalu odkvétá, ale ještě neodchází, ještě se s ním dá kamarádit., třeba na louce nebo v lese. Taky by ovšem nebylo marné naskočit na vlak a jet jím do neznáma, pak někde vystoupit a sledovat tamní život, jako tehdy po ránu na nádraží ve Veselí nad Lužnicí.

Jiří Kaláb by se strašně rád kamarádil, ale tady v Městečku nemá s kým. Všichni se mu posmívají, že koktá, ale on koktá právě proto, že o téhle jeho vadě všichni vědí. S cizími lidmi mluví normálně. Jako s tím pánem na nádraží. Hovořili spolu o jeseterech, o barokním slohu, o zemské přitažlivosti a Einsteinově konstantě, a on si na koktání ani nevzpomněl. Pozoroval parní lokomotivy, jak v ranním slunci posunují vagony: v chuchvalcích kouřů a páry se paprsky chvílemi ztrácely a zase probleskovaly, barvily zlatavými až narůžovělými odstíny vznikající abstraktní kouřové tvary, jen je stačit zarámovat, ale ony neustále měnily vzhled a tvar, až se nakonec rozplynuly, když lokomotivy s vagony odjely o kus dál. Po nástupišti začali vodáci přenášet barevné lodě a on měl nutkání některé oslovit a požádat, zda by ho po vodě nevzali s sebou, jenže se objevil pán v uniformě, chvíli si ho prohlížel a pak požádal o občanský průkaz. Jiřík začal z rozčilení koktat, a už ho vedli, ani se od nového kamaráda nedověděl, co by se stalo, kdyby na kousíčku země, přestala působit gravitace.

Na plášti se mu objevil další lísteček: MILUJE TĚ HEDVIKA, PROTOŽE NIC NEŘÍKÁ!

Hedvika byla trochu naivní, nosila krunýř a pod bradou vzpěrku, měla hluboké oči, plné rty a s Jiříkem soucítila, podobné ústrky a úsměšky zná moc dobře, chtěla ten lísteček odstranit, ale holky jí v tom zabránily, přišly by o

zábavu, ten trouba bude s cedulkami chodit ještě zítra. Jiřík konečně pochopil, že je cosi v nepořádku s pláštěm, utekl z dílny, na záchodě lístečky odstranil roztrhal a spláchl, a zpátky do dílny se už nevrátil.

Přes dvůr a otevřenou garáží vyšel na ulici, a soudruha mistra nikde nezahlédl. Chvilí přešlapoval na rohu před učilištěm, a pak zamířil na protější hřiště k dřevěné boudě, do níž holky z učňáku chodívají kouřit. Uvnitř byla lavička. Usedl na ni, opřel se o stěnu a nerušeně přemýšlel. A najednou byl rozhodnut.

13

Saša ležela za zadním sedadlem automobilu značky Mercedes, zkroucená a zdřevěnělá a chtělo se jí čurat. Za tak drastické cestování zaplatila matčinými šperky, a to na ni bude ten chlípny Arab určitě vyžadovat ještě doplatek v intimních naturáliích. Jen co dorazí do Vídně, zmizí mu za nejbližším rohem.

Vídeň! Už jenom to jméno je sladké a mazlivé. Vídeň ale nebude koncem její cesty, nýbrž začátkem, vstupní branou do velkého a zářného světa. A ona ví, kam chce, a co si přeje poznat. Dávno to ví: Paříž, Londýn, New York a nakonec Las Vegas!

Zatím každý náraz kol otřásá jejím tělem a potřeba čurat je stále naléhavější. Co když se odsud se zdravou kůží nedostane? Než Ali přejede hranice a než odmontuje krycí desky, zadusí se tu nebo zblázní. A co kdyby ji objevili pohraničníci? Na to nechtěla ani pomyslet. Nechat se nacpat a uzavřít do takové šterbiny! Co ji vlastně k tak šílenému rozhodnutí vedlo? Vždyť doma patřila ke smetánce, k hrstce vyvolených, kteří mohou mít vše, na co si jen ukáží. Papínkovy hvězdy jí umožňovaly pohybovat se mezi politickými špičkami, matčiny styky zase mezi umělci. Mohla jít kamkoli, vidět cokoli, vždycky pro ni byla vstupenka. Ale jen na území státu, v hranicích socialistického lágru, který se vykazoval šedým stereotypem a hlídacími psy. Z něho se vzdálit nesměla. A jiní bájili o světě, se škodolibým nadšením vykládali o místech jí zapovězených, byli v Louvru, v National Gallery, v Uffici i v Pradu. Všichni se ovšem mohli vrátit domů. Ona se už nikdy domu vrátit nemůže. Leda ještě teď, kdyby začala tlouci do stěny vozu a křičet, aby ji ten chlípny Arab pustil ven.

Automobil zpomalil, až zastavil. Alí někomu cosi řekl a zase se rozjel. To snad ještě nebyl hraniční přechod, takhle rychle se neodbavují ani diplomatická vozidla! Určitě budou teprve v hraničním pásmu. Teď začíná jít o všechno. Musí být klidná a trpělivá. Jen kdyby se jí nechtělo tolik čurat! Až k nesnesení. Každý otřes jí způsobuje bolest, která se už nedá vydržet.

Opět zastavili. Někdo žádal Alího doklady a pak bylo dlouho, až příliš dlouho, ticho. Slyšela jen svůj přerývavý dech. A posléze i větu, již se zhrozila: Prosím, vystupte si!

Bude-li, objevena, bezpochyby ji papínek vydědí a do smrti s ní nepromluví. Dal ji určitě už hledat. Možná i uzavřít všechny hraniční přechody. Nadarmo se nechlubí, že jeho lidé mohou mít v zorném poli každého a kdekoli. Možná už všechno vědí a snaží se jí ještě před hranicemi zachytit. Tak jako tak zničila papínkovi kariéru. Alí to teď odnese s ní.

Jeho rychlé hrdelní angličtině nerozuměla, ale pochopila, že je nervózní a že něco není v pořádku. Potom výrazný hlas řekl: Vaše razítka pozbyla platnost před třemi dny,“

Saše se sevřelo hrdlo, Bolest v podbřišku už byla k nesnesení. Pak náhle bouchly dveře auta, ona sebou leknutím šklubla a od té chvíle si už na nic nepamatovala.

Probudil ji úder do tváře. Otevřela oči a viděla nad sebou koruny borovic a smrků. Ležela na dece v nějakém lese. Kdosi jí rozpínal mokré džíny. Teprve potom spatřila Alího bělostný chrup. Arab se na ni radostně šklebil a vesele kýval hlavou. „Všechno OK,“ volal nedočkavě, „mě znají, mě tu znají, mě pustili!“

V Saše se teď střetly dva protichůdné pocity. Vědomí, že je ve svobodném světě a že se už nikdy nebude moci vrátit zpátky. Při tom cítila, jak jí Alí stahuje kalhoty a ona neměla na následné důvěrnosti ani pomyšlení, ale ani sílu se jim bránit. Až když jí chtěl stáhnout kalhotky s nápisem Monday. Vzepjal se v ní vzdor a vzplála zuřivost.

„Nech mě ty chlípnej parchante, pusť mě ty prase arabský!“ a začala do něho bušit pěstmi.

Alí však nepřestával. Už byla celé svlečená a on se na ni bezostyšně vrhnul.

V tu chvíli v ní vyvolal vlnu štítivého odporu. Měla pocit, jako by do ní vnikalo cosi nepoddajného páchnoucího a nepřijatelného. Jako by ji zaléval páchnoucí hnis. Tak odpornou nechut' k muži ještě nikdy nezažila.

A ten stav se nezměnil ani později, když už žila v tom vysněném světě a byla ochotna se s muži milovat, s takovými, kteří se jí líbili. Nepomohli psychoanalytici ve Vídni, V Paříži, ani nakonec v Las Vegas a s nepřekonatelným odporem k tomu, co dřív měla ze všeho nejraději, musela žít až do smrti.

KAPITOLA SEDMÁ

1

V Městečku se ještě přetřásaly nedávné vzrušující události, a už tu byla další: Jiří Kaláb je opět pohřešován. V úterý dopoledne zmizel z dílny knoflíkářského učiliště, jen si mistr odskočil na dvě piva, a od té doby ho nikdo neviděl. Zpočátku ho hledal jen sám mistr, pak všechny učnice i s vychovatelkami. Pátrací akci převzal ředitel učiliště. Odpoledne si přišla pro Jiříka babička. Vzápětí byla spuštěna pátrací akce přes místní rozhlas. Večer už měla Kalábův popis Veřejná bezpečnost.

Druhý den uslyšel Jiřík své jméno v rádiu, z krajské relace Veřejné bezpečnosti a zprvu se polekal. Pak ho ale začalo hřát vědomí vlastní samostatnosti, vynalézavosti a ovšem i důležitosti, když se o něm mluví v rádiu, a umínil si, že tentokrát se hned tak lapit nedá.

Seděl na studených kamnech ve Chládkovic chatě nad Horním rybníčkem v lese zvaném Smrčiny, necelé tři kilometry od Městečka a netroufal si zatopit. Chata patřila příbuzným z Prahy a on se dovnitř dostal bez násilí, věděl o skrýši náhradního klíče, nešlo tedy vloupání a nepřišel sem krást, ale nebylo to také místo bezpečné, protože dříve nebo později ho tu jistě někdo objeví.

Celý den poslouchal tranzistoráček, který našel zamaskovaný na policiče a přemítal, jak vylepšit jídelní lístek na příští den. Studené konzervy bez chleba mu moc nechutnaly. Po západu slunce vyrazí na bramborové pole, v noci si zatopí a něco ukuchtí. Po lese se teď přes den potlouká příliš mnoho slídivých houbařů. Jiřík si proto obrátil životní rytmus, posunul ručičky biologických hodin, den vyměnil za noc. Přizpůsobil se jako astronaut v kosmické lodi putující dalekým vesmírem.

V chatě vydržel tři dny. Pak došly baterky v tranzistoráku a on pocítil ztrátu kontaktu se světem tak silně, že se rozhodl svou kosmickou loď opustit.

Proto mohli někteří občané Městečka přísahat, že viděli Jiřího Kalábu v pravé poledne rázovat k domovu, a jiní se zas dušovali, že šel opačným směrem, po silnici k Popelínku, na sobě měl prošívanou bundu, holínky a přes rameno tornu. Jedni ani druzí se nemýlili.

Když se Jiřík vrátil domů, babička spráskla ruce radostí a chtěla honem běžet pro prášky, ale on vzal šňůru na prádlo, přinutil babičku usednout na židli, a k té židli ji přesně podle návodu z televizních detektivních seriálů připoutal a ústa jí přelepil leukoplastí. Starostlivě se jenom zeptal, zda může dýchat, a když vypoulenýma očima přikývla, sebral z kredence něco peněz, svůj občanský průkaz a vydal se na železniční stanici v Popelínku, kde ho lidé neznají.

Přijel vlak tažený krásnou velkou parní lokomotivou, Jiřík nastoupil, vyhledal prázdné kupé, a když usedl, cítil, jak mu vzrušením buší srdce. Slunce

zlatilo sklizená pole a listí na stromech, pár paprsků se mu dostalo do očí. Zaslzely vzpomínkou na svázanou babičku, ale jak se rychlost vlaku zvyšovala, sladký pocit svobody narůstal, až si Jiřík v rytmu kolejnic začal potichu zpívat a vůbec při tom nezadržával.

O další události mluvilo Městečko šeptem a potají. Informace pocházela ze štvavého vysílání rozhlasu Svobodná Evropa a nikdo tu neměl dosud potvrzeno, zda se zakládá na pravdě. Jen Filip Hošna a pan Melichárek zprávě okamžitě uvěřili a Melichárek začal v hotelu Perla hulákat na celý lokál: „Teď je pan jenerál v troubě! Dceruška ho vyšplouchla. Generálský hvězdy mu spláchla do hajzlu. Von si ten parchant nic jinýho nezasloužil!“

Mnozí pamětníci nechápali, proč je Melichárek na svého bývalého kamaráda Igora Jánského tak vysazený, snad ne kvůli tomu, že mu před léty svedl snoubenku. Jánský se tu přece vyspal s kdekterou a všechny se nakonec šťastně vdaly. Někteří hosté se snažili Melichárka umlčet, cožpak neví, že za ty řeči ho může někdo prásknout? Jiní raději zaplatili a spěšně opustili restauraci. Jen starý čamrdář Tichý se Melichárka zeptal: „Když jsi o Jánském tak dobře informovanej, nevíš náhodou, jak to tenkrát bylo s těma domovníma prohlídkami, po kterejch pak čamrdáře za utajenou perleť zavírali?“

Melichárek na Tichého chvíli zíral, pak posunul rádiovku do týla a uchechl se. „To nikomu z vás ještě nedošlo, proč si starej Maxmilián Jánský hodil smyčku přes trám? Jeho Igorek mu tenkrát všechny účetní knihy ukrad! Bylo tam černý na bílým kolik kterému čamrdáři prodal perleťového materiálu. Snadno se pak dalo spočítat, co čamrdáři zpracovali, co povinně odevzdali státu, a co si zašili někde doma v kolnách nebo ve veřtatech. Estébáci, kterejm Igorek na okrese velel, chodili najisto. A vždycky něco našli!“

„A o tom všem jsi už tenkrát Melichárku věděl?“

„To nebylo žádný tajemství!“

„A nikoho jsi nevaroval?“

„Co já? Každý si za tu utajenou perleť moh sám! Hamouni! Co bych se vo koho měl starat?“

Tichý si vzpomněl na své vrstevníky, kteří kvůli té neodevzdané perleti museli absolvovat po sedmi letech kriminálu a jak byl starý, měl ještě v ruce sílu a tak se rozmáchl. Rádiovka odlétla na jednu stranu a na druhou se poroučel Vincent Melichárek. Stačil se ještě zachytit stolu a převrhnout na něm všechny půllitry a pak teprve dopadl k zemi. Přítomní hosté v lokále, kteří ho znali, jaksi setrvačně uznali, že si tu ránu čamrdářskou pěstí zasloužil už dávno.

Září zářilo. Dny plné slunce, rozžihaly barvy babího léta, vzduch Vysočiny se přiosvětlil, zprůzračněl a bylo vidět do dálky.

Filip chodil s pošťáckou brašnou od domu k domu, a hřbitovní klid dopoledního Městečka ho chvílemi přiváděl k zoufalství, chvílemi k zuřivosti. Všechno je tu stále stejné, neměnné a nudné. Až na ty houfy vlašťovek tísnících se na drátech. I ty za pár dní odletí. Mají křídla a cíl! O to naléhavěji si uvědomoval, že se konečně musí rozhodnout, co má sám se sebou udělat a zda chce být opravdu doživotním poštmistrem kdekoli, nebo se pokusit o vzpouru o které nemá tušení, kam ho přivede.

V pošťácké brašně ho tížil dopis pro Marii. Dopis s pražským razítkem a emblémem Pragoexportu, jistě od frajera, který se tu na zábavě objevil s Romanem Vítem, jehož Marie, jak se později dověděl, sama pozvala.

Marie byla v krámě sama, jako vždycky upravená a půvabná, a jeho poprvé napadlo, že je jí pro takovou nevzhlednou a temnou prodejnu opravdu škoda. Náhle zatoužil znovu ji obejmout, vyjít si s ní někam do polí, kde na mezích ještě voní mateřídouška, a dlouze a vášnivě se s ní líbat. Rozpačitě jí odevzdal dopis a chtěl odejít.

„Musím ti něco říct, Filipe,“ zadržela ho, a vzápětí byl šokován jejím rozhodnutím:

„Odcházím do Prahy. Nechci strávit celý život v tomhle temném krámě. Naskytla se mi příležitost a já ji nesmím promarnit. Do smrti bych si to vyčítala. Tady se šance dvakrát nenabízejí. Sám víš dobře, co nás tu čeká. Možná bychom se nakonec vzali. Měli děti, všední starosti a běžné problémy, jako většina lidí co tu spokojeně žijí. Ale mé představy jsou trochu jiné. Chci něco poznávat, něco vytvářet, na něco se těšit. Chci žít tak, aby mi to přinášelo radost a uspokojení. Víím, že se muži s ženami neradi rozcházejí jako přátelé. Ale já bych si přála, aby to mezi námi tak bylo. Aby zůstalo i trochu citu, který nás spojoval, a to navždycky.

Pak se naklonila přes ten široký dřevěný pult, ze kterého občas vylézaly hřebíky a Filipa políbila.

„Asi bych ti ještě měla dát tohle,“ a překvapenému Hošnovi, který se z těch jejích slov ani z polibku ještě nevzpamatoval, vložila do ruky zašlou nažloutlou obálku.

Filip z ní vyňal list zatuchlého papíru. Kostrbaté a nedotažené písmo svědčilo o spěchu či strachu, nebo obojím. Stránka obsahovala podmínky, za jakých Hugo Taub bezúročně půjčuje Františku Hošnovi celý milión.

„Objevila jsem ji náhodou, a přísahám, že jsem ji nikomu neukázala.“

Filip však obsah dohody ani její význam příliš nevnímal. Jakoby předešlými slovy Marie, právě teď, konečně dospěl k rozhodnutí.

„Marie, slibme si, že se jednou za rok sejdem. Vždycky první pátek v září v pět, na Karlově mostě. Já totiž taky odcházím do Prahy. Zatím budu bydlet u malíře Petra v jeho ateliéru.“

3

Sekretářka Janička přeťukávala téměř nečitelný zápis z porady mistrů, který soudruh Emmer pořizoval sám a zoufala si. Ty klikyháky a nedopsaná slova nedokázala rozluštit, a ptát se bála. Náměstkův zástupce na ni denně řve pro každou maličkost. Při tom hází na její stůl další a další papíry k vyřízení. To za soudruha Plechého nebývalo. A teď ještě drnčí telefon! Znechuceně zvedla sluchátko. Měli tu meziměsto.

Karel Pádívý začal špatnou zprávou. Zájezd do Francie se neuskuteční z jakýchsi neurčitých důvodů, a Janička vskrytu zajásala. Musila by si pořídit novou halenku, novou sukni a nové lodičky a kde by navíc na ten zájezd vzala peníze?

Za Francii bude ovšem náhrada – Krakov, Lodž, Varšava. Zájezd se koná koncem listopadu. Funkcionářům a aparátu bude samozřejmě hrazen z fondů ČSM. Ona přece funkcionářkou je, a k aparátu už vlastně také patří – nebo to místo, které se právě na OV uvolnilo nehodlá přijmout?

Janička vykřikla překvapením a radostí, ale vzápětí musela hovor ukončit. Emmer nad ní stál s fasciklem papírů a začal řvát: „To byl poslední soukromý hovor, který jsem vám trpěl! Tady se bude makat, tady se bude zařezávat celých osm hodin. Buď budete řádně plnit své povinnosti, nebo si sbalte šminky a vypadněte!“

Janička by v tu chvíli s radostí uposlechla, hned zítra může nastoupit u Karla Pádívého na OV ČSM, ale tak jednoduše to asi nepůjde. Podnik s ní nerozváže pracovní poměr dříve než v zákonné lhůtě tří měsíců, a kdoví, zda to místo bude pak ještě volné. Zděsila se téhle překážky i Emmerova hulvátství, bylo jí do pláče, ale ani ten si nemohla dovolit.

Ferman Emmer ji vzápětí našťestí hnal do skladu. Vyřizovala se tam nějaká zakázka pro Rumunsko. Ženské strhávaly etikety ze zaprášených souběhových knoflíků, které pan Rovenský nosil ze skladu, našívaly je na nové karty, aby alespoň formálně odpovídaly požadavkům zákazníka, který si však rozhodně přál něco jiného. Jenže to, co si přál se dodnes nevyrobilo a termín dodání zakázky dnešním dnem končí. I když z toho bude reklamáce, dodávku dodají včas, jak Rovenský Maternovi slíbil. Po následné reklamaci se podnik omluví a původní objednávka snad už do té doby do skladu doputuje. Odběratel tak sice dostane zakázku pozdě, zato s reklamační slevou a bude si moci nechat i tu předešlou a tudíž si rozhodně nebude stěžovat. Tohle řešení vymyslel sám Rovenský a s nikým se o něm neradil, zjistil, že to takhle dobře funguje v tuzemsku, tak co by to jednou nemohl zkusit se zakázkou do bratrského Rumunska.

Hned po obědě Janičku posadili do ředitelské šestsettrojky a vyslali do Říмова, kde měla sehnat celníka, bez kterého, jak nařídil Emmer se nesměla vrátit. Když jeli kolem OV ČSM, Janička se osmělila a požádala řidiče, aby na pár minut zastavil. Karel Pádívý naštěstí ve své kanceláři byl, hned chtěl vařit kávu a vytáhl láhev koňaku, ale ona koňak i kávu odmítka, jen ho prosila, aby pro ni uvolněné místo podržel. Za příslib mu dala velkou pusou, tu největší, jakou zatím mohla.

Kolekci odeslali v termínu. Sám Rovenský s ní ujížděl až do Bratislavy, kde na přechodu v Petržalce čekal pozastavený kamión. Balíček do něho lehce přehodili, obdrželi potvrzení se správným datem odeslání a s tím celé to bláznění na čas skončilo. Zanedlouho přišel další zběsilý den. Ferman Emmer lítal jako pomínutý. Napřed si vyžádal zápis z porady mistrů, který ještě neměla Janička celý vyhotovený, pak rozpis plánu na jednotlivé dny, nakonec se soustředil na centrální panel, kde měly být znázorněny cedulkami všechny pohyby rozpracovaných zakázek s daty a dílnami, kde se nacházejí a zjistil, že se v té tabuli vůbec nevyzná. Mistři cedulky píchali na panel, jak a kdy je napadlo, někteří přesun z operací nehlásili vůbec a tak byla na tabuli jen snáška cedulek. Mistři Fermanovu evidenci zjevně bojkotovali.

„Co je to za bordel ? Kdo to sem takle píchá? Vy jste povinna přesuny jednotlivých zakázek ostře sledovat a mistry kontrolovat. Jak je možný, že na panelu je takovej maglajs! To si zodpovíte! Jste neschopná, nevyhovující, nedůsledná a neperspektivní, Nejrači bych vás z fleku vyrazil!“

„Tak to udělejte!“ vyhrklo z Janičky a vzápětí se téměř roztrásla, nad svou troufalostí.

„Co jste to řekla?“

Janička otevřela zásuvku svého pracovního stolu, vytáhla papír s připravenou žádostí o rozvázání pracovního poměru a bez slova ji položila před Emmera. A on ji v rozčilení rázně podepsal.

4

„V pátek vás pustím domů, pane Šůno!“ oznámil Johnymu primář Klem. „U nás jste si své odbyl. Sádru sejmeme za měsíc. Doufám, že všechno už proběhne bez komplikací. Starosti ale ještě mít budete.“

„Jaký?“ zeptal se Johnny nechápavě.

Kvůli neoprávněnému řízení motocyklu. Zkouška na alkohol dopadla naštěstí negativně. Vy jste na té zábavě opravdu nic nepil?“

„Nešlo to. Já tam dělal pořadatele.“

„Té dívce však budete muset vyplatit náhradu a bolestné, a to nebude malá částka, zejména půjde-li to soudně. Oko je bohudík zachráněno. Jizva na tváři jí ale zůstane do smrti. „Chodíte s ní?“

„Né! Viděl jsem jí ten večer poprvé!“

Primář se na něho přísně podíval. „Uvědomujete si, že takhle poznamenanou si ji sotvakdo vezme za ženu?“

Johnny neodpověděl a hleděl na podlahu. Jeho vina to přece nebyla, jen hrozná smůla. Všechno ale mohlo dopadnout ještě hůř. Kdyby neuhnul do škarpy, narazili do stromu.

Jednou ji v nemocničním pokoji navštívil, ale ona s ním odmítla mluvit. Zakryla si tu neobvázanou polovinu tváře a na nic neodpovídala. Proč kruci do těch keřů musela vletět přímo po hubě? Proč to blbý auto neztlumilo světla. Proč se nabídl, že ji odveze domů? Vždyť ji vůbec neznal!

Takové otázky však ztratily smysl. Bylo třeba pochopit, že tady už nelze nic změnit, že se musí s neblahou skutečností smířit, přijmout ji a žít s ní. To si Johnny sice uvědomoval, ale pocitu odpovědnosti se tím nezbavil. Naopak ho tížil stále víc. Nevěděl, jak vše odčinit a napravit. Stále mu unikalo něco důležitého, podstatného, jakési klíčové řešení. Věděl, že existuje, ale zaboha na ně nemohl přijít. Třebaže si s tím lámal hlavu ve dne v noci. Teď je konečně zná, a cítí se zahanben, že tu jedinou správnou cestu nenalezl sám, že ho k ní musel primář Klem postrčit jako prvňáčka. Vždyť je to přece jasný, jinak se zachovat ani nemůžu, jinak bych byl parchant a srab. Jak jí to ale říct?

Rozechvěle se belhal do nemocniční zahrady a primář ho oknem sledoval.

Johnny věděl, že sedává na lavičce v koutě zahrady a plížil se k ní opatrně. Chvilí stál za keřem a pozoroval její obnažené nohy nabízené dosud teplým paprskům slunce a musel těm liniím přiznat nespornou ladnost. Ale do tváře jí vidět nebylo. Dodnes si vlastně její obličej nedovede vybavit.

Pak mu pod nohama zapraskala suchá větvička prozradila ho.

Dívka honem zabalila nohy do županu a Johnny vylezl z úkrytu.

Obrátila k němu obvázanou stranu tváře.

Přišel jsem ti něco říct, vyhrkl vzápětí. Ale to by ses na mě musela podívat a napřed si mě prohlídnout. Já si tě totiž chci vzít!“

Prudce se otočila a jediné oko, které na něho hledělo, vyjadřovalo úžas, bolest a odmítnutí.

„Počkej, já vím, že sem to řek blbě, ale platí to, a bude to platit i když mě teď odmítneš. Způsobil jsem ti něco, co se nedá odstranit, ani zakrýt. Do smrti budeš mít na tváři jizvu, a kdykoli se podíváš do zrcadla, vzpomeneš si na mě ve zlým!“

„Nemůžeš za to.“

„Nemůžu a můžu. Schválně jsem to neudělal, ale stalo se a já to chci alespoň trochu odčinit. Proto si tě vezmu!“

„Ze soucitu? Nebo z vypočítavosti, abys nemusel platit bolestné a operace?“

„Na to jsem nemyslel!“

„Tak proč si mě chceš vzít?“

„Abych s tebou moh žít! Žili bysme spolu ty a já. Tak jako spolu žijou jiný lidi!“

5

Vedle Albína se v autobusu uprázdnilo místo. Lenka nezaváhala. Poslední dobou je to její oblíbený trik jak s ním nerušeně a o samotě mluvit.

Jenže Albín zuří, stydí se. Každému musí být jasné, že si na něho Lenka činí nároky. Jako by jedině, zcela náhodné vyspání ji k něčemu takovému opravňovalo. Kdy ta holka konečně pochopí, že on může milovat pouze muziku?!

„Nešel bys večer do kina?“ zaškemrá a on zpupně pohodí hlavou. Do bijáku se samozřejmě chystá, ale ne s ní. To raději bude v pátek večer trčet doma, nebo se do kina vplíží po zhasnutí sálu. Jestli mu nepřestane nadbíhat, opravdu bude muset z Městečka prchnout. Už o tom docela vážně přemýšlí.

Otcova nabídka stále platí a Donaldi vytrvale žadoní. Dvakrát týdně hrají v restauraci V sadech, a jejich sóláček je nemožným. Albín u nich okamžitě dostane Tornádo a za vystoupení honorář. Dokonce už mu sehnali v Římově podnájem. Pokoj s vlastním vchodem u totálně hluchý báby. Na kytaru by tam moh cvičit kdy a jak dlouho by chtěl. Tak proč váhá? Proč se tady v Městečku babrá s kapelou, která nemá žádnou perspektivu? Donaldi vědí, co chtějí. Směřují k profesionalitě. Natáčeli už v budějovickém rozhlasu, Jarda Klíma jim vysílal písničku v Mladé vlně. I škola by se dala zmáknout, kdyby ty dvě hodiny, co denně přikodrcá v autobusu, věnoval učení.

„Koupila bych lístky. Angelika je fakt senzační film!“ dotírá Lenka.

„Nechci!“ odsekne Albín. V ruce svírá pozvánku na okresní bigbeatový festival „Brána Vysočiny“, který se v Římově uskuteční za čtrnáct dní. Je pozváno osm kapel, mezi nimi i ta jeho. Jenže s názvem The Devils má Karel Pádívý potíže. Prý by to byla zbytečná provokace. Už tak je okresní výbor KSČ festivalem pobouřen. Ideologický tajemník jej nejprve striktně zamítl. Taková muzika ideově naleptává mládež, a už vůbec se neslučuje s posláním ČSM. Museli mu dlouho vysvětlovat, že mladí lidé se teď o jinou hudbu nezajímají, že vymýtít se tak jako tak nedá a že pod záštitou ČSM ji lze alespoň využívat a usměrňovat. Nakonec souhlasil, ale dal si tvrdé podmínky: nezvat k účasti

skupinu The Universe, která má ideologický škaloup a zakázáno vystupovat v Praze, počestit názvy místních kapel a nedovolit, aby se zpívalo anglicky. Marně ho Pádívý přesvědčoval, že nezáleží na názvu skupiny, ani na tom, jakým jazykem se zpívá, nýbrž na její hudební kvalitě.

A právě o tu má Albín stále větší obavy. Od zábavy v sokolovně prakticky nezkoušeli. Přišly starosti a komplikace. Představa o závratném zisku rychle splaskla, hned jak spočítali peníze za vstupné a splatili úvěr v samoobsluze a za vypité sudy piva. Týden na to obdrželi fakturu za pronájem sokolovny, se kterou nepočítali, protože jiným je půjčována zdarma. Vzápětí došlo k vyúčtování škod. Měli zaplatit rozbitou mísu na záchodě, která byla prasklá už dávno, roztřískané pultitry a ukradené skleničky. Za úklid přišla další složenka, na dvě stovky. Jakoby tomu línému sokolníkovi nezaplatili předem, a nakonec všechno neuklidili sami!

Čistý zisk se sevrkl na tři stovky. Za to se dají nakoupit leda struny a Bačkorkovi pár paliček. To pomýšleli na nové mikrofony, reprobodnu a kvákalo. A ta protivná Lenka do něho pořád hučí. Ještě že mu nepřišla říct, že je v jiném stav! Nakonec jí musel pozvánku na festival půjčit.

„No, to je skvělý, senzační, úžasný!“ kdákala na celý autobus. „To se s holkama pojedeme na vás podívat!“ a chtěla se s tou pozvánkou rozběhnout k ostatním.

Albín ji preventivně chytil za ruku. Ještě není vůbec nic jisté. Festival se možná ani neuskuteční. Pádívý se obává, že jej soudruzi z OV KSČ klidně zatrhnou pár hodin před začátkem. Ani s kapelou to nemá Albín jednoduché. Komár je z blížící se opravné zkoušky z matematiky stále nervóznější. Jestli neprojde, na vysoké škole končí. Matka mu udělá ze života peklo, a nejspíš ho taky vyhostí z domova. Bačkorku čekají dva roky vojny a Filip už vážně mluví o Praze.

„Vy se snad nechcete zúčastnit?“ starostlivě vyzvídá Lenka.

„Vždyť nic neumíme,“ povzdechne si Albín a pustí její ruku.

„Hráli jste na zábavě, můžete hrát i na festivalu! Máte nacvičeno pár pěkných skladeb. Návštěvníkům se jistě budou líbit!“

„Návštěvníkům možná, ale porotě sotva. A taky tam budou odborníci z budějovického rozhlasu.“

„Ty z nich máš strach? Proč se pořád podceňuješ? Ti lidé přece muzice rozumějí. Musejí poznat, že jsi dobrej muzikant. Musejí tě ocenit!“

„A když ne?“

„Tak se vůbec nic nestane! Budete aspoň reprezentovat Městečko, a to taky něco znamená. Přece ti na něm záleží, jako mě?!“ Tentokrát ho vzala za ruku ona, a on neucukl.

„Tomáši, vy přece musíte mluvit!“ naléhala doktorka Magda Vínová a bezmocně se kousla do rtů. „Proto jste tady na psychiatrii, a jistě tu nechcete být moc dlouho.“ Berka byl její nejvážnější případ od nástupu do praxe a nevěděla si s ním rady. Znovu prostudovala nedávno odložená skripta, dala si poslat odbornou literaturu, ale taková psychická porucha nikde popsána nebyla. Osobně se stále více přikláněla k názoru, že Berkova ztráta řeči není nic jiného než simulovaný mutismus, jemuž v Haškově Švejkovi odpomáhali klystýry a výplachy žaludku. Tak drastických prostředků si ovšem netroufala použít. „Já vám chci pomoci Tomáši, ale napřed musíte pomoci vy mně!“

Doktorčiny snažné prosby ani pohledy raněné laně Toma nedojímaly. Spíš by rád věděl, zda pod bílým pláštěm vůbec něco nosí, ale když se jí na něm rozeplal knoflíček, pro jistotu předstíral, že ho to naprosto nezajímá. Ostatně moc předstírat nemusel. Stále mu bylo všechno lhostejné, až na ty vlasy, které rostly strašně pomalu. Tady se cítil báječně. Neměl hlad, ani žížeň a nepociťoval žádnou jinou potřebu. Jen ho štvalo, že ta ženská na něho pořád dotírá.

„Promluvte, Tomáši!“ Řeč se nezapomíná a vzpomínky tím nevymažete. Mohu vás ujistit, že ztráta paměti vám rozhodně nehrozí. Do amnézie mi už neutečete, Tomáši!“

Doma ho oslovovali také tak blbě. Táta mu vlastně neříkal nijak. Ale když byl malý, volal na něho Tome. Jenže matka zuřila, tuhle podobu jeho jména nesnášela, otcí ji zakazovala užívat, hádala se s ním, křičela na něho, že tady je v rodině, a ne mezi kovbojíčky v osadě Nevada nebo na čundru, tady se bude žít jako ve spořádané domácnosti, jinak tu se vším praští, usmrkaného spratka mu nechá na krku a uteče domů, do Městečka. Nakonec se z Prahy do toho zapadákova odstěhovali společně.

Tenkrát to bylo nad Tomovo chápání. Když ale později objevil na půdě tátovy fotky, na nichž vypadal v širáku a s rozhalenou kostkovanou košilí jako opravdový rančer a v kufru pak našel opasek pobitý cvočky a koženou vestu s třásněmi, pod kterou ležely pečlivě složené rodokapsy s barevnými obrázky kovbojů na obálkách, vytušil, že táta si v osadě Nevada asi náramně užíval. Chtěl se ho na to zeptat, ale nikdy k tomu nebyla vhodná příležitost. Pak se mluvit s fotrem už vůbec nedalo. Z lesa se vracíval k večeru a z hospody často pozdě v noci, ani se nemyl, po jídle se svalil na kanape a okamžitě chrápal.

„Kamarádi vám také říkají Tomáši?“

Mezi rodokapsy byly příběhy o Tomu Mixovi, králi kovbojů. Ty přímo hltal. Když je všechny přečetl, chtěl být také tak silný a neporazitelný jako Tom Mix, proto se vlastně dal na vzpírání.

„Kamarádi mi říkají Tom,“ odpověděl bezmyšlenkovitě a vybavoval si dál situace kdy desperádo donutí Mixe tasit kolt a vystřelit nepříteli zbraň z ruky.

„Doktorka vyskočila, zatleskala, pak si položila dlaně na obličej zaklonila hlavu, zhluboka dýchala a plášt se jí rozevřel přímo mezi stehny a ona se k němu rozběhla a začala ho hladit po těch krátkých ježatých vlasech a volala: Výborně Tome, výborně! Teď už to půjde mnohem snáz, teď zvládneme všechno, postupně si budeme vykládat, co se vám přihodilo, vidíte?“

Tom zpočátku zůstal přimrazený, protože nechápal, co se to děje, až si uvědomil, že promluvil a všechno zkazil. Pošlou ho domů i s tím nedorostlým ježkem na hlavě.

7

Filip má nezvratný důkaz, corpus delicti: paní Vrbková ve svém jméně píše b s velkým bříškem a ocásek od á zvláště zakrouť. Paní Vrbková se podepisuje vždycky stejně, ale na poukázce k penězům, které jí měl doručit Jágr, je podpis očividně napodobený.

Po tomhle průkazném odhalení by Filip nejraději strhl pošťáckou brašnu a hodil ji Půlpánovi pod nohy. Se zloději a padělateli podpisů sloužit na jedné poště nebude.

Ale je tohle dostatečný důkaz? Usvědčí Jágra z krádeže peněžní částky, která zas nebyla tak závratná. Filip by se měl napřed s někým poradit, než vyvolá na místní poště nehorázný skandál, který může připravit o místo i samotného Půlpána. Nejspíš by měl zajít za paní Růžou, která má právě dovolenou a poradit se s ní.

Trochu ho uvedla do rozpaků, když otevřela jen v domácím županu, který se nahoře nebezpečně rozevíral. Ale vřele ho zvala dál.

Řekl jí všechno, co zjistil a co si myslí o Jágrovi a svěřil se jí i s úmyslem oznámit vše poštmistrovi, a když to nepomůže, přímo Veřejné bezpečnosti, zatímco ona mu přisunula talíř s plátky uzeného, okurkou a nakrájeným chlebem. Zdráhal se při takové návštěvě pustit do jídla.

„S tím asi bohužel moc nenaděláte, Filipe. Vaše důkazy se budou opírat o svědectví starých lidí a na to se spoléhat nedá. Nebudou chtít ani vypovídat kriminalistům, natož svědčit u soudu. Dostanou strach. Taky se už pletou, málo si pamatují a špatně vidí. Možná ho paní Vrbková sama požádala, aby tu peněžní poukázku za ní podepsal. I to se někdy stává. Jágr se může vymlouvat na všechno možné! Jezte a už na to nemyslete. Jestli je Jágr opravdu podvodník, však on se někdy chytí sám! Že donáší, je všeobecně známo, a někdo nad ním drží ochranou ruku. Jinak by už dávno u pošty nebyl.“

„Jako to víte?“

Přistoupila k němu a položila mu ruku na rameno. Její župan se rozevíral stále víc.

„Za ta léta co složím jsem si lecčehos všimla. I toho, že chcete z pošty odejít. Jste mladý, pěkný a inteligentní kluk. Tady by vám to stejně nesvědčilo. Jděte poznat svět!“

„Vy myslíte?“ zakoktal se Filip zvedl oči ke stále více uvolněnému županu a pak se podíval do očí paní Růži a ony jakoby vyzývavě zamrkaly, když se ten župan náhle úplně rozevřel.

Uviděl dvě obrovská prsa, která nemohl k ničemu jinému přirovnat než k pikasovskému obrazu. Jejich oblost se blížila spíš hranatosti, ale velikost, která se stále víc přibližovala k jeho obličejí, mu nedovolila promluvit, ani nedodala odvalu se jich dotknout. Přitisknul pomalu hlavu k jejímu lehce vypouklému a měkkému břichu a rukama ji decentně objal v pase. Zároveň ucítil jak mu prsty vjela do vlasů a začala mu je prudce laskat.

Ani nevěděl, že se ocitli na kanapi. Prsy byly rozlité po celé hrudi a její ruce ho směřovaly stále níž, mezi roztažená stehna a on do těch míst zabořil obličej a ucítil na svých rtech zvláštní chuť, která mu nebyla odporná. Proto začal jazykem činit to, co si zřejmě paní Růža přála, protože slyšel z jejích úst slastné a čím dál častější steny, které později vyústily do hlasitých hekavých výkřiků.

Vzpamatoval se teprve na ulici. Zatím nechápal nic z toho, co se před chvílí stalo a proč se to stalo, jen měl pocit, že to bylo krásné a žádoucí, že to nemělo tak brzo přestat a přál si, aby se to ještě někdy opakovalo. V tomhle rozpoložení, kdy nevnímal ani čísla domů a na Jágra a jeho podvody už vůbec nemyslel, ho zastavil, místní nimrod Okrouhlík, který byl otcovým přítelem a Filip náhle zčervenal v obličejí, protože měl dojem, že to, co před chvílí prováděl je na něm zcela čitelné.

„Musím ti povědět, jaký byl ten váš kocour kabrňák!“ začal nadšeně vykládat Filipovi.

„Když mi ho tvoje máma přinesla v pytli, abych ho zastřelil, říkal jsem si, že by bylo přece jen škoda utratit ho pro nic za nic. Zrovna tu neděli se pořádaly testy loveckejch psů. Tak jsme jim ho vypustili. Ale žádný z nich se mu na kožich nedostal. Tomu nejsrdnatějšímu pěkně rozdrásal mordu. Pak utek na strom, prskal a syčel a hafani se mohli potřhat. Víš, já mám kočky rád, ale když zdivočí, je z nich nepolapitelná škodná. Nakonec nezbejvalo, než ho sundat brokovnicí. Teprve pak se na něj psi vrhli. Zachránil jsem akorát koneček oháňky. Ten bych ti moh přinést, kdybys chtěl.“

Matka dala Sama zastřelit. A ještě po smrti ho psi rozsápali. Sama už nikdy nevidím. Sam je mrtvý. Sam Someone. Sam Někdo už není. Už tu vlastně n i k d o není, kvůli komu bych tu chtěl zůstat i já.

Petr se loučil, a žádný doprovod k tomu nepotřeboval. Naopak, musel být docela sám. Ani tady, stejně jako před časem v Římě, se nevzdal svého poutnického rituálu na rozloučenou. Vždycky, když odněkud odchází, vyhledá zajímavý kout nebo vyhlídku, usedne, vykouří dvě tři cigarety, na nic nemyslí, jen si vše kolem pečlivě vrývá do paměti. Předpokládá, že už se na to místo nikdy nevrátí. Nemá rád opakování, ani návraty. Musí pořád dál, chce poznávat stále něco nového. To, co už viděl, má dobře zaznamenáno ve svém mozku. Možná toho využije pro své pozdější malování.

V Městečku si k loučení vybral starou hradní věž.

Po varovných kastelánových slovech našlapuje opatrně na ztrouchnivělé dřevěné schody a dotýká se jen zlehka chatrného zábradlí. Poklop věže zvedne jen s velkou námahou. Protáhne se do nejhořejšího prostoru, a pozná, že chybil. K žádnému z neprosklených oken se nedostane. Do poloviny stěn se tyčí hromady nejrozmanitějšího klestí. Okny vylétne s pokřikem hejno kavek u stropu s gotickou hvězdicovou klenbou vyděšeně poletuje poštolka.

Po celé generace tu ptačí zobany skládaly větvičku k větvičce, klacík ke klacíku a splétaly z nich hnízda. Zlikvidovat tyhle struktury by holé lidské ruce sotva svedly. Co si to vybral za místo k loučení? Čekal, že tu objeví něco výjimečného, něco zapomenutého a narazil jen na dvoumetrové vrstvy klestí.

Chtěl zase slézt dolů, když si všiml zašlých maleb na stěnách. Začal šplhat po navršených hromadách, rozdíral si kalhoty, kotníky i lýtka, do rukou ho píchaly trny a při neopatrných dotecích se objevovaly kapičky krve. Poštolky, kterých tu najednou bylo celé hejno, na něho začaly útočně nalétávat a rozčileně vřískaly.

Když se dostal konečně ke stěně, na nálety a křik poštolek rázem zapomněl. Pár gotických fresek už tady na hradě viděl, ale teď mu výjevy, které uzřel, vyrazily dech. Nevěřil vlastním očím. Místo religiózních námětů, které byly ve středověku v podstatě povinné, narazil na světské motivy. A dalo se předpokládat, že budou po celé stěně. Nazelenalý podklad představoval jakýsi středověký hon, jak se mohl se zahlédnutelných a místy už zničených maleb domnívat. Hon a lov zobrazený na stěnách středověké věže, to by byl unikát! Jestli se nemýlí, učinil objev století! Sem se rozhodně stojí za to vrátit a fresky řádně prozkoumat. Takže tentokrát žádné loučení. Vyhledá v Praze profesora Hánu, a na tohle místo ho přivleče! Takové skvosty nesmějí zůstat délo pohřbeny.

Kdyby se věž vyčistila a upravila, mohl by z ní být i letní malířský ateliér. Výhled je odsud na všechny světové strany. Člověk se tu cítí, jako by měl křídla.

KAPITOLA OSMÁ

1

Bigbítový festival strašil Albína Hrona každou noc. Procítal s mrazením v zádech a potem na čele, a zároveň s odhodláním dokázat světu i sobě, že jejich skupina je schopná obstát v měření sil s jinými kapelami okresu.

Dnes se všech nejistot konečně zbaví. The Devils, pod nějakým českým názvem, čemuž on nemohl zabránit, vystoupí na okresním beatovém festivalu v Římově. Albín už od tří ráno nespí. K autobusu přichází první. Konečně se dostaví i Bačkorka s paličkami a Filip se svou španělkou a fotoaparátem. Jen Komár chybí. Termín opravné zkoušky měl stanoven na včerejší dopoledne, ale ani večerním rychlíkem z Brna nepřijel. Mohli udělat čelem vzad, zamávat řidiči Fáberovi a vrátit se do ještě nevychladlých postelí. Ale přece jen nastoupili. Komár může ještě včas dorazit z Brna rovnou do Říмова.

Sobotním ránem se okresní metropole od Městečka příliš nelišila. Až na velký plakát, z něhož červenými písmeny zářilo mezi jinými i zesměšněné jméno jejich kapely: ĎÁBLÍCI. Ale přesto byli hrdí, že tu jsou, i když kvůli nedochvilnosti a nespolehlivosti Komára, na prvním bigbeatovém festivalu Vysočiny asi nevystoupí.

Hned pod Ďáblíky stálo ovšem jméno velice slavné. Patřilo skupině, která má zakázanu Prahu, znemožněn přístup do rozhlasu a televize a nahrávání desek. Jejich členy hlídá StB. Momentálně prý tihle kluci teď kácejí stromy pod Křemešníkem. A to jejich jméno je napsáno správně a anglicky: The Univers.

Za to Karel Pádívý v příštích dnech sklídí od ideologického tajemníka OV KSČ ostrou důtku a jeho funkcionářská židle se povážlivě otřese. Na skupinu The Univers, jejíž písničky tolik pobuřují cenzuru, nemají ani Donaldí.

Bačkorka jako první zaregistroval otevřený bufet. Dali si teplou sekanou a studenou desítku a najednou se cítili klidní, uvolnění a začali se na festival těšit, i když kvůli Komárovi vlastně soutěžit nebudou.

Jenže cestou k Národnímu domu Abín rozhodl jinak: „Vystoupíme! A třeba jen ve třech! Proto jsme sem sakra přijeli!“

Před Národním domem pobíhal jen zrzavý pes. Veškeré vchody zavřeny. Na první bigbeatový festival Vysočiny bylo opravdu ještě příliš brzy.

„Slyšíte?“ Albín se zastavil a zavětral.

Z protějšího kostela se nesly tóny varhan. Aniž se domlouvali, zamířili k mohutnému gotickému portálu a vešli do studených prostor s mohutnými sloupy podpírajícími vzepjatou gotickou klenbu již několik staletí. Filip měl

nutkáni se pokřižovat, jak ho to v dětství učila matka, ale včas se zarazil, protože už v Boha nevěřil.

Prázdným kostelem prostupovala zář ranního slunce, zabarvená mozaikou okenních skel vytvářející atmosféru obdivu i pokání a oni s ostychem a opravdovou pokorou usedli do lavic. Nástroje položili vedle sebe a poprvé každý z nich vnímal varhaní hudbu, která naplňovala chrám až k prasknutí, právě se vzpínajícím fortissimem.

Bačkorka natáhl nohy zavřel oči a zdálo se mu, že se vznáší.

Albín naslouchal s vytržením. Proplétání tónů mu připomínalo skotačení dětí na louce. Poskakovaly, honily se a kličkovaly, štěbetaly, výskaly a jásaly, některé mizely a jiné přibíhaly, a všechny dohromady vyjadřovaly čirou, ničím nezkalenou radost. Pak se tónina změnila a z té radostné hudby nezůstalo nic, varhany zněly vážností prosby, pokory a odříkání. Pořád v tom však byla úžasná krása.

Filipa tóny varhan rozteskňovaly, vyvolávaly v něm vzpomínky na Sašu, ale když zahřměly a prostor naplnilo vznešené Gloria, už mu nedovolily vzpomínat, a on tu hudbu musel vnímat celým svým vědomím. Pronikala až do nejskrytějších a nejtajnějších zákoutí, jako by ho kamsi vyháněla. Měl pocit, že sám ze sebe vystupuje, že se dívá na Filipa Hošnu jinýma očima a vidí to, co stále před sebou zakrývá a nechce přiznat, že tápe, stále jen tápe a vlastně neví kudy kam...

Náhle varhany dozněly a kostel oněměl.

2

Komár se probudil a nejprve cítil pach vlhkých zdí a nevětraných peřin a závan ostrého vtíravého parfému, potu a nemytých vlasů. Teprve pak si uvědomil, že na hrudi ho tíží čísi ruka.

Ležel v cizí posteli.

To je konec! Zaúpěl v duchu, neboť si vzpomněl, kde je a k čemu došlo.

Odvedla si ho z putyky, když zavírali. Nešli daleko, jen za roh do činžáku, po schodech a po pavlači. V hospodě jí slíbil opravit televizor. Za tři piva a tři velké rumy. Jenže v noci se k opravě už nedostal. Zato probudili děti. Holka a kluk měli postel v přístěnku odděleném jen závěsem. Chvíli se s nimi hádala. Nechtěli už zas nového tatínka. Vysvětlovala jim, že tenhle jen ráno opraví televizi a zas půjde. Nevěřili a dost vřískavě to dávali najevo, až je zpohlavkovala. Pak řvali ještě víc. Jeho vzala k sobě do postele. Jiné lůžko tu nebylo.

Už usínal, když do něho šťouchla. „Ta co bude?“ sykla a položila mu ruku na břicho. To ho překvapilo. Všestranně. Skutečně si myslel, že je tu jen kvůli

opravě televizoru a najednou se v něm začalo vzmáhat mužství. Okamžitě to postřehla.

Podivil se, jak nečekaně k tomu došlo. S ženskými dosud nic neměl a najednou leží na jedné v cizí posteli. Asi vše vykonal dobře. Vzdechala. Pak ho poplácala ho ramenní: „ty hřebečku, tebe bych si tu měla chvíli pozdržet“ a hned jak se otočila, začala chrápat. Teď musel jít na záchod.

Rázem byli všichni vzhůru. Zdálo se že i celá pavlač, když procházel kolem dalších oken ke společnému záchodu.

Vařila kávu a on zatím otevřel televizor. Takové krámy se mají vyhazovat rovnou na smeták, v tom má jeho otec pravdu. Šťoural se v přístroji kuchyňským nožem. Kluk ho pozoroval. Možná mu začal nový tatík připadat zajímavým. Zato holka se jízlivě šklebila. Dostala od matky pohlavek. Znovu to zavánělo kraválem.

„Onu elektronku třeba vyměnit,“ prohlásil Komár.

„No tak ju vyhandluj, Milouši, řekla s pokrčením ramen.

Nenosím potřebné elektronky po kapsách. A v poslední době ani peníze, jak dáma zajisté poznala. Tato historická součástka by se snad dala schrstit u kámošů na koleji.

„Tak to prr, kámošku. Dám ti love a víc se neukážeš! Ta bedna puojde, děcka musiu večer čučet na seriál. Jinak tě z kéro nepustím!

Byla tu ještě jedna možnost: speciální bazar v centru Brna.

No vida, študente, helfneš si sám, když de do tenkých. Pošlem tam děcka. Aspoň spolu ještě vklouznem do betle!“

Říkej mi raději exšudente, ono oslovení bude případnější,“ rezignovaně poznamenal Komár a vzpomněl si na včerejší waterloo u zkoušky z matematiky, od které pořád ještě utíká, a jak se zdá, bude to jistý čas trvat, než se někde zastaví a pevně uchytí.

3

Zesláblé slunce se vytrvale prokousávalo houževnatou šumavskou mlhou, až konečně proniklo k jihovýchodnímu svahu, dotklo se země a začalo ohřívat louku, na které se páslo stádo ovcí.

Jiří Kaláb seděl mezi kořeny mohutné jedle, cítil, jak se sluneční paprsky opřely do kmene i do jeho těla, a přimhouřenýma očima sledoval obrovskou plochu louky svažující se dolů k silnici, na níž od rána hučely motory vojenských nákladních aut a harašily pásy obrněných transportérů. Přesto bylo až opojně nádherné jen tak sedět, být volný, nemyslit na čas a nemít se na pozoru před blbými holkami z učňáku. Jedinou jeho povinností bylo právě jen tak sedět a hlídat stádo ovcí.

K tomu ho na nádraží v Sušici angažoval Janko Král'. Pozoroval Jiříka v bufetu, a hned ho měl přečteného. Pouze nedovedl odhadnout zda útěk z domova nehodlá ten výrostek korunovat i útekem za hranice státu. Taková šílenost může skončit i smrtí. Pohraničníci střelí na všechno, co se mezi dráty pohne. Přes takhle ostře sledovanou hranici se dnes dostane málokdo.

Janko Král' z domova utíkat nemusel. Jeho posílali sami. Do Čech. Jako děcko s Betlémem, později s drátenickým nářadím. Nakonec se mu Čechy staly domovem. Po válce zamířil sem do vyprázdněného pohraničí, odkud odsunuli všechny zbylé Němce. Léta tu široko daleko nikdo nežije. Proto Janko ví, co je opuštěnost. Teď se mu naskytla příležitost.

Přistoupil ke klukovi a rovnou mu učinil nabídku. Za dvě stovky měsíčně, za jídlo a nocleh, pohlídat šedesát ovcí. Zato ho Janko neprozradí. V polorozpadlém statku po Němcích si budou žít jako grófové.

Až na podzim zaženou ovce domů, začnou vyrábět bryznu a pálit kalvados. Za statkem je půlhektarový jabloňový sad. Jiřík pak bude brát i prémii. Pro pálenku sem s demižony jezdí major Košnár až z Klatov a prodává ji po celém útvahu. Taková kořalka se v obchodech nesežene. Janka tu všichni vojáci znají. Když jedou kolem jeho ořískaného statku, salutují mu i velitelé. Nazývají ho Pálenkový král Šumavy.

Jiřík sáhne do torny pro krajíc chleba, namazaný vlastnoručně stlučeným máslem. Takové pochoutce se nic z toho, co mu podstrkovali doma, nevyrovná. Nejlepší je k tomu ovčí mléko. I to už si umí nadojit. Vlastně tu slupne, na co přijde, a vůbec nepotřebuje prášky. Také bez pilulek na spaní se snadno obejde. Usíná, sotva padne na kavalec. Někdy si zdřímne i přes den, na pastvě. Hlavně však může snít, kdy ho napadne. Tohle je život! Tak by chtěl žít pořád. V klidu a míru. Až na občasnou střelbu doléhající sem z výcvikových prostor. Ale ta Jiříka už dávno neděsí.

Teď ho ale vylekal vojenský gazík. Odbočil ze silnice a šplhá sem nahoru do kopce jak neúmorný mezek. Janko sedí vzadu a mává kloboukem.

Jiřík ví, co to znamená. Je to jejich smluvené znamení. Místo aby se zvedl a rychle zmizel v lese, sedí dál. Odsud už nemá kam utíkat. Stejně ho dřív nebo později dostanou.

Tak se zas jednou podívá domů. Pouze je mu líto, že ho Janko nenaučí pálit kořalku. Ale na to přece ještě může dojít.

Znovu uvidí tátu, máma a babičku. Ta ho určitě bude objímat, slzet a cpát mu prášky. Nějak to tam do jara vydrží.

Až roztají sněhy a bude třeba vyhnat ovce na pastvu, se k Jankovi vrátí. Znovu se dá najmout na hlídání stáda a už ho odtud nikdo nedostane.

4

Ve čtrnáct dvacet to vypuklo. V nabitém sále Národního domu zůstaly prázdné jen poslední dvě řady křesel. Byly vyhrazeny pro porotu v čele s hudebním dramaturgem Jihočeského rozhlasu. Ředitel okresního kulturního střediska účast v porotě odmítl. Vyslal za sebe náhradu v osobě metodika Bernarda Lamače, to slepé a hluché střevo, uznávající jen dechovku. Zato z Tábora dorazil známý saxofonista skupiny Kings Charli Kobližka. Nechyběl ani zpěvák Minesengrů Pavel Lohonka a redaktor Mladé vlny Jarda Klíma. Ta jména měla váhu, atraktivnost i jistou důvěru mezi mládeží.

Na scéně se objevil Karel Pádívý, ve společenském obleku a s kravatou se viditelně necítil dobře, před mikrofonem si odkašlal a nasadil slavnostní tón: Zahajují Bránu Vysočiny, první bigbeatový festival v našem okrese, a vítám všechny návštěvníky i kapely.“ Ze sálu se ozval potlesk a pochvalný pískot. Když představoval členy poroty, která právě usedala, aplaus se ozval znovu. Pouze při jménu Bernarda Lamače změnil pískot polohu a potlesk ke svému jménu obstaral jen metodik sám.

„Jako první vystoupí skupina z Dolních Dvorců, která si říká Šamani!“ ohlásil Pádívý. Publikum z okresního města bylo nad kapelu ze zapadlé vsi povzneseno, mělo své Donaldy a těšilo se na zakázanou skupinu The Univers, takže odezva byla jen vlažná.

Filip pozoroval dění na jevišti z páté řady, malý fotoaparát ho tlačil v kapse, ale ještě vyčkával, ještě nenastala vhodná chvíle, Šamani obecenstvo nevyburcuje, a ono zas nepovzbudí je.

Když se ale rozzářila scéna a z reproduktorů vyrazily první, silně přemodulované tóny, většina pochopila, že jsou na skutečném bigbeatovém festivalu, i když jen v Římově a ne ve Woodstocku nebo na ostrově Man, ale i tohle byla živá muzika, která si linula z pódia a oni byli při tom!

Dramaturg z rozhlasu si s povzdechem zakryl uši dlaněmi, na jeho citlivý orgán, kterým se živí, to byla příliš razantní dávka decibelů a metodik Lamač vyskočil a chtěl okamžitě ten kravál zastavit, ale nikdo si ho nevšímal.

V sále se zablesklo. Filip spatřil kluka s mohutným fotoaparátem, krásnou moderní profesionální zrcadlovkou, jakou ještě nikdy neviděl. Vedle té bude jeho fotoaparát působit jako muzejní exponát.

Albín seděl v šatně, dolad'oval kytaru, žaludek zase cítil až v krku, jako vždycky před blížícím se vystoupením, a ani nepostřehl, že někdo vstoupil do místnosti.

„Vám prej pauzíruje basák,“ oslovil ho kluk s dlouhými vlasy. Albín věděl, že je od Donaldů.

„Co má bejt?“ odsekl našťavaně, protože všechno bylo stejně už ztraceno. Jen doufal, že horší než Šamani z Dolních Dvorců být nemohou.

„Ze bych zaskočil, vole!“

„A proč?“

„Na revanš. Večer to v hospodě V sadech rozbališ s náma!“

A pak už byli na podiu. Karel Pádívý je ohlásil pod tím směšným názvem Ďáblíci. Ze tmy sálu se ozval pokřik a pískot všech, co je sem z Městečka přijeli povzbudit.

Albín s Filipem začali dvojhlasem, který jim šel nejlépe: *Na okno klepe ti, paprsek z perleti...* A vyšlo to. Basák od Donaldů se trefil přesně. Bačkorka zaváhal jen nepatrně. První skladba se nad očekávání vydařila. I pan dramaturg na těmi čistými vokály pokýval hlavou. Redaktor Klíma byl zvědav, jestli tahle kapela má i nějakou vlastní skladbu a už si ji zapisoval do notýsku, že by jí dal šanci v rozhlasu.

Jenže Albín si s vlastní písničkou Letní křídla vyrukovat netroufl, raději zvolil neproblematickou Midnight. Ale spíš se chtěl blýsknout před porotou sólem, které nakonec vyvolalo široký aplaus. Proto si dodal odvahy a tak ohlásil předem nedomluvený Dům u vycházejícího slunce a začal zpívat anglicky. Jenže jeho ještě nerozepsávané hlasivky to nezvládly. Ve výškách se začaly škrtit a tóny ztrácely na čistotě. Albín zpanikařil, po první sloce nasadil kostrbaté sólo a druhou začal o dva tóny níž. Jenže jeho úmysl basák ani Filip nepochopili, do udané tóniny se netrefili a tak raději přestali hrát. Písničku musel dozpívat jen za doprovodu Bačkorky, kterému zpoza bubnů čouhala jen hlava a na diváky prakticky neviděl. Při děkovačce se i on chtěl zviditelnit. Vstal, ukláněl se a při tom překotil stoličku, kterou se snažil vzápětí zachytit, aby nepadla z praktikáblů, ale najednou ztrácel stabilitu sám, cítil, že se za stoličkou propadá do jevištní tmy, proto se ještě v poslední chvíli snažil zachytit činelů a porazil chrlestonky, a všechno se to s řinkotem řítilo na podlahu jeviště, za následného všeobecného veselí, hurónského pískotu a pokřiku publika. Tak skončilo poslední vystoupení Ďáblíků z Městečka.

V šatně Albín praštil kytarou o stůl takovou silou, že mu z ní zůstal v ruce jen krk. To se teda vyznamenali. Hlavně on, velký lídr! Teď aby snad tady odtud nevyšel. Hodil trosky nástroje na zem a začal po nich dupat jako šílený.

Taková ostuda! Struny se mu omotávaly kolem nohou, ale on nepřestával, dokud se na něho ostatní nevrhli, nezkroutili mu ruce za zády a nepřitlačili ho k židli. Někdo mu do obličeje vchrstl limonádu, protože byly obavy že se kytarista Hron pomínul.

Nebyl však čas se jeho případem zabývat moc dlouho. Na scéně se objevili The Univers, třebaže metodik Lamač proti jejich vystoupení ostře protestoval. Báł se ideologického tajemníka strany, který ho mohl o teplé místočko za sebemenší prohřešek připravit. Navíc měl špatný kádrový profil. S živnostenským původem ho vezmou akorát tak ke stroji do fabriky nebo k cestářům.

The Univers dodrželi úmluvu. Hráli sice své písničky, ale nezpívali je. Z písniček udělali instrumentálky a tak nemělo být na jejich hudbě nic závadného, kdyby ty jejich texty nezačali zpívat lidi v sále. Což bylo ještě horší.

Filip sledoval kluky v kožených bundách jak suverénně ovládají své nástroje a převyšují místní kapely nejméně o dvě třídy. I předváděné pózy na jevišti dokumentovaly jejich dřívější profesionalitu. Co na tom, že teď zpracovávají dříví v lesích pod Křemešníkem. Už neváhal. Postoupil těsně k pódiu a z optimální blízkosti začal ty vynikající muzikanty libující si v nacvičených figurách, vášnivě fotografovat. Ani neslyšel, že za ním zpívá už celý sál.

Metodik Lamač tohle ideologicky nepřipustné řádění nevydržel. Byl si vědom své odpovědnosti a i možného následného trestu, kdyby nezakročil. Vyrazil z řady porotců, kteří kapelu se zaujetím sledovali a vyběhl do předsálí tomu bigbítovému běsnění učinil přítrž. Jen honem nemohl najít elektrickou rozvodnou skříň a pak ty správné pojistky. Proto postupně vyšrouboval všechny.

Najednou zhasly reflektory osvětlující scénu, orientační světla v sále a vzápětí ztichla i kapela. Po Národním domě se rozhostila tma z níž se začal drát ohlušující protestní pískot, který byl slyšet až na náměstí.

5

Trenér vzpěračského oddílu TJ Uhelné sklady pozoroval Tomáše Berku se zaujetím, ale s nedůvěrou. Tenhle kluk že nikdy nesypal? To ať vykládá holubům! Kde by přišel k takové figuře? Ovšem, sází to tam fest, sice technikou medvědí, ale to se poddá, když si dá říct, a vypadá to nadějně. Tenhle týden je tu potřetí a maká jako galejník. Registrovat ho tedy budou, to v každém případě, jeho váhu potřebují, chlapi mají většinou potíže se v ní udržet, a on se jako dorostenec přezírat nemusí, na to má ještě čas.

Trenér stále nemůže uvěřit, že se ten holobrádek vypracoval v podstatě sám, v nějakém zapadlém městečku. Sport se dnes přece dělá jinak než kdysi,

dávno už ne z nadšení, v radosti z pohybu a síly, pro samo rytířské zápolení. Dnes jde o vítězství za žádnou cenu, osobní zájmy sportovce nikoho nezajímají. Ve sportu jde především o prachy a politickou propagandu. Závodník může jen poslouchat a dělat to, co mu nařídí trenér. Neposlouchá-li nebo není politicky spolehlivý, může mít třeba na mistra světa, ale na žádné závody se nedostane. Tak funguje současná sportovní ideologie.

Čestmír Váňa je placeným trenérem, a tudíž hmotně zainteresován na udržení oddílu v první lize. Po takovém talentu, jako je Tomáš Berka, nalezeném prakticky na ulici, rád skočí. Když mu doktorka z psychiatrie líčila Tomův případ, váhal. Se sebevrahy nechce nic mít. Ale snad v tom bylo opravdu jen chvilkové zoufalství. Že selhal na ženské, to se těmhle chlapům nikdy stává. Po tříhodinovém tréninku podat ještě výkon v posteli, to zmákne málokdo. On a doktorka je na to všechny často upozorňují. Ale i jejich holky a manželky.

Doktorka se do toho kluka nejspíš zabouchla, jen z profesního zájmu by ho oddílu asi nedoporučila. I místo u sanitářů mu opatřila. To přece není běžný terapeutický postup, jak tvrdí. Čiší z ní obyčejná zamilovanost. Alespoň bude kluk na čas v dobrých rukou.

Tomáš Berka teď nosí v zaměstnání bílý doktorský plášť a jezdí v autě podobné sanitce. Doktorka Vínová zařídila vše, co bylo třeba, a nechtěla za to nic jiného, než aby k ní chodil dvakrát týdně do ordinace, teď už i do její garsonky.

Práce zřízence v protialkoholní záchytné stanici a léčebně Tomáše baví od samého počátku. Je to vzrušení a někdy i slušná porce námahy, když má vzpínajícího se otrapu šoupnout do vozu. Často musí napřed ukončit rvačku, než si vybere toho pravého nebo oba. Zná už všechny hospody a bary v Jihlavě a některé pajzly i v okolí. Barmanky mu důvěrně říkají Tomíku a zvou ho na štamprli. Jenže on zásadně alkohol odmítá, za což ho trenér Váňa veřejně chválí. Chce se ve vzpírání konečně dopracovat k nějakým výsledkům.

Nedávno uviděl v cele záchytky známou figurku! Dovezli sem pana Melichárka z Městečka, prý na popud jeho ženy. Seděl na pryčně celý zhroucený. Rádiovku měl posunutou do týla a brečel jako děčko.

„To mi neměla dělat, to mi přece neměla udělat. Víš že mě chce dát na léčení?“ svěřil se Tomovi, když ho poznal.

„Vaše paní?“

„Jo, moje kalupinka!“

Tom zašel za doktorem, o Melichárkovi řekl co věděl, a ještě přidal přímluvu. Proto pan Melichárek, po dlouhé doktorově domluvě a výstraze, ale i na základě znaménka v jeho životopisu, kterým se v některých spisech označují spolupracovníci StB, k nemilému překvapení své ženy, už v poledne seděl doma u oběda. Dostal za trest jen krupičnou kaši, ale i ta mu tentokrát chutnala.

6

Na okresním bigbeatovém festivalu Brána Vysočiny se konečně, po tom zdržení s výpadkem elektrického proudu, začaly vyhlášovat výsledky a rozdávat ceny. Porota rozhodla jednomyslně, zvláště když se hodnocení nezúčastnil okresní metodik soudruh Lamač, který po svévolném extempore kamsi zmizel.

Kapelu The Univers z několika příčin nehodnotila, protože nebyla ani oficiálně přihlášena, navíc, kdoví, jaký by z toho mohl být politický skandál! Jako když tu nebyli. Stačilo, že metodik z okresního kulturního střediska při jejich vystoupení provedl klukovinu s elektrickým proudem. Porota se do místní politiky nechtěla zaplétat.

Janička Přástová pobíhala po Národním domě, sháněla vedoucí skupin, s nimiž si chtěli porotci ještě pohovořit a očička jí svítila. Předtím měla žízeň a tak ji Karel Pádívý pozval do bufetu, Teprve po třetím doušku zjistila, že pomerančový džus je říznutý vodkou. Přesto jej bez váhání vypila.

Jako naschvál nebyl k nalezení Albín Hron. Nevěděl o něm Filip ani Bačkorka, dokonce ani Lenka. Tu jedinou napadlo, kde ho hledat, kam si studenti chodí léčit bolístky ze špatných známek a zpytovat duše. Do polorozpadlého kostelíku na kopečku zvaném Kalvárie, kousek od gymnázia. Ještě tam zbývá pár lavic a dírami ve střeše je vidět přímo do nebe. Měštští i straničtí činitelé chtěli tu ostudnou ruinu tyčící se nad okresním městem už dávno zbourat, ale zabránil jim v tom památkový úřad. Jenomže ten zas nemá peníze na opravu. Prostředky k opravě samozřejmě soudruzi neposkytli, takže kostelíček chátrá utěšeně dál.

Albín seděl v lavici a kouřil. Lenku nezaslechl. Když mu položila ruce na oči, škubl sebou, poznal ji po hlase a zoufalství vystřídal vztek.

„Já nepotřebuju červenej kříž!“ utrl se na ni.

„Názor poroty by tě ale zajímat měl. Pokud z něho ovšem nemáš strach! Třeba to nedopadlo tak špatně, jak si myslíš.“

Opravdu to nedopadlo špatně pro nikoho. Vždyť nešlo o žádnou postupovou soutěž, či drahé ceny, spíše jen o přehlídku, a vskrytu, což se ovšem nemohlo říkat nahlas o propagaci bigbeatové muziky v jednom zapadlém koutu Čech.

Pouze Donaldi se cítili dotčeni. První místo nebylo uděleno. Jakoby je porota mlčky přiřkla skupině The Univers. Její jméno však ani nezmiňovala, neboť metodik Lamač, který se tajně vrátil, vše podrobně zapisoval.

Pak ale Donaldy rozjařili páni z rozhlasu: Jednu z jejich písniček jim Jarda Klíma ve studiu natočí pro pořad Mladá vlna. Jenže se při tom drbal za uchem. Kapela by si zasloužila přece jen výraznějšího sólového kytaristu.

Výsledky se nakonec vyhlášovaly oficiálně přímo na scéně. Ze skupiny Ďáblíci se tam ocitli jen Filip a Bačkorka, který sklidil mimořádně veselý aplaus za ten svůj nenaaranžovaný pád od bubnů. Albín se právě vracel do sálu a už neměl odvalu na jeviště vystoupit. S neúspěchem se smířil a tak zasedl vzadu do křesla vedle Lenky a uznal, že tu byly lepší kapely, které si ocenění daleko víc zaslouží. Stále se nemohl zbavit pocitu, že skupina The Devils, se tady sešla naposled a tudíž se dnešním dnem definitivně rozpadá.

Najednou jeho jméno zaznělo z reproduktorů a on sebou cukl, jak se lekl. Lenka do něho začala šťouchat a vyzývala ho, aby vstal a šel na jeviště. V sále se ozval pokřik pískot i aplaudování. Pořád ale přesně nevěděl, co to znamená.

Předali mu diplom s čestným uznáním za procítěný sólový projev ve skladbě Půlnoc. A znamenalo to jediné: Albín Hron byl vyhlášen nejlepším bigbeatovým kytaristou okresu.

Když pak šli účastníci festivalu středem římovského náměstí kolem kašny a Solnou branou k restauraci V Sadech, kde se večer měla za účinkování všech skupin konat taneční zábava, Janička vzala Albína a Filipa pod paži a nadšeně volala: „A to jste ještě neviděli moji garsonku! Musíte se ke mně jít podívat! Pojd'te se podívat na mou garsoněčku, je kousek odtud na sídlišti. Koupila jsem si nový lustr a záclony. V mé garsonce můžete klidně i přespat!“

Avšak Karel Pádivý, který se držel poblíž, rázně namítl, že tohle nepřipadá v úvahu, pro všechny jsou noclehy zajištěny v turistické ubytovně, a Janičku majetnicky přitáhl k sobě.

7

O tom, že Albín Hron je nejlepším kytaristou okresu, se Městečko dočetlo v okresních novinách. Psalo se tam, že Hronův úspěch není náhodný, muzikantský talent prý zdědil po svém otci, který v době okupace, navzdory krutým válečným podmínkám a hrozbě nacistické perzekuce šířil slávu české hudby i po Německu. Navíc ve své kapele ukrýval hudebníka židovského původu, kterému tak zachránil život.

Starý Hron dal synovi při řezání polen pohlavek: „Cos těm pitomejm novinářům nažvanil? Ty z komára vždycky udělají velblouda! Lidi se mi teď budou smát a komunisti mě sežerou! Za trest nařežeš všechno dříví sám. Já teď musím jít foukat na trumpetu, abych byl trochu ve formě. Naší muzikanskou partu pozvali na tancovačku do Dírný.“ Skřípání pily pak doprovázel plný a melodický zvuk křídlovky a Albín musel uznat, že fotrovi to pořád fouká dobře.

Když si novinový článek přečetl kapelník Špaček, vyletěl ze své kanceláře, ale na chodbě se zastavil. Nedovolil si s tím výstřížkem běžet k řediteli, ten by ho jistě jako vždy odbyl mávnutím ruky, a náměstek Plechý je pořád ještě v nemocnici. Nikomu si na ta drzá slova mladého Hrona, který jeho kapelu v Městečku nazval „dechovým sanatoriem“ nemohl postěžovat. O to pevněji byl rozhodnut ten Hronův bigbít rozehnat, rozprášit, zničit.

Filip doma při večeři rozevřel okresní noviny a pořád nemohl uvěřit, že jeho fotografie z bigbeatového festivalu je otištěna na předposlední stránce. Chtěl se pochlubit otci, jako se na poště pochlubil paní Růže, a při tom se začervenal, protože jí pohlédl přímo do očí a uviděl tam šibalské zablesknutí. Následný dopis šéfredaktora od něho žádá snímky z veřejných akcí v Městečku, zvláště pak snímky ze schůzí městského zastupitelstva, z různých dobrovolných brigád a společenských akcí. K tomu by však Filip potřeboval nový lepší fotoaparát!

„Kdyby ses rači věnoval svému povolání!“ zareagoval věcně otec.

„Co když bych se chtěl právě věnovat fotografování?“

„Na to není doba,“ odpověděl otec, „To tě dneska neuživí. Buď rád, že ses dostal k poště. Tam to máš do smrti jistý.“

„Já chci ale něco víc, než jen roznášet balíky a dopisy!“

„Copak tě nechají? Přečet sis, co od tebe chtějí. Jen samou komunistickou propagandu! Ty bys jim chtěl sloužit a koupit si kvůli tomu novej fotoaparát?“

„Ty nechápeš, že fotografovat neznamená jen někomu sloužit, ale především něco objevovat?“

„Jestli chceš na fotoaparát půjčit, tak se mnou nepočítej!“

„A ty sis do začátků nepůjčil?“

„A od koho asi?“

„Od žida Tauba!“

Matka tohle jméno neměla zaslechnout. Nemělo se tu vůbec vyslovit. Otcem bylo navždy zapuzeno, zatraceno, coby domácí tabu. Jenže teď tu padlo a matka zbystrila. Sama nevěděla, jak to tenkrát dopadlo, když druhý den Taub odjížděl transportem, s hvězdou na klopě a s celou rodinou a už se nikdo z nich nikdy do Městečka nevrátil.

Teď tu to jméno vyslovil jejich syn v souvislosti s penězi.

„Toho už nikdy nezmiňuj! To jméno tady nevyslovuj! Měl stejně starého syna, jako jsi byl ty! Jmenoval se David!“ Všichni v tom koncentráku zahynuli!“

Filip se najednou zastyděl, Davida Tauba přece znal. Někdy si s ním hrál na ulici. Otec ho teď dokonale zaskočil. Kdyby mu nyní ukázal onu smlouvu s židem Taubem, na jejímž základě chtěl od něho půjčit peníze, otec by se nejspíš rozzuřil a dostal další srdeční záchvat. To Filip kvůli penězům riskovat nechtěl a nesměl. A už věděl, co s tou smlouvou udělá. Při nejbližší příležitosti ji spálív kamnech. Na lepší fotoaparát si nejspíš bude muset vydělat.

..

Den na to si Filipa zavolaal poštmistr Půlpán a smutně pokyvoval hlavou. Celé noci kvůli Hošnovi nespál. Měl na něho vypracovat posudek, a nechtěl mu ublížit, nechtěl být překážkou v jeho poštmistrovské kariéře. Dokonce začal brát ohled na ztřeštěnost mládí. Někdy věří, že se Hošna přece jen usadí a po čase dozraje natolik, aby mohl tak zodpovědný úřad zastávat. Jindy však o tom velmi vážně pochybuje, to když ho Filip zaskočí novými výstřelky, v poslední době tajnou fotokomorou, kterou ve sklepě pošty objevil Jágr. Poštmistr přece nemůže bláznit s fotoaparátem a koketovat s novinami. Copak mu ale může něco takového napsat do posudku? Vždyť by tím Hošnu zničil a to si na svědomí nechce vzít. Nakonec jej v obalených větách, které v podstatě nic neříkaly, doporučil.

Filip si posudek přečetl a poděkoval. Ale nezmínil se o tom, že poštmistrovský kurs odmítá. Místo přihlášky do kursu poslal výpověď ze zaměstnání.

Večer v hotelu Perla zapíjel s kamarády svůj rozchod s poštou i s Městečkem. Cigaretový kouř se mísil s melancholií a mlčením. I Albín Hron odchází, i když ne daleko. Souhlasí s otcovým návrhem a přijímá podnájem v Římově, který mu Donaldi sehnali. Jako sólový kytarista jejich skupiny bude dvakrát týdně vystupovat v restauraci V sadech. Zná už i termín nahrávání v českobudějovickém rozhlasovém studiu.

Bačkorka s povolávacím rozkazem v kapse se u stolu spíš krčí a vypadá jak nedorostlé kuře. Když si uvědomí, že to blbé lejstro ho posílá až do Michalovců, má z té vojny tak trochu strach. Jen Johny se svou nedoléčenou nohou zatím zůstává. Vojna pro něho po tak těžkém úrazu momentálně nepřichází v úvahu. Zato ho čeká jiná povinnost, o které se ještě kamarádům nezmínil. A možná se i on odstěhuje. Jeho domovským místem se pak na celý život stane vesnice Potočná.

Seděli u stejného stolu jako tenkrát, když se Filip vrátil z vojny a kdy si připíjeli na budoucnost a na úspěchy právě založené kapely. Teď si vlastně nemají no co připít. Kapela se rozpadla a oni se rozcházejí. Není žádný důvod k oslavě. Ale jen do té doby, než plavčík Švarc, který sedí u protějšího stolu s dvoudeckou bílého, podá Filipovi noviny.

Na zatrženém článku „Vzpěračská liga zabírá“ není nic pozoruhodného, dokud Filip nedospěje k poslední větě: „Tomáš Berka vyrovnal republikový dorostenecký rekord v nadhozu.“

A najednou vzplála velká radost, noviny šly od stolu ke stolu, Johny vzápětí objednal pět velkých rumů, protože k té oslavě Tomova vzpěračského rekordu přizvali i plavčíka Švarce, který vlastně Tomovi zachránil život.

8

V neděli po obědě vzal Johny hůl, matce řekl, že jde na fotbalový zápas místního Slavojce a vyškrábal se do autobusu, který měl zastávku i v Potočné. Vystoupil s jednou babkou a zeptal se jí na stavení Pokorných.

„Myslíš, synku Pokorných na vršku, nebo pod rybníkem?“

„Ty, co mají Elišku?“

„Tu zjizvenou?“

„Přesně tu,“ řekl Johny. Babka se snažila vyzvídat dál, ale on už jí neodpovídal a vydal se k rybníku.

Chalupa se mu zdála solidní, rozlehlá a byla čerstvě obílená. Ve výklenku nad vrátky uviděl sošku panenky Marie s Jezulátkem. To ho trochu zneklidnilo. On do kostela nechodil. V zahrádce před stavením kvetly floksy a chryzantémy. Napadlo ho, zda neměl mít kytku, ale to by celá vesnice už předem věděla, proč je tady. I tak ho z okolních chalup sledují. Zhluboka se nadechl a otevřel vrátka.

Na zápraží nebyl nikdo, ani pes. Jen na dvoře hrabalo pár slepic a výstražně zakokrhával kohout.

Teprve po chvíli se odněkud ze stodoly ozval hlas: „Co tu chcete?“

„Hledám Elišku, „ odpověděl Johny a nevěděl komu.

Pak se objevil chlap a šel proti němu po zápraží. Šlachovitý, už trochu nahrbený, ale zřejmě pořád při síle. Čišela z něj selská nedůvěřivost a zatvrzelost. Ten nedovede odpouštět, napadlo Johnyho. Podvědomě čekal, kdy chlap něco popadne a vrhne se na něho.

„Co chcete Elišce?“

„Rád bych ji viděl!“

„Vám nestačí, žer ste jí zohyzdil, ještě se na ní přídete koukat?“

„Musím s ní mluvit,“ řekl Johny odhodlaně.

„Co chcete říct jí, můžete říct i mně!“

„Já vám to teda klidně řeknu: Chci si ji vzít!“

V mužově tváři to zacukalo. „Abyste neplatil doktory a špitály, co? Abyste se vyhnul soudu, že jo? A za čas jí odkopnete jako prašivýho psa, možná i s harantem!“

Johny se přibelhal k šlachovitému muži tak blízko, jak jen to šlo. O hůl se neopíral, ale ani ji nepřipravil k obraně. Hleděli si vzájemně do očí, a pohledem uhnuli, až když se ve dveřích objevila Eliška a za ní její matka.

„Jí sem to pověděl už v nemocnici, teď to povím i vám. Je to má povinnost. A nejen povinnost. Je to má vůle. Chci si Elišku vzít a vy tomu nemůžete zabránit.“

Kývl na dívku, kterou matka tlačila zpět do předsíně, otočil se a vykulhal ven ze stavení.

U hráze rybníka ho dohonila. Viděl, že má v očích slzy. Pod levým se větвила nedohojená jizva s paprsky nepravidelné hvězdice a se stopami stehů. Nebyl to nijak příjemný pohled, ale Johnny ho vydržel.

„Můžeš jít kousek se mnou?“ zeptal se a ona přikývla. Držela se nepatrně vpředu, aby jí nebylo vidět do tváře. Rozrušení se zklidnilo, napětí povolilo. Začali spolu hovořit.

Jak šli po hrázi, vesnice je bedlivě pozorovala desítkami párů očí. Dívaly se na ně zavřenými okny i otevřenými vraty, ze zahrad i z dvorů, přes ploty a zídky, odevšad, odkud na ně mohli dohlédnout. Některé ženské si myslely, že by to mohl být docela pěkný pár a začaly jim vskrytu přát.

10

Budík zařinčel ve čtyři hodiny ráno. Filip už nespál a pronikavé zvonění umlčel v samém zárodku. Nač bouřit dům, nač dávat matce ještě jednu příležitost k dramatické scéně. Proč si na poslední chvíli komplikovat zatím spolehlivě utajený odchod z domu i z Městečka. Vše vykrytalizovalo, dozrálo, vše se naplnilo. Zbývá jediné: odkopnout peřinu a vylézt z teplé postele. Dnes už bude usínat jinde. Zřejmě jen na matracích v Petrově malířském ateliéru, ale určitě v Praze.

Daroval si posledních pět minut. Rozsvítil lampičku, ruce položil na peřinu a rozhlédl se po místnosti. Kupodivu se nedostavila žádná lítost, žádný stesk. Před dvěma a půl lety, kdy budík zvonil stejně časně a na stole ležel rozkaz k nástupu do domažlických kasáren, to bylo probuzení kruté, odporné, plné beznaděje. Tenkrát musel. Teď chce. Proto si ještě dovolí na pár okamžiků otálet.

V Městečku zanechá veškeré dosavadní jistoty: domov, práci, kamarády. Pevninu důvěrně známou, dokonale zmapovanou, bezpečnou, k životu zcela dostačující. Není přece podstatné, kde člověk žije, ale jak žije. I v Městečku se dá žít. Dokonce pohodlně, nevzrušeně, v klidu, v neměnném rytmu střídání ročních dob. Mohl by zde prožít celý život. Ostatně se tu narodil. Tady je doma.

Tak to ne! Jen žádný sentiment a žádný strach z neznáma, z velkého světa. Domů se přece může kdykoli vrátit. I ztracení synové a dcery se vracejí, pokud se ovšem neztratili za ostatné dráty, jak to provedla Saša Jánská. Až zchladne vařící se krev, až poleví nevraživost, přijede. Ale už jenom na návštěvu.

Rozhodně sem přijede na léto.

Opět se všichni sejdou na terase plovárenské restaurace, srazí několik stolů dohromady a ve zlatofialovém letním podvečeru usednou ke sklenicím, v níž budou jiskřit paprsky zapadajícího slunce. Albín pozvedne kytaru a zazní krásný zvučný akord a oni budou mít pocit, jakoby každý byl jedním z jeho harmonických tónů.

Petr otevře ranec nejnovějších politických vtipů, a Filip už bude některé znát z Prahy, pár polínek svého humoru přiloží i Johnny, určitě zas bude mít na sobě nějaký ovaz, bez ran a šrámů by to pro něho nebyl žádný život. Bačkorka ve své dobromyslnosti tloušťka a věčné touze po uznání bude od výčepu nosit pivo pro všechny, za což se mu kýžené pochvaly skutečně dostane. Marie bude na rychle se prázdnící püllitry pohlížet s obvyklou nevolí, a bude ještě krásnější.

Až opět zazvoní sklenice k přípitku, jeden ze sražených stopů lehce zakolísá a začne stoupat vzhůru. Prázdné püllitry na něm zacinkají a ti se slabšími nervy se budou snažit je zachytit a dívky zapiští strachem. Tomova tvář zůstane pokerově nehybná, jen svaly mu viditelně napnou džínovou košili a možná, že nějaký šev povolí. Komár nevzrušeně prohlásí: Mne tato ztráta gravitace neděsí, neboť na onen levitující stůl jsem si sklenici rumu ještě nepostavil. Nicméně tak učiním vzápětí poté, co náš železný muž dokončí svou produkci a vrátí nábytek původnímu účelu. Důvodně předpokládám, že ono nalakované dřevo unese i váš finanční příspěvek, kterým tento večer zatížíte. A položí na klesající stůl, na důkaz své solventnosti, celou stokorunu. Inženýrský titul, po kterém prahla jeho matka, oželel bez zármutku, neboť profese televizního opraváře, a hlavně její melouchářská odnož ho trvale udržuje v balíku.

Janička se zahihňá. Alkohol v její krvi dosáhl příjemné hranice, a to jí činí půvabnější, roztomilejší, přitažlivější. Stav lehké euforie potrvá do doby, kdy jedinou skleničkou překročí svou míru. V genetické výbavě zděděné po otci jí stejně jako jemu chybí signální zařízení, kterému se lidově říká špérklapka. Konce jsou pak nepředvídatelné.

I Marie se posléze uvolní, mírně sevře ruku svému budoucímu, po zralé úvaze zvolenému životnímu partneru inženýru Maternovi, který ji sem z Prahy vozí na víkendy automobilem zahraniční značky a jemně mu tak naznačí, aby překryl Komárovu stokorunu větším platidlem.

Také Lenka chce přispět a dokázat, že upřímně touží náležet k této letní společnosti, a může si to dovolit, její kapesné bylo po přijetí na vysokou školu ekonomickou patřičně zvýšeno. Taťka už se smířil, že z ní nebude doktorka. Ani přes intervence známých se na lékařskou fakultu nedostala, zato ekonomický směr bere na studia každého a bez protekce. Ekonomové, kapitáni průmyslu, jsou přece stejně potřební, jako lékaři. Alespoň nebude muset biflovat obávanou latinu, zato si užije trochu víc marxismu-leninismu.

Lenka ale nepoloží bankovku na stůl, nýbrž vstane, odejde k výčepu a sama k údivu všech přinese dvě láhve šampaňského. „Jedna za mě, druhá za Albína!“

Petr okamžitě láhev uchopí a velmi obřadně s nevídanou okázalostí uvolňuje odborně zátku a všichni začínají odpočítávat od čísla deset čím dál hlasitěji, až hlasitý výbuch v těch frenetických výkřicích téměř zanikne.

„Tak tedy připijme!! Na radost nových teplých dnů, na opálenou pleť a křivky dívčích těl, na mužné paže pro laskání i souboje, na čistou vodu a její vlídnou náruč, na vlhost podvečerů a soumraky bez smutků, na vůni letního

deště, jenž smývá beznaděj. Na záblesky letních bouří a náhlé prozření, na noci padajících hvězd a vzlínající touhy, na přání tajná a úpěnlivá, na tmu která neděsí, na lásky přiznané i skryté, na hebkost trávy k spočinutí, na hudbu sladkou i burácivou, na východy slunce při návratech domů, na všechny zázraky léta! Na to že dýcháme, vidíme, slyšíme, cítíme, žízníme! Na tohle šťastné shledání!“

Filip uslyší explozi druhé uvolněné zátky, a pak se s trhnutím probudí. Na pár minut ještě usnul a tak málem zmeškal své poslední vstávání!

Rychle a tiše se oblékne, spěšně ustele dosud teplou postel a do kufru uloží posledních pár věcí. Snad by měl ještě přibalit své někdejší iluze, ale ty se jeho časně ranního spěchu polekaly, rozprchly se po místnosti, po domě, po Městečku, kde prožil většinu života, i po okolí, které jako pošťák důvěrně zná. Nestačí je v tom spěchu pochytat, a v kufru už stejně není místo.

Tak tedy odejde bez iluzí, jenom se vzpomínkami, které z paměti vymazat nelze. Především vzpomínkami na uplynulé léto. Mnohým dalo křídla. I jemu. Bylo jakousi zkouškou i brannou do dalšího života. Tou nepředvídanou zkouškou a nepředvídanou branou prošla celá jejich parta. Někteří úspěšně, jiní se šrámy.

Tomovi zůstane jizva na zápěstí a vědomí, že rekordy se dají lámat jenom za živa. Elišku Pokornou poznamenala natrvalo. Ze svého okolí odstraňuje permanentně všechna zrcadla. Jen Johnyho rozhodnutí jí dodává sílu a naději, a ve chvíli úzkosti se modlí, aby bylo tak pevné a trvalé, jak tvrdí on. Johny už bydlí v Potočné. V JZD mu nabídli místo truhláře a celou prázdnou chalupu. Zraněná noha však bolí při každé změně počasí a starý Pokorný se sňatkem své dcery zatvrzele nesouhlasí.

Smrtelnou ranou byla zasažena Albínova naivita. Zato ale včas pochopil, že doma sláva neroste a že je zbytečné a marné vést velké bitvy o malé cíle. Poučil se: V malých poměrech je všechno malé. Svět má své pevně stanovené proporce. On je teď muzikantskou hvězdou okresu, a může mířit výš. Vážně se o něho zajímají táborští Kings.

I Janička odešla. Osvobodila se od hrůz, které jí doma potkávaly, od výstupů věčně opilého otce, od bezesných nocí a hrdlo svírajícího strachu, kdyby ji snad někdo přišel k nim domů navštívit. Má teď útulnou garsonku v Římově. Smutno jí v ní nebývá. Nejčastějším hostem je Karel Pádivý. Sice ženáč, ale zato milý obětavý a všechno schopní zařídit. Pouze jistotu, že sama nesklouzne na otcovu blátivou cestu, ještě nemá. Sklenička alkoholu ji stále děsí i láká.

Alkohol se stal osudným i panu Melichárkovi. Nic nepomohla Tomova přímluva u ředitele protialkoholní léčebny a přivezli ho znovu, tentokrát natrvalo.

Nezpůsobila to jeho žena, ale jeden z posledních rozkazů generála Jánského, který ještě stačil vyřknout, než se po útěku jeho dcery na Západ, rozlomila židle a on na základě vlivných známostí, bratrské pomoci a skutečnosti, že je po matce Rus, zakotvil v jednom ze sibiřských velkopodniků

kde mu narychlo zřídili místo obchodního zástupce, což bylo rozhodně lepší než odsouzení socialistickou justicí za velezradu. Navíc, po čase jeho generálské hvězdy mohou opět získat ztracený třpyt a po eventuelním návratu někoho oslepit i když už mu je jeho dcera leštit nebude. Ta si zatím léčí v New Yorku svůj neodeznívající mindrák ze znásilnění divokým Arabem. Manželka s ním do té sibérie odjet odmítla.

Irena, na rozdíl od jiných zneužitých holek věděla, že se rozhodla správně. Dětské domovy jsou poučné instituce. Volba mezi dobráckým tlouštíkem Bačkorkou, který teď slouží vlasti ve slovenských Michalovcích a prachatým montérem Václavem, splnila její očekávání v plné míře. Poprvé má svůj opravdový byt a zařizuje si ho tak, jak se jí líbí. Poprvé je vlastně svobodná. I když se vdala. Dítě není překážkou a na otcovství nezáleží. Jen se o ně musí starat jinak a pečlivěji, než to svedla její máma.

I Marie je spokojena. S grácií a s úspěchem prodává módní doplňky na Vinohradské třídě. Svým milým vystupováním si dokázala v krátké době vytvořit okruh stálých zákazníků. Má utkvělou představu, která by slušela všem prodávacům, že onen roztomilý krámem patří jí. Kdyby jí však opravdu patřil, už dávno by měla nad vchodem modrý neon. Takový malý neón, kterých jsou v Pařížských ulicích tisíce. I v těch se možná bude brzy procházet, získá-li její manžel, inženýr Jaromír Materna, místo na ambasádě ve Francii.

U Marie by rozhodně nakupovala i Saša Jánská, i když už dnes zná luxusnější obchody na 5. avenue, i v mnohých amerických velkoměstech, po kterých putuje s tanečním souborem. Svě nádherné tělo a taneční nadání uplatňuje jako sboristka v hýřivé revui, ale jinak s ním nekupčí, i kdyžby chtěla. Po znásilnění Alím v rakouském lese u hranic, se dodnes nemůže té antipatie k mužům zbavit. Její odpor k chlapům, i přes neustálé porady s psychiatry, beznadějně trvá. A kdoví, zda kdy pomine. Takhle si útěk do svobodného světa nevyšnívala.

Nejvíce z letního pobytu v Městečku vytěžil Petr. N nejen bezplatný azyl u starostlivé tetičky a pár piv od kamarádů. On jediný dosáhl zázraku. A zasloužil si to. Bez něho by ono léto nebylo plné křídel. On jediný se má také proč vrátit. Získal svou první zakázku. Vyklidí zdarma zámeckou věž a začne restaurovat zapomenuté fresky, které odborníci považují za středověký unikát. Možná že jednou postaví pod gotickou klenbu svůj malířský stojan a začne konečně malovat. K večeru samozřejmě usedne za stůl na terase plovárenské restaurace, objeví se přátelé a známí, osmělí se i jiní, přisednou k jeho stolu, někdo pozvedne kytaru, zazní krásný zvukový akord a zas bude v Městečku léto plné radosti. Jenže někteří z toho minulého už tu nebudou. Křídla je odnesla. Pochopili, že jimi mohou zamávat a vzlétnout a rozletěli se do všech světových stran.

Posledním, kdo tu zbyl je Filip Hošna. A ještě může couvnout. Znovu zalézt do postele, zaspát všechny své představy a plány, a pak se kajícně omluvit poštmistru Půlpánovi. Za tu mladickou nerozvážnost ho starý pán přísně pokárá, ale odpustí mu, přijme ho zpátky a od té chvíle začne Hošnovi důvěřovat. A Paní

Réza na něho tajně mrkne, rukama neznatelně pozvedne své poprsí, protože si představí, jak se do něj zaboří Filipův obličej a ruce budou hladit jej silná stehna, která se začnou rozevírat a celé její tělo polije už předem nesmírná slast, která předchází každému splnutí s tím ještě nedozrálým milencem, jehož si tak hezky vyhýčkává.

Filipa z té milostné představy zamrazí v šíji! Je přece nejvyšší čas!

Už je oblečen, věci sbaleny, úspory několikrát přepočítány a rozděleny tak, aby vydržely co nejdéle. Vše se vešlo do jediného kufru. Ale i jeho otec začínal s jediným kufrem, jak rád zdůrazňoval. Měl v něm čamrdářské náčiní a dvě košile. Filip má v kufru fotoaparát. Zatím jen starý měchový. Za čas si pořídí lepší, moderní, za čas se musí jako fotograf prosadit. Musí!

Sešel do přízemí a našlapoval opatrně, aby v domě nezpůsobil hluk. Oblékl plášť a rozhlédl se po předsíni. Nebylo s kým se rozloučit. Jeho přítel Sam Someone už nežil. Filip sáhl po vypínači, aby zhasl světlo, ale pak si to rozmyslel. Za Sama nechal v předsíni rozsvíceno.

Otevřel domovní dveře. Tma, mlha a pronikavý chlad ho spojenými silami tlačily zpět do domu. Raději zamkl na dva západy, jak mu vždy matka přikazovala. Velký domovní klíč vhodil otvorem pro poštu dovnitř. Uslyšel, jak cinkl o dlážky. Byl to jeho poslední pošťácký úkon, a také jediný hlasitý zvuk, který při odchodu způsobil.

Šel mrazivým a temným listopadovým jitem k nádraží. S rozechvěním, ale beze strachu. Pociťoval jen jakýsi nedefinovatelný smutek, ale ten se dostavuje pokaždé, když člověk něco opouští. Rozhodně jej nevyvolal ten dušičkový čas. Jemu v hlavě zněla Albínova píseň o letních křídlech.

x x x

Pokud vás přečtený text natolik zaujal, že byste byli ochotni ho honorovat, zašlete vámi uváženou částku na konto 166573554/0300.

S díky autor.